

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Princess of Songklanagarind University
Pattani Community

การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
The Implementation of “Moderate Class More Knowledge” Policy in Islamic
Private Schools under the Office of the Private Education
in Pattani Province

มุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน
Muhammadsalman Arj-on

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Education in Islamic Educational Administration and Management
Prince of Songkla University

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์	การดำเนินงานตามนโยบาย“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
ผู้เขียน	นายมุฮัมมัดซัลมาน อางอ่อน
สาขาวิชา	การบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.อับดุลฮากีม เอ็งเปีย)

(รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อับดุลฮากีม เอ็งเปีย)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุซัง)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ซัมซู สาอุ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกสรี ลัดเลีย)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดำรงศักดิ์ ฟ้ารุ่งแสง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเองและได้แสดงความขอบคุณบุคคล
ที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(อาจารย์ ดร.อับดุลฮากีม เอ็งปียา)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ.....

(นายมุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน
และไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นายมุฮัมมัดซัลมาน อางอ่อน)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ชื่อวิทยานิพนธ์	การดำเนินงานตามนโยบาย“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
ผู้เขียน	นายมุฮัมมัดซัลมาน อาจ่ออน
สาขาวิชา	การบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน และ 3) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 4) เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ประชากรที่ใช้ คือ 1) สถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนนาร่อง จำนวน 12 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 36 คน และครู จำนวน 250 คน โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูล จำนวน 286 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการทดสอบที (t-test) และค่าการทดสอบเอฟ (F-test) รวมถึงการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีมีการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการดำเนินกิจกรรม และด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ส่วนผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของผู้บริหารและครูของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่มีความแตกต่างกันทั้งตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ทั้งภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ทั้งภาพรวมและรายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สภาพปัญหาที่พบ ได้แก่ การปรับโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทำได้ยาก การจัดสภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการจัดสภาพแวดล้อม บุคลากรขาด

ความพร้อมในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ การจัดกิจกรรมไม่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ทักษะการคิดขั้นสูง สื่อและแหล่งเรียนรู้ไม่เพียงพอ และครูทำการวัดและประเมินผลอย่างจริงจังเกินไป

ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ได้แก่ ควรเพิ่มเวลาในการทำกิจกรรม ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม รวมถึงผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การออกแบบกิจกรรมต้องสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดตามหลักสูตร รูปแบบกิจกรรมที่จัดควรมีความหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ควรจัดเตรียมสื่อ และแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้เพียงพอ และให้ผู้เรียนได้มีโอกาสประเมินตนเองเป็นรายบุคคลตามสภาพจริง

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Thesis Title	The Implementation of “Moderate Class More Knowledge” Policy in Islamic Private Schools under the Office of the Private Education in Pattani Province
Author	Mr. Muhammadsalman Arj-on
Major Program	Islamic Educational Administration and Management
Academic Year	2017

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to examine states of implementation of “Moderate Class More Knowledge” policy in Islamic Private Schools under the Office of the Private Education in Pattani Provinces, 2) to compare states of implementation of “Moderate Class More Knowledge” policy in Islamic Private Schools based on position, educational qualification, work experiences of the study samples and school size and 3) to study problems of implementation of “Moderate Class More Knowledge” policy in Islamic Private Schools and 4) to propose guidelines for the implementation of “Moderate Class More Knowledge” policy in Islamic Private Schools. The target population were 12 pilot schools which have been carrying out the policy. The sample informants of this study consisted of 36 school administrators and 250 teachers, totaling 286 informants. The data was collected by using questionnaires and interviews. The descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and *F*-test and Multiple Comparison were used to analyze the collected data.

The research findings show that the overall and each dimensional level of states of implementation of “Moderate Class More Knowledge” policy in Islamic Private Schools under the Office of the Private Education in Pattani Provinces were high. The mean scores of each dimension from high to low level as follows; design of learning activities, structure of class timetable, patterns of learning activities, measurement and assessment, operation of activities and learning medias and resources. The comparative study of the implementation of “Moderate Class More Knowledge” policy which was carried out by administrators and teachers in Islamic

private schools based on their positions, educational qualifications and work experiences showed that there were no significant difference for overall and each dimension. However, it was found different level of the implementation of “Moderate Class More Knowledge” policy in Islamic Private Schools based on their size with statistically significant difference at .05.

On the problems of the implementation of “Moderate Class More Knowledge” policy in the schools, the results of the study showed that the modification of structure of class timetable was difficult to be made, school environment is not conducive for the implementation of the policy, school personnel’s lack of readiness to put policy into practice, the operation of school activities fails to promote higher thinking order among students, insufficiency of learning medias and resources and teachers are too serious on conducting measurement and assessment.

As regard to the proposed guidelines for the implementation of “Moderate Class More Knowledge” policy, the results of the study suggested that time period for activities should be expanded, all parties concerned including students’ custodian should be engaged in participating in school activities, the design of learning activities should be congruent with curriculum standards and indicators, patterns of activities should be varied and appropriate with learning contents, learning medias and internal and external resources should be sufficiently provided, and each individual learner should be given the opportunity of making authentic evaluation of himself or herself.

موضوع البحث التطبيق المنهجي " انخفاض المواد وزيادة المعرفة" في المدارس الإسلامية الأهلية
برعاية مكتبة التعليم الأهلية بمحافظة فطاني

الباحث محمد سلمان أنج أونج

التخصص الإدارة والاقتصاد في التربية الإسلامية

العام الجامعي 1439 هـ .

مستخلص البحث

هدفت الدراسة إلى التعرف على أسلوب تطبيق منهج " انخفاض المواد وزيادة المعرفة " في المدارس الإسلامية الأهلية برعاية مكتبة التعليم الأهلية بمحافظة فطاني ، وبيان مقارنة النتائج بكل من المنصب والمؤهل العلمي وسنوات الخبرة ومستوى المدرسة ، وتشخيص مشكلات تطبيق المنهج في المدارس الإسلامية الأهلية مع السعي في وضع التصورات والمقترحات لحل تلك المشكلات. ويتكون مجتمع الدراسة من المدارس الإسلامية الأهلية بمحافظة فطاني 12 مدرسة تمثل عينة الدراسة ، ثم وزعت 286 استبانة على مديري المدرسة 36 شخصا ومعلمين 250 معلما . واستخدم الباحث أسلوب القيم الإحصائية بالنسب المتوية والتكرار والانحراف المعياري واختبار (t-test) واختبار (F-test) ومقارنة متعددة (Multiple Comparison).

وقد أظهرت النتائج أن اتجاهات عينة الدراسة نحو تطبيق منهج " انخفاض المواد وزيادة المعرفة " في المدارس الإسلامية الأهلية بمحافظة فطاني كانت إيجابية في جميع المجالات ذات الدلالة الإحصائية من الأعلى إلى الأدنى وهي مجلة تصميم الأنشطة الدراسية ومجلة الأوقات والجدول الدراسي ومجلة شكل الأنشطة الدراسية ومجلة الرقابة والتقييم ومجلة تنفيذ الأنشطة ومجلة وسائل الاعلام والبيئة التعليمية. ونتائج مقارنة المعياري بكل من المنصب والمؤهل العلمي وسنوات الخبرة ظهرت ليس هناك فروقا ذو الدلالة الإحصائية وأما نسبة معياري مدرسين وأساتذة التي درست في مستوى المدرسة المختلفة وجود فروق ذو دلالة إحصائية عند مستوى الدلالة الإحصائية (05). على جميع المجالات.

ووجدت المعوقات والمشكلات في تنفيذ منهج " انخفاض المواد وزيادة المعرفة " هي الصعوبة على تغيير خطط التدريس في مجال الأوقات والجدول الدراسية في المدارس الإسلامية الأهلية وكذلك

الصعوبة على تشكيل وتنظيم البيئة الدراسية لأن ليس لهم المهارات في التنفيذ المنهجي كما وجدت أيضا المعوقات عن قلة تشجيع الطلاب في استخدام المهارات العقلية وقلة الموارد التعليمية وعدم اهتمام المدرس في التقييم الطلاب.

والمقترحات لحل تلك المشكلات هي يجب التعاون من جميع الجهات في هذا الموضوع ، خاصة من أولياء الأمور المدرسين والأساتذة سواء كانت من ناحية تصميم الأنشطة موافقة للمعيار والتقييم الدراسي وكذلك التنوع الأنشطة لما يلق بالمواد الدراسي وتحسين البيئة الدراسية داخلية وجارية مع القدرة على التقييم فرديا وشخصيا بالواقع.

Prince of Songkla University
Pattani Campus

กิตติกรรมประกาศ

การสรรเสริญทั้งหมดเป็นเอกสิทธิ์แห่งอัลลอฮ์ ﷻ ผู้ทรงอภิบาลแห่งสากลโลก ผู้ทรงประทานความโปรดปราน ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอการประสพพร และความสันติจงประสบแด่ท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ผู้ซึ่งเป็นผู้ชี้แนะแนวทางที่เที่ยงตรงและเป็นแบบฉบับอันดีงามแก่มวลมนุษยชาติ

ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.อับดุลฮาكيم เฮ็งเปีย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ประสพพรประสพพรวิชาความรู้ คำแนะนำ และเทคนิคต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนเสร็จสิ้นสมบูรณ์ ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ญรงค์ รักษาเขต อาจารย์ ดร.อับดุลฮาكيم เฮ็งเปีย อาจารย์ ดร.ซมฺซู สาอุ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกสรี ลัดเสี่ย ที่ได้ให้เกียรติเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ญรงค์ รักษาเขต และอาจารย์ชานูซี เบญจมันต์ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ผู้ให้คำแนะนำและพิจารณาการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย ตลอดจนขอขอบคุณสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณบรรดาคณาจารย์ ภาควิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา ที่ได้ประสพพรประสพพรวิชาความรู้ และเสียสละอุทิศตนตลอดระยะเวลาของการศึกษา และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่ได้มอบทุนในการทำวิจัยครั้งนี้ด้วย

ขอขอบคุณอาจารย์จุฑามาศ สุธาพจน์ ครูโรงเรียนวัดลาดปลาตุก ที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการทำวิจัยแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณ คุณรัชณี นิมะ และบุคลากรวิทยาลัยอิสลามศึกษาทุกท่านที่ให้ความสะดวก ช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจ และขอขอบคุณผู้รับใบอนุญาตผู้จัดการ เพื่อนครู และนักเรียนโรงเรียนสรรเสริญวิทยาการ ที่คอยส่งเสริม ช่วยเหลือ และให้กำลังใจจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ตลอดจนขอขอบคุณร้านอาหารรวมมิตร บ้านปาตาตะโละกาโปร์ ที่เอื้อเฟื้อสถานที่ในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณนายแหละ อาจอ่อน นางอาก้าจ๊ะ อาจอ่อน บุพการีที่รัก น้องสาวทุกคน ญาติพี่น้อง เหล่ามิตรสหาย ที่ให้การสนับสนุน และคอยเป็นกำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา

ขอพรจากเอกองค์อัลลอฮ์ ﷻ ทรงโปรดประทานความรัก ความสำเร็จและความบระอกะฮ์แด่ทุก ๆ ท่านที่มีส่วนร่วมทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี อามีน

มุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(5)
Abstract	(7)
مستخلص البحث	(9)
กิตติกรรมประกาศ	(11)
สารบัญ	(12)
รายการภาพ	(15)
รายการตาราง	(16)
ตารางปรัวรรตอักษร	(17)
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	7
1.3 คำถามในการวิจัย	7
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	8
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	9
1.8 ข้อตกลงเบื้องต้น	13
1.9 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	13
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	16
2.1.1 ความหมาย	16
2.1.2 ความสำคัญ	17
2.1.3 หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	19
2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้	23
2.1.5 แนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.2 ทฤษฎีการบริหาร	25
2.2.1 ทฤษฎีเต็มมิ่ง	25
2.2.2 ทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม	26
2.3 การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	29
2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	34
2.3.2 การขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	31
2.3.3 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับสถานศึกษา	34
2.3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	35
2.3.5 บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	36
2.3.6 แนวทางการบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	38
2.3.7 แนวทางการดำเนินงานของการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	39
2.3.8 การออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้	46
2.3.9 กรอบแนวคิดการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะผู้เรียนใน 4 ด้าน (4H)	48
2.3.10 การวัดและประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้	49
2.3.11 การนำผลการประเมินกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ไปใช้	53
2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist)	54
2.4.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist)	54
2.4.2. การออกแบบการสอนที่มีพื้นฐานจากทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์	56
2.4.3 การนำทฤษฎีการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) ไปใช้	57
2.4.4 แนวคิดพื้นฐานในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎี	57
2.4.5 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้	58
2.4.6 วิธีการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์	58
2.4.7 หลักการสำคัญในการพัฒนาความคิด	60
2.5 แนวคิดสอนน้อยเรียนมาก (Teach Less, Learn More/ TLLM)	63
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	76
3. วิธีดำเนินการวิจัย	83
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	83
3.2 แบบแผนการวิจัย	85

สารบัญ (ต่อ)

3.3 เครื่องมือในการวิจัย	85
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	88
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	88
4. ผลการวิจัย	91
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอ	91
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	92
4.3 ข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน	93
4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการดำเนินงาน	100
4.5 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา	107
4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงาน	123
5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	129
5.1 วัตถุประสงค์การวิจัย	129
5.2 คำถามในการวิจัย	129
5.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	130
5.4 วิธีดำเนินการวิจัย	130
5.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	133
5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	134
5.7 สรุปผลการวิจัย	135
5.8 การอภิปรายผล	141
5.9 ข้อเสนอแนะ	147
บรรณานุกรม	150
ภาคผนวก	157
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	158
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม	181
ภาคผนวก ค แบบประเมินความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม...	186
ภาคผนวก ง แบบสอบถามการวิจัย	195
ภาคผนวก จ แบบสัมภาษณ์การวิจัย และผลการสัมภาษณ์	202
ภาคผนวก ฉ นิพนธ์ต้นฉบับ (Manuscript)	223
ประวัติผู้เขียน	241

รายการภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	9
2	แสดงแนวทางการบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	38
3	แสดงกรอบแนวคิดการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะผู้เรียนใน 4 ด้าน (4 H)	48
4	แสดงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย	49
5	แสดงกระบวนการวัดและประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้	50

Prince of Songkla University
Pattani Campus

รายการตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงโครงสร้างเวลาเรียนระดับประถมศึกษา	40
2	แสดงกรอบโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	41
3	แสดงแนวทางการปรับโครงสร้างเวลาเรียน ตามนโยบาย...	43
4	แสดงจำนวนประชากรผู้บริหาร และครูของโรงเรียนนำร่อง	83
5	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา	84
6	แสดงจำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม...	92
7	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น...	93
8	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านโครงสร้างเวลาเรียน...	94
9	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการดำเนินกิจกรรม	95
10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	96
11	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้	97
12	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้	98
13	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการวัดและประเมินผล	99
14	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบข้อมูล จำแนกตามตำแหน่ง	100
15	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบข้อมูล จำแนกระดับการศึกษา	101
16	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบข้อมูล จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน	102
17	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบข้อมูล จำแนกตามขนาดโรงเรียน	103
18	เปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพการดำเนินงาน ด้านโครงสร้าง...	104
19	เปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพการดำเนินงาน ด้านการดำเนินกิจกรรม	104
20	เปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพการดำเนินงาน ด้านการออกแบบ...	105
21	เปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพการดำเนินงาน ด้านรูปแบบ...	105
22	เปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพการดำเนินงาน ด้านสื่อ...	106
23	เปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพการดำเนินงาน ด้านการวัด...	107
24	ความถี่ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงาน	123

ตารางเปรียบเทียบอักษรอาหรับ - ไทย

วิทยาลัยอิสลามศึกษา

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย
ا	อลีฟ	อ
ب	บ่า	บ
ء	ฮัมชะฮฺ	อ (อในกรณีเป็นตัวสะกดสุดท้าย)
ت	ต่า	ต
ث	ซ่า	ซ
ج	ญีม	ญ (จญ์ ในกรณีเป็นตัวสะกด)
ح	हाँ	ห มีข้อยกเว้น เช่น มุฮัมมัด รอฮีม
خ	ค่อ	ค
د	ดาด	ด
ذ	ซาด	ซ
ر	รอ	ร
ز	ซาย	ซ
س	ซีน	ส มีข้อยกเว้น เช่น มุซา อีซา
ش	ชีน	ช
ص	ศอด	ศ
ض	ฎอด	ฎ
ط	ฏอ	ฏ
ظ	ซอ	ซ
ع	อัยน	อ
غ	ฆอยน	ฆ
ف	ฟ่า	ฟ
ق	กอฟ	ก
ك	กาฟ	ก
م	มีม	ม

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย
ن	นูน	น
هـ	ฮาอู	ฮ (ในกรณีเป็นตัวสะกดใช้ ฮ)
و	วาว	ว
ي	ยาอ์	ย
(الفتحة)		ـ (ในกรณีมีตัวสะกด เช่น มัรวาน อาดัม ๑) ะ , -าะ (อี ในกรณีมีตัวสะกด) ละสระ ในบางกรณี เช่น อลี บนี ๑
(الكسرة)		ـِ
(الضمة)		ـُ
(الفتحة الممدودة)		า (อ ในกรณีมีตัวสะกด เช่น อัลฟา ร็อบ ๑)
(الكسرة الممدودة)		ـِ
(الضمة الممدودة)		ـُ
ال-الشمسية		อั-ตามด้วยพยัญชนะตัวแรกของคำต่อไป เช่น อัตติน อักฎีน ๑
ال-القمرية		อัล ตามด้วยคำต่อไป โดยไม่ต้องเว้นวรรค เช่น อัลกุรอาน อัลลอฮ อัลอิสลาม ๑

ตารางเปรียบเทียบอักษรอาหรับ - อังกฤษ
ของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกา

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะอังกฤษ
ا	อลีฟ	a
ب	บ่า	b
ء	ฮัมซะฮ์	'a, 'i, 'u
ت	ต่า	t
ث	ซ่า	th
ج	ญีม	j
ح	ฮ่า	h
خ	คอฮ์	kh
د	ดาล	d
ذ	ซาล	dh
ر	ร่อ	r
ز	ซาย	z
س	ซีน	s
ش	ชีน	sh
ص	ศอด	s
ض	ฎอด	d
ط	ฏอฮ์	t
ظ	ซอฮ์	z
ع	อัยน	'a, 'i, 'u
غ	ฆอยน	gh
ف	ฟาฮ์	f
ق	กอฟ	q
ك	กาฟ	k

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะอังกฤษ
ل	ลาม	l
م	มีม	m
ن	นูน	n
ه	ฮ่าฮ์	h
و	วาว	w
ي	ยาฮ์	y
ة، ة	ตาฮ์	h,t
(الفتحة)	ا , آ , ء	a ,ay, aw
(الفتحة الممدودة)	ا	ā
(الكسرة)	ا	i
(الكسرة الممدودة)	ا	ī
(الضمة)	ا	u
(الضمة الممدودة)	ا	ū
ال-شمسية		al-_ (al-Tirmidhiy)
ال-القمرية		al-_ (al-'Islāmiyah)
الكسرة المشددة		iyy
الضمة المشددة		uww

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ที่เป็นเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นส่วนช่วยในการเพิ่มความเท่าเทียมในสังคม และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างอาชีพ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ แต่ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ทวีโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือ กำลังพัฒนา ส่งผลให้วิถีชีวิตของคนที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันมากขึ้น ผู้คนจำนวนมาก หลากหลายเชื้อชาติ ย้ายข้ามประเทศ ข้ามภาษาและข้ามวัฒนธรรม มาอาศัยอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม โลกการทำงาน ปรับเปลี่ยนจากการทำงานที่ใช้บุคคลที่มีองค์ความรู้เดียวกัน ทักษะเดียวกัน และทำงานในสายงานเดียวกัน จำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยต้องจัดการศึกษาให้ทันกับสถานการณ์โลก ที่เต็มไปด้วยความรู้และข้อมูลที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศให้ก้าวทันต่อกระแสอาชีพในปัจจุบัน และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความท้าทายด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมกับชีวิต เป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้น ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง

ในปัจจุบันการศึกษาหาความรู้ นับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีความเจริญงอกงามก้าวหน้าทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม วัฒนธรรม และสติปัญญา โรงเรียนหรือสถานศึกษา จึงมีส่วนร่วมในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการอบรมสั่งสอน ฝึกฝน จัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้เจริญเติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งอิสลามให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะการศึกษาเป็นบ่อเกิดแห่งความสุขของมนุษย์ทั้งโลกนี้และโลกหน้า อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

(فَسْئَلُوا أَهْلَ الدِّكْرِ إِن كُنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾ (النهل : 43)

ความว่า “ตั้งนั้นผู้เจ้าจงถามผู้ที่มีความรู้เถิด หากมันผู้เจ้าไม่รู้”

(อันนะหฺล : 43)

จากความหมายของโองการแห่งพระผู้เป็นเจ้าข้างต้น ได้บ่งบอกให้มนุษย์ทุกคนจำเป็นอย่าง ยิ่งที่จะต้องศึกษาหาความรู้ เนื่องจากการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตของมนุษย์ เป็นหัวใจของความ เจริญ ดังที่ได้อธิบายไว้ว่าการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยวิชาความรู้จึงจะได้รับผล ความสำเร็จและศานตามูฮัมมัด ﷺ ได้ส่งเสริมประชาชาติของท่านให้มีการศึกษา เพราะการศึกษา หาความรู้คือการเรียนรู้ในทุกสาขาวิชาให้เป็นแนวทางสู่การเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมอิสลามและ สอดคล้องกับวามนะของท่านศานตามูฮัมมัด ﷺ ที่กล่าวว่า

1((طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَىٰ كُلِّ مُسْلِمٍ))

ความว่า “การศึกษาหาความรู้เป็นฟัรฎูเหนือมุสลิมทุกคน”

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข และมาตรา 22 แนวการจัดการศึกษายังให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่า ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความ สนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การ จัดการ การเผชิญสถานการณ์ และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม และเทคโนโลยี ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของบุคคลทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมาก ยิ่งขึ้น จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี มีความสุขบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงและยั่งยืน (กรมวิชาการ, 2546)

ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการสื่อสารได้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีผลกระทบต่อสภาพสังคม ที่ต้องเตรียมคนให้สามารถเผชิญกับยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลง การศึกษาจึงมีความสำคัญ และมี บทบาทในการพัฒนาประเทศ ฉะนั้นการจัดการศึกษาจึงควรมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของโลกปัจจุบัน ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศอย่างรวดเร็ว ทำให้ สภาพชีวิตและสังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนอย่างมาก จึงส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา การศึกษาความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดังกล่าว ก่อให้เกิด

¹ หะดีษบันทึกโดย Ibnu Majah หะดีษหมายเลข 224

ปัญหาการเผชิญกับข้อมูลมหาศาล ซึ่งไม่สามารถจัดการกับข้อมูลเหล่านั้นและใช้ข้อมูลเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์ได้ การเปลี่ยนแปลงและปัญหาชุดใหม่ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้มนุษย์จำเป็นต้องปรับตัวเพื่อการดำรงอยู่อย่างมีคุณภาพ จึงทำให้เกิดความจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ใหม่และทักษะชีวิตชุดใหม่ (ทีศนา แชมมณี, 2555) ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะสาเหตุที่วามมนุษย์เป็นกลไกที่ขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهَبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَءَاخِرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ﴾ (الأنفال : 60)

ความว่า “และพวกเจ้าจงเตรียมไว้สำหรับ (ป้องกัน) พวกเขา สิ่งที่พวกเจ้าสามารถ อันได้แก่กำลังอย่างหนึ่งอย่างใด และการผูกม้าไว้ โดยที่พวกเจ้าจะทำให้ศัตรูของอัลลอฮ์ และศัตรูของพวกเจ้าหวั่นเกรงด้วยสิ่งนั้น และพวกอื่นๆ จากพวกเขาซึ่งพวกเจ้ายังไม่รู้จักพวกเขา อัลลอฮ์ทรงรู้จักพวกเขาดี” (อัน-อันฟาน : 60)

จากความหมายของโองการแห่งพระผู้เป็นเจ้าข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการเตรียมพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ จึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การดำเนินชีวิตมีความราบรื่น และลดผลกระทบในทางลบที่เกิดขึ้นได้

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่งเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่บ่งบอกถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุง พัฒนาการศึกษากันอีกครั้ง การใช้ชุดความรู้เดิมที่เคยได้เรียนรู้มา คงไม่เพียงพอต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี จำเป็นต้องมีชุดความรู้ใหม่ที่มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และมีความสุข ดังทัศนะของศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช ที่ได้กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า

“โลกสมัยใหม่ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เด็กต้องมีชีวิตอีก 50-60-70 ปี โลกมันจะเปลี่ยนไปอย่างนี้ไม่ถึงเลยว่า จะเปลี่ยนไปอย่างไร เขาต้องเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลง เขาต้องเป็นผู้หนึ่งที่มีส่วนร่วมสร้างการเปลี่ยนแปลง หากเขาไม่ทำอย่างนั้นเขาจะถูกเปลี่ยนแปลง ชีวิตเขาจะยากลำบากมาก เพราะเขาจะเป็นผู้ถูกระทำ” (วิจารณ์ พานิช, 2556: 15)

“การเรียนสมัยใหม่ มีเป้าหมายที่เด็ก ได้ทักษะที่ซับซ้อนชุดหนึ่ง...เพื่อให้เขาไปมีชีวิต อยู่ในโลกที่ต่อไปจะเปลี่ยนไปอย่างไรไม่รู้...นี่คือ โลกที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอนต่อไปข้างหน้า เราก็คงเดาไม่ออก แต่ลูกศิษย์เราจะต้องไปมีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงและไม่แน่นอน...เพราะฉะนั้น เขาต้องมีทักษะที่ซับซ้อนชุดหนึ่ง...เราต้องช่วยลูกศิษย์เราให้ได้สิ่งเหล่านี้” (วิจารณ์ พานิช, 2556: 12-13)

จากสภาวะการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 การกำหนดยุทธศาสตร์และการสร้างความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทำให้หลายประเทศ อาทิ สหรัฐอเมริกา ฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ สหราชอาณาจักร เกาหลีใต้ จีน เวียดนาม รวมถึงไทย มีมาตรการปฏิรูปการศึกษา เพื่อเตรียมการเสริมศักยภาพของประชาชนทั้งด้านทักษะความรู้ ทักษะคิด ค่านิยม (วิทยากร เชียงกูล, 2552) สำหรับประเทศไทยการปฏิรูปการศึกษาในรอบทศวรรษแรก พ.ศ. 2542-2551 แม้ทุกภาคส่วนของสังคมทั้งภาครัฐและเอกชนจะมีแนวทางในการสนับสนุนการจัดการศึกษา แต่ข้อเท็จจริงที่ปรากฏยังไม่สามารถยืนยันได้ถึงความสำเร็จของภารกิจด้านการขยายโอกาสและการส่งเสริมด้านการศึกษา โดยการจัดการศึกษามุ่งเน้นในเรื่องการแก้ไขกฎหมายเป็นการบริหารตามกฎหมายระเบียบมากกว่าการมุ่งผลสัมฤทธิ์และการเพิ่มประสิทธิผลของการศึกษาที่แท้จริง (วรากรณ์ สามโกเศศ และคณะ, 2553)

แม้ว่าประเทศไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ปี 2542 อย่างต่อเนื่องเรื่อยมาจนปัจจุบัน และรัฐบาลได้ทุ่มเท จัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปีจนปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 20.5 ของงบประมาณทั้งหมด ซึ่งนับเป็นประเทศที่จัดงบประมาณเพื่อการศึกษาสูงเป็นอันดับที่ 2 ของโลก แต่ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของไทยโดยสถาบันวิชาการในระดับชาติและระดับนานาชาติหลายสถาบันต่างให้ผลที่บ่งชี้อย่างสอดคล้องกันถึงความตกต่ำของคุณภาพการศึกษาของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการPISA (Program for International Student Assessment) ได้รายงานผลด้านผลสัมฤทธิ์ของการเรียนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ว่า นักเรียนไทยได้คะแนนในกลุ่มต่อเนื่องมาตลอด 10 ปี โดยประมาณ ร้อยละ 50 ของนักเรียนทั้งหมดได้คะแนนในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ทั้งสองวิชา (ทิตนา แชมมณี, 2557:5) ทั้งยังมีผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตลอดจนผลการประเมินคุณภาพการศึกษาต่าง ๆ พบว่า ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งผลการทดสอบระดับชาติ (O - NET) ผลการสอบ PISA เป็นต้น ถึงแม้ว่าสถานศึกษาจะใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนมาก สถานศึกษาบางแห่งใช้เวลา 7-8 ชั่วโมงต่อวัน อัดแน่นเนื้อหาวิชาการมากกว่าให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีภาระงาน หรือการบ้านมาก หรือต้องนำการบ้านไปทำที่บ้าน หรือ ต้องเรียนพิเศษ ทำให้เด็กเกิด

ความเครียด เด็กคิดไม่เป็น วิเคราะห์ไม่ได้ ขาดทักษะชีวิต เป็นต้น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558: 1-2)

แนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมนโยบายหนึ่ง คือ การปรับลดเวลาเรียนของเด็กให้น้อยลง เป็นการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยการปรับลดชั่วโมงเรียนของบางวิชาให้น้อยลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้ ครูต้องใช้ความสามารถในการอธิบายและบูรณาการให้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และกำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เพื่อเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง

การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นกรอบวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาเพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของไทยนั้นสอดคล้องกับของหลายประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษาของโลก ที่เห็นพ้องกันกับแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 เรื่องของจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานการประกอบสัมมาอาชีพ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่ใช้ได้จริง (กับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รัฐ และประเทศชาติ) ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ว่าสาระวิชามีความสำคัญ แต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา (content หรือ subject matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของนักเรียน โดยครูช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ (วิจารณ์ พานิช 2555: 16-21) ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เน้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม เผชิญประสบการณ์ตรง เรียนรู้ด้วยตนเอง และได้ค้นพบศักยภาพของตนเอง โดยกิจกรรมเพิ่มเวลารู้เน้นเป้าหมายการพัฒนา 4H ประกอบด้วย การพัฒนาสมอง (Head) การพัฒนาจิตใจ (Heart) การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และการพัฒนาสุขภาพ (Health) เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 8 ประการ พัฒนาทักษะการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ตามแนวการประเมินผลผู้เรียนนานาชาติ (PISA) การจัดการเรียนรู้ผู้สอนควรลดบทบาทจากผู้ให้ความรู้ เป็นการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558 : 17) ซึ่งมีแนวทางคือ ให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาภายในเวลา 14.30 น. ส่วนเวลาหลังจากนั้นให้จัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ภายใต้การดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งเริ่มดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 และหลังจากนี้จะดำเนินการในสถานศึกษาทุกแห่งในปีการศึกษา 2559 และสถานศึกษาสังกัดอื่นให้

พิจารณาดำเนินการตามบริบทและความพร้อมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 1-2)

การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีแนวการดำเนินงาน คือ ส่งเสริมสนับสนุนสร้างความเข้าใจในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ให้แก่ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ปรับโครงสร้างเวลาเรียนของสถานศึกษาและจัดทำตารางเรียนให้เหมาะสม เลือกกำหนดกิจกรรมให้ตอบสนองต่อความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียน จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามบริบทของสถานศึกษาและชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ สื่อการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวก กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ ใช้การนิเทศภายใน การเสวนาสะท้อนผลหลังการปฏิบัติ (After Action Review : AAR) เป็นเครื่องมือในการศึกษาและพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการจัดกิจกรรมศึกษาวิจัยและพัฒนา “กระบวนการบริหารจัดการ” อย่างเป็นระบบ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 8)

จากที่กล่าวมาพบว่า การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นนโยบายซึ่งรัฐบาลต้องการปฏิรูปการศึกษาในส่วนของจัดการเรียนการสอน ทำให้สถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน ซึ่งโรงเรียนมีบริบทต่างกัน ทั้งการบริหารจัดการ ขนาดของโรงเรียน จำนวนครู ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานของครู อาคารสถานที่ งบประมาณ ทำให้ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของนโยบายฯ และแนวทางการปฏิบัติงาน รวมถึงการไม่ได้เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับนโยบาย จึงอาจทำให้เกิดปัญหาในส่วนของปรับโครงสร้างเวลาเรียน การดำเนินการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และการวัดผลประเมินผล

ด้วยสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจและเห็นความสำคัญที่จะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานเพื่อเสนอแนวทางให้สถานศึกษาทุกระดับ นำไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการดำเนินงาน เพื่อให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามารถบริหารจัดการเวลาเรียนตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามร่วมกันขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยมีหลักการคือ ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข อีกทั้งยังทำให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จะได้ดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อสนองนโยบายของสำนักงานการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาเพื่อให้ได้โรงเรียนมีคุณภาพเป็นที่

เชื่อถือ และเพื่อขับเคลื่อนกระบวนการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ พร้อมทั้งถ่ายทอดให้กับโรงเรียนอื่น ๆ ต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานและใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนต่อไป จึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อโรงเรียนและเยาวชนของชาติต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน

1.2.3 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.2.4 เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.3 คำถามในการวิจัย

1.3.1 การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอยู่ในระดับใดบ้าง

1.3.2 การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียนมีความแตกต่างกันหรือไม่

1.3.3 ปัญหาในการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเป็นอย่างไร

1.3.4 ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเป็นอย่างไร

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นสารสนเทศ และแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.4.2 ผลการวิจัยได้แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.4.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีที่ได้จากการวิเคราะห์ นับเป็นองค์ความรู้พื้นฐานเพื่อพัฒนางานวิจัยต่อไป

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ในองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล

1.5.2 ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่เป็นโรงเรียนนาร่อง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 12 โรงเรียน มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 286 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจงจำนวน 3 คน ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด อำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่ทำหน้าที่นี้เทศการติดตาม และดูแลดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จำนวน 2 คน

1.5.3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

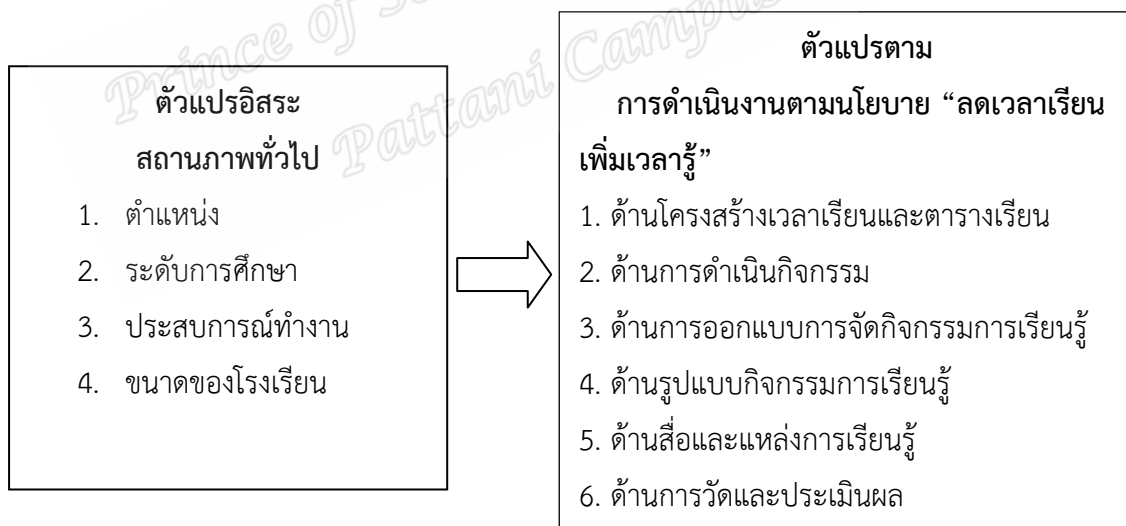
1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1.1 ตำแหน่ง
- 1.2 ระดับการศึกษา
- 1.3 ประสบการณ์ทำงาน
- 1.4 ขนาดของโรงเรียน

2) ตัวแปรตาม องค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน 2.ด้านการดำเนินกิจกรรม 3.การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4.ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 5.ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6. ด้านการวัดและประเมินผล

1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย การดำเนินตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินงาน หมายถึง ความสามารถที่จะทำงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ซึ่งในที่นี้หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยครอบคลุม 6 ด้าน ดังต่อไปนี้ 1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตาราง

เรียน 2.ด้านการดำเนินกิจกรรม 3.ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4.ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 5.ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ 6.ด้านการวัดและประเมินผล

2. ลดเวลาเรียน หมายถึง “ลดเวลาสอนของครู” เป็นการลดสัดส่วนเวลาเรียนในห้องเรียน และเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนเป็นผู้บรรยาย อธิบายความรู้ ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ มาเพิ่มบทบาทการเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวก ส่งเสริมการเรียนรู้ ตั้งคำถามที่ท้าทายความสามารถ และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

3. เพิ่มเวลารู้ หมายถึง “เพิ่มเวลาการเรียนรู้ของผู้เรียน” เป็นการเพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีมและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลาย

4. การบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หมายถึงการจัดโครงสร้างเวลาเรียน ตารางเรียน และการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสมอง พัฒนาจิตใจ พัฒนาทักษะการปฏิบัติ และพัฒนาสุขภาพ ซึ่งมีการเชื่อมโยงกับหลักสูตร นอกจากนั้น เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมเพิ่มเวลารู้นับเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรสถานศึกษา

5. ตัวชี้วัดต้องรู้ หมายถึง สิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ และผู้เรียนทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยมีการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนระดับชั้นเรียนและระดับชาติ

6. ตัวชี้วัดควรรู้ หมายถึง สิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ และผู้เรียนทุกคนควรเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ หรือศึกษาได้ด้วยตนเอง หรือศึกษาจากสิ่งรอบตัวและชีวิตประจำวัน ซึ่งสามารถเรียนรู้เพิ่มเติมจากกิจกรรมเสริมความรู้ต่าง ๆ และเป็นเกณฑ์สำหรับการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนระดับชั้นเรียน

7. กิจกรรมลดเวลาเรียน หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับบทบาทของครูในการบรรยาย การอธิบายความรู้ เป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริมการเรียนรู้ ตั้งคำถามที่ท้าทายความสามารถ และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการจัดในช่วงเวลาตามโครงสร้างของหลักสูตร ทั้งในรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม

8. กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ หมายถึง กิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลาย โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) ให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งตัวชี้วัดที่นำมาออกแบบกิจกรรมเน้นตัวชี้วัดที่เป็นกระบวนการ โดยดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความก้าวหน้าของผู้เรียน และนำผลการประเมินไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินการผ่านตัวชี้วัดตามหลักสูตร สถานศึกษาประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน/ผู้ปกครอง/ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อรายงานผลให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องทราบ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งครูนำผลการประเมินมาปรับการจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ กิจกรรมจัดเป็นชั่วโมงเฉพาะในช่วงเวลาท้ายของแต่ละวัน หรือจัดในช่วงเวลาอื่นตามบริบทของสถานศึกษา ซึ่งนับเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรฯ ระดับประถมศึกษา เวลาเรียนรวมไม่เกิน 1,000 ชั่วโมงต่อปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เวลาเรียนรวมไม่เกิน 1,200 ชั่วโมงต่อปี กิจกรรมแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมที่กำหนดให้เรียน และกิจกรรมที่เลือกเรียน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกายและสังคม ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ผู้เรียนสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีครูเป็นผู้แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง โดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของตนเอง และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้

10. นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หมายถึง หลักการและวิธีปฏิบัติซึ่งถือเป็นแนวดำเนินการ โดยกระทรวงศึกษาธิการกำหนดขึ้น เกี่ยวข้องกับการทบทวนหลักสูตร การเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนพัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ มีเวลาทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ ซึ่งเป็นการลดเวลาเรียนภาควิชาการ เพิ่มเวลาและโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข

11. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียนได้รับการพัฒนา เพิ่มพูนทักษะ การคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ความมีน้ำใจ การทำงานเป็นทีม และมีความสุขในการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุน และจัดกิจกรรมให้นักเรียนอย่างเหมาะสม ในองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล

12. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน หมายถึง การกำหนดระยะเวลาและรูปแบบของกิจกรรม โดยปรับให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และระดับชั้นของผู้เรียน นำมาวิเคราะห์ และจัดเป็นตารางการเรียนรู้ ซึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระวิชาที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้

13. ด้านการดำเนินกิจกรรม หมายถึง ขั้นตอนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยการสร้างความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

14. การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กลวิธีต่าง ๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการสอน ขั้นตอนการสอน วิธีการสอนหรือการดำเนินการทางการสอนใด ๆ เพื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น

15. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการจัดเรียนการสอนที่หลากหลาย ตรงตามเนื้อหาวิชา ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติตามความถนัดและความสนใจ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เกิดทักษะทางความคิดและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

16. ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีทางการศึกษารวมถึงสภาพแวดล้อม เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะต้องมีความหลากหลายและพอเพียงกับความต้องการของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

17. ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง การสรุปความรู้ที่ผู้เรียนได้รับ ที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลายในการสรุปผล ซึ่งความรู้ที่เกิดขึ้นเป็นผลที่เกิดขึ้นภายหลังกิจกรรมการเรียนรู้ โดยที่ความรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

18. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้รับใบอนุญาตหรือผู้จัดการหรือผู้อำนวยการซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานการศึกษาเอกชนในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

19. ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งจากโรงเรียนให้รับผิดชอบทำหน้าที่สอนนักเรียนในโรงเรียนของตนเองที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่

20. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนแห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 เป็นโรงเรียนซึ่งทำการสอนทั้งวิชาสามัญและวิชาศาสนาควบคู่กันไปที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

21. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ตามหลักเกณฑ์แบ่งประเภทสถานศึกษาของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยรางวัลพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา พ.ศ. 2541 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551) ดังนี้

20.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 500 คน

20.2 สถานศึกษาขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน

20.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป

1.8 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ ดังนี้

1.8.1 การอ้างอิงอัล-กุรอานผู้วิจัยใช้มาตรฐานการอ้างอิงโดยระบุชื่อสุเราะฮ์ตามลำดับอายะฮ์ เช่น (อัลมาอิดะฮ์: 22) หมายถึง สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์ อายะฮ์ ที่ 22

1.8.2 การอ้างอิงอัล-หะดีษผู้วิจัยจะอ้างอิงถึงผู้บันทึกหะดีษ และรวมถึงหมายเลขอัล-หะดีษด้วย เช่น (หะดีษบันทึกโดย al-Tirmidhiy หะดีษหมายเลข 2516) โดยใช้การเขียนแบบเชิงอรรถ

1.8.3 การแปลและการอธิบายความหมายอายะฮ์อัล-กุรอาน เป็นภาษาไทยผู้วิจัยจะยึดคัมภีร์ อัลกุรอานพร้อมความหมายของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย ซึ่งจัดพิมพ์และเผยแพร่โดย ศูนย์กษัตริย์พะฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอานแห่งนครมะดีนะฮ์ มุเนาวาเราะฮ์ ฮ.ศ. 1419

1.8.4 การแปลตำราหนังสือและเอกสารต่างๆที่เป็นภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะแปลความหมายโดยภาพรวม และจะคงรักษาความหมายของข้อความเดิมอย่างสมบูรณ์ที่สุด

1.8.5 การปริวรรตอักษรอาหรับ – ไทย และ อาหรับ – อังกฤษ ผู้วิจัยจะใช้อักษรที่เทียบโดยวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และตารางปริวรรตอักษรของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกา

1.8.6 การอ้างอิงผู้วิจัยจะใช้การอ้างอิงแบบนาม – ปี (Author – Date) โดยระบุชื่อผู้แต่งปีที่พิมพ์ และเลขหน้าที่ใช้อ้างอิงในวงเล็บ (...)

1.8.7 รูปแบบการพิมพ์งานวิจัย ผู้วิจัยใช้คู่มือการเขียนและการพิมพ์วิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปี 2545 และคู่มือการวิจัยเพื่ออิสลามศึกษาของบัณฑิตศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปี 2548

1.9 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ ดังต่อไปนี้

1.9.1 สัญลักษณ์ ﷻ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “สุบหานะฮ์ วะตะอาลา” หมายถึง “มหาบริสุทธิ์แด่พระองค์และความสูงส่ง” เป็นคำที่ใช้กล่าวสรรเสริญและยกย่องอัลลอฮ์ ﷻ หลังจากที่ได้เอนามของพระองค์

1.9.2 สัญลักษณ์ ﷺ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลิม” หมายถึง “ขออัลลอฮ์ ทรงประทานความโปรดปรานและความสันติแก่ท่าน” เป็นคำที่ใช้กล่าวยกย่องท่านเราะสูล ﷺ หลังจากที่ได้เอนามของท่าน

1.9.3 สัญลักษณ์ ٱﻟﻠﻮﺍﺋﻤﺎ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “อะลัยฮิสสะลาม” หมายถึง “ขออัลลอฮ์ ٱﻟﻠﻪ ทรงประทานความความสันติแก่ท่าน” เป็นคำที่ใช้กล่าวยกย่องท่านนบีนบีต่างๆ หลังจากที่ได้เอ่ยนามของท่าน

1.9.4 สัญลักษณ์ ٱﻟﻠﻪ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “เราะฎียัลลอฮูอันฮู” หมายถึง “ขออัลลอฮ์ ٱﻟﻠﻪ ทรงโปรดปรานแก่เขา” เป็นคำที่ใช้กล่าวให้เกียรติเศาะหาบะฮ์ หลังจากที่ได้เอ่ยนามของพวกเขา

1.9.5 สัญลักษณ์ ٱﻟﻠﻪ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “เราะฎียัลลอฮูอันฮุม” หมายถึง “ขออัลลอฮ์ ٱﻟﻠﻪ ทรงโปรดปรานแก่พวกเขา” เป็นคำที่ใช้กล่าวให้เกียรติบรรดาเศาะหาบะฮ์ หลังจากที่ได้เอ่ยนามของพวกเขา

1.9.6 ﴿...﴾ วงเล็บปีกกาใช้สำหรับอายะฮ์อัลกุรอาน

1.9.7 ((...)) วงเล็บคู่ จะใช้สำหรับตัวบทหะดีษ

1.9.8 (...) วงเล็บเดี่ยวจะใช้สำหรับการเขียนอ้างอิง และการอธิบายศัพท์ที่สำคัญ

1.9.9 “...” อัญประกาศจะใช้สำหรับการแปลอัลกุรอาน อลหะดีษ ชื่อหนังสือและคำพูดของอุละมาอ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปเป็นฐานความรู้ในการกำหนดกรอบแนวคิดดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1.1 ความหมาย

2.1.2 ความสำคัญ

2.1.3 หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้

2.1.5 แนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2.2 ทฤษฎีการบริหาร

2.2.1 ทฤษฎีเต็มมิ่ง

2.2.2 ทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

2.3 การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2.3.2 การขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2.3.3 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับสถานศึกษา

2.3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2.3.5 บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2.3.6 แนวทางการบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2.3.7 แนวทางการดำเนินงานของการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2.3.8 การออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

2.3.9 การวัดและประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist)

2.4.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist)

2.4.2. การออกแบบการสอนที่มีพื้นฐานจากทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

2.4.3 การนำทฤษฎีการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) ไปใช้ในการเรียน

การสอน

2.4.4 แนวคิดพื้นฐานในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎี

- 2.4.5 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้
- 2.4.6 วิธีการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์
- 2.4.7 หลักการสำคัญในการพัฒนาความคิด
- 2.5 แนวคิดสอนน้อยเรียนมาก (Teach Less, Learn More/ TLLM)
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1.1 ความหมายของกิจกรรมการเรียนรู้

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า มีนักวิชาการให้ความเป็นมาไว้หลายท่าน ดังนี้

Abd al-Rohman al-Nahlawy (1999, อ้างถึงใน ฮาซัน บือราเฮง, 2554: 130) ได้ให้ความหมายว่า กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนได้มีการฝึกเสริมทักษะในการเรียนรู้ เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ และเพื่อเป็นการพัฒนาความถนัดความสามารถที่นักเรียนมีอยู่แล้ว และให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ จนผู้เรียนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางของจุดประสงค์ในหลักสูตร ซึ่งในที่นี้ต้องไม่ขัดกับหลักการศึกษา และจะต้องสอดคล้องกับความพร้อมของผู้เรียนด้วย

จุฑามาศ สุธาพจน์ (2558 : 8) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งทางด้านร่างกายและสังคม ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ผู้เรียนสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีครูเป็นผู้นำ ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง โดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของตนเอง และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้

ทิตินา แคมมณี (2542, อ้างถึงใน ทรงรัตน์ ภารสถิตย์, 2555 : 15) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญาและมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง และได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม และมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย และมีโอกาสได้เคลื่อนไหวร่างกายในการทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งเป็นการทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ชลธิชา คำศิลา (2554 : 20) ได้ให้ความหมายของ กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ใช้กิจกรรมและวิธีการอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับจุดประสงค์ เนื้อหาวิชา และพื้นฐานของนักเรียนแต่ละคน มีการใช้สื่อการสอนอย่างเหมาะสม มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยครูมีการวางแผน และใช้หลักวิชาในการจัดการเรียนการสอนเป็นการสอนที่เน้นกระบวนการหาความรู้

โชติมา กลิ่นบุบผา (2554 : 31) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการปฏิบัติของตนเองโดยเอาชีวิตจริงและเงื่อนไขการรับรู้ของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง ผู้เรียนมีอิสรภาพได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มศักยภาพของความเป็นมนุษย์ทั้งจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ผู้เรียนเป็นผู้กระทำ กิจกรรมการเรียนรู้ได้ถูกต้องแม่นยำด้วยความรู้สึกที่ดีงาม อันเป็นการสร้างบุคลิกภาพที่ดีงาม เป็นการเรียนรู้ คิดอย่างมีระบบ และวิจารณ์ญาณการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม จุดมุ่งหมาย ร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมทำ ยึดหลักในการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพสูงสุด โดยคำนึงถึงแตกต่างระหว่างบุคคล นำความรู้ที่ไปใช้ประโยชน์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

แสงไทย ดวงปากติ (2553 : 31) ให้ความหมายของกิจกรรมการเรียนรู้ คือการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญต่อบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ลงมือปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยแนะนำและอำนวยความสะดวก และเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ใน ชีวิตจริงได้ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการปฏิบัติของตนเอง โดยเอาชีวิตจริงและเงื่อนไขการรับรู้ของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง ได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มศักยภาพของความเป็นมนุษย์ทั้งจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้ถูกต้องแม่นยำด้วยความรู้สึกที่ดีงาม อันเป็นการสร้างบุคลิกภาพที่ดีงาม เป็นการเรียนรู้ คิดอย่างมีระบบ และวิจารณ์ญาณการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม จุดมุ่งหมาย ร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมทำ ยึดหลักในการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพสูงสุด โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล นำความรู้ที่ไปใช้ประโยชน์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และต้องไม่ขัดกับหลักการศาสนาอิสลาม

2.1.2 ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า มีนักวิชาการให้ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีสาระสำคัญที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และมีวัฒนธรรมที่ดีในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553 : 57-58) ได้กล่าวไว้ว่ากิจกรรมการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง ความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีผลต่อการเรียนรู้ไว้หลายประการดังนี้

1. กิจกรรมช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียน
2. กิจกรรมจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ
3. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย
4. กิจกรรมช่วยปลูกฝังความรับผิดชอบ
5. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังและส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. กิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนได้มีการเคลื่อนไหว
7. กิจกรรมจะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้สึกสนุกสนาน
8. กิจกรรมช่วยให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล
9. กิจกรรมช่วยขยายความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวาง
10. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมความงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียน
11. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมทักษะ
12. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังเจตคติที่ดี
13. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักทำงานเป็นหมู่
14. กิจกรรมจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียน
15. กิจกรรมจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้ง ความงามในเรื่องต่าง ๆ

กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2551: 20) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ว่าเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

2.1.3 หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า มีนักวิชาการกล่าวไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2551 : 25) ได้กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

Abd al-Rohman al-Nahlawy (1999: 190-192) ได้อธิบายถึงหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในอิสลามไว้ว่า “หากเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในปัจจุบันกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสมัยท่านท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ จะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างกันในด้านเป้าหมายการศึกษาอิสลาม และด้านบุคลิกของท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ซึ่งลักษณะพิเศษนี้เป็นหลักการที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษาอิสลาม ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ (ฮาซัน บือราเฮง, 2554: 131-132)

1. การจัดกิจกรรมจะต้องผ่อนคลายและยืดหยุ่นให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร เพื่อหวังความโปรดปรานจากอัลลอฮ์ ﷻ
2. จัดกิจกรรมต้องอยู่ในกรอบของศาสนา และหลักจริยธรรมอันดีงามของอิสลามและหลีกเลี่ยงการปะปนกันระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย เพราะเป็นสิ่งต้องห้ามในอิสลาม และหลีกเลี่ยงการใช้พฤติกรรม วาจาที่ไม่เหมาะสม
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องวางอยู่บนพื้นฐานของความจริง เพราะเป็นลักษณะพิเศษของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในอิสลาม
4. กิจกรรมการเรียนรู้ต้องเป็นไปตามซารีอะฮ์ของอัลลอฮ์ ﷻ เพื่อปฏิบัติเป็นอิบาดะฮ์ต่อพระองค์
5. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมายทางการศึกษาอิสลาม มิใช่เพียงแต่ต้องการชัยชนะจากการประกวดหรือแข่งขันทางวิชาการ หรือความเป็นเลิศทางวิชาการเท่านั้นโดยไม่ได้คำนึงถึงความสำคัญของการปลูกฝังจิตสำนึกทางคุณธรรม จริยธรรมอันดีแก่ผู้เรียน
6. การจัดกิจกรรมทุกครั้งครูผู้สอนไม่ใช่เพียงแค่เป็นครูที่ปรึกษาเท่านั้น แต่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้เรียนทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ครูจะต้องมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนมีส่วนร่วมร่วมกับนักเรียนในทุก ๆ กิจกรรมโดยไม่ถือตัว

7. จัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการท้าทายความคิด ความสามารถของผู้เรียน และใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย มีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนาน และเป็นกันเอง ทั้งยังเหมาะสมกับวัย เพศ และความสามารถของผู้เรียน

8. ผู้จัดกิจกรรมจะต้องมีจิตสำนึกของความเป็นครูที่ดี และกระทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ ต่ออัลลอฮ์ ﷻ

9. จัดกิจกรรมแล้วต้องมีการวัดประเมินผลทุกครั้ง

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553 : 58) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีหลักการที่ควรคำนึงถึง ดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร
2. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้
3. จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน
4. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาวิชา
5. จัดกิจกรรมให้มีลำดับขั้นตอน
6. จัดกิจกรรมที่น่าสนใจ ใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม
7. จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรม
8. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิด
9. จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย
10. จัดกิจกรรมโดยเน้นการเรียนรู้อย่างมีความสุข
11. จัดกิจกรรมแล้วต้องสามารถประเมินผลได้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542, อ้างถึงใน สมพงษ์ ม่วงกล้า, 2554 : 63) กล่าวว่าหลักการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ควรเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา
2. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งต่าง ๆ กัน
3. การเรียนรู้ที่ดีจะต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเอง
4. การเรียนกระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญ
5. การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน คือ การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ทิตินา แคมมณี (2542, อ้างถึงใน ชลธิชา คำศิลา, 2554 : 20) ได้กล่าวถึงหลักการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. หลักการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมด้านร่างกาย (Physical participation) เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อช่วยให้ประสาทรับรู้ของผู้เรียนตื่นตัวพร้อมที่จะรับข้อมูลและการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

1.2 ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางสติปัญญา (Intellectual participation) เป็นกิจกรรมที่ทำทลายความคิดของผู้เรียน สามารถกระตุ้นสมองของผู้เรียนให้เกิดการเคลื่อนไหว ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความจดจ่อในการคิด สนุกที่จะคิด ครูจะต้องหาประเด็นการคิดที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดหรือลงมือทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

1.3 ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางสังคม (Social participation) เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งจะส่งผลถึงการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ด้วย

1.4 ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางอารมณ์ (Emotional participation) เป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่ออารมณ์ ความรู้สึกของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้เกิดความหมายต่อตนเอง เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ประสบการณ์และความเป็นจริง จะต้องเป็นสิ่งเกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนโดยตรงหรือใกล้ตัวผู้เรียน

2. หลักการสรรค์สร้างความรู้ (Constructivism) หมายถึงการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสรรค์สร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นแนวคิดที่สามารถนำมาใช้เสริมในการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ชัดเจนขึ้น โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา คือ ได้คิดได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการที่สำคัญ ดังนี้

2.1 ให้ผู้เรียนได้รับหรือแสวงหาข้อมูล ประสบการณ์ด้วยตนเอง

2.2 ให้ผู้เรียนได้ศึกษา คิดวิเคราะห์ และสร้างความหมายข้อมูลและประสบการณ์ด้วยตนเอง โดยใช้ทักษะกระบวนการต่าง ๆ

2.3 ให้ผู้เรียนได้จัดระเบียบความรู้ ข้อมูล หรือจัดโครงสร้างความรู้ด้วยตนเอง

3. หลักการเรียนรู้ (Learning process) เนื่องจากเนื้อหาความรู้ในโลกนี้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและจะมีมากขึ้นเรื่อย ๆ ผู้เรียนคงไม่สามารถที่จะเรียนรู้ได้หมด ผู้เรียนจะต้องเลือกสรรสิ่งที่ตนเองสนใจ หากเขามีทักษะ กระบวนการต่าง ๆ แนวคิดเรื่องการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการควบคู่ไปกับเนื้อหาความรู้หรือผลผลิตจึงเกิดขึ้น ผู้เรียนจำเป็นจะต้องมีทักษะ สติปัญญาหรือทักษะกระบวนการต่าง ๆ เช่น

3.1 ทักษะการแสวงหาความรู้และการศึกษด้วยตนเอง เช่น ทักษะการอ่าน ทักษะการฟัง ทักษะการจดบันทึก ทักษะการประมวลความรู้ ทักษะการเขียน ทักษะการสรุป ฯลฯ

3.2 ทักษะการศึกษด้วยตนเอง

3.3 ทักษะการคิดและกระบวนการคิดต่างๆ เช่น ทักษะการคิดเปรียบเทียบ จำแนก วิเคราะห์ สังเคราะห์ การตั้งสมมติฐาน การพิสูจน์ การทดสอบ การลงข้อสรุป การสรุป การอ้างอิง ฯลฯ

3.4 ทักษะการจัดการ

3.5 ทักษะการทำงานกลุ่ม หรือการทำงานเป็นทีม

4. หลักการให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวซึ่งเปรียบเสมือน แหล่งความรู้ที่มีคุณค่า ถ้าผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลเข้ามา มาก การเรียนรู้ของผู้เรียนจะขยายขอบเขตออกไปอย่างกว้างขวางมากกว่าการได้ปฏิสัมพันธ์กับครู เพียงแหล่งเดียว แหล่งความรู้ที่อยู่รอบตัวที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนมีหลายแหล่ง เช่น

4.1 บุคคลแวดล้อม เช่น ครู เพื่อนในห้องเรียน เพื่อนต่างห้องเรียน บุคลากรใน โรงเรียน ผู้ปกครอง คนในชุมชน เป็นต้น

4.2 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น สถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนและชุมชน เช่น ห้องสมุด วัด ตลาด ร้านค้า เป็นต้น

4.3 สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง บึง สวนสาธารณะ ต้นไม้ สัตว์ต่าง ๆ

4.4 สิ่งแวดล้อมทางด้านสื่อ วัสดุทัศนวัสดุ และเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำรา วารสาร หนังสือพิมพ์ รายการวิทยุ โทรทัศน์ เกม คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

5. หลักการให้ผู้เรียนฝึกฝนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เป็นการทำให้ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตจริงได้

ธนศ เจริญทรัพย์ (การจัดการเรียนรู้โดยครูมืออาชีพ, ออนไลน์, 2557) ได้กล่าวว่าการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ควรคำนึงถึงประเด็นดังนี้

1. ควรศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถ่องแท้
2. ควรวางแผนการเรียนรู้ว่ามีระบบและลำดับขั้นอย่างชัดเจน
3. ควรเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. ควรใช้หลักจิตวิทยาแรงจูงใจให้ถูกวิธีและมีประสิทธิภาพสูงสุด
5. ควรสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้และสนุกสนาน
6. ควรมีการประเมินการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีหลักการ คือ จัดกิจกรรมให้ สอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และความสามารถและความสนใจของ ผู้เรียน มีสื่อ อุปกรณ์ แหล่งการเรียนรู้และเทคนิควิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม ผู้เรียนได้มี

ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิด โดยเน้นการเรียนรู้ด้วยความสุข จะต้องผ่อนคลายและยืดหยุ่นให้สอดคล้องกับเจตนาารมณ์ของหลักสูตร สามารถวัดผลและประเมินผลได้และเป็นการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งกิจกรรมต้องอยู่ในกรอบของศาสนา และหลักจริยธรรมอันดีงามของอิสลาม

2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่ามีนักวิชาการได้กล่าวไว้ ดังนี้

จุฑามาศ สุธาพจน์ (2558 : 15) ได้กล่าวว่า การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ คือ กระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างทุกชนิดในโรงเรียนที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน และเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ เป็นคนดี รวมทั้งสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขได้ หลักการเบื้องต้นของการบริหารคือให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมส่งเสริมให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ สามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ ส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย

กันตพัฒน์ มณฑา (2554 : 17) ได้กล่าวว่า การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ คือ กระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน รวมถึงการบริหารสถานศึกษาโดยการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

พิทักษ์ อักษรศิลป์ (2554 : 15) กล่าวว่า การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การดำเนินกิจกรรมทุกอย่าง เป็นหัวใจสำคัญในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ เป็นคนดี และดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขได้

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ คือ กระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ เป็นคนดี และดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขได้ หลักการเบื้องต้นของการบริหารคือให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไป

ตามกรอบหลักสูตรและให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมายทางการศึกษาอิสลาม คำนึงถึงความสำคัญของการปลูกฝังจิตสำนึกทางคุณธรรม จริยธรรมอันดีแก่ผู้เรียน

2.1.5 แนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่ามีนักวิชาการได้กล่าวถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไว้ดังนี้

จุฑามาศ สุธาพจน์ (2558 : 17) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นแนวคิดทางการบริหารและการจัดการศึกษา ที่มุ่งให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปภายใต้กฎหมายที่กำหนด เป็นการเชื่อมโยงระหว่างการปฏิรูปการศึกษากับการกระจายอำนาจทางการศึกษาโดยให้บุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชนที่มีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา รวมทั้งตรวจสอบงาน ในการดำเนินงานที่เน้นผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวคิดหลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

ชมพูษุ สุภาพล (2557 : 10) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นการจัดการศึกษาที่โรงเรียนมีอำนาจในการตัดสินใจโดยตรง โดยมีองค์คณะบุคคลร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียนทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป

ระพิน ชูทอง (2554 : 11) กล่าวไว้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนี้ เป็นการเชื่อมโยงระหว่างการ ปฏิรูปการศึกษากับการกระจายอำนาจทางการศึกษาที่ เกิดจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบการบริหารจัดการศึกษา รัฐได้เห็นความสำเร็จของภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรมซึ่งความสำเร็จนั้นเกิดจากการยกระดับคุณภาพในการบริหาร จึงเกิดความเชื่อว่าถ้ามีการยกระดับคุณภาพการศึกษาก็จะเป็นสิ่งนำไปสู่ความสำเร็จเช่นกัน จึงได้ร่วมศึกษาและผลักดันให้เกิดนโยบายที่ชัดเจนและต่อเนื่องให้มีการปฏิรูปโครงสร้างของระบบ และรูปแบบการบริหารของโรงเรียน และทำให้เกิดความเชื่อว่า ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกระแสการปฏิรูปการศึกษาเป็นการปรับปรุงการทำงาน บางประการของโรงเรียนก่อให้เกิดแนวคิดทางการบริหารโรงเรียนขึ้นหลายแนวทาง เป็นการเปิดโอกาสให้โรงเรียนได้มีบทบาทและหน้าที่ของโรงเรียน เช่น การบริหารงบประมาณด้วยตนเอง การสร้างหลักสูตรของโรงเรียน การพัฒนาบุคลากรโดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า เป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญที่โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการ ยึดโรงเรียนเป็นฐานในการคิดและบริหารจัดการ โดยมีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไปสู่โรงเรียนโดยตรง ให้โรงเรียนดูแลรับผิดชอบ ตัดสินใจบริหารงาน

และดำเนินการได้ด้วยโรงเรียนเอง ที่มุ่งให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ภายใต้กฎหมายที่กำหนด

2.2 ทฤษฎีการบริหารการศึกษา

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารการศึกษา พบว่า มีนักวิชาการได้กล่าวถึงทฤษฎีการบริหารการศึกษา ไว้ดังนี้

2.2.1 ทฤษฎีเดมมิง

1) ความหมาย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีวงล้อเดมมิง พบว่า มีนักวิชาการได้กล่าวถึง ทฤษฎีวงล้อเดมมิง ไว้ดังนี้

การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDAC) ตามแนวคิดของเดมมิง ปัจจุบันจัดเป็นกระบวนการสากลที่ทุกคนทราบกันดี และถือเป็นเครื่องมือการบริหารที่จัดเป็นแกนร่วมของการบริหารที่หลากหลายบนพื้นฐานเดียวกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของเดมมิงและนักการศึกษาทั้งที่ได้กล่าวถึงวงจรคุณภาพ (PDCA) ไว้ ดังนี้

วรภัทร์ ภูเจริญ (2541 : 27) วัฏจักรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) หมายถึงระบบการบริหารงานที่มีคุณภาพเป็นที่รู้จักแพร่หลายระบบหนึ่ง ประกอบด้วยขั้นตอนการวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบหรือการประเมิน (Check) การนำผลการประเมินย้อนกลับไปปรับปรุงแก้ไขการทำงาน (Act) การใช้วัฏจักรคุณภาพของเดมมิงต้องดำเนินการอย่างมีวินัยให้ครบวงจรหมุนเวียนไปไม่มีหยุดหย่อน ซึ่งแนวคิดวัฏจักรคุณภาพนี้ วอลท์เตอร์ชิวฮาร์ท เป็นผู้พัฒนาขึ้นเป็นคนแรกในปี ค.ศ. 1939 และเอ็ดวาร์ดเดมมิง เป็นผู้นำมาเผยแพร่ในประเทศญี่ปุ่นในปี ค.ศ.1950 จนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ทำให้นิยมเรียกวัฏจักรนี้ในอีกชื่อหนึ่งว่า “วัฏจักรเดมมิง” (Deming Cycle) นอกจากนี้เนโรริอะคิ คะโน ยังได้กล่าวถึงวัฏจักรคุณภาพของเดมมิงว่า “PDCA ก็คือ วัฏจักรการบริหาร”

อุทัย บุญประเสริฐ (2545 : 76) วัฏจักรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) คือ วงจรที่พัฒนามาจากวงจรที่คิดค้นโดย วอลท์เตอร์ชิวฮาร์ท ผู้บุกเบิกการใช้สถิติสำหรับวงการอุตสาหกรรม และต่อมาวงจรนี้เริ่มเป็นที่รู้จักกันมากขึ้น เมื่อ เอ็ดวาร์ด เดมมิง ปรมาจารย์ด้านการบริหารคุณภาพที่เผยแพร่ให้เป็นเครื่องมือสำหรับการปรับปรุงกระบวนการทำงานของพนักงานภายในโรงงานให้ดียิ่งขึ้น และช่วยค้นหาปัญหาอุปสรรคในแต่ละขั้นตอนการผลิตโดยพนักงานเอง วงจรนี้จึงเป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อว่า “วงจรเดมมิง” ต่อมาพบว่าแนวคิดการใช้วงจร PDCA นั้นสามารถนำมาใช้ได้กับทุกกิจกรรม จึงทำให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายมากขึ้นทั่วโลก PDCA เป็นอักษรนำของศัพท์ภาษาอังกฤษ 4 คำ คือ

P (Plan) คือ การวางแผน

D (Do) คือ การปฏิบัติตามแผน

C (Check) คือ การตรวจสอบประเมินและนำผลการประเมินมาวิเคราะห์

A (Act) คือ ปรับปรุงดำเนินการให้เหมาะสมตามผลการประเมิน

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า เป็นกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพตามวงจรเดมมิ่ง (PDCA) ซึ่งมีขั้นตอนการบริหาร 4 ตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการวางแผน (Plan: P) หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและวิธีการที่จะนำมาปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Do: D) หมายถึง การศึกษาขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อลงมือปฏิบัติและรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ 3) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check: C) หมายถึง การตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามแผน และ 4) ขั้นตอนการปรับปรุง (Action: A) หมายถึง การทบทวนแผนงานเพื่อปรับปรุงระบบและวิธีการดำเนินการให้เหมาะสมซึ่งส่งผลให้การบริหารงานมีการจัดระบบการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

2.2.2 ทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

1) ความหมาย

ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม นักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมไว้ มีดังนี้

ธงชัย สันติวงษ์ (2543) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การที่ผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการ ใช้วิธีการแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงาน ได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านต่าง ๆ เช่น การให้มีส่วนร่วมในการวางแผน ช่วยเสนอแนะข้อคิดเห็น เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร ตลอดจน การให้โอกาสและอิสระกับกลุ่มที่จะตัดสินใจ ทำงานเองภายใต้เป้าหมายและนโยบายที่มอบหมายไว้ให้กว้าง

สมเดช สีแสง (2547) ได้สรุปความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation Management) เป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้พนักงานทุกระดับได้มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการ ภายในขอบเขตหน้าที่ของตน ถือว่าเป็นการบริหารที่ดีและเหมาะสม ที่สุดกับคุณสมบัติของมนุษย์ในปัจจุบัน การบริหารแบบมีส่วนร่วมนี้เป็นหลักการสำคัญของการบริหารแบบใหม่ที่เรียกว่า การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Control หรือ TQC)

สมยศ นาวิการ (2545) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ การบริหารแบบมีส่วนร่วมเน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการ

แก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่บนพื้นฐานแนวคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ประการสุดท้ายการบริหารแบบมีส่วนร่วมต้องการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์การ

นายสุรินทร์ มั่นประสงค์ (2559) การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการในการบริหารโดยให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้มีส่วนร่วมทั้งในด้านการวางแผนเกี่ยวกับนโยบายและทิศทางในการจัดการศึกษาด้านการดำเนินการโดยให้การสนับสนุนทั้งกำลังความคิด กำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์ พร้อมทั้งร่วมกำกับติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน

โศภิตา คล้ายหนองสรวง (2558) กล่าวว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมคือกระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่อการบริหารหน่วยงาน อยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ จัดให้มีการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และให้ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540) กล่าวว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์การได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือกันในการพัฒนาปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ

จากความหมายที่นักการศึกษาได้ให้ไว้ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมคือ กระบวนการที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบในการวางแผนการจัดการศึกษาตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการจัดการศึกษา

2) ประโยชน์การบริหารแบบมีส่วนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. ช่วยสร้างความสามัคคีรวมพลังของบุคคลในองค์กร
2. ช่วยให้ทราบถึงความต้องการขององค์กรทั้งหมด
3. ช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น ลดความเฉื่อยชาในการปฏิบัติงานและการย้ายงาน
4. ช่วยลดความขัดแย้งและการต่อต้านจากพนักงานระดับต่ำ
5. ช่วยสร้างบรรยากาศในการทำงาน และให้สุขภาพจิตของคนในองค์กรดีขึ้น
6. ช่วยเพิ่มผลผลิตในองค์กร
7. สร้างสรรค์หลักการประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในองค์กร

8. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบริหารงานใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและทะนุถนอม
9. ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความรู้สึกว่าเข้าเป็นส่วนหนึ่งในองค์กร
10. เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา ในการควบคุมงานให้ลดน้อยลง และทำให้ผลของงานดีขึ้น

สมเดช สีแสง (2547) ได้สรุปถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้พนักงานรวมกลุ่มกัน ใช้ความรู้ความสามารถ สติปัญญา และประสบการณ์ของแต่ละคน ร่วมกันปรับปรุงงานในหน่วยงานของตนมีข้อดี คือ

1. ผู้ที่รู้ปัญหาดีที่สุด และสามารถแก้ปัญหาได้ดีที่สุด คือ ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหามากที่สุดจะแก้ปัญหาได้ถูกต้องที่สุด
2. บุคลากรได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม และมีส่วนร่วมในการบริหาร
3. ผู้ปฏิบัติงานรู้สึกว่าคุณค่ามีความภาคภูมิใจและทำงานเต็มความสามารถ

3) กระบวนการของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

นักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา ได้กล่าวถึง กระบวนการของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

ฟอร์นารอฟ (Formaroff, 1980 อ้างถึงใน ภิริติ ลี้ภากรณ์ , 2554: 22) เสนอว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน มีขั้นตอนการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การวางแผน รวมถึงการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมาย กลวิธี ทรัพยากรที่ต้องใช้ตลอดจนการติดตามประเมินผล
2. การดำเนินงาน
3. การใช้บริการจากโครงการ
4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

กองนโยบายและแผนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้กล่าวถึงขั้นตอนกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานก่อนดำเนินการ
2. การสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชน
3. การสร้างเครือข่ายของกลุ่มผู้มีส่วนร่วม
4. การสร้างกิจกรรม
5. การต่อรองเพื่อดำเนินกิจกรรม
6. การร่วมกันดำเนินการ
7. การร่วมกันประเมินผลการดำเนินการ
8. การร่วมกันรับผลการดำเนินการ

อकिन รพีพัฒน์ (2547) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหาตลอดจนแนวทางแก้ไข
2. การตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนพัฒนา แก้ไขปัญหา
3. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน
4. การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

จากที่กล่าวมา ผู้ศึกษาสรุปได้ว่า เป็นวิธีการบริหารที่ช่วยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจหรือการปฏิบัติงานในหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้เกิดความผูกพันและความรับผิดชอบต่อองค์กรมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องเห็นความสำคัญพร้อมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดพื้นฐานและองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม และสิ่งสำคัญจะต้องทราบถึงประโยชน์ ข้อจำกัดและอุปสรรคของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรกระบวนการของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อกำหนดปัญหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา
2. วางแผนในการแก้ปัญหา โดยการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงาน
3. ดำเนินงานตามแผน
4. การประเมินผลการดำเนินงาน

2.3 การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” พบว่ามีนักวิชาการได้กล่าวถึง นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไว้ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) ได้กล่าวถึงกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ว่าเป็นกรอบวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาเพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของไทย สอดคล้องกับของหลายประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษาของโลก ที่เห็นพ้องกันกับแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 เรื่องของจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานการประกอบสัมมาอาชีพ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่ใช้ได้จริง (กับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รัฐ และประเทศชาติ) โลกกำลังเปลี่ยนแปลง คนที่มีความรู้และทักษะในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้เท่านั้นที่จะประสบ

ความสำเร็จ ทักษะที่จำเป็นแห่งศตวรรษที่ 21 จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

จากนโยบายของรัฐบาลในการสนับสนุนแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม นโยบายหนึ่ง คือ การปรับลดเวลาเรียนของเด็กให้น้อยลง เป็นการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาปรับลดชั่วโมงเรียนของบางวิชาให้น้อยลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้ ครูต้องใช้ความสามารถในการอธิบายและบูรณาการให้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และกำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เพื่อเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558)

ในปัจจุบันนี้ การเรียนรู้ของเด็กนักเรียนได้เปลี่ยนแปลงไป อันเนื่องมาจากมีแหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี เช่น Internet Computer Tablet หรือ Smart Phone และอื่น ๆ อีกมากมายที่นักเรียนสามารถใช้ในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ดังกล่าวไม่จำเป็นต้องจำกัดเฉพาะในห้องเรียนตามเวลาที่ครูกำหนด นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกแห่ง ทุกเวลาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนตามความพร้อมความสามารถของนักเรียน ครูผู้สอนต้องปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ และนักเรียนต้องเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของตนเอง จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลาย อาทิเช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม (Group Process) การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน (Project-Base Learning) เรียนรู้จากกิจกรรมการปฏิบัติจริงจากประสบการณ์ตรง ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และสืบค้นข้อมูล นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ มีการจัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกัน ครูจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นที่ปรึกษา ชี้แนะ ช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ และนักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้เป็นทีมหรือจากกลุ่มเพื่อนมากขึ้น ซึ่งสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 : 3) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ลักษณะนี้ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยความสุขภายใต้แนวคิด ดังนี้

1. กิจกรรมเป็นทางเลือก สนองตอบความสนใจความถนัดของผู้เรียนอย่างหลากหลาย
2. เรียนรู้หลักการ สร้างความรู้ผ่านกระบวนการและกิจกรรม (Process and Content)
3. ลงมือปฏิบัติและสร้างความรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น อิสระ และปลอดภัย
4. ปรับบทบาทครูจากการเป็นผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะ (Coach & Mentor)
5. ครูผู้สอนควรใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย และเป็นการประเมินตามสภาพจริง วิเคราะห์คุณภาพและพัฒนาการของนักเรียน มากกว่าการประเมินนักเรียนจากการสอบเท่านั้น

2.3.2 การขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558) ได้กล่าวถึงการขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการ ประกอบด้วยสำนัก/สถาบันต่างๆในสังกัดเป็นคณะกรรมการ และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการ บทบาทของแต่ละหน่วยงานและขั้นตอนการดำเนินงาน มีดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ

1. ประกาศนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามนโยบาย
2. ส่งเสริม สนับสนุนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยให้แนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน
3. กำกับ ติดตาม และรายงานผลการขับเคลื่อนนโยบายอย่างต่อเนื่องต่อคณะรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. วางแผนกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
2. กำหนดหน่วยงานภายในสังกัดรับผิดชอบในด้านการสนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตาม และรายงานผล โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ได้แก่

2.1 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนนโยบายโดยจัดทำคู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียนตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ชุดเอกสารกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ประกอบการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษาและระดับชั้นเรียน จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอผลงานการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่ประสบผลสำเร็จ

2.2 ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดอบรมทีม Core Smart Trainer และ Smart Trainer จัดทำระบบรายงานออนไลน์ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ให้กับทีม Smart Trainer พร้อมทั้งคู่มือการนิเทศ ติดตามและรายงานผลการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และจัดทำเอกสารแนวทางการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา 4H

2.3 สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา จัดทำคู่มือการใช้คลังเมนูกิจกรรม สนับสนุนลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ขององค์กรและหน่วยงานภายนอก และทำการวิจัย เรื่อง การศึกษา

ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4 สำนักทดสอบทางการศึกษา จัดทำเครื่องมือประเมินผลการพัฒนาผู้เรียน และสรุปรายงานผลการขับเคลื่อนนโยบาย

2.5 สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามการนำนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ไปปฏิบัติในทุกเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนในโครงการ

2.6 สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน จัดทำเว็บไซต์กลางในการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

2.7 สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เผยแพร่การอบรมผ่านระบบ TEPE ออนไลน์

2.8 สำนักอำนวยการประชาสัมพันธ์โครงการและกิจกรรมของโครงการผ่านสื่อต่างๆ

2.9 สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดูแลด้านงบประมาณของโครงการ

2.10 สำนักบริหารงานการศึกษาภาคบังคับ ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาในสังกัด จัดฐานกิจกรรมการเรียนรู้ 4H

2.11 สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาในสังกัดจัดฐานกิจกรรมการเรียนรู้ 4H

2.12 สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาจัดฐานกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health)

2.13 สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติกร สนับสนุนข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในโครงการ

2.14 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล สนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ผ่านระบบ DLTV และ DLIT

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1. วางแผนกำหนดแนวทางขับเคลื่อนนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในระดับเขตพื้นที่ จัดทำมาตรการในการส่งเสริม สนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ ซึ่งมีผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนนโยบาย (Core Smart Trainer)

2. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ได้แก่

2.1 คณะทำงาน ติดตาม ตรวจสอบและนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา มีผู้อำนวยการกลุ่ม ประธานเครือข่าย ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคณะทำงานขับเคลื่อนนโยบายในระดับเขตพื้นที่

2.2 กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา มีหน้าที่นิเทศ ติดตามให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

2.3 กลุ่มอำนวยการมีหน้าที่ประสานความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

2.4 กลุ่มนโยบายและแผน มีหน้าที่ในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

2.5 กลุ่มส่งเสริมการศึกษา มีหน้าที่ประสานความร่วมมือ สนับสนุนแหล่งเรียนรู้

2.6 กลุ่มบริหารงานบุคคลมีหน้าที่พัฒนาศักยภาพบุคลากรในการจัดกิจกรรม

3. สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกในการเข้ามาให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินการ

4. ประชุมชี้แจง สร้างความตระหนัก ความเข้าใจในแนวปฏิบัติให้ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง

5. นิเทศ ติดตามให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในการดำเนินงานโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

6. ส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องพัฒนานวัตกรรมเพื่อนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

7. รายงานผลการปฏิบัติการขับเคลื่อนนโยบายให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบความก้าวหน้าอุปสรรคและความสำเร็จ

8. เผยแพร่ผลการดำเนินงาน การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่หลากหลาย

สถานศึกษา

1. ศึกษาวิเคราะห์นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

2. แต่งตั้งคณะทำงานผู้รับผิดชอบโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3. ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจการดำเนินงานให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

4. กำหนดภาพความสำเร็จของการขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

5. วิเคราะห์และปรับโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ และบริบทของสถานศึกษา

6. จัดทำสารสนเทศตามความถนัด ความสนใจ ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

7. จัดเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

8. สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกในการเข้ามาให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

9. ออกแบบกระบวนการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงาน

10. ออกแบบกระบวนการสะท้อนผลการดำเนินงานและรายงานผลอย่างต่อเนื่อง

11. เผยแพร่ผลการดำเนินงาน เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่หลากหลาย

2.3.3 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับสถานศึกษา

สถานศึกษา คือ หน่วยงานระดับปฏิบัติตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ บุคลากรในสถานศึกษา มีบทบาท และหน้าที่ ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 3)

ผู้บริหาร

1. เป็นผู้นำการขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ระดับโรงเรียนสร้างความตระหนักรู้ ความเข้าใจ อำนวยความสะดวก และให้คำแนะนำในการดำเนินงานการจัดกิจกรรม
2. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนานวัตกรรมการจัดกิจกรรม เพิ่มเวลารู้
3. ประสานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาภูมิปัญญาต่าง ๆ และร่วมมือจากชุมชน
4. นิเทศ กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้
5. จัดประชุมเสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) และนำผลไปใช้ในการพัฒนาต่อไป

ครูผู้สอน

1. วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัด ความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียนและรายบุคคล
2. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาในรายวิชาที่รับผิดชอบและออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้
3. จัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจผู้เรียน จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
4. ประเมินและสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
5. ประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำผลมาพัฒนาการจัดกิจกรรม

ผู้เรียน

1. สำรวจความสนใจ ความต้องการและศักยภาพของตนเองเพื่อวางแผนการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง
2. เข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ตามตารางเรียน และวิธีการเรียนรู้ที่กำหนดอย่างกระตือรือร้น และสนองตอบต่อกิจกรรมเต็มตามศักยภาพและขีดความสามารถของตนเอง
3. ร่วมนำเสนอผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างภาคภูมิใจ

ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

1. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินกิจกรรมตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
2. ส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
3. ประเมินความก้าวหน้าและให้ข้อมูลย้อนกลับในการดำเนินกิจกรรมเพิ่มเวลารู้
4. ร่วมชื่นชมผลงานของผู้เรียนและสถานศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”ข้างต้นสรุปได้ว่า เป็นการปฏิรูปการศึกษา ที่ดำเนินการเกี่ยวกับการปรับหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนถึงระบบวัดประเมินผล ให้สอดคล้องกับผู้เรียนในทุกช่วงวัย โดยเฉพาะการลดการเรียนวิชาที่ไม่มีความจำเป็น และซ้ำซ้อนกัน นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกแห่ง ทุกเวลาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนตามความพร้อม ความสามารถของนักเรียน ครูผู้สอนต้องปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ และนักเรียนต้องเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของตนเอง จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยการขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมนั้นมีหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาหลายหน่วยงาน ในการดำเนินการต้องมีความชัดเจนและสอดคล้องกัน

2.3.4 การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) ได้จัดทำคู่มือเพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ ไว้ดังนี้

หลักการของการจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน

2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมหลักองค์ 4 แห่งการศึกษา ได้แก่

2.1 ด้านพุทธิศึกษา คือ ความรอบรู้วิชาการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตการศึกษา และการเรียนรู้

2.2 ด้านจริยศึกษา คือ การมีศีลธรรม จรรยาที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม

2.3 ด้านหัตถศึกษา คือ ความรู้และทักษะในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่องานและเห็นคุณค่าของการทำงาน

2.4 ด้านพลศึกษา คือ การมีสุขภาพแข็งแรง การกินอาหารที่ถูกต้อง และการออกกำลังกายให้เหมาะสม รวมทั้งความสะอาดและสุขาภิบาลด้วย

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองตอบความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข
5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียนใช้ชุมชน ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้
6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหา และสร้างสรรค์นวัตกรรม
7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
8. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการเรียนรู้ในระหว่างการทำงาน ที่ทุกคนในทีมเน้นความเป็นระบบ มีวิจรณ์ญาณร่วมกันตลอดเวลาที่กำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี
9. จัดกิจกรรมเรียนรู้ควบคู่ไปกับการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลายที่ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

2.3.5 บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ครูผู้สอน ต้องลดบทบาทจากเดิมที่คอยสอนเนื้อหาสาระ ใช้เวลาในชั้นเรียนมาก สั่งการให้นักเรียนได้ทำตามที่ครูกำหนดมาเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวก ลดเวลาเรียนเนื้อหาในชั้นเรียนให้น้อยลง และส่งเสริม กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มเพื่อนมากขึ้น เพิ่มเวลารู้จากสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ หรือกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่ครูจัดให้ทั้งในและนอกห้องเรียนตามความถนัดความสนใจและความต้องการของนักเรียน ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงในการจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 3)

1. ครูผู้สอนต้องเข้าใจแนวคิดที่ว่าผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเองโดยเชื่อมโยงความรู้เดิมที่มีอยู่ภายในเข้ากับการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้นครูจึงควรนำแนวคิดนี้ไปพัฒนาวางแผนการจัดการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ที่คงทนและเกิดทักษะที่ต้องการ
2. ครูผู้สอนต้องตระหนักว่าในการจัดการศึกษาแก่นักเรียนนั้น ควรส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ และมีกำลังในการเรียนรู้ ไม่ใช่เน้นแต่เพียงเนื้อหาความรู้ที่จะสอนเท่านั้น

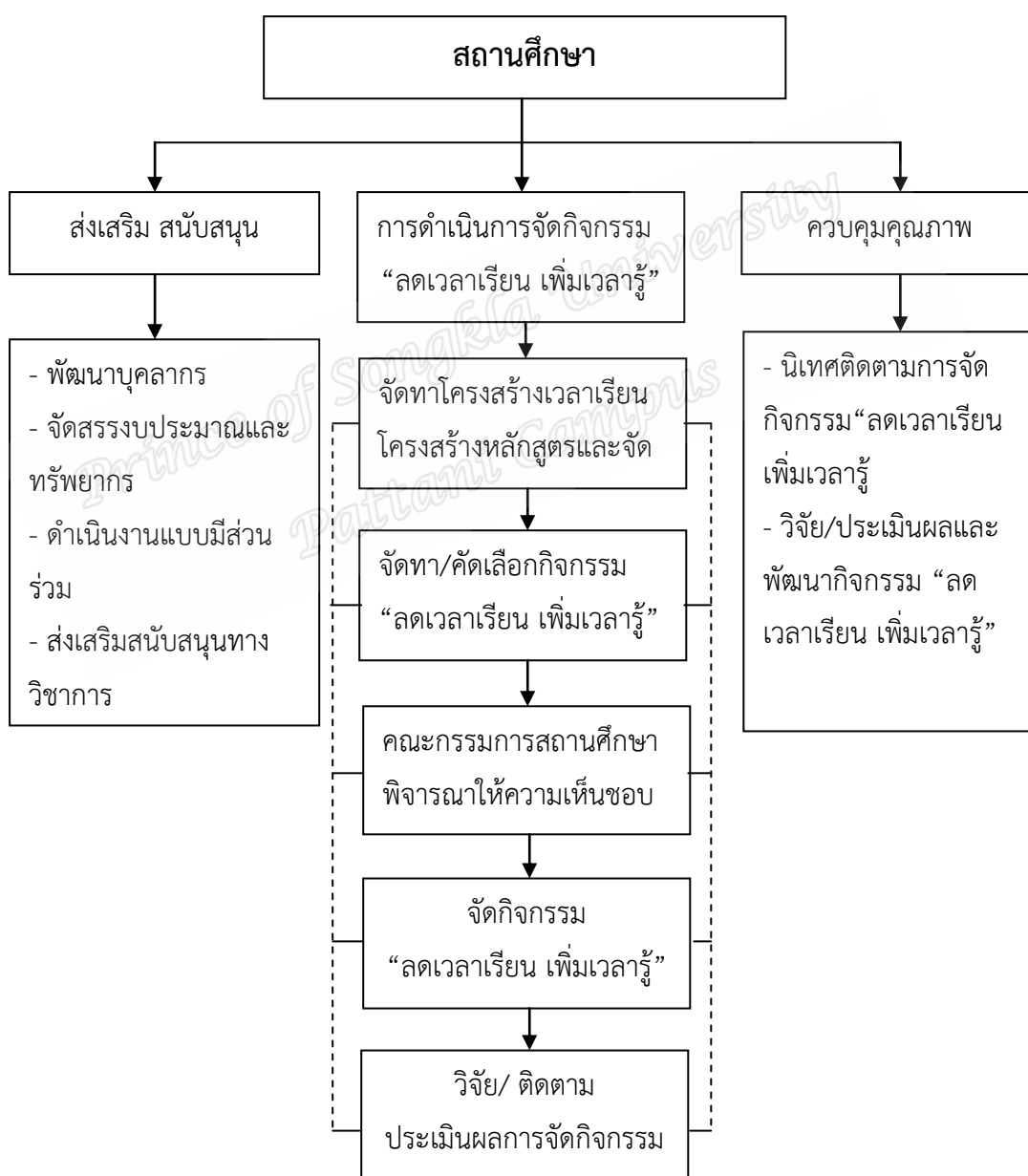
3. ครูมีบทบาทเป็นผู้แนะนำ คอยสร้างบรรยากาศและจัดสถานการณ์ที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มากกว่าการเรียนรู้จากคำบอกของผู้สอน
4. ครูต้องพยายามจัดกิจกรรมให้เชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ผู้เรียนกับครู และครูภายในสถานศึกษาเดียวกันหรือต่างสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษา และสถานศึกษากับชุมชน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติอันจะก่อให้เกิดประสบการณ์ตรงกับนักเรียน
5. ครูมีบทบาทในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือระหว่างนักเรียนกับครู และนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน เพื่อฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม การเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
6. ครูออกแบบสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนมากกว่าการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้หน้าห้องเพียงอย่างเดียว
7. ครูผู้สอนควรสอนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับมโนทัศน์และแนวคิดที่สำคัญมากกว่าการท่องจำได้
8. ครูผู้สอนควรกระตุ้นให้นักเรียนเห็นคุณค่ามีทัศนคติที่ดีสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง มากกว่าที่จะนำความรู้ไปใช้ในการสอบเท่านั้น
9. ครูผู้สอนควรสอนให้นักเรียนเห็นภาพรวมของเนื้อหาและเข้าใจการเชื่อมโยงกันของเนื้อหา มากกว่าที่จะสอนเนื้อหาแยกกันเป็นเรื่องๆ
10. ครูผู้สอนควรเน้นที่กระบวนการของการเรียนรู้ของนักเรียนมากกว่าการเน้นไปที่ผลการเรียนรู้เพียงอย่างเดียว
11. ครูผู้สอนควรส่งเสริมให้นักเรียนคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยการใช้คำถามกระตุ้นมากกว่าการให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งเท่านั้น
12. ครูเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง
13. ครูจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์
14. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง
15. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มพร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของผู้เรียน
16. ครูใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริงเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้
17. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มากกว่าการที่นักเรียนเรียนรู้จากการทำแบบฝึกหัดและท่องจำ

18. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ทั้งในด้านความเหมาะสมกับนักเรียนมากกว่าการใช้วิธีสอนแบบเดียวกันกับนักเรียนทั้งหมดทุกคน

19. ใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย และเป็นการประเมินตามสภาพจริง ในการวิเคราะห์คุณภาพและพัฒนาการของนักเรียนมากกว่าการประเมินนักเรียนจากการสอบเท่านั้น

2.3.6 แนวทางการบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

1) แนวทางการบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 7)

ภาพที่ 2 แสดงแนวทางการบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

แนวทางการกำหนดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สถานศึกษาพิจารณาเลือกแนวทางการกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทและศักยภาพของสถานศึกษา ดังนี้

แนวทางที่ 1	แนวทางที่ 2	แนวทางที่ 3
โรงเรียนจัดกิจกรรมหลากหลายให้นักเรียนเลือกตามความถนัด ความสนใจรายบุคคล/รายกลุ่ม	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรายบุคคล/รายกลุ่มเสนอกิจกรรม ครูเป็นที่ปรึกษาพิจารณาดูแล ช่วยเหลือ	โรงเรียนที่จัดการศึกษาหลายระดับใช้แนวทางที่ 1 ร่วมกับแนวทางที่ 2 ที่สอดคล้องกับสภาพและบริบทของโรงเรียน ชุมชน

การบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีแนวทางดังต่อไปนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 8)

1. ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความเข้าใจในการนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่การปฏิบัติแก่ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
2. ปรับโครงสร้างเวลาเรียนของสถานศึกษาและจัดทำตารางเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แต่ละช่วงชั้น
3. เลือกกำหนดกิจกรรมให้ตอบสนองต่อความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียนอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย และวุฒิภาวะของผู้เรียน
4. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามบริบทของสถานศึกษาและชุมชน
5. ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ สื่อการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
6. กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ
7. ใช้การนิเทศภายใน การเสวนาสะท้อนผลหลังการปฏิบัติ (After Action Review: AAR) เป็นเครื่องมือในการศึกษาและพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการและกิจกรรม และเป็นเครื่องมือการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง
8. ศึกษา วิจัยและพัฒนา “กระบวนการบริหารจัดการเวลาเรียน” อย่างเป็นระบบ

2.3.7 แนวทางการดำเนินงานของการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน ซึ่งระบุการจัดเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นกรอบทิศทางการพัฒนา

หลักสูตรสถานศึกษา ส่วนรายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาสามารถจัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และบริบทของสถานศึกษาโดยการกำหนดเวลาเรียนในแต่ละระดับการศึกษา ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558)

1) หลักสูตร การปรับโครงสร้างเวลาเรียน มีรายละเอียดดังนี้

ระดับประถมศึกษา เดิมกำหนดเวลาเรียนไว้ไม่น้อยกว่า 1,000 ชั่วโมงต่อปี แต่ในความเป็นจริงใช้เวลาเรียน 1,200-1,400 ชั่วโมงต่อปี จึงจะปรับโครงสร้างเวลาเรียนในห้องเรียนใหม่ไม่เกิน 1,000 ชั่วโมงต่อปี หรือ 22 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะผู้เรียนในชั่วโมงที่เหลือ 8 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งสรุปข้อมูลได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงโครงสร้างเวลาเรียนระดับประถมศึกษา

โครงสร้างปัจจุบัน (ไม่น้อยกว่า 1,000 ชม./ปี)		โครงสร้างใหม่ (ไม่เกินกว่า 1,000 ชม./ปี)	
1. 8 กลุ่มสาระ	840 ชม.	1. 8 กลุ่มสาระ	840 ชม.
2. เพิ่มเติม	40 ชม.	2. เพิ่มเติม	40 ชม.
3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (3 ชม./สัปดาห์)	120 ชม.		
รวม	1,000 ชม.	รวม	880 ชม.
หมายเหตุ : 1. เรียนจริง 1,200-1,400 ชม./ปี หรือ 30-35 ชม./สัปดาห์		หมายเหตุ : 1. เรียนในห้องเรียน 22 ชม./สัปดาห์ 2. กิจกรรมพัฒนาทักษะ/ผู้เรียน ใน ชม. ที่เหลือ 8-13 ชม./สัปดาห์	

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน ให้สถานศึกษาสามารถจัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และบริบทของสถานศึกษาโดยการกำหนดเวลาเรียนในแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น : กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม มีเวลาเรียนรวม 880 ชั่วโมงต่อปี (22 หน่วยกิต) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 120 ชั่วโมงต่อปี และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้นปีละไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมงต่อปี รวมไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมงต่อปี

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย : กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม มีเวลาเรียนรวม 3 ปี จำนวน 1,640 ชั่วโมง (41 หน่วยกิต) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 360 ชั่วโมง และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น ปีละไม่น้อยกว่า 1,600 ชั่วโมง (40 หน่วยกิต) รวม 3 ปี ไม่น้อยกว่า 3,600 ชั่วโมง

กรอบโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงกรอบโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 13)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ / กิจกรรม	เวลาเรียน									
	ระดับประถมศึกษา						ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลาย
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	ม.1	ม.2	ม.3	ม. 4-6
กลุ่มสาระการเรียนรู้										
ภาษาไทย	200	200	200	160	160	160	120	120	120	240
คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160	120	120	120	240
วิทยาศาสตร์	80	80	80	80	80	80	120	120	120	240
สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม	120	120	120	120	120	120	160	160	160	320
- ประวัติศาสตร์	40	40	40	40	40	40	40	40	40	80
- ศาสนา ศิลปกรรม	80	80	80	80	80	80	120	120	120	240
- หน้าที่พลเมือง							(3 นก.)	(3 นก.)	(3 นก.)	(6 นก.)
- เศรษฐศาสตร์										
- ภูมิศาสตร์										
สุขศึกษา	80	80	80	80	80	80	80	80	80	120
ศิลปะ	80	80	80	80	80	80	80	80	80	120
การทำงานอาชีพ	40	40	40	80	80	80	80	80	80	120
ภาษาต่างประเทศ	40	40	40	80	80	80	120	120	120	240
รวมเวลาเรียน(พื้นฐาน)	840	840	840	840	840	840	880	880	880	1,640
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	120	120	120	120	120	120	360
รายวิชา/กิจกรรมที่ สถานศึกษาจัดเพิ่มเติม ตามความพร้อม	ปีละไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง						ปีละไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง			ไม่น้อยกว่า 1,600 ชั่วโมง
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่น้อยกว่า 1,000 ชั่วโมง / ปี						ไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง / ปี			รวม 3 ปี ไม่น้อยกว่า 3,600 ชม.

2) การปรับโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียนของสถานศึกษาในโครงการ “ลดเวลา เพิ่มเวลา” ที่สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และนโยบายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ จัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์อย่างเข้มข้น กิจกรรมเพิ่มเวลาต้องเชื่อมโยงกับหลักสูตร และเวลาเรียน อยู่ภายใต้กรอบของโครงสร้างเวลาเรียน ทั้งนี้ เพื่อให้การพัฒนาผู้เรียนมีคุณภาพสอดคล้องตามสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมประเทศชาติ เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การศึกษาใบความรู้ เป็นเพิ่มบทบาทของครูผู้สอนให้เป็นผู้อำนวยความสะดวก กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ซึ่งสถานศึกษามีแนวทางในการปรับโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 9)

ระดับประถมศึกษา

สถานศึกษาปรับเวลาเรียนวิชาพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดได้ตามความเหมาะสม และสอดคล้องตามแนวปฏิบัติที่กระทรวงศึกษากำหนด ทั้งนี้ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียน โดยรายวิชาพื้นฐาน เท่ากับ 840 ชั่วโมง/ปี และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น เท่ากับ 40 ชั่วโมง/ปี รวม 880 ชั่วโมง/ปี (22 ชั่วโมง/สัปดาห์) และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เวลาของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 120 ชั่วโมง/ปี (3 ชั่วโมง/สัปดาห์) ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยเวลาเรียนรวมทั้งหมด ไม่เกิน 1,000 ชั่วโมง/ปี

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

สถานศึกษากำหนดจำนวนหน่วยกิตที่เรียนของแต่ละรายวิชาต่อภาคเรียนตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด โดยรายวิชาพื้นฐาน เท่ากับ 880 ชั่วโมง/ปี และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น เท่ากับ 200 ชั่วโมง/ปี รวมทั้งสิ้น 1,080 ชั่วโมง/ปี (27 ชั่วโมง/สัปดาห์) และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เวลาของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 120 ชั่วโมง/ปี (3 ชั่วโมง/สัปดาห์) ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เวลาเรียนรวมทั้งหมดไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง/ปี แนวทางการปรับโครงสร้างเวลาเรียนตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลา” ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงแนวทางการปรับโครงสร้างเวลาเรียน ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ รายวิชา / กิจกรรม	เวลาเรียนต่อปี ชั้น ป.1-3		เวลาเรียนต่อปี ชั้น ป.4-6		เวลาเรียนต่อปีชั้น ม.1-3	
	เดิม	ใหม่	เดิม	ใหม่	เดิม	ใหม่
กลุ่มสาระการเรียนรู้						
ภาษาไทย	200	200				
คณิตศาสตร์	200	200				
วิทยาศาสตร์	80	80				
ภาษาต่างประเทศ(อังกฤษ)	40	200				
สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม	40	160				
- ประวัติศาสตร์	80					
- ภูมิศาสตร์						
- ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม						
- หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม						
- เศรษฐศาสตร์						
สุขศึกษาและพลศึกษา	80					
ศิลปะ	80					
การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี	40					
รวมเวลาเรียนพื้นฐาน	840	840				
รายวิชาเพิ่มเติม	40	40				
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120				
- กิจกรรมแนะแนว						
- กิจกรรมนักเรียน						
- ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชา ทหาร						
- ชุมนุม ชมรม						
- กิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์						
รวมเวลาเรียนทั้งหมดตามที่ หลักสูตรกำหนด	ไม่น้อยกว่า 1,000 ช.ม./ปี	ไม่เกิน 1,000 ช.ม./ปี	ไม่น้อยกว่า 1,000 ช.ม./ปี	ไม่เกิน 1,000 ช.ม./ปี	ไม่น้อยกว่า 1,200 ช.ม./ปี	ไม่เกิน 1,200 ช.ม./ปี

3) เงื่อนไขการจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้

การปรับโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ อยู่ภายใต้ข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกรอบนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีเงื่อนไขในการจัดดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 11)

1. การจัดการเรียนรู้สาระประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กำหนดให้ต้องจัดแบบเข้มข้น

2. การจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ กำหนดให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด โดยพิจารณาตัวชี้วัดที่พัฒนาทักษะกระบวนการ มาใช้ในการออกแบบกิจกรรมผ่านการพัฒนา 4H แบ่งกิจกรรมเป็น 2 กลุ่ม คือ กิจกรรมที่กำหนดให้เรียน และกิจกรรมที่เลือกเรียน

3. สถานศึกษาอาจจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้เป็นชั่วโมงเฉพาะในช่วงเวลาพักก่อนกลับบ้าน หรือเวลาอื่นตามบริบทและความเหมาะสมของสถานศึกษา โดยใช้เวลาเรียนของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4. วิชาหน้าที่พลเมือง เป็นรายวิชาเพิ่มเติม ให้จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการลงสู่กิจกรรมที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่แล้ว โดยไม่เพิ่มชั่วโมงในตารางเรียน ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการในรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติม กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมกีฬา กิจกรรมตามประเพณี กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เพื่อปลูกฝังให้เกิดการปฏิบัติและกลายเป็นพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน

5. ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 สถานศึกษามีแนวทางในการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

5.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

5.1.1 การจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาอาจจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ใน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือจัดบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่นๆ หรือแยกรายวิชาได้ตามบริบทและความเหมาะสมของโรงเรียน ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้สาระประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ต้องจัดการเรียนรู้แบบเข้มข้น

5.1.2 การกำหนดเวลาเรียนรายวิชาใน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ดังกล่าวสามารถกำหนดเวลาเรียนได้ตามความพร้อม ความต้องการและจุดเน้นของโรงเรียน ทั้งนี้ต้องมีเวลาเรียนรวม จำนวน 160 ชั่วโมงต่อปี

5.2 การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จำนวน 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ให้จัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรม วิธีการ สื่อเทคโนโลยี อย่างหลากหลาย และเน้นการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

จากเงื่อนไขการจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ข้างต้น สถานศึกษาสามารถจัดโครงสร้างเวลาเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของตนได้อย่างหลากหลายโดยพิจารณาจาก (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 11)

ความพร้อมของสถานศึกษา : ในส่วนของความพร้อมนั้น สถานศึกษาต้องพิจารณาจำนวนครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ห้องเรียนและสถานที่สำหรับชั้นเรียน งบประมาณ ทรัพยากรต่างๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีบุคลากร และครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เพียงพอ อาจมีรูปแบบของโครงสร้างหลักสูตร/เวลาเรียนแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดในเรื่องต่าง ๆ

ความต้องการและจุดเน้นของสถานศึกษา : ความต้องการและจุดเน้นของสถานศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบการจัดโครงสร้างหลักสูตร/เวลาเรียน สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาที่มีจุดเน้น เช่น ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษาเพื่อการมีงานทำ ซึ่งโครงสร้างหลักสูตร/เวลาเรียนของโปรแกรมเหล่านั้นย่อมแตกต่างกัน หรือสถานศึกษาที่อยู่ในเมืองใหญ่ ย่อมมีโครงสร้างหลักสูตรแตกต่างจากสถานศึกษาที่ตั้งอยู่บนดอยหรือชนบท เป็นต้น

ความต้องการของผู้เรียน : ความต้องการของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งต่อการจัดโครงสร้างหลักสูตร/เวลาเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เรียนบางกลุ่มอาจต้องการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาในสาขาต่าง ๆ แต่ก็มีบางกลุ่มที่ต้องการเตรียมพร้อมสำหรับการออกไปประกอบอาชีพ เป็นต้น สถานศึกษาจึงควรมีการสำรวจความต้องการของผู้เรียนเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาด้วย

4) แนวทางการจัดตารางเรียน

การจัดตารางเรียนที่เหมาะสมจะช่วยให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยทั่วไปนั้น สถานศึกษาจัดตารางเรียนที่แต่ละวิชาสอนแยกเป็นอิสระจากกัน โดยมีเวลาเรียนประมาณ 50-60 นาที เท่ากันทุกรายวิชา ซึ่งการจัดตารางเรียนในลักษณะดังกล่าวบางครั้งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้แบบบูรณาการ หรือการเรียนที่ต้องใช้ระยะเวลาต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ดังนั้น หากสถานศึกษามีแนวทางและรูปแบบการจัดตารางเรียนให้เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพก็จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การจัดตารางเรียนอาจจัดทำได้ในลักษณะต่างๆ เช่น การจัดคาบคู่ต่อเนื่องกัน การจัดช่วงเวลาเรียนที่เหมาะสมกับธรรมชาติของรายวิชา การจัดตารางเรียนบูรณาการ เป็นต้น

สำหรับกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ สถานศึกษาอาจจัดตารางเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อให้เชื่อมโยงศาสตร์ต่างๆ เข้าด้วยกัน และมีการนำความรู้ดังกล่าวไปประยุกต์และลงมือปฏิบัติจริง เช่น อาจให้ผู้เรียนรวมกลุ่มช่วยกันคิดบูรณาการความรู้ทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การงานอาชีพและเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน มีการตั้งวัตถุประสงค์ วางแผนการทำงาน

ศึกษาดำเนินงาน และหาข้อสรุปร่วมกัน ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้เหล่านี้นอกจากช่วยเสริมสร้างความรู้ความสามารถทางวิชาการ และทักษะการคิดวิเคราะห์แล้ว ยังสามารถปลูกฝังคุณลักษณะต่างๆ ทั้งนี้ อาจใช้เวลาเรียนพื้นฐานของรายวิชาบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ และเวลาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมาจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ได้

2.3.8 การออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เน้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม เผชิญประสบการณ์ตรง เรียนรู้ด้วยตนเอง และได้ค้นพบศักยภาพของตนเอง โดยกิจกรรมเพิ่มเวลารู้เน้นเป้าหมายการพัฒนา 4H ประกอบด้วย การพัฒนาสมอง (Head) การพัฒนาจิตใจ (Heart) การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และการพัฒนาสุขภาพ (Health) เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 8 ประการ พัฒนาทักษะการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ตามแนวการประเมินผลผู้เรียนนานาชาติ (PISA) การจัดการเรียนรู้ผู้สอนควรลดบทบาทจากผู้ให้ความรู้ เป็นการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 17)

1) การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมให้มีความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมลดเวลาเรียนและกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ โดยกิจกรรมลดเวลาเรียนเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ลดบทบาทผู้สอนในการบรรยายหรือให้ความรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นหลัก 4H ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เชื่อมโยงจากกิจกรรมลดเวลาเรียน

2) กรอบความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมลดเวลาเรียนและกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมลดเวลาเรียนและกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ผู้สอนสามารถเชื่อมโยงการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงลดเวลาเรียน จากตัวชี้วัดในแต่ละรายวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดทั้งความรู้/ความคิดรวบยอด (K : Knowledge) ทักษะ/การปฏิบัติ (P : Performance) และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้จัดการกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ที่ให้ผู้เรียนได้

ปฏิบัติ (Active Learning) ตามความถนัดและสนใจจากการได้มีส่วนร่วมในประสบการณ์ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง อาทิ พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงจากการลงมือปฏิบัติ การทำงานสามารถพัฒนาเป็นอาชีพหรือเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับที่สูง และเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่พร้อมสู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในยุคแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ต่อยอดเป็นการพัฒนาต่อยอดจากตัวชีวิตที่เน้นการปฏิบัติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในกิจกรรมลดเวลาเรียน ให้การจัดกิจกรรมในช่วงเพิ่มเวลารู้มีความหมายกับชีวิตจริงยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ควรมีทั้งกิจกรรมที่กำหนดให้เรียน ซึ่งเชื่อมโยงกับตัวชีวิตที่ต้องรู้ และกิจกรรมให้เลือกเรียนที่ผู้เรียนเลือกได้ตามความถนัดความสนใจ ซึ่งทั้งกิจกรรมที่กำหนดให้เรียน มุ่งเน้นประเมินด้านทักษะ/การปฏิบัติ (Performance) และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attribute) ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3) หลักการสำคัญของการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

การจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ มีรูปแบบการจัดกิจกรรม 2 ลักษณะ ซึ่งขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชา ได้แก่ กิจกรรมบูรณาการ และกิจกรรมเฉพาะเรื่อง โดยมีหลักการสำคัญของการจัดกิจกรรม 7 ประการดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 20)

เชื่อมโยงตัวชี้วัด: สอดคล้องและเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

เน้นจัด 4H: เน้นการจัดกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย 4H ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health)

ผู้เรียนเป็นสุข: เรียนรู้อย่างมีความสุข โดยการใช้วิธีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายอย่างเหมาะสม ตอบสนองความสนใจ ความถนัด ความต้องการ และความแตกต่างของผู้เรียน

สนุกการคิดขั้นสูง: เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ คั่นคว้า ถกแถลง สร้างความคิดเชิงเหตุผล อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม

มุ่งทำงานเป็นกลุ่ม: จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ทำงานอย่างเป็นระบบ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี และเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

ลุ่มลึกแหล่งเรียนรู้: ใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

7) **สู่การประเมิน P&A:** ประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย เน้นการประเมินการปฏิบัติ (P:Performance Assessment) และการประเมินคุณลักษณะ (A : Attribute Assessment)

2.3.9 กรอบแนวคิดการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะผู้เรียนใน 4 ด้าน (4 H) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

1) **ด้านสติปัญญา (Head)** ที่เน้นกิจกรรมให้เด็กสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง วิเคราะห์และสังเคราะห์ได้ โดยอาจนำวิธีการเพื่อนช่วยเพื่อน ที่ช่วยน้องมาใช้ ที่จะช่วยให้เกิดประโยชน์กับทั้งผู้สอนและผู้ถูกสอน อีกทั้งเป็นการสร้างความผูกพันด้วย อย่างไรก็ตามขอให้นเน้นกิจกรรมที่ช่วยเรื่องกระบวนการคิดวิเคราะห์ให้มาก เพราะต้องการให้เด็กได้คิดก่อนที่จะเชื่อสิ่งใดๆ โดยเฉพาะสิ่งที่แชร์ต่อ ๆ กันมาทางไลน์ และต้องการให้เด็กใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ความรู้สึก

2) **ด้านทัศนคติ (Heart)** จะต้องปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เคารพกฎกติกา และมีระเบียบวินัย รับผิดชอบต่อสถานบันพระมหากษัตริย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งสร้างลักษณะนิสัยเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง

3) **ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand)** ที่เปิดโอกาสให้ฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเอง

4) **ด้านสุขภาพ (Health)** เพื่อให้เด็กได้ฝึกซ้อมการเล่นกีฬา ออกกำลังกาย หรือกิจกรรมที่ทำให้ร่างกายสดชื่นแข็งแรง

ภาพที่ 3 แสดงกรอบแนวคิดการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะผู้เรียนใน 4 ด้าน (4 H)

2.3.10 การวัดและประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

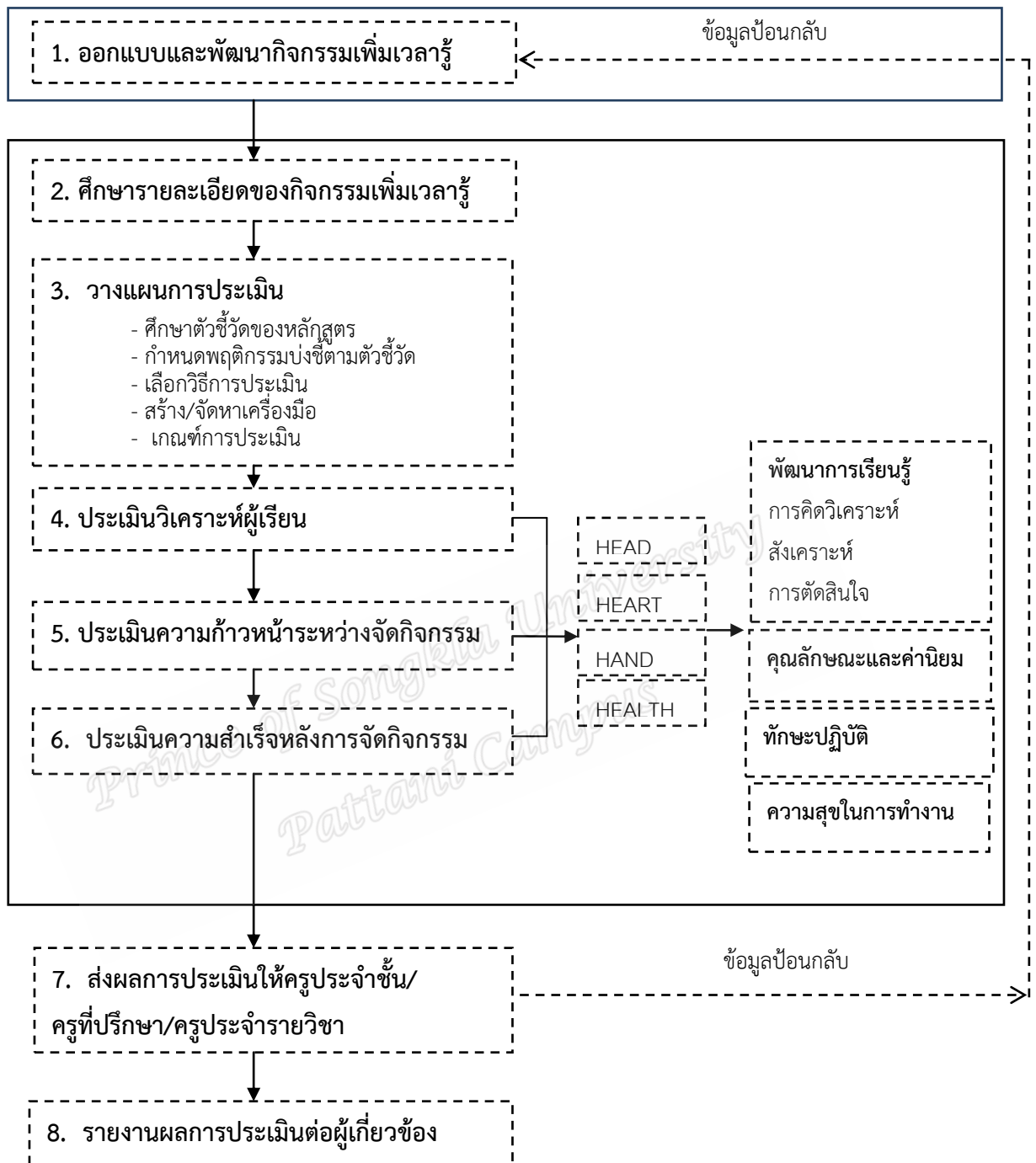
กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ เป็นกิจกรรมที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน ได้แก่ การพัฒนาสมอง (Head) การพัฒนาจิตใจ (Heart) การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และการพัฒนาสุขภาพ (Health) โดยการออกแบบและสร้างกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้สอนต้องดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตร ดังแผนภาพต่อไปนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 30)

ภาพที่ 4 แสดงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย

1) กระบวนการวัดและประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

ภาระงานของผู้สอนเมื่อออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ด้วยวิธีการกำหนดหัวเรื่อง (Theme) เป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน (4H) โดยการเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตร ผู้สอนจะต้องวางแผนการประเมินผู้เรียนว่า มีการพัฒนาการด้านใดเกิดขึ้นบ้าง ระหว่างร่วมกิจกรรมและภายหลังการจัดกิจกรรมสิ้นสุดลง ผู้เรียนจะได้รับการประเมินเป็นระยะ ๆ ซึ่งภารกิจดังกล่าวมีขั้นตอนปฏิบัติ ดังแผนภาพที่ 5 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 31)

ภาพที่ 5 แสดงกระบวนการวัดและประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

2) วิธีการวัดและประเมินผลกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ เป็นกิจกรรมที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน ได้แก่ การพัฒนาสมอง (Head) การพัฒนาจิตใจ (Heart) การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และการพัฒนาสุขภาพ (Health) โดยการออกแบบและสร้างกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติไปพร้อม ๆ กับการใช้กระบวนการคิดให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ดังนั้นการวัดและประเมินผลผู้เรียน ผู้สอนสามารถใช้วิธีการประเมินดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 32)

2.1) การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน จึงควรใช้การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) ร่วมกับการประเมินด้วยวิธีการอื่น และกำหนดเกณฑ์การประเมิน (Rubrics) ให้สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง

2.2) การสังเกตพฤติกรรม เป็นการเก็บข้อมูลจากการดูการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน โดยไม่ขัดจังหวะการทำงานหรือการคิดของผู้เรียน การสังเกตพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ทำได้ตลอดเวลา แต่ควรมีกระบวนการและจุดประสงค์ที่ชัดเจนว่าต้องการประเมินอะไร โดยอาจใช้เครื่องมือ เช่น แบบมาตราประมาณค่า แบบตรวจสอบรายการ สมุดจดบันทึก เพื่อประเมินผู้เรียนตามตัวชี้วัด และควรสังเกตหลายครั้ง หลายสถานการณ์ และหลายช่วงเวลาเพื่อขจัดความลำเอียง

2.3) การประเมินตนเองของผู้เรียน (Student Self-assessment) การประเมินตนเองนับเป็นทั้งเครื่องมือประเมินและเครื่องมือพัฒนาการเรียนรู้ เพราะทำให้ผู้เรียนได้คิดใคร่ครวญว่าได้เรียนรู้อะไร เรียนรู้อย่างไร และผลงานที่ทำนั้นดีแล้วหรือยัง การประเมินตนเองจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.4) การประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment) เป็นเทคนิคประเมินที่น่าจะนำมาใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เข้าถึงคุณลักษณะของงานที่มีคุณภาพ เพราะการที่ผู้เรียนจะบอกได้ว่าชิ้นงานนั้นเป็นเช่นไร ผู้เรียนต้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจนก่อนว่าเขากำลังตรวจสอบอะไรในงานของเพื่อน ฉะนั้น ผู้สอนต้องอธิบายผลที่คาดหวังให้ผู้เรียนทราบก่อนที่จะลงมือประเมิน การที่จะสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนเข้าใจการประเมินรูปแบบนี้ควรมีการฝึกผู้เรียน

2.5) การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นวิธีการประเมินงานหรือกิจกรรมที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติงานเพื่อให้ทราบถึงผลการพัฒนาของผู้เรียน การประเมินลักษณะนี้ ผู้สอนต้องเตรียมสิ่งสำคัญ 2 ประการ คือ ภาระงาน (Tasks) หรือกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การทำโครงการ/โครงงาน การสำรวจ การนำเสนอ การสร้างแบบจำลอง การท่องปากเปล่า การสาธิต การทดลองวิทยาศาสตร์ การจัดนิทรรศการ การแสดงละคร เป็นต้น และเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) การประเมินการปฏิบัติ จะช่วยตอบคำถามที่ทำให้

ให้เราเห็นว่า “ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้ดีเพียงใด” ดังนั้น เพื่อให้การประเมินการปฏิบัติในระดับชั้นเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องทำความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้

1. สิ่งที่เราต้องการจะวัด (พิจารณาจากมาตรฐาน/ตัวชี้วัดหรือผลลัพธ์ที่เราต้องการ)
2. การจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการประเมินการปฏิบัติ
3. รูปแบบหรือวิธีการประเมินการปฏิบัติ
4. การสร้างเครื่องมือประเมินการปฏิบัติ
5. การกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน (Rubrics)

2.6) การใช้คำถาม (Questioning) คำถามเป็นวิธีหนึ่งในการกระตุ้น/ชี้แนะให้ผู้เรียนแสดงออกถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของตนเอง รวมถึงเป็นเครื่องมือวัดและประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ดังนั้น เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่ผู้สอนต้องเรียนรู้และนำไปใช้ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การตั้งคำถามเพื่อพัฒนาผู้เรียนจึงเป็นกลวิธีสำคัญที่ผู้สอนใช้ประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเป็นเครื่องสะท้อนให้ผู้สอนสามารถช่วยเหลือผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ซึ่งเบนจามิน บลูม (Benjamin S. Bloom) แบ่งระดับคำถามตามแนวกระบวนการคิดทางการเรียนรู้ Bloom’s Taxonomy ด้าน Cognitive Domain ออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558)

1. การถามคำถามเพื่อการเรียนรู้ในระดับความรู้ความจำ (Remembering)

หมายถึง การถามคำถามการเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนสามารถตอบได้ว่าสิ่งที่ได้เรียนรู้อมามีสาระอะไรบ้าง การที่ผู้เรียนสามารถตอบได้นั้นได้มาจากการจดจำเป็นสำคัญ ดังนั้น คำถามที่ใช้มักเป็นคำถามถึงข้อมูล สาระ รายละเอียดของสิ่งที่เรียนรู้

ตัวอย่าง: สมเด็จพระนเรศวร มีพระนามเดิมว่าอะไร

2. การถามคำถามเพื่อการเรียนรู้ในระดับความเข้าใจ (Understanding)

หมายถึง การถามคำถามการเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนเข้าใจความหมายความสัมพันธ์และโครงสร้างของสิ่งที่เรียนและสามารถอธิบายสิ่งที่เรียนรู้นั้นได้ด้วยคำพูดของตนเอง ผู้เรียนที่มีความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หลังจากได้ความรู้ในเรื่องนั้นมาแล้ว จะสามารถแสดงออกได้หลายทาง เช่น ตีความ แปลความ เปรียบเทียบได้ บอกความแตกต่างได้ เป็นต้น

ตัวอย่าง: ใจความสำคัญของเรื่องนี้อ่านนี้คืออะไร

3. การถามคำถามเพื่อการเรียนรู้ในระดับการนำไปใช้ (Applying)

หมายถึง การถามคำถามการเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนสามารถนำพื้นฐานข้อมูลความรู้ และความเข้าใจที่ได้เรียนรู้อามาแต่เดิม ไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน ดังนั้น คำถามในระดับนี้ มักประกอบด้วยสถานการณ์ที่แปลกใหม่ที่ผู้เรียนจะต้องดึงความรู้ความเข้าใจ มาใช้ในการแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลุล่วง

ตัวอย่าง: นักเรียนมีวิธีประหยัดพลังงานในบ้านของนักเรียนอย่างไร?

4. การถามคำถามเพื่อการเรียนรู้ในระดับการวิเคราะห์ (Analyzing)

หมายถึง การถามคำถามการเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนต้องใช้การคิดที่ลึกซึ้งซึ่งเนื่องจากไม่สามารถหาคำตอบได้จากข้อมูลที่มีอยู่ได้โดยตรง ผู้เรียนต้องใช้ความคิดจากการแยกแยะข้อมูล และหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ยะอะแยะนั้น หรืออีกนัยหนึ่ง คือ การเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนสามารถจับได้ว่าอะไรเป็นสาเหตุ อะไรเป็นผลหรือแรงจูงใจที่ทำให้ปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งเกิดขึ้น

ตัวอย่าง: อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นไทยติดมือถือ

5. การถามคำถามเพื่อการเรียนรู้ในระดับการประเมินค่า (Evaluating)

หมายถึง การถามคำถามการเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนต้องใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ พิจารณาคุณค่า เลือกรหรือไม่เลือก จัดลำดับ ให้รางวัล ซึ่งหมายความว่า ผู้เรียนจะต้องสามารถตั้งเกณฑ์ในการประเมิน หรือตัดสินคุณค่าต่าง ๆ ได้ และแสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้นได้อย่างมีหลักเกณฑ์

ตัวอย่าง: นักเรียนเชื่อตามข่าวที่ส่งต่อกันมาในสื่อออนไลน์ดังกล่าวหรือไม่ เพราะเหตุใด

6. การถามคำถามเพื่อการเรียนรู้ในระดับการสร้างสรรค์ (Creating) หมายถึง การถามคำถามให้ผู้เรียนท้าทายความสามารถให้คิดค้นสิ่งใหม่ ที่ไม่ซ้ำกับผู้อื่น

ตัวอย่าง: กระดาษที่ใช้เพียงหน้าเดียวนำมาประดิษฐ์สิ่งใดได้บ้าง

2.7) การสนทนา เป็นการสื่อสาร 2 ทางอีกประเภทหนึ่ง ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน สามารถดำเนินการเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ โดยทั่วไปมักใช้อย่างไม่เป็นทางการเพื่อติดตามตรวจสอบว่าผู้เรียน เกิดการเรียนรู้เพียงใด เป็นข้อมูลสำหรับพัฒนา วิธีการนี้อาจใช้เวลา แต่มีประโยชน์ต่อการค้นหา วินิจฉัยข้อปัญหา ตลอดจนเรื่องอื่น ๆ ที่อาจเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเรียนรู้ เช่น วิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เป็นต้น

2.3.11 การนำผลการประเมินกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ไปใช้

การออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ได้ออกแบบโดยเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ซึ่งมีทั้งด้านความรู้ ทักษะการปฏิบัติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เมื่อครูผู้สอนจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้และประเมินผลผู้เรียนแล้ว ผลการประเมินจะสะท้อนตัวชี้วัดต่างๆ ที่ระบุไว้ในกิจกรรมนั้น ๆ ผู้สอนสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการผ่านตัวชี้วัดเหล่านั้นได้ นอกจากนี้ถ้าผลการประเมินกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ สะท้อนถึงความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้สอนสามารถนำผลการประเมินนั้นไปเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลดังกล่าวได้

2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist)

2.4.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist)

ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (ไพจิตร สดวกการ, 2543) เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการสร้างความรู้ มีพัฒนาการจากปรัชญาปฏิบัตินิยม (Pragmatism) ของ James และ Dewey ในต้น ค.ศ. ที่ 20 และการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์เกี่ยวกับวิธีการหาความรู้ในปรัชญาวิทยาศาสตร์ (Philosophy of science) ที่นำโดย Popper และ Feyerabend ในครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 20 จากการบุกเบิกของนักจิตวิทยาคนสำคัญ ๆ เช่น เพียเจต์ (Piaget) ออซูเบล (Ausubel) และเคลลี (Kelly) และพัฒนาต่อมาโดยมีนักศึกษากลุ่มคอนสตรัคติวิสต์ เช่น ไดรเวอร์ (Driver) เบล (Bell) คามิ (Kamil) นอด ดิงส์ (Noddings) วอน เกลเซอร์สเฟลด์ (Von Glasersfeld) เฮนเดอร์สัน (Henderson) และ อันเดอร์ฮิลล์ (Underhill) เป็นต้น

1) สำหรับเงื่อนไขการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) (วัฒนาพร ระวังทุกข์, 2541) สรุปได้ดังนี้

1.1) การเรียนรู้เป็นกระบวนการลงมือกระทำ (Active Process) ที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล

1.2) ความรู้ต่าง ๆ จะถูกสร้างขึ้นด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับมาใหม่ร่วมกับข้อมูลหรือความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งประสบการณ์เดิมมาสร้างความหมายในการเรียนรู้ของตนเอง ความรู้และความเชื่อที่แตกต่างกันของแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมและขนบทำเนียมประเพณี และประสบการณ์ของผู้เรียน จะถูกนำมาเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและจะมีผลโดยตรงต่อการสร้างความรู้ใหม่ แนวคิดใหม่หรือการเรียนรู้นั่นเอง

2) กลุ่มคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) มีความเชื่อว่า

2.1) การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น ภายในของผู้เรียน โดยมีผู้เรียนเป็นผู้สร้าง (Construct) ความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบ เห็นกับความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีมาก่อน โดยพยายามนำความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ และปรากฏการณ์ที่ตนพบเห็นมาสร้างเป็นโครงสร้างทางปัญญา (Cognitive Structure) หรือที่เรียกว่า สกีม่า (Shema) ซึ่งเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของโครงสร้างทางปัญญา หรือโครงสร้างของความรู้ในสมอง โครงสร้างทางปัญญานี้จะประกอบด้วย ความหมายของสิ่งต่างๆ ที่ใช้ภาษาหรือเกี่ยวกับเหตุการณ์ หรือสิ่งที่แต่ละบุคคลมีประสบการณ์ หรือเหตุการณ์อาจเป็นความเข้าใจหรือความรู้ของแต่ละบุคคล

2.2) การเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างมากกว่าการรับความรู้ ดังนั้น เป้าหมาย ของการสอนจะสนับสนุนการสร้างมากกว่าความพยายามในการถ่ายทอดความรู้ ดังนั้น กลุ่มคอนสตรัคติวิสต์จะมุ่งเน้นการสร้างความรู้ใหม่อย่างเหมาะสมของแต่ละบุคคลและสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญในการสร้างความหมายตามความเป็นจริง เป็นวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีหลักการที่สำคัญว่า ในการเรียนรู้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือกระทำในการสร้างความรู้

3) แนวคิดที่เป็นรากฐานสำคัญจากรายงานของนักจิตวิทยาและนักการศึกษา คือ Jean Piaget ชาวสวิส และ Lev Vygotsky ชาวรัสเซีย (สุมาลี ชัยเจริญ, 2551) ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ Cognitive Constructivist และ Social Constructivist มีรายละเอียดดังนี้

3.1) Cognitive Constructivist มีรากฐานทางปรัชญาของทฤษฎีมาจากความพยายามที่จะเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ ด้วยกระบวนการที่พิสูจน์อย่างมีเหตุผลเป็นความรู้ที่เกิดจากการไตร่ตรอง ซึ่งถือเป็นปรัชญาปฏิบัตินิยม ประกอบกับรากฐานทางจิตวิทยาการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อพื้นฐานแนวคิดนี้ นักจิตวิทยาพัฒนาการชาวสวิส คือ จิน เพียเจต์ (Jean Piaget) ทฤษฎีของ Piaget จะแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ Ages และ Stages ซึ่งทั้งสององค์ประกอบ นี้จะทำนายว่าเด็กจะสามารถหรือไม่สามารถเข้าใจสิ่งหนึ่งสิ่งใดเมื่อมีอายุแตกต่างกัน และทฤษฎีเกี่ยวกับด้านพัฒนาการที่จะอธิบายว่า ผู้เรียนจะพัฒนาความสามารถทางการรู้คิด (Cognitive Abilities) ทฤษฎีพัฒนาการที่จะเน้นจุดดังกล่าว เพราะว่าเป็นพื้นฐานหลักสำหรับวิธีการทาง Cognitive Constructivism ทางด้านการเรียนการสอนนั้นมี แนวคิดที่มนุษย์เราต้อง “สร้าง” (Construct) ความรู้ด้วยตนเองโดยผ่านทางประสบการณ์ ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างโครงสร้างทางปัญญา หรือเรียกว่า สกีม่า (Schemas) เมนทอลโมเดล (Mental Model) ในสมอง สกีม่าเหล่านี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ (Change) ขยาย (Enlarge) และซับซ้อนขึ้นได้ โดยผ่านทางกระบวนการดูดซึม (Assimilation) และการปรับเปลี่ยน (Accommodation)

3.2) Social Constructivism เป็นทฤษฎีที่มีรากฐานมาจาก Vygotsky ได้เน้นเกี่ยวกับบริบทการเรียนรู้ทางสังคม (Social Context Learning) ทฤษฎีพุทธิปัญญาของเพียเจต์ที่ใช้กัน มาเป็นพื้นฐาน สำหรับการเรียนรู้แบบค้นพบ (Discovery Learning) ซึ่งผู้สอนมีบทบาทค่อนข้าง จำกัด ส่วนทฤษฎีของ Vygotsky เปิดโอกาสให้ครูหรือผู้เรียนที่อาวุโสกว่าแสดงบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากข้อมูลดังกล่าวพบว่า Cognitive Constructivist และ Social Constructivist อาจมีส่วนคล้ายคลึงกันและแตกต่าง Social Constructivist ของ Vygotsky จะเปิดโอกาสที่จะมี ส่วนร่วมและเกี่ยวข้องกับครูผู้สอนมากกว่า สำหรับทฤษฎีของ Vygotsky ซึ่งเชื่อว่าวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องมือทางปัญญาที่จำเป็นสำหรับการพัฒนารูปแบบและคุณภาพของเครื่องมือดังกล่าวได้มี การกำหนด รูปแบบ และอัตราการพัฒนามากกว่าที่กำหนดไว้ในทฤษฎีของเพียเจต์

โดยเชื่อว่า ผู้ใหญ่ หรือ ผู้ที่มีความอาวุโส เช่น พ่อ แม่ และครู จะเป็นเครื่องมือทางวัฒนธรรมรวมถึง ภาษา เครื่องมือทาง วัฒนธรรมเหล่านี้ ได้แก่ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม บริบททางสังคมและภาษาทุกวันนี้ รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

4) องค์ประกอบการเรียนรู้ตามแนวคิด คอนสตรัคติวิสต์ (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2541) ประกอบด้วย

4.1) ผู้เรียนสร้างความหมายของสิ่งที่ได้พบเห็น รับรู้ โดยใช้กระบวนการทางปัญญาของตนเองที่เรียนรู้และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประสาทสัมผัสของผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม โดยจะใช้ความรู้ ความเข้าใจที่มีอยู่เดิมในการคาดคะเนเหตุการณ์

4.2) โครงสร้างทางปัญญาเกิดจากความพยายามทางความคิดหากการใช้ความรู้เดิมคาดคะเนเหตุการณ์ได้ถูกต้องจะทำให้โครงสร้างทางปัญญามั่นคงยิ่งขึ้น แต่ถ้าหากคาดคะเนไม่ถูกต้อง จะเกิดภาวะที่เรียกว่าภาวะไม่สมดุล (disequilibrium) และเมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้น ผู้เรียนมีทางเลือก 3 ทางคือ

- ไม่ปรับความคิดในโครงสร้างทางปัญญาของตนเอง
- ปรับความคิดในโครงสร้างทางปัญญาไปในทางที่การคาดเดานั้นให้เป็นไปตามประสบการณ์มากขึ้น
- ไม่สนใจที่จะทำความเข้าใจ

4.3) โครงสร้างทางปัญญาเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยากแม้ว่าจะมีหลักฐานจากการสังเกตที่ขัดแย้งกับโครงสร้างนั้น

สรุปได้ว่า ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์นั้น ผู้เรียนเป็นผู้เสริมสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนไม่สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาของผู้เรียนได้ แต่สามารถช่วยผู้เรียนปรับขยายโครงสร้างทางปัญญาได้ด้วยการจัดสถานการณ์ที่ทำให้เกิดภาวะไม่สมดุลหรือก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา โดยได้จากสิ่งแวดล้อมและการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

2.4.2 การออกแบบการสอนที่มีพื้นฐานจากทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

กลุ่มทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างมากกว่าการรับความรู้ เป้าหมายของการสอนจะสนับสนุนการสร้างมากกว่าความพยายามในการถ่ายทอดความรู้ ดังนั้น คอนสตรัคติวิสต์จะมุ่งเน้นการสร้างความรู้ใหม่อย่างเหมาะสม ของแต่ละบุคคล และสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญในการสร้างความหมายตามความเป็นจริง เป็นวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีหลักการที่สำคัญว่า ในการเรียนรู้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือกระทำในการสร้างความรู้ ซึ่งปรากฏแนวคิดที่แตกต่างกันเกี่ยวกับการสร้างความรู้หรือการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากแนวคิดที่เป็นรากฐานสำคัญ ซึ่งปรากฏจากรายงานของจิตวิทยาและนักการศึกษา คือ Jean Piaget

ชาวสวิส และ Lev Vygotsky ชาวรัสเซีย ซึ่งในการออกแบบการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์จะอาศัยพื้นฐานจากทั้งสองแนวคิดนี้เป็นรากฐานสำคัญ (สุมาลี ชัยเจริญ, 2551)

2.4.3 การนำทฤษฎีการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) ไปใช้ในการเรียนการสอน ดังนี้

1) การเรียนรู้เป็นกระบวนการลงมือปฏิบัติ ประสบการณ์ตรง การลองผิดลองถูก ค้นหาวิธีการแก้ปัญหาเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดูซึมและการปรับเปลี่ยนของข้อมูล วิธีการที่สารสนเทศถูกนำเสนอเป็นสิ่งสำคัญ เมื่อสารสนเทศถูกนำเข้ามาในฐานะที่เป็นสิ่งช่วยแก้ปัญหา อาจทำหน้าที่เป็นเครื่องมือมากกว่าจะเป็นข้อเท็จจริงอย่างแท้จริง

2) การเรียนรู้ควรเป็นองค์รวม เน้นสภาพจริง และสิ่งที่เป็นจริงในห้องเรียนแบบเพียเจต์ ผู้เรียนจะมีโอกาสสร้างความรู้ผ่านประสบการณ์ความรู้ของตนเองที่ไม่ได้มาจากการบอกหรือการสอนของครู จะมีการเน้นเกี่ยวกับการสอนทักษะเฉพาะน้อยลง และเพิ่มการเน้นเกี่ยวกับการเรียนรู้ในบริบทที่มีความหมาย เทคโนโลยี ครูสามารถจัดหาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้จะช่วยขยายพื้นฐานของความคิดรวบยอดและประสบการณ์ของผู้เรียน

2.4.4 แนวคิดพื้นฐานในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์จะอาศัยพื้นฐานแนวคิด ทั้งสองกลุ่มคือ Cognitive Constructivism และ Social Constructivism ดังจะนำเสนอต่อไปนี้ (สุมาลี ชัยเจริญ, 2551)

1) Cognitive Constructivism มีพื้นฐานมาจากแนวคิดของ Piaget แนวคิดของทฤษฎีนี้ เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้โดยการลงมือกระทำ Piaget เชื่อว่าถ้าผู้เรียนถูกกระตุ้นด้วยปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive Conflict) หรือเรียกว่าเกิดการเสียสมดุลทางปัญญา (Disequilibrium) ผู้เรียนต้องพยายามปรับโครงสร้างทางปัญญา (Cognitive Structuring) ให้เข้าสู่ภาวะสมดุล (Equilibrium) โดยวิธีการดูซึม (Assimilation) ได้แก่ การรับข้อมูลใหม่จากสิ่งแวดล้อมเข้าไปไว้ในโครงสร้างทางปัญญาและการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) คือ การเชื่อมโยงโครงสร้างทางปัญญาเดิม หรือ ความรู้เดิมที่มีมาก่อนกับข้อมูลสารสนเทศใหม่ จนกระทั่งผู้เรียนสามารถปรับโครงสร้างทางปัญญาเข้าสู่ภาวะสมดุลหรือสามารถที่จะสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาได้หรือเกิดการเรียนรู้ขึ้นเอง

2) Social Constructivism เป็นทฤษฎีที่มีรากฐานจาก Vygotsky ซึ่งมีแนวคิดสำคัญที่ว่า “ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญา” รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญาที่อาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับช่วงของการพัฒนาที่เรียกว่า

Zone of Proximal Development ถ้าผู้เรียนอยู่ต่ำกว่า Zone of Proximal Development จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือในการเรียนรู้ที่เรียกว่า Scaffolding และ Vygotsky เชื่อว่าผู้เรียน สร้างความรู้โดยผ่านทาง การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ได้แก่ เด็กกับผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครูและเพื่อน ในขณะที่เด็กอยู่ในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural Content)

ในทุกชั้นเรียนกลยุทธ์ทางเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ Social Constructivism ของ Vygotsky อาจจะไม่จำเป็นต้องจัดกิจกรรมที่เหมือนกันทุกอย่างก็ได้กิจกรรมและรูปแบบอาจเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม แต่อย่างไรก็ตามจะมีหลักการ 3 ประการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ในชั้นเรียนที่เรียกว่า “Vygotskian” หรือตามแนว Social Constructivism ดังนี้

- 1) การเรียนรู้ และการพัฒนา คือ ด้านสังคม ได้แก่ กิจกรรมการร่วมมือ
- 2) Zone of Proximal Development ควรจะสนองต่อแนวทางการจัดหลักสูตร และการวางแผนบทเรียน
- 3) การเรียนรู้ในโรงเรียนควรเกิดขึ้นในบริบทที่มีความหมาย และไม่ควรแยกจากการเรียนรู้ และความรู้ที่ผู้เรียนพัฒนามาจากสภาพชีวิตจริง (Real World) ประสบการณ์นอกโรงเรียน ควรจะมีการเชื่อมโยงนำมาสู่ประสบการณ์ในโรงเรียนของผู้เรียน

2.4.5 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์

DeVries and Kohlberg (1987 อ้างถึงใน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559) ได้เสนอแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ที่สอดคล้องกับแนวคิดของ Piaget ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

- 1) ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองตามความสนใจ
- 2) ครูมีบทบาทเป็นเหมือนเพื่อน ผู้แนะนำ กระตุ้น ให้ผู้เรียนได้ริเริ่มเล่น ทดลอง ให้เหตุผล และให้ความร่วมมือกับผู้เรียน ใช้การควบคุมหรือออกคำสั่งกับผู้เรียนน้อยที่สุด
- 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมมือกับบุคคลอื่น ได้เรียนรู้และแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างสันติวิธี

2.4.6 วิธีการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

1) ส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ คือ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559).

1.1) ความสนใจ (Interest) เป็นศูนย์กลางของการกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองที่ทำให้เกิดการสังเกต ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้และสติปัญญาด้วยตนเอง เพราะผู้เรียนจะ

พยายามเรียนรู้และสนใจต่อประสบการณ์ต่างๆ ที่นำไปสู่การพัฒนาสติปัญญา โดยกระบวนการปรับโครงสร้างความรู้และกระบวนการปรับขยายโครงสร้างความรู้

1.2) การเล่น (Play) การเล่นเป็นกระบวนการสร้างพฤติกรรม จึงนำมาจัดการศึกษาให้กับเด็ก และถือว่าเป็นส่วนประกอบของการเรียนรู้ เพราะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้บทบาทของชีวิต ได้ใช้ภาษาในการแสดงออก แสดงความรู้สึกใช้ความคิดที่ปราศจากการบังคับหรือการลงโทษจากผู้ใหญ่

1.3) การทดลอง (Experimentation) เป็นสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลองผิดลองถูกนำไปสู่ความรู้ที่ถูกต้องแท้จริง ซึ่งถือเป็นการทำงานของผู้เรียนที่ท้าทายและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งรอบตัว

1.4) ความร่วมมือ (Cooperation) เป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้ใหญ่ ผู้เรียนกับเพื่อนๆ ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมอีกทั้งความขัดแย้งที่เกิดขึ้นถือเป็นปัจจัยสำคัญในการนำไปสู่การยอมรับนับถือซึ่งกันและกันที่เกี่ยวข้องกับความต้องการความคิดของแต่ละบุคคล

2) ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมด้วยตนเองมากกว่าให้ครูสอน

2.1) ให้ผู้เรียนสร้างกตึกาขึ้น เพื่อใช้ในการอยู่ร่วมกัน

2.2) ให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่ครูแนะนำด้วยตนเอง

2.3) ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นที่ต่างกันในการออกเสียง ครูเลือกประเด็นและดำเนินการที่สนับสนุนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

2.4) ให้ผู้เรียนสามารถมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากครูได้

2.5) ให้มีอิสระในการเลือกกิจกรรมและเพื่อนร่วมกิจกรรมในแต่ละวัน

2.6) มีการตัดสินใจด้วยตนเองเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น

3) ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนเป็นความร่วมมือมากกว่าการบังคับหรือควบคุม

3.1) พูดกับผู้เรียนเกี่ยวกับกฎเกณฑ์พื้นฐานในการตัดสินใจเรื่องราวต่างๆ

3.2) แนะนำผู้เรียนเกี่ยวกับกิจกรรมมากกว่าการกำหนดให้เรียนในสิ่งต่างๆ

3.3) เมื่อผู้เรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ให้ใช้เหตุผลบอกถึงผลที่จะเกิดขึ้นมากกว่าการลงโทษที่รุนแรง

3.4) หลีกเลี่ยงการให้รางวัลที่เกิดจากภายนอก

3.5) ให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งภายในตนเองจากการทำงาน

3.6) สร้างบรรยากาศที่ผู้เรียนสนใจ

3.7) ให้ผู้เรียนเป็นตัวเองภายใต้กฎที่ผู้เรียนสร้างขึ้น

3.8) ปฏิบัติกับผู้เรียนที่มีพฤติกรรมต่อต้านด้วยการแสดงว่าเขามีความสำคัญกับผู้อื่นและพฤติกรรมที่ไม่มีเหตุผลนั้นที่จริงมีเหตุผลและเด็ดเดี่ยว

3.9) ช่วยเหลือให้เหตุผลและคัดเลือกกิจกรรมที่ให้ความรู้ 3 ประเภทคือ ทางกายภาพ ธรรมชาติศาสตร์และจริยธรรมของสังคม

3.10) ใช้กิจกรรมเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมพัฒนาการผู้เรียน

3.11) คิดเสมอว่าความผิดพลาดของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างกระบวนการเรียนรู้

3.12) สนับสนุนพัฒนาการทั่วไปของผู้เรียนและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน จากความเข้าใจภายในบุคคล

3.13) ไม่ประเมิณผลจากความรู้อาชีพการของผู้เรียนแต่ประเมินจากเหตุผล ความเข้าใจภายในตนเองและการพัฒนาความเป็นตัวของตนเอง

2.4.7 หลักการสำคัญในการพัฒนาความคิด และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่การเป็นครูตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์

1) จากบทบาทการเป็นผู้สอนไปสู่การเป็นผู้สร้างโดยการลดบทบาทจากการสอนเป็นการแนะนำ เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง และคอยติดตามความสนใจและสิ่งที่ผู้เรียนรู้เพื่อช่วยให้มีการเรียนเป็นรายบุคคล

2) จากการเสริมแรงไปสู่ความสนใจโดยเป็นผู้ให้การสนับสนุนกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้ทำให้มีความแตกต่างจากการเสริมแรงภายนอก เช่น ให้รางวัลต่าง ๆ เพราะความสนใจเป็นเสมือนแรงจูงใจภายในที่นำเด็กไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้

3) จากบังคับควบคุมไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นตัวของตัวเอง โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้และมีเหตุผลในการกระทำ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครูเป็นความสัมพันธ์แบบร่วมมือมีความเป็นมิตรและปฏิบัติต่อผู้เรียนด้วยการแสดงออกถึงการยอมรับ นับถือซึ่งกันและกัน ครูต้องเป็นผู้ประเมินผู้เรียนเพื่อให้การช่วยเหลือได้ถูกต้อง เพื่อจัดเตรียมกิจกรรมและสถานการณ์ที่เหมาะสมกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเป็นผู้ร่วมงานที่ต้องสร้างความสัมพันธ์แบบร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับครู ผู้เรียนกับเพื่อนเกิดขึ้น

4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมมือกับบุคคลอื่น มีโอกาสได้เรียนรู้และแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น สิ่งที่เป็นต่อการพัฒนาผู้เรียนคือการควบคุมตนเองและการร่วมมือกับผู้อื่น นอกจากนี้ความขัดแย้งยังเป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาไปสู่ความร่วมมือระหว่างบุคคลและนำไปสู่การพัฒนาความเป็นตัวของตนเอง ดังนี้

- 4.1) สร้างที่ประชุมสำหรับใช้ในการตัดสินใจของกลุ่ม
- 4.2) มีการอภิปรายถึงสถานการณ์ยุ่งยากที่เกี่ยวกับจริยธรรมสังคมอย่างสม่ำเสมอ
- 4.3) มีการตัดสินใจเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นและสามารถขอความเห็นจากกลุ่มได้
- 4.4) ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหา

จิราภรณ์ ศิริทวี (2541) กล่าวว่า หัวใจสำคัญของแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีที่สุด คือ

1. ผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นเจ้าของการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง ไม่ใช่ การเรียนรู้ด้วยการบอกเล่าแต่ต้องเรียนรู้ด้วยความเข้าใจซึ่งมีแหล่งความรู้มาจากการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรม
2. ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีผ่านกระบวนการกลุ่ม ซึ่งจะช่วยเสริมให้เกิดการร่วมมือ ในการทำงาน ส่งผลถึงทักษะทางสังคมไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือกัน ความรับผิดชอบ การเป็นผู้นำ ผู้ตาม การตัดสินใจ การแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง
3. ครูจะต้องสื่อสารออกมาในลักษณะของการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดมากกว่าที่จะบอกหรือตอบคำถามผู้เรียนตรงๆ บทบาทของครูจึงเป็นแค่ผู้ชี้แนะไม่ใช่ผู้ชี้นำ

ทั้งนี้ การออกแบบการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ในที่นี่ได้นำหลักการที่สำคัญของทั้งสองกลุ่มแนวคิด คือ Cognitive Constructivism และ Social Constructivism มาใช้ในการออกแบบ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ (สุมาลี ชัยเจริญ, 2551) ดังนี้

1. สถานการณ์ปัญหา (Problem Base) พื้นฐานของ Cognitive Constructivism ของเพียร์เจต์ เชื่อว่า ถ้าผู้เรียนถูกกระตุ้นด้วยปัญหา (Problem) ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive Conflict) หรือเรียกว่าเกิดการเสียสมดุลทางปัญญา ผู้เรียนต้องพยายามปรับโครงสร้างทางปัญญาให้เข้าสู่สภาวะสมดุล (Equilibrium) โดยการดูดซึม (Assimilation) หรือการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) จนกระทั่งผู้เรียนสามารถปรับโครงสร้างทางปัญญาเข้าสู่สภาวะสมดุลหรือสามารถที่จะสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาได้ หรือเกิดการเรียนรู้ขึ้นเองในสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น สถานการณ์ปัญหาจะเป็นเหมือนประตูที่ผู้เรียนจะเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียนรู้โดยสถานการณ์ปัญหาที่สร้างขึ้นอาจมีลักษณะหลายลักษณะ เช่น

- 1.1 เป็นสถานการณ์ปัญหาเดียวกันที่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดที่เรียน
- 1.2 เป็นสถานการณ์ปัญหาที่มีหลายระดับ สำหรับระดับมือใหม่ (Novice) ระดับผู้เชี่ยวชาญ (Expert) หรือ ง่าย ปานกลาง ยาก เป็นต้น
- 1.3 เป็นสถานการณ์ปัญหาที่มีหลายสภาพบริบทที่ผู้เรียนเผชิญในสภาพจริง
- 1.4 เป็นสถานการณ์ปัญหาที่เป็นเรื่องราว (Story)

2. แหล่งเรียนรู้ (Resource) เป็นที่รวบรวมข้อมูล เนื้อหา สารสนเทศที่ผู้เรียน จะใช้ในการ แก่สถานการณ์ปัญหาที่ผู้เรียนเผชิญ ซึ่งแหล่งเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ นั้นคงไม่ใช่เพียงแค เป็นเพียงแหล่งรวบรวมเนื้อหาเท่านั้น แต่รวมถึงสิ่งต่างๆ ที่ผู้เรียนจะใช้ในการเสาะแสวงหาและค้นพบ คำตอบ (Discovery) จึงขอเสนอลักษณะของแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 คลังข้อมูล

2.2 แหล่งที่เกี่ยวข้องในการสร้างความรู้ เช่น ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

2.3 เครื่องมือที่ช่วยในการสร้างความรู้ เช่น อุปกรณ์ในการทดลอง

3. ฐานการช่วยคิด (Scaffolding) จากแนวคิดของ Social Constructivism ของ Vygotsky ที่เชื่อว่าถ้าผู้เรียนอยู่ต่ำกว่า Zone of Proximal Development ไม่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือที่เรียกว่า Scaffolding ซึ่งฐานความช่วยเหลือจะสนับสนุนผู้เรียน ในการแก้ปัญหา หรือการเรียนรู้ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติการกิจให้สำเร็จด้วยตัวเองได้

4. การโค้ช (Coaching) มาจากพื้นฐาน Situated Cognition และ Situated Learning หลักการนี้ได้กลายมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ ที่ได้เปลี่ยนบทบาท ของครูที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้หรือบอกความรู้มาเป็น “การโค้ช” ที่ให้ความช่วยเหลือ การ ให้คำแนะนำสำหรับผู้เรียนจะเป็นการฝึกหัดผู้เรียนโดยการให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเชิงการให้การรู้คิด และการสร้างปัญญา ซึ่งบทบาทของการโค้ชมีเงื่อนไขที่สำคัญดังนี้

4.1 เรียนรู้ผู้อยู่ในความดูแล หรือผู้เรียนจากการสังเกตด้วยการฟังและการโต้ถาม ด้วยความเอาใจใส่

4.2 ควรสอบถามกระตุ้นความคิดของนักเรียน โดยพยายามจัดสิ่งแวดล้อมทางการ เรียนรู้ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา

4.3 สร้างเส้นทางเป็นเชิงการสืบสวนอย่างมีความหมายต่อผู้เรียนและพยายาม สนับสนุนให้ผู้เรียนสร้างเส้นทางอย่างมีเหตุผลและมีความหมาย

4.4 ยอมรับในสติปัญญาผู้เรียน และพยายามช่วยแก้ไข ปรับปรุง เพื่อทำให้ผู้เรียนมี ความเข้าใจ ในการเลือกเส้นทางการตัดสินใจหรือเลือกวิธีการที่จะปฏิบัติต่อไป

5. การร่วมมือกันแก้ปัญหา (Collaboration) เป็นอีกรูปแบบหนึ่ง ที่มีส่วนสนับสนุนให้ ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่นเพื่อขยายมุมมองให้แก่ตนเอง การร่วมมือกันแก้ปัญหาคือ สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการคิดไตร่ตรอง (Reflective Thinking) เป็นแหล่งที่ เปิดโอกาสให้ทั้งผู้เรียน ผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญ ได้เสวนาแสดงความคิดเห็นของตนเองกับผู้อื่นสำหรับการออกแบบการร่วมมือกัน แก้ปัญหาในขณะที่สร้างความรู้ นอกจากนี้การร่วมมือกันแก้ปัญหายังเป็นส่วนสำคัญ ในการปรับเปลี่ยน และป้องกันความเข้าใจที่คาดเคลื่อน (Misconception) ที่จะเกิดขึ้นในขณะที่เรียนรู้ รวมทั้งการขยาย แนวคิด

2.5 แนวคิดสอนน้อยเรียนมาก (Teach Less, Learn More/ TLLM)

จิตรา สุขเจริญ (2555) ได้กล่าวไว้ว่า สอนน้อยเรียนมากเป็นแนวคิดที่ปรับวิธีคิดเปลี่ยนวิธีเรียนของครูและผู้เรียนโดยครูออกแบบการเรียนรู้จากการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดและสืบค้นข้อมูลเรียนรู้จากกิจกรรมโดยใช้โครงงานฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตแล้วให้ผู้เรียนสะท้อนความคิดซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้มีการจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกันซึ่งครูออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเช่นการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการเรียนรู้แบบสืบค้นการคิดขั้นสูงการเรียนรู้จากโครงงานการสะท้อนความคิดเป็นต้น

แนวคิด Teach Less, Learn More (TLLM) เป็นแนวคิดการจัดการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ภายใต้วิสัยทัศน์ในการพัฒนาระบบการศึกษาที่กล่าวว่า Thinking Schools, Learning Nation (TSLN) ซึ่งต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาเพื่อการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นซึ่ง Thinking Schools เป็นวิสัยทัศน์ที่ต้องการให้โรงเรียนทุกโรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นนักคิดส่วน Learning Nation เป็นวิสัยทัศน์ของการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ที่เพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับนวัตกรรมและความสามารถในการสร้างสรรค์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงนอกจากนี้แนวคิด Teach Less, Learn More (TLLM) ยังมุ่งเน้นประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้นและเป็นการเตรียมความพร้อมในการใช้ชีวิตของผู้เรียนซึ่งต้องการเปลี่ยนจากการจัดการศึกษาในเชิงปริมาณไปสู่การจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพคือต้องการเพิ่มการจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพและลดการจัดการศึกษาในเชิงปริมาณซึ่งการเพิ่มการจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพคือการเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดของตนเองส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการใช้แนวการสอนหรือวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จทางการเรียนรู้ส่วนการลดการจัดการศึกษาในเชิงปริมาณคือการลดบทบาทของครูจากผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้การลดการเรียนรู้โดยการท่องจำการสอบและการหาคำตอบจากการแทนค่าในสูตรต่างๆ

ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Teach Less, Learn More ผู้สอนต้องสอนให้น้อยลงหรือ Teach Less แต่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้นหรือ Learn More นั่นคือผู้สอนต้องกระตุ้นให้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองซึ่งบทบาทการสอนของผู้สอนแม้จะน้อยลงแต่บทบาทที่เพิ่มมากขึ้นของผู้สอนคือผู้สอนต้องมีการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้และเตรียมคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งนี้ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด TLLM ผู้สอนต้องคำนึงถึงคำถาม 3 คำถามได้แก่ 1. ทำไมต้องสอน 2. สอนอะไรและ

3. สอนอย่างไรซึ่งรายละเอียดของทั้ง 3 คำถามสรุปเป็นประเด็นที่ผู้สอนควรคำนึงถึงในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Teach Less, Learn More (TLLM) ได้ดังนี้

1. ผู้สอนควรตระหนักอยู่เสมอว่า ในการจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนนั้นควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้และมีกำลังในการเรียนรู้ไม่ใช่เน้นแต่เพียงเนื้อหา/ความรู้ที่จะสอนเท่านั้น

2. ผู้สอนควรสอนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับบทโน้ตทัศน์และแนวคิดที่สำคัญมากกว่าการท่องจำได้

3. ผู้สอนควรเตรียมผู้เรียนสำหรับการทดสอบของชีวิตมากกว่ามีชีวิตเพื่อการทดสอบ

4. ผู้สอนควรสอนให้ผู้เรียนเห็นภาพรวมของเนื้อหาและเข้าใจการเชื่อมโยงกันของเนื้อหามากกว่าที่จะสอนเนื้อหาแยกกันเป็นเรื่องๆ

5. ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่ามีทัศนคติที่ดีและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงมากกว่าที่จะนำความรู้ไปใช้ในการสอบเท่านั้น

6. ผู้สอนควรเน้นที่กระบวนการของการเรียนรู้ของผู้เรียนมากกว่าการเน้นไปที่ผลการเรียนรู้เพียงอย่างเดียว

7. ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยการใช้คำถามกระตุ้นมากกว่าการให้ผู้เรียนปฏิบัติตามคำสั่งเท่านั้น

8. ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนความกระตือรือร้นและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมากกว่าการเรียนรู้จากการทำแบบฝึกหัดและท่องจำ

9. ผู้สอนควรเป็นผู้แนะนำสร้างบรรยากาศและจัดสถานการณ์ที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าการเรียนรู้จากคำบอกของผู้สอน

10. ในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนทั้งในด้านความสนใจและความพร้อมเพื่อที่จะได้เลือกวิธีสอนได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนมากกว่าการใช้วิธีสอนแบบเดียวกันกับผู้เรียนทั้งหมด

11. ผู้สอนควรใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย และเป็นการประเมินตามสภาพจริงในการวิเคราะห์คุณภาพและพัฒนาการของผู้เรียนมากกว่าการประเมินผู้เรียนจากการสอบเท่านั้น คุณภาพของคนเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าในทุกๆ ด้านทั้ดเทียมต่างประเทศการศึกษาซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพของคนต้องสามารถเตรียมคนให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถรู้จักคิดวิเคราะห์ใช้เหตุผลสามารถเรียนรู้ได้ด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการคิดและฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น โดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะและใช้คำถามให้เกิดการอภิปรายระหว่างผู้เรียนเท่านั้น

ในที่นี้ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาเป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผล

1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน

ในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน อัลลอฮ์ ﷻ ทรงสาบานด้วยบางช่วงของเวลาและเป็นที่ยอมรับกันว่าสิ่งใดที่พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ทรงสาบานเอาไว้ในคัมภีร์นั้นย่อมหมายถึง ความสำคัญ ประโยชน์ ความประเสริฐ และคุณค่าอันมหาศาลของสิ่งนั้น อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ وَالضُّحَىٰ ﴿١﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَىٰ ﴿٢﴾ ﴾ (الضحى : 1-2)

ความว่า “ขอสาบานด้วยเวลาสาย และเวลากลางคืนเมื่อมีมืดและเงียบสงัด”
(อิฏ-ฎุฮา : 1-2)

﴿ وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ ﴿١﴾ وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّىٰ ﴿٢﴾ ﴾ (الليل : 1-2)

ความว่า “ขอสาบานด้วยเวลากลางคืน เมื่อมันปกคลุม และกลางวันเมื่อมันประกายแสง” (อัล-ลัยล : 1-2)

﴿ وَالْفَجْرِ ﴿١﴾ وَلَيَالٍ عَشْرٍ ﴿٢﴾ ﴾ (الفجر : 1-2)

ความว่า “ขอสาบานด้วยยามรุ่งอรุณ และด้วยคำคืนทั้งสิบ” (อัล-ฟัจร : 1-2)

﴿ وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾ ﴾ (العصر : 1-2)

ความว่า “ขอสาบานด้วยกาลเวลา แท้จริงมนุษย์นั้น อยู่ใน การขาดทุน”
(อัล-อศร : 1-2)

จากความหมายของโองการแห่งพระผู้เป็นเจ้าข้างต้น แสดงให้เห็นถึงหลักฐานอันสำคัญที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงให้ความสำคัญ และความประเสริฐ รวมประโยชน์ของเวลาต่างๆ จะเห็นได้ว่ามุสลิมทุกคนมีความเกี่ยวข้องกับตารางเวลาอยู่ทุกสถานการณ์ เช่น ตารางเวลาละหมาดต่างๆ การถือศีลอด และละศีลอด การจ่ายซากาต เป็นต้น จึงจำเป็นจะต้องบริหารจัดการในเรื่องของเวลาให้เหมาะสม

ตารางเรียนก็เช่นเดียวกัน ต้องปรับให้มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช (2551 : 22-24) ได้กำหนดโดยมีกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำ สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตาม ความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละ ไม่เกิน 5 ชั่วโมง

2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นราย ภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียนมีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นราย ภาค มีเวลาเรียนวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต

การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และเพิ่มเติม สถานศึกษาสามารถดำเนินการดังนี้

1) ระดับประถมศึกษา สามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียน พื้นฐาน และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด

2) ระดับมัธยมศึกษา ต้องจัดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนด และสอดคล้องกับเกณฑ์การจบหลักสูตร

สำหรับเวลาเรียนเพิ่มเติม ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ให้จัดเป็นรายวิชา เพิ่มเติม หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความพร้อม จุดเน้นของสถานศึกษา และเกณฑ์การจบหลักสูตร เฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 สถานศึกษาอาจจัดให้เป็นเวลา สำหรับสาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 120 ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 360 ชั่วโมงนั้น เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมแนะแนวกิจกรรม นักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ในส่วนกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) กล่าวว่า โครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน หมายถึง การวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

และการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรระดับชั้นเรียนความพร้อมของครูผู้สอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคาร สถานที่และห้องปฏิบัติการ และมีการปรับและออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียนที่ลดเวลาเรียนและเพิ่มเวลารู้

จุฬามาศ สุธาพจน์ (2558 : 37) กล่าวว่า โครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน หมายถึง การกำหนดระยะเวลาและรูปแบบของกิจกรรม โดยปรับให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและระดับชั้นของผู้เรียน นำมาวิเคราะห์ และจัดเป็นตารางการเรียนรู้ ซึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระวิชาที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน หมายถึง การกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา โดยสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดตามหลักสูตร มีความเหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน และออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม

2. ด้านการดำเนินกิจกรรม

ท่านศาสดามูฮัมมัด ﷺ ที่กล่าวว่า

((يَا غُلَامُ ، سَمَّ اللَّهُ وَكُلُّ يَمِينِكَ ، وَكُلُّ مِمَّا يَلِيكَ))²

ความว่า “โอ้เด็กน้อยเอ๋ยจงกล่าวนามของอัลลอฮ์ และจงรับประทานด้วยมือขวา และรับประทานอาหารที่อยู่ถัดจากท่าน”

((إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى دُنْيَا يُصِيبَهَا أَوْ إِلَى امْرَأَةٍ يَنْكِحُهَا فَهِجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ))³

ความว่า “แท้จริงการทำงานทั้งหลายนั้นขึ้นอยู่กับเจตนา และแท้จริงสำหรับทุกคนนั้นคือสิ่งที่เขาได้ตั้งเจตนาไว้ ดังนั้นผู้ใดก็ตามที่การอพยพของเขามีเจตนาเพื่ออัลลอฮ์ ﷻ และรอสุลของพระองค์ ดังนั้นการอพยพของเขาก็จะเป็นไปเพื่ออัลลอฮ์ ﷻ และรอสุลของพระองค์ และผู้ใดก็ตามที่การอพยพ

² บันทึกโดย อัล-บุคอรี หะดีษหมายเลข 5376 และมุสลิม หะดีษหมายเลข 2022

³ บันทึกโดย อัล-บุคอรี หะดีษหมายเลข 1 และมุสลิม หะดีษหมายเลข 1,907

ของเขาเพื่อโลกนี้ที่เขาจะได้รับ หรือเพื่อผู้หญิงที่เขาจะแต่งงานด้วย ดังนั้น การอพยพของเขาก็จะเป็นไปตามความประสงค์ที่เขาได้อพยพ”

จากหะดีษข้างต้นจะเห็นได้ว่า การดำเนินงานกิจกรรม หรือใดๆ ก็แล้วแต่ ต้องอยู่ในกรอบของบทบัญญัติอิสลาม อย่างมีระบบระเบียบ และมีแบบแผน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและถูกต้องตามหลักการอิสลาม ซึ่งขั้นตอนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยการสร้างความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายดังนี้

จุฑามาศ สุภาพจน์ (2558 : 39) ได้กล่าวว่าด้านการดำเนินกิจกรรม หมายถึง ขั้นตอนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยการสร้างความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

ยุวลี สาสิงห์ (2554 : 8) ได้กล่าวว่า ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม หมายถึง โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้เข้าใจและตระหนักในความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ โดยจัดให้มีกิจกรรม การประชุม เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

พรพนา บัวอินทร์ (2553 : 7) ได้กล่าวถึง การดำเนินกิจกรรมเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี การจัดทำหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดชั้นเรียน การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ ด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ

ชลธิชา คำศิลา (2554 : 10) กล่าวถึง การวางแผนเพื่อเตรียมตัวของครูผู้สอน เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนถูกต้องและเหมาะสม โดยที่จะต้องเตรียมแหล่งข้อมูล สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ กิจกรรม และการวัดผลและประเมินผล เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

วรพล ตราเต็ง (2556 : 7) ได้กล่าวถึง การสร้างความรู้ ความเข้าใจ เผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ บรรยากาศ และสภาพแวดล้อม ตลอดจนบทบาทของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ เข้าใจ และพร้อมให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัย สรุปได้ว่า ด้านการดำเนินกิจกรรม หมายถึง ขั้นตอนการปฏิบัติงานของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ สร้างความเข้าใจในการนำ

นโยบายสู่การปฏิบัติ แก่ ครู นักเรียน ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง อยู่ในกรอบของบทบัญญัติอิสลาม อย่างมีระบบระเบียบ และมีแบบแผน

3. ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

การออกแบบต้องใช้ศาสตร์แห่งความคิดและศิลป์ร่วมกัน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ หรือปรับปรุงพัฒนาสิ่งเดิมให้ดีขึ้น

4 ((ألا أن سلعة الله غاليه، ألا أن سلعة الله هي الجن))

ความว่า “พึงรู้เถิดว่า แท้จริงสินค้าของอัลลอฮ์นั้นมีราคาแพง พึงรู้เถิดว่า แท้จริงสินค้าของอัลลอฮ์นั้น คือ สรวงสวรรค์”

((مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ، وَأَقَامَ الصَّلَاةَ ، وَصَامَ رَمَضَانَ ، كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ))⁵

ความว่า “ใครก็ตามที่ศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ และรอซูลของพระองค์ แล้วเขาดำรงไว้ซึ่งการละหมาด และถือศีลอดในเดือนรอมฎอน ถือเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ ﷻ ที่จะให้เขาผู้นั้นได้เข้าสวรรค์”

จากหะดีษดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าอิสลามเป็นศาสนาที่สมบูรณ์ และได้กำหนดบทบัญญัติเพื่อให้มุสลิมได้ทำการวางแผนชีวิต เพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานต่าง ๆ หากต้องการเข้าสรวงสวรรค์ของอัลลอฮ์ ﷻ ก็ต้องมีการวางแผนชีวิตที่รัดกุม อาจต้องวางแผนของโลกดุนยาควบคู่กับอาคีเราะฮ์ ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) กำหนดว่า ผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมให้มีความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมลดเวลาเรียนและ

⁴ Sunan At-Tirmidhi 2451

⁵ บันทึกโดย อัล-บุคอรีย์ หะดีษหมายเลข 7027

กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ โดยกิจกรรมลดเวลาเรียนเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ลดบทบาทผู้สอนในการบรรยายหรือให้ความรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นหลัก 4H ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เชื่อมโยงจากกิจกรรมลดเวลาเรียน

กานเย เวเกอร์ โกลาส และเคลเลอร์ (Gagné, Wager, Golas, & Keller, 2005, p. 1) กล่าวว่า การออกแบบการเรียนการสอน เป็นการนำหลักการเรียนรู้ไปออกแบบเหตุการณ์ที่ประกอบด้วย กิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นอย่างมีเป้าหมายชัดเจน หรือที่เรียกว่า การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่คาดหวัง

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัย สรุปได้ว่า ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กลวิธีต่างๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการจัดกิจกรรม ขั้นตอน วิธีการสอนหรือการดำเนินการกิจกรรมใดๆ เพื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งต้องเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดตามหลักสูตรฯ มีความครอบคลุมกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) ตามหลักการอิสลาม

4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้

อัลกุรอานได้กล่าวถึงวิธีการสอนหรือเทคนิคการสอนไว้ว่า

﴿ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ ۗ وَجَدِلْهُمْ بِلَاغِي هِيَ أَحْسَنُ ۚ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ ۗ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ﴾
(النحل: 125)

ความว่า “จงเรียกร้องสู่แนวทางแห่งพระเจ้าของสุเจ้าโดยสุขุมและการตักเตือนที่ดีและจงโต้แย้งกับพวกเขาด้วยสิ่งที่ดีกว่า” (อัล-นะฮลุ : 125)

จากความหมายของโองการแห่งพระผู้เป็นเจ้าข้างต้น แสดงให้เห็นถึงวิธีการเผยแผ่ศาสนาอิสลามของท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ คำว่า عَادَى หมายถึงการชักชวน การเผยแผ่ การเรียกร้องในการเผยแผ่อิสลามนั้นได้อธิบายถึงยุทธศาสตร์การเผยแผ่ศาสนาของท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ไว้คือ ด้วย

วิทย์ปัญญา (อิกมะฮ) การตกแต่งที่ดี และการพูดคุยโต้ตอบ ด้วยยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้แพร่ขยายสู่ศาสตร์วิชาอื่น ๆ ด้วยกัน เช่น การสื่อสาร การจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

นักวิชาการได้อธิบายว่าอายะห์นี้เป็นการกล่าวถึงวิธีการเผยแผ่อิสลามไปสู่กลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม นักวิชาการที่ความรู้สูงจะต้องเผยแผ่ศาสนาด้วยวิธีการวิทย์ปัญญา (อิกมะฮ) บุคคลทั่วไปจะต้องเผยแผ่ด้วยวิธีการเป็นการตกแต่งและการชักชวนที่สามารถเข้าถึงใจของเขา ส่วนผู้ที่นับถือศาสนาอื่นจะต้องเผยแผ่ด้วยวิธีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างอ่อนโยนและมีเหตุผล ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายดังนี้

Dr.Amin Abu lawi, 1999 (อ้างถึงในฮาซัน ปือราเฮง, 2554 : 134) ได้กล่าวถึงรูปแบบหรือกระบวนการจัดการเรียนการสอนในอิสลาม หมายถึง การจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนในทุกรูปแบบที่อยู่ในกรอบของศาสนาอิสลามเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาอิสลามซึ่งยึดมาจากแหล่งที่มาของอิสลาม และไม่ขัดแย้งกับหลักศรัทธา และบทบัญญัติของอิสลามอีกด้วย ดังนั้นกระบวนการ และแนวทางจะต้องสอดคล้องกันกับวัตถุประสงค์ กล่าวคือ จะต้องอยู่ในกรอบของศาสนาอิสลาม และหลักกฎหมายอิสลามของอัลลอฮ ﷻ

กระทรวงศึกษาธิการ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 : 25) ได้กำหนดไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการนี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุฑามาศ สุธาพจน์ (2558 : 38) ได้กล่าวถึง รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ คือกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ตรงตามเนื้อหาวิชา ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติตามความถนัดและความสนใจ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เกิดทักษะทางความคิด และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

วรพล ตราเต็ง (2556 : 14) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงผู้เรียนสำคัญที่สุด มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ คิดค้น และสร้างองค์ความรู้ในสิ่งที่ตนเองชอบและถนัด สอดคล้องกับวิถีชีวิตของตนเอง ด้วยความรับผิดชอบและมีความสุขกับการเรียนรู้นั้น โดยมีครูคอยอำนวยความสะดวกให้คำแนะนำและเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด

ยูลี สาสิงห์ (2554 : 9) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ค้นพบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับกลุ่มมีส่วนร่วมในการคิดค้นงานอย่างสร้างสรรค์ ผู้เรียนได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้และเชื่อมโยงเข้ากับชีวิตจริง

โฉมทัศน์นี้ ดวงทวิ (2554 : 4) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามความถนัดของผู้เรียน รวมทั้งกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยคำนึงถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหา การจัดการที่เหมาะสมกับเนื้อหาและตัวผู้เรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่าด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ คือ กระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลาย กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างสร้างสรรค์ ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง เน้นการปฏิบัติจริง เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน มีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ครูผู้สอนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน เพื่อสร้างความเชื่อถือและความเชื่อมั่นของผู้เรียนที่มีต่อครูผู้สอน ซึ่งจะเปลี่ยนจากครูเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ให้เป็นนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

5. ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้

ดั่งที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ

لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ﴾ (المائدة : 35)

ความว่า “ผู้ศรัทธาทั้งหลาย ! พึงยำเกรงอัลลอฮ์เถิด และจงแสวงหาสื่อ”
(อัล-มาอิดะฮฺ : 35)

จากความหมายของโองการแห่งพระผู้เป็นเจ้าข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของสื่อที่หมายถึง สิ่งที่ช่วยนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ (Ibu Khathir,1996:54)

ตัวอย่างการใช้สื่อของท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ดังนี้

6 ((أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ كَهَاتَيْنِ فِي الْجَنَّةِ ، وَأَشَارَ بِالسَّبَابَةِ وَالْوُسْطَى))

ความว่า “ฉันและผู้ปกครองดูแลเด็กกำพร้า จะอยู่ในสวนสวรรค์เหมือนกันทั้งสองนี้” หลังจากนั้นท่านก็ชูนิ้วชี้และนิ้วกลางขึ้น

⁶ บันทึกโดย อัล-บุคอรีฮ์ หะดีษหมายเลข 5546

จากหะดีษดังกล่าว การสอนของท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ทำการสอนโดยการยกตัวอย่างโดยการใช้สื่อประกอบการสอนเรื่องนั้นด้วย เพราะฉะนั้นสื่อการเรียนรู้อาจมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอน และถือเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น การเรียนการสอนที่ใช้รูปแบบต่างๆ มาใช้แต่หากไม่มีสื่อการเรียนการสอนนั้นอาจไม่น่าสนใจเท่าที่ควร ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายดังนี้

Nayif Sulaiman (2003 : 15 อ้างถึงใน ฮาซัน ปือราเฮง, 2554 : 156) กล่าวว่า สื่อการเรียนรู้อาจหมายถึง วัสดุทุกชนิดที่นำมาประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเพิ่มประสบการณ์ ให้แก่ผู้เรียนในเวลาเดียวกัน เช่น แบบเรียน หนังสือ แผนที่ ลูกโลก เป็นต้น

Al-Hasan (1990:16 อ้างถึงใน ฮาซัน ปือราเฮง, 2554 : 157) กล่าวว่าสื่อการเรียนรู้อาจคือ อุปกรณ์ต่างๆที่ครูผู้สอนใช้ในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และช่วยอธิบายเนื้อหาต่างๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 : 27) ได้กล่าวว่า สื่อการเรียนรู้อาจเป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้อาจมีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่าย การเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้อาจมีหลากหลายของผู้เรียน การจัดหาสื่อการเรียนรู้อาจผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จุฑามาศ สุภาพจน์ (2558 : 40) ได้กล่าวถึง สื่อและแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมถึงสภาพแวดล้อม เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะต้องมีความหลากหลายและพอเพียงกับความต้องการของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

อุไรลักษณ์ วิบูลย์ชนมาต (2555 : 8) ได้กล่าวว่า สื่อการเรียนรู้อาจหมายถึง การส่งเสริมการใช้สื่อ การผลิตสื่อ การเลือก การจัดหา การเก็บรักษา ตลอดจนแหล่งความรู้ต่าง ๆ และวิธีการใช้แหล่งศึกษาค้นคว้า

โหมทศนี ดวงทวี (2554 : 5) ได้กล่าวว่า สื่อการเรียนรู้อาจหมายถึงการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ประกอบการเรียนรู้ให้หลากหลายและมีจำนวนเพียงพอกับผู้เรียน มีความทันสมัยครอบคลุมเนื้อหาสาระวิชาที่เรียน สามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริง โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระ ส่งเสริมการฝึกทักษะ การค้นหาความรู้และ

แก้ปัญหาด้วยตัวเอง โดยพัฒนาปรับปรุงสื่อจากภูมิปัญญาที่เป็นเทคโนโลยีท้องถิ่นสากล นำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัย สรุปได้ว่า ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่รอบตัวไม่ว่าจะเป็นวัสดุ ของจริง บุคคล สถานที่ เหตุการณ์ หรือความคิดเห็นก็ตามถือเป็นสื่อการเรียนรู้ทั้งสิ้น ขึ้นอยู่กับว่าเราเรียนรู้จากสิ่งนั้นๆ หรือนำสิ่งนั้นๆ เข้าสู่การเรียนรู้ของเราหรือไม่สื่อการเรียนรู้ไม่จำกัดอยู่เพียงเฉพาะหนังสือเรียนเท่านั้น ผู้เรียนและผู้สอนสามารถเรียนรู้จากสื่อทุกประเภท รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้อีกด้วย

6. ด้านการวัดผลและประเมินผล

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ต้องตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานของหลักสูตรที่อิสลามวางไว้ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และตัดสินผลการเรียน ผู้เรียนต้องได้รับการการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ในทุกๆ ระดับ ดังที่ท่านศาสดามูฮัมมัด ﷺ ได้ทำการประเมินบรรดาเศาะหาบะฮ์ของท่าน มีรายงานจากทานออบูฮุร็อยเราะฮ์ เล่าว่า ท่านศาสดามูฮัมมัด ﷺ ได้ถามว่า

((الْمَفْلِسُ مِنْ أُمَّتِي مَنْ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِصَلَاتِهِ وَصِيَامِهِ وَزَكَاتِهِ،
وَيَأْتِي قَدْ شَتَمَ هَذَا وَقَذَفَ هَذَا، وَأَكَلَ مَالَ هَذَا، وَسَفَكَ دَمَ هَذَا،
وَضْرَبَ هَذَا فَيَقْعُدُ فَيَقْتَصُّ هَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ، وَهَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ، فَإِنْ
فَنَيْتَ حَسَنَاتِهِ قَبْلَ أَنْ يُقْتَصَّ مَا عَلَيْهِ مِنَ الْخَطَايَا أُخِذَ مِنْ خَطَايَاهُمْ
فَطُرِحَ عَلَيْهِ ثُمَّ طُرِحَ فِي النَّارِ))⁷

ความว่า “พวกท่านรู้ไหม ว่าใครคือ บุคคลล้มละลาย? พวกเขาตอบว่า “บุคคลล้มละลายในหมู่พวกเรา คือ ผู้ที่ไม่มีเงิน และไม่มีทรัพย์สิน แล้วท่านศาสดามูฮัมมัด ﷺ ก็กล่าวว่า “แท้จริง บุคคลล้มละลายจากอุมมะฮ์ของฉันทันคือ ผู้ที่มาในวันกิยามะฮ์ ด้วยการละหมาด การถือศีลอดและการจ่ายซะกาต และเขามา โดยที่เขาเคยด่าว่าคนนั้น เคยกล่าวหาคนนั้น เคยกินทรัพย์สินคนนั้น เคยนองเลือดกับคนนั้น และเคยทุบตีคนนั้น แล้วบรรดาความดีของเขาถูกนำมา

⁷ บันทึกโดย อัล-บุคอรี หะดีษหมายเลข 220

ให้คนนี้ แล้วถ้าบรรดาความดีของเขาหมด ก่อนที่จะถูกชดใช้จากความผิดต่าง ๆ แล้ว ความผิดของพวกเขา (คนที่เขาทำไม่ได้ไว้) ก็ถูกเอามาแล้วโยนให้เขาผู้นั้นรับภาระ หลังจากนั้นเขาก็ถูกโยนลงในนรก”

จากหะดีษข้างต้นจะเห็นได้ว่าท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ได้ถามบรรดาเศาะหาบะฮ์ ซึ่งเป็นการประเมินความรู้ของบรรดาเศาะหาบะฮ์ ก่อนที่จะทำการสอน ซึ่งคำตอบที่บรรดาเศาะหาบะฮ์ ตอบนั้นไม่ถูกต้องตามที่ท่านต้องการดังนั้นท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ จึงได้ตอบให้บรรดาเศาะหาบะฮ์ ได้รับทราบ การวัดและการประเมินผล จึงมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสรุปความรู้ที่ผู้เรียนได้รับ ที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลายในการสรุปผล ซึ่งความรู้ที่เกิดขึ้นเป็นผลที่เกิดขึ้นภายหลังกิจกรรมการเรียนรู้ โดยที่ความรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายดังนี้

Ibrahim Umairah (1975:105 อ้างถึงใน ฮาซัน ปือราเฮง, 2554 : 170) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การปรับปรุง ป้องกันและแก้ไข โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาจุดอ่อนจุดแข็งของการจัดการการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ การวัดประเมินผลจึงไม่มีการสิ้นสุด เพียงแต่ผู้กระทำการประเมินผลจะสามารถรู้ได้ว่าจุดใดของระบบที่ประสบความสำเร็จ และควรมีการพัฒนาให้ดีขึ้น และส่วนใดที่ยังต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 : 28) ได้กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือ

1) การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ และ

2) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

อุไรลักษณ์ วิบูลย์ธนาต (2555 : 8) ได้กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผล หมายถึง การส่งเสริมการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนที่แท้จริง ประเภทของการวัดและประเมินผล การเลือกใช้เทคนิควิธีการวัดและประเมินผลที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน

วรพล ตราเต็ง (2556 : 7) ได้กล่าวว่า การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึงการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย แล้วสรุปผลการตัดสินใจ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน บรรยากาศและสภาพแวดล้อม สื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนบทบาทของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง การทบทวนและสำรวจความสำเร็จของการทำกิจกรรมที่ผู้เรียนได้รับ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จุฑามาศ สุธาพจน์ (2558 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้อตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้อตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เปรียบเทียบการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้อตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ของครู และ 3) เสนอแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้อตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้อตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยภาพรวม ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้อ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการวัดและประเมินผล และด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากครูที่สอนโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้อตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยภาพรวม ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้อ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการวัดและประเมินผล และด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ แตกต่างกัน โดยครูที่สอนโรงเรียนขนาดกลาง มีการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้อตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่

สลิตา รินสิริ (2558 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน ในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จังหวัดชลบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จังหวัดชลบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานของครู และขนาดของโรงเรียน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการ

เรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการประเมินผล ด้านการเตรียมการจัดการเรียนรู้ และด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($p < .05$) โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี - ป.บัณฑิต ที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป แต่เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การสอน และจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ชมพูษุ สุภาพล (2557 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งและขนาดโรงเรียน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย เปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

วิไลลักษณ์ ดลสว่าง (2556 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งและขนาดโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาโรงเรียนแห่งการ

เรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ การดำรงตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียนทั้งโดยรวม ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ด้านการมีรูปแบบความคิดที่ดี ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ แตกต่างกัน โดยโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุไรลักษณ์ วิบูลย์ธนมมาศ (2555 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยจำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน การสอน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านสื่อการเรียนการสอน เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

โฉมทัศน์ี ดวงทวี (2554 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1 โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1) 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียน จำแนกตามแผนกที่ศึกษา 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียนจำแนกตามชั้นปี 4) ศึกษาข้อเสนอแนะที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1 ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ลำดับแรก ด้านการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามลำดับ

โชติมา กลิ่นบุบผา (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย การบริหารการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และ ข้อเสนอแนะในการบริหารการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมพบว่าการบริหารการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือด้านการวางแผนการจัดการ และด้านการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก

ปริวัตร เขื่อนแก้ว (2557 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงสถิติในระดับอุดมศึกษาพบว่า การเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตช่วยทำให้เกิดความสะดวกต่อกิจกรรมการเรียนของนักศึกษา (Gayle and Jay. 1998) และการใช้กรณีศึกษาช่วยให้การจัดกิจกรรม ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนที่มีประสบการณ์ ในการเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสามารถเรียนรู้ในระดับสูงได้ดีกว่าผู้เรียนที่ไม่มีประสบการณ์ (Peach. 1996) ทั้งนี้ผู้สอนจะต้องคอยช่วยเหลือ แนะนำให้ผู้เรียน เข้าใจความคิดรวบยอดของกรณีศึกษาและแนะนำให้ผู้เรียนพิจารณาสถานะที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาในกรณีศึกษานั้นๆ ด้วย (Stepich et al. 2001)

เวชฤทธิ์ อังกะนัทรขจร (2555 : บทคัดย่อ) การประยุกต์ใช้แนวคิด Teach Less, Learn More (TLLM) สู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนคณิตศาสตร์จากที่กล่าวมาตั้งแต่ต้น พบว่า แนวคิด Teach Less, Learn More (TLLM) เป็นแนวคิดหนึ่งในการจัดการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ ที่สอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาระดับชาติของประเทศไทย โดยอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ซึ่งต้องการให้ผู้สอนลดบทบาทในการสอนของตนเองให้น้อยลง และส่งเสริม

ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Teach Less, Learn More สามารถจัดการเรียนรู้ได้หลากหลายวิธีแต่ต้องเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งวิธีการหนึ่งที่ประเทศสิงคโปร์ นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้คือ การออกแบบย้อนกลับ (Backward Design) ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การกำหนดหลักฐานการเรียนรู้ และการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยที่ในขั้นตอนที่ 3 การวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สามารถประยุกต์ใช้แนวการจัดการเรียนรู้แบบการสอนแนะให้รู้คิด (Cognitively Guided Instruction: CGI) ซึ่งเป็นแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้และการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ให้ความสำคัญกับการคิดของผู้เรียน โดยมีผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน และเอื้ออำนวยความสะดวก ในการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม มีโอกาสนำเสนอความคิด ของตนเอง ร่วมกันอภิปราย ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับชีวิตจริงซึ่งสอดคล้องกับการจัดการ เรียนรู้ตามแนวคิด Teach Less, Learn More (TLLM)

พรพนา บัวอินทร์ (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย สภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 2) เปรียบเทียบ สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และขนาดโรงเรียน 3) เพื่อศึกษา แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการ จัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล การนิเทศการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ตามลำดับ

อาทิตยา แยมกลิ่น (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย สภาพการจัดการจัดการเรียนรู้อัตโนมัติ ผู้เรียนเป็นสำคัญ : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองโดนประสาธวิทย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัด บุรีรัมย์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการจัดการจัดการเรียนรู้อัตโนมัติผู้เรียนเป็นสำคัญ : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองโดนประสาธวิทย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการดำเนินการ ครูผู้สอนและนักเรียนเห็นว่า ในการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ผู้ดำเนินการคือ ครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดกิจกรรม ส่วนการจัดการจัดการเรียนรู้อัตโนมัติครูผู้สอนและนักเรียนร่วมดำเนินการ ตามขั้นตอน และครูผู้สอนควรปฏิบัติในการจัดการจัดการคือ นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองตามที่ กำหนด ด้านสื่อการสอน บุคคลที่ควรเป็นผู้จัดสื่อการสอนคือ ครูผู้สอน ส่วนหลักในการเลือกสื่อการ สอนคือให้ตรงกับเนื้อหา และสื่อการสอนที่มีความจำเป็นมากที่สุด คือสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ และ

ด้านการวัดและประเมินผล บุคคลที่ควรเป็นผู้ดำเนินการวัดและประเมินผลคือครูผู้สอน โดยการสังเกตและใช้แบบทดสอบ และควรวัดและประเมินผลหลายรูปแบบ

งานวิจัยต่างประเทศ

มุห์ซิน เมเนคเซ (Muhsin Menekse, 2012) ได้ศึกษาวิจัย การโต้ตอบ การสร้างสรรค์ ความกระตือรือร้น ความเฉื่อยชา ประสิทธิภาพสัมพัทธ์ของกิจกรรมที่แตกต่างในการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า นักเรียนได้คะแนนที่สูงขึ้นจากการทดสอบหลังเรียน หลังการเข้าร่วมกิจกรรมการโต้ตอบและสร้างสรรค์ มากกว่ากิจกรรมที่สร้างความกระตือรือร้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบโต้ตอบมีนัยสำคัญที่ลึกกว่าทั้งกิจกรรมที่สร้างสรรค์หรือกิจกรรมที่สร้างความกระตือรือร้น การเรียนรู้ของนักเรียนในได้รับคะแนนเพิ่มขึ้น จากการการสร้างสรรค์ในการโต้ตอบ มีความสัมพันธ์กับการสร้างของความรู้และการเรียนรู้ นักเรียนได้รับประโยชน์จากการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ความกระตือรือร้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการเรียนรู้

จอห์น แอนดริว เคอริน มอร์แกน (John Andrew Kerlin Morgan, 2014) ได้ศึกษาวิจัย ความมุ่งมั่นของครูในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ พบว่า ครูมีการดำเนินการออกแบบเทคโนโลยี ขั้นสูง ครูมีส่วนร่วมในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีเพิ่มการเรียนรู้ และครูเห็นว่าเครื่องมือเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียวไม่ได้เพิ่มการเรียนรู้ของนักเรียน ครูรู้สึกว่าการออกแบบกิจกรรมด้านเทคโนโลยีนำไปสู่ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนผ่านการมีส่วนร่วม และการเรียนรู้แบบเจาะลึก เทคโนโลยีการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นนี้เพื่อความสมดุลของทางเลือกในการทำกิจกรรมที่เพิ่มผลการเรียนรู้ของกิจกรรมและการสนับสนุนนักเรียน ในการบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ของกิจกรรม กิจกรรมด้านเทคโนโลยีไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือเทคโนโลยี แต่มีการจับคู่ของเครื่องมือที่มีบริบทที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกิจกรรมเป็นประสบการณ์การเรียนรู้

ซูฮาล คูบัคคู (Zühal ÇUBUKÇU, 2012) ได้ศึกษาวิจัยผลของหลักสูตรที่อยู่ในกระบวนการการศึกษาบุคลิกลักษณะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา พบว่า พฤติกรรมถูกกำหนดเป้าหมายโดยกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีให้กับนักเรียน กิจกรรมทางสังคม และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติมีการเชื่อมโยงกับระบบการศึกษาด้วยหลักการของการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติและประสบการณ์ การใช้เวลาที่โรงเรียนอยู่ในโรงเรียน มีความจำเป็นต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาและการพัฒนานักเรียนในแง่ของสังคมได้รับสถานะทางสังคม การหลอมรวมของวัฒนธรรม และการถ่ายโอนผ่านวัฒนธรรม และยังพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมในกิจกรรมทางสังคมทำให้มีการรับรู้ที่สูงขึ้น ครูมีบทบาทสำคัญในการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เน้นอย่างยิ่งว่าครูควรจะเป็นแบบอย่างที่ดีที่สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมที่ถูกต้องในทั้งภายในและภายนอกสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสร้างสภาพแวดล้อมในห้องเรียน

จากการทบทวนงานวิจัยพบว่า ในการดำเนินงานจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวางแผนการเรียนรู้ ด้านการดำเนินการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก

สำหรับในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ได้แก่ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน และการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ในองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน 2.ด้านการดำเนินกิจกรรม 3.การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4.ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 5.ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6. ด้านการวัดและประเมินผล

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งในบทนี้จะได้กล่าวถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วยประชากร กลุ่มตัวอย่าง แบบแผนการวิจัย เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นโรงเรียนนอรร่องในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 12 โรงเรียน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้นจำนวน 1,124 คน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แสดงตามตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนประชากรผู้บริหาร และครูของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นโรงเรียนนอรร่อง จำนวน 12 โรงเรียน

ลำดับ	โรงเรียน	ขนาดโรงเรียน	ครูผู้สอน
1.	ประสานวิทยามูลนิธิ	ใหญ่	96
2.	มูลนิธิชุมชนอิสลาม	ใหญ่	85
3.	ดรฺณศาสน์วิทยา	ใหญ่	259
4.	สายบุรีอิสลามวิทยา	ใหญ่	282
5.	อิสลามศาสน์วิทยา	กลาง	72
6.	ธรรมพิทยาการ	กลาง	50
7.	อิสลามนิติวิทย์	กลาง	51
8.	แสงประทีปวิทยามูลนิธิ	กลาง	102
9.	อะห์มาดีวิทยา	เล็ก	31
10.	อัสตอร์บียะฮ์อิสลามียะฮ์	เล็ก	22
11.	วิทยาอิสลามมูลนิธิ	เล็ก	31
12.	อะเดร์รอชะห์อิสลามียะฮ์	เล็ก	40
รวม			1,124

จากตารางที่ 4 พบว่า ประชากรโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงาน การศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นโรงเรียนนาร่อง จำนวน 12 โรงเรียนมี จำแนกเป็นขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน ขนาดกลาง 4 โรงเรียน และขนาดเล็ก 4 โรงเรียน ตามลำดับ

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 286 คน จากประชากรทั้งหมด 1,124 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี และมอร์แกน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557: 49) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มที่ 1 คือ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นโรงเรียนนาร่อง จำนวน 12 โรงเรียน ได้มาโดยการใช้สูตร คำนวณ หาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน และผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 286 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ต้องการ ซึ่งใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) กำหนดชั้นภูมิตามขนาดของสถานศึกษา และสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของ ประชากร ดังรายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในเก็บข้อมูลแบบสอบถาม แสดงตาม ตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร (คน)	กลุ่มตัวอย่างครู (คน)
ขนาดเล็ก	12	20
ขนาดกลาง	12	59
ขนาดใหญ่	12	171
รวม	36	250
รวมทั้งสิ้น		286

ที่มา : ข้อมูลสารสนเทศ โรงเรียนเอกชนในระบบ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี (2559)

จากตารางที่ 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัด สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นโรงเรียนนาร่อง ที่ใช้ในการสอบถามวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 36 คน และครูผู้สอน มีจำนวน 250 คน รวมทั้งสิ้น 286 คน

2. กลุ่มที่ 2 คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 คน และผู้อำนวยการสำนักงาน การศึกษาเอกชนอำเภอ จำนวน 2 คนจำนวนรวมทั้งสิ้น 5 คน โดยมีเกณฑ์พิจารณาคุณสมบัติ ดังนี้

2.1 เป็นผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด หรืออำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่นี้เทศติดตามดูแลการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2.2 ได้รับการอบรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

3.2 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีวิธีการดำเนินงานดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการรวบรวมข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

3.3 เครื่องมือในการวิจัย

3.3.1 แบบของเครื่องมือ

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. แบบสอบถาม แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก และแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check – List) เกี่ยวกับ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2559 เกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จำนวน 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน
2. ด้านการดำเนินกิจกรรม
3. ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้
5. ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้
6. ด้านการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended questionnaire) เกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน
2. ด้านการดำเนินกิจกรรม
3. ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้
5. ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้
6. ด้านการวัดและประเมินผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

2. แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยสร้างโดยกำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 6 ด้าน คือ 1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน 2. ด้านการดำเนินกิจกรรม 3. ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 5. ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ 6. ด้านการวัดและประเมินผล รวมทั้งสภาพปัญหา แนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

3.3.2 การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถาม

1.1 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือจากแบบวัดและประเมินผล รวมทั้งตัวอย่างแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.2 กำหนดขอบเขตที่ต้องการสร้างแบบสอบถาม

1.3 สร้างแบบสอบถามฉบับร่างแล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำ และตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา การสื่อความหมายและความครอบคลุมสมบูรณ์แบบของแบบสอบถาม

1.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยาม (Item Objective Congruence Index :IOC) โดยตรวจสอบข้อคำถาม ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านวัดประเมินผลหรือวิจัย รวมทั้งด้านภาษาไทย เพื่อพิจารณาด้านภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม จำนวน 3 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญอาจมีความเชี่ยวชาญหลายด้านในคนเดียวกัน และต้องได้ค่า IOC ≥ 0.50 ขึ้นไป ถ้าต่ำกว่าผู้วิจัยจะนำมาปรับปรุง (พิสนุ พงศ์ศรี, 2549 : 138-140) พิจารณาลงความเห็นและให้คะแนน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้อง

ซึ่งผลการตรวจสอบ ค่า IOC ของแบบสอบถามชุดนี้ พบว่ามีค่ามากกว่า 0.50 ซึ่งสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ยกเว้นข้อคำถามในด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ พบว่าได้ค่าน้อยกว่า 0.50 โดยผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้มีการปรับปรุงข้อคำถาม

1.5 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการตรวจสอบความสอดคล้องภายในด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 204 อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 125-126) ซึ่งผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการตรวจสอบค่าครอนบาคอัลฟา พบว่ามีค่า 0.96 อยู่ในระดับมาก

1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

2. การสร้างแบบสัมภาษณ์

2.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2 จัดทำแบบสัมภาษณ์ อย่างมีโครงสร้างโดยกำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 6 ด้าน คือ 1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน 2. ด้านการดำเนินกิจกรรม 3. ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 5. ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ 6. ด้านการวัดและประเมินผล รวมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากนั้นผู้วิจัยสร้างเครื่องมือตามขอบเขตที่กำหนด

2.3. นำแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างที่เสร็จแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.4. นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุง แล้วนำไปทดลองสัมภาษณ์บุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 1 ครั้ง

2.5. นำแบบสัมภาษณ์ที่ทดลองแล้วมาปรับปรุงข้อคำถามอีกครั้งหนึ่งแล้ว จึงนำออกใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน โดยทำเรื่องขอหนังสือรับรองและหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากนั้นผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาอิสลามศึกษา ไปยังโรงเรียนที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง รวมทั้งทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ด้วย

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 วิธีการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. แบบสอบถาม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติการวิจัยโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1.1 คำนวณค่าร้อยละ เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลในการศึกษาค้นคว้า

1.2 กำหนดคะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แสดงสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามเกณฑ์ของธานินทร์ ศิลป์จารุ (2557 : 74) ดังนี้

1 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับน้อย

3 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง

4 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก

5 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด

จากนั้นผู้วิจัยคำนวณหาค่าเฉลี่ยรวม พร้อมกับนำเสนอในรูปตาราง และแปลผลตามลำดับ โดยใช้เกณฑ์การประเมินระดับคะแนนเฉลี่ยในการแปลความหมาย ตามหลักการวิเคราะห์ความหมายของค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์ของธานินทร์ ศิลป์จารุ (2557 : 75) ดังนี้

- 1.0 - 1.49 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 1.50 - 2.49 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับน้อย
- 2.50 - 3.49 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง
- 3.50 - 4.49 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก
- 4.50 - 5.00 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 นำค่าเฉลี่ยสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มาเปรียบเทียบตามตัวแปร ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน โดยใช้การทดสอบด้วยค่าที (t-test) และค่าทดสอบเอฟ (F-test) รวมถึงการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison)

1.4 นำข้อมูลจากข้อคำถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี วิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วนำมาจัดกลุ่มประกอบการอภิปรายผล

2. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาสรุปประเด็นสำคัญของแต่ละประเด็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหา และแนวทางแก้ไขของการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 6 ด้าน คือ คือ 1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน 2. ด้านการดำเนินกิจกรรม 3. ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 5. ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ 6. ด้านการวัดและประเมินผล รวมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ได้ นำเสนอเชิงบรรยายประกอบการอภิปรายผล

3.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์ค่าร้อยละ (Percentage) โดยนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแจงความถี่หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ซึ่งเป็นปลายเปิด และแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการจัดความถี่โดยนำเสนอในรูปของความเรียง

4. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างสองกลุ่มคือ ค่าที (t-test) และมากกว่าสองกลุ่มคือ ค่าเอฟ (F-test) รวมถึงการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison)

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน โดยมีเนื้อหาสาระรายละเอียดดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอ
- 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
- 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน
- 4.5 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
- 4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอ

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	สถิติเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม (t-test)
F	แทน	สถิติเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 3 กลุ่ม (F-test)
p-value	แทน	ความน่าจะเป็นสำหรับของค่านัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

การนำเสนอผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 286 คน ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 286 ฉบับ คิดเป็นร้อยละหนึ่งร้อย มีรายละเอียดสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.ตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหาร	36	12.6
1.2 ครู	250	87.4
รวม	286	100
2.ระดับการศึกษา		
3.1 ปริญญาตรี	263	92
3.2 ปริญญาโท	23	8
รวม	286	100
3.ประสบการณ์		
4.1 ต่ำกว่า 10 ปี	175	61.2
4.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	111	38.8
รวม	286	100
4.ขนาดโรงเรียน		
5.1 ขนาดเล็ก	32	11.2
5.2 ขนาดกลาง	69	24.1
5.3 ขนาดใหญ่	185	64.7
รวม	286	100

จากตารางที่ 6 แสดงข้อมูลทั่วไป พบว่า ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 286 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 87.4 และผู้บริหาร จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 92 และระดับปริญญาโท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 8 ประสบการณ์การทำงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 61.2 และ 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 ขนาดโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 64.7 รองลงมาเป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 ตามลำดับ

4.3 ข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 6 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ปรากฏดังตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในการดำเนินงานทั้ง 6 ด้าน

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน	4.00	.72	มาก
2. ด้านการดำเนินกิจกรรม	3.87	.78	มาก
3. ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	4.02	.73	มาก
4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้	3.99	.75	มาก
5. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้	3.86	.81	มาก
6. ด้านการวัดและประเมินผล	3.99	.75	มาก
รวม	3.96	.76	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด

ปัตตานี ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = .76) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = .73) รองลงมา คือ ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน คือ ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = .72) ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ คือ ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = .75) ด้านการวัดและประเมินผล คือ ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = .75) ด้านการดำเนินกิจกรรม คือ ($\bar{x} = 3.87$, S.D. = .78) และด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = .81)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

1) ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ปรากฏผลดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. โครงสร้างเวลาเรียนเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน	4.06	.67	มาก
2. การกำหนดกิจกรรมตามโครงสร้างหลักสูตรอย่างหลากหลาย	4.05	.65	มาก
3. ตารางเรียนสอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน	3.94	.77	มาก
4. ตารางเรียนเหมาะสมกับเนื้อหาสาระวิชา	3.94	.75	มาก
5. ตารางเรียนเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น	4.05	.76	มาก
6. ตารางเรียนเหมาะสมกับกิจกรรมที่จัดในห้องเรียน	3.98	.74	มาก
รวม	4.00	.72	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = .72) เมื่อพิจารณาเป็น

รายชื่อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด คือ การกำหนดกิจกรรมตามโครงสร้างหลักสูตรอย่างหลากหลาย ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = .67) และน้อยที่สุด คือ ตารางเรียนสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = .77)

2) ด้านการดำเนินกิจกรรม ปรากฏผลดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านการดำเนินกิจกรรม

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. การประชุมวางแผนดำเนินงาน	3.88	.77	มาก
2. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบ	3.85	.77	มาก
3. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม	3.92	.80	มาก
4. การส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม	3.87	.79	มาก
5. การกำกับ ติดตามการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	3.85	.76	มาก
รวม	3.87	.78	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านการดำเนินกิจกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.87$, S.D. = .78) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมมีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = .80) และน้อยที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบ ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = .77)

3) ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ปრაกฏผลดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. กิจกรรมมีความเชื่อมโยงมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดตามหลักสูตรฯ	3.98	.73	มาก
2. กิจกรรมมีความครอบคลุมกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ(Health) ตามหลักการอิสลาม	4.08	.79	มาก
3. กิจกรรมผู้เรียน เรียนรู้ด้วยความสุข ตอบสนองความสนใจ ความถนัด	4.04	.75	มาก
4. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบมีความเหมาะสมกับสื่อการเรียนการสอนที่ใช้	4.11	.66	มาก
5. กิจกรรมได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้	3.94	.73	มาก
รวม	4.02	.73	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = .73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบมีความเหมาะสมกับสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = .66) และน้อยที่สุด คือ กิจกรรมได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.94$, S.D.= .73)

4) ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ปรากฏผลดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. กิจกรรมหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาในแต่ละระดับชั้น	4.00	.71	มาก
2. กิจกรรมส่งเสริมให้เรียนรู้ตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียน	4.00	.73	มาก
3. กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างสร้างสรรค์ ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง	3.98	.77	มาก
4. กิจกรรมเน้นการประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้	3.97	.74	มาก
5. กิจกรรมส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้	4.02	.78	มาก
6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง	4.01	.75	มาก
7. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ทักษะการคิดขั้นสูง โดยมีวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.93	.75	มาก
รวม	3.99	.75	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = .75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = .78) และน้อยที่สุด คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ทักษะการคิดขั้นสูง โดยมีวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = .75)

5) ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ปรากฏผลดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
24. มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน ภายนอกสถานศึกษา	3.83	.83	มาก
25. จัดเตรียมสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เช่น โสตวัสดุ โสตทัศนวัสดุ และอื่นๆ	3.77	.83	มาก
26. จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความถนัด ตามความสนใจ	3.89	.84	มาก
27. จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนหลากหลาย เหมาะสม กับเนื้อหา	3.93	.78	มาก
28. จัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพียงพอต่อความต้องการ	3.90	.79	มาก
รวม	3.86	.81	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = .81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = .78) มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ จัดเตรียมสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เช่น โสตวัสดุ โสตทัศนวัสดุ และอื่นๆ ($\bar{x} = 3.77$, S.D. = .83)

6) ด้านการวัดและประเมินผล ปรากฏผลดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านการวัดและประเมินผล

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. การวัดและประเมินผลกิจกรรมด้วยรูปแบบที่หลากหลาย	3.99	.76	มาก
2. การประเมินผลการพัฒนาของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.98	.71	มาก
3. การจัดทำเอกสาร หลักฐานการวัดและประเมินผล	4.02	.73	มาก
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินตนเอง	3.86	.80	มาก
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความรู้ ของนักเรียน	3.97	.74	มาก
6. ประเมินผลตามสภาพจริง เน้นการประเมินการปฏิบัติ (Performance) และคุณลักษณะ (Attribute)	4.00	.75	มาก
7. นำผลการประเมินไปพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.09	.74	มาก
รวม	3.99	.75	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านการวัดและประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = .75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นำผลการประเมินไปพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = .74) มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ เปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินตนเอง ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = .80)

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และ ขนาดของโรงเรียน

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามตำแหน่ง

แนวทางการดำเนินงาน	ตำแหน่ง				t	p-value
	ผู้บริหาร (N=36)		ครูผู้สอน (N=250)			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน	3.93	.53	4.01	.53	-.91	.36
2. ด้านการดำเนินกิจกรรม	3.86	.58	3.88	.60	-.13	.90
3. ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	3.94	.57	4.04	.51	-1.10	.28
4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้	3.92	.60	4.00	.54	-.83	.41
5. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้	3.78	.69	3.87	.64	-.78	.43
6. ด้านการวัดและประเมินผล	3.84	.66	4.01	.55	-1.73	.09
รวม	3.88	.61	3.97	.56	-.91	.41

*p<.05

จากตารางที่ 14 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามตำแหน่ง ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามระดับการศึกษา

แนวทางการดำเนินงาน	ระดับการศึกษา				t	p-value
	ปริญญาตรี		ปริญญาโท			
	(N=263)		(N=23)			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน	3.99	.53	4.17	.55	-1.62	.11
2. ด้านการดำเนินกิจกรรม	3.85	.60	4.10	.57	-1.87	.06
3. ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	4.02	.52	4.12	.58	-.90	.37
4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้	3.98	.53	4.11	.69	-.92	.36
5. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้	3.84	.65	4.09	.62	-1.75	.08
6. ด้านการวัดและประเมินผล	3.98	.56	4.12	.58	-1.20	.23
รวม	3.94	.57	4.12	.60	-1.38	.20

*p<.05

จากตารางที่ 15 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

แนวทางการดำเนินงาน	ประสบการณ์ทำงาน				t	p-value
	ต่ำกว่า 10 ปี		10 ปี ขึ้นไป			
	(N=175)		(N=111)			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน	3.99	.48	4.02	.60	-.43	.67
2. ด้านการดำเนินกิจกรรม	3.91	.57	3.81	.64	1.33	.18
3. ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	4.04	.50	4.01	.56	.35	.73
4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้	4.02	.52	3.94	.58	1.27	.21
5. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้	3.88	.64	3.84	.66	.55	.59
6. ด้านการวัดและประเมินผล	4.03	.52	3.92	.62	1.60	.11
รวม	3.98	.54	3.92	.61	.78	.42

*p<.05

จากตารางที่ 16 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	ขนาดโรงเรียน						F	p-value
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน	3.61	.54	4.03	.41	4.06	.55	10.55	.00*
2. ด้านการดำเนินกิจกรรม	3.48	.68	3.92	.47	3.93	.60	8.45	.00*
3. ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	3.65	.39	4.01	.44	4.10	.54	10.84	.00*
4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้	3.59	.48	3.93	.43	4.07	.56	11.93	.00*
5. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้	3.34	.53	3.97	.49	3.91	.68	13.05	.00*
6. ด้านการวัดและประเมินผล	3.47	.51	4.01	.40	4.07	.58	17.36	.00*
รวม	3.52	.52	3.98	.44	4.02	.59	12.03	.00*

*p<.05

จากตารางที่ 17 พบว่าสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเชฟเฟ่
ปรากฏผลดังตาราง 18-23

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามตัวแปรขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่ ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน

ขนาดโรงเรียน	\bar{x}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.61	4.03	4.06
ขนาดเล็ก	3.61		-.42*	-.45*
ขนาดกลาง	4.03			-.03
ขนาดใหญ่	4.06			

*p<.05

จากตารางที่ 18 เมื่อทดสอบความแตกต่างของสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยภาพรวมจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างๆ มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียนในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1.โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง 2.โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยโรงเรียนขนาดขนาดใหญ่ และโรงเรียนกลาง มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบความแตกต่างสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามตัวแปรขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่ด้านการดำเนินกิจกรรม

ขนาดโรงเรียน	\bar{x}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.48	3.92	3.93
ขนาดเล็ก	3.48		-.44*	-.45*
ขนาดกลาง	3.92			.01
ขนาดใหญ่	3.93			

*p<.05

จากตารางที่ 19 เมื่อทดสอบความแตกต่างของสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยภาพรวมจำแนกตามขนาดโรงเรียน

พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างๆ มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านการดำเนินกิจกรรมในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1.โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง 2.โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยโรงเรียนขนาดขนาดใหญ่ และโรงเรียนกลาง มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านการดำเนินกิจกรรม มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบความแตกต่างสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามตัวแปรขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

ขนาดโรงเรียน	\bar{x}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.65	4.01	4.10
ขนาดเล็ก	3.65		-.36*	-.45*
ขนาดกลาง	4.01			-.09
ขนาดใหญ่	4.10			

*p<.05

จากตารางที่ 20 เมื่อทดสอบความแตกต่างของสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยภาพรวมจำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดต่างๆ มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1.โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง 2.โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบความแตกต่างสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามตัวแปรขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้

ขนาดโรงเรียน	\bar{x}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.59	3.93	4.07
ขนาดเล็ก	3.59		-.34*	-.48*
ขนาดกลาง	3.93			-.14
ขนาดใหญ่	4.07			

*p<.05

จากตารางที่ 21 เมื่อทดสอบความแตกต่างของสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยภาพรวมจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดต่างๆ มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านรูปแบบการเรียนรู้ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1. โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง 2. โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยโรงเรียนขนาดขนาดใหญ่ และโรงเรียนกลาง มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบความแตกต่างสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามตัวแปรขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้

ขนาดโรงเรียน	\bar{x}	ขนาดเล็ก 3.34	ขนาดกลาง 3.97	ขนาดใหญ่ 3.91
ขนาดเล็ก	3.34		-.63*	-.58*
ขนาดกลาง	3.97			.05
ขนาดใหญ่	3.91			

*p<.05

จากตารางที่ 22 เมื่อทดสอบความแตกต่างของสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยภาพรวมจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดต่างๆ มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1. โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง 2. โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยโรงเรียนขนาดขนาดใหญ่ และโรงเรียนกลาง มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบความแตกต่างสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามตัวแปรขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่ด้านการวัดและประเมินผล

ขนาดโรงเรียน	\bar{x}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.47	4.01	4.07
ขนาดเล็ก	3.47		-0.54*	-0.60*
ขนาดกลาง	4.01			-0.06
ขนาดใหญ่	4.07			

*p<.05

จากตารางที่ 23 เมื่อทดสอบความแตกต่างของสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยภาพรวมจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดต่างๆ มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”ด้านการวัดและประเมินผลในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1. โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง 2.โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยโรงเรียนขนาดขนาดใหญ่ และโรงเรียนกลาง มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”ด้านการวัดและประเมินผล มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

4.5 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะจากแบบสัมภาษณ์ การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

การสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 6 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล รวมทั้งการศึกษาสภาพปัญหาและเสนอแนะแนวทางแก้ไขของแต่ละด้าน โดยผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

4.5.1 ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน

การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียนโดยภาพรวม มีการปรับโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียนตามบริบทของโรงเรียนตามความเหมาะสม โดยไม่กระทบกับเวลาเรียนปกติ และสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดตามหลักสูตร

มีความเหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“วัตถุประสงค์ในเรื่องนี้ เขาต้องการให้เด็กลงมือทำจริงปฏิบัติจริง ดังนั้นเราก็เลยปรับโครงสร้าง เอา 5 สารเป็นตัวตั้ง แล้วดึงวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ พละและสุขศึกษาแล้วก็ศิลปะ 3 สารดึงลอยตัวออกมา นั่นคือประเด็นที่ 1 ประเด็นที่ 2 เรามองที่กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เราก็ได้ 4 แล้ว แล้ว 5 สาร ที่เราทำคือ เราวิเคราะห์มาตรฐานตัวชี้วัดใน 5 สาร เราเอาตัวชี้วัดที่เป็นการปฏิบัติ ออกมา แล้วเราเอาตัวชี้วัดที่เป็นทฤษฎียังคงสภาพเหมือนเดิม เพราะฉะนั้นเด็กโรงเรียนเราไม่ต้องสอบปฏิบัติเลย เพราะว่าเราแยกตัวชี้วัดอย่างชัดเจน หลังจากนั้นเราก็แบ่งกิจกรรมของเราเป็น 5 กิจกรรมหลักๆ กิจกรรมที่ 1 คือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมที่สอดคล้องกับ 5 กลุ่มสาระ กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมกีฬา และกิจกรรมสุดท้าย คือกิจกรรมการงานอาชีพ ซึ่งมันก็จะตอบสนองใน 8 กลุ่มสาระ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้อย่างดีเลย โดยใช้แนวทางกระทรวงแล้วก็ปรับให้เหมาะกับบริบทของโรงเรียนสอนศาสนาเรา คือ ศาสนาเราก็ตั้ง เพราะตรงนี้คือ ไฮไลต์ที่เราตอบโจทย์สังคม ณ ตอนนี่คือ ศาสนา ดังนั้นลดเวลาเรียนของเราจึงเป็นบริบทของเรา แต่เราก็ไม่ได้ทิ้งของกระทรวง เราสามารถเดินคู่ได้”

(สาสิทธิ์ เจ๊ะละ, 13 สิงหาคม 2560)

ปัญหาที่พบ

ผู้บริหารและครูไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ว่ากิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” คืออะไร หรืออาจเข้าใจผิด เนื่องจากเป็นนโยบายใหม่ โรงเรียนหลายแห่งดำเนินโครงการโดยไม่มั่นใจผลลัพธ์เท่าที่ควร ไม่มีความชัดเจนในแนวทางปฏิบัติ ขณะที่ผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครองหลายรายยังกังวลเรื่องการสอนตามสาระวิชาหลัก เกรงว่าเด็กจะได้รับความรู้ไม่ครบตามหลักสูตร ทำให้ผลการเรียนลดลง โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา ที่ครูเองมีภาระงานและกิจกรรมอื่นๆ ทั้งที่ได้รับเข้ามาเบียดบังเวลาสอนอยู่ก่อนแล้วจำนวนมาก ทำให้ครูบางส่วนคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระงานให้กับตัวเอง ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ปัญหาที่มันเกิดขึ้นเท่าที่ ผอ.เป็นวิทยากร เพราะตัวเองก็ได้เป็นวิทยากรเรื่องนี้ เออ 20 กว่าโรง ได้มาเรียนรู้ที่นี่ ปัญหาที่ค้นพบก็คือว่า ครูผู้สอนไม่เข้าใจคำว่า ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ คือ อะไร เขามักจะเข้าใจว่า ไปเพิ่มภาระให้เขา ซึ่งถ้า

เขาเข้าใจแล้วเขาวิเคราะห์เหมือนที่กะฮะเล่าในเบื้องต้น พอ ผอ. เล่าในสิ่งที่ ผอ. ทำให้เขาฟัง เขาถึงบางอ้อ เขาบอกว่าถ้าเขารู้แบบนี้เขาทำตั้งนานแล้ว เขาไม่เข้าใจเขาเข้าใจว่าเอาสิ่งที่ยังไม่มีมาเพิ่มในสิ่งที่เขากำลังทำ”

(สาลีฮาร์ เจ๊ะละ, 13 สิงหาคม 2560)

และผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ปัญหาก็คือ ความเข้าใจในการปรับโครงสร้างรายวิชา ของผู้ที่เกี่ยวข้อง บางคนจะมองว่ามันเป็นภาระเพิ่มขึ้น”

(ชานูซี เบญจมันต์, 14 สิงหาคม 2560)

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียนที่แน่นอนอยู่แล้วในแต่ละวัน เพราะต้องเรียนทั้งวิชาสามัญควบคู่วิชาศาสนา กล่าวคือ เรียน 2 หลักสูตร ทำให้มีวิชาเรียนมากกว่าโรงเรียนทั่วไป ที่เรียนแค่หลักสูตรเดียว และแต่ละโรงเรียนก็มีบริบทที่ไม่เหมือนกันอีกด้วย ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ในเรื่องการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา มันจะมีปัญหาอยู่ เรื่องแรกเลย คือก็คือโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียน โครงสร้างเวลาเรียนจริงๆ แล้ว โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ค่อนข้างจะแน่นเพราะมีทั้งวิชาสามัญและวิชาศาสนา ในขณะที่โรงเรียนของรัฐจะมีวิชาสามัญอย่างเดียว”

(ชานูซี เบญจมันต์, 14 สิงหาคม 2560)

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“อย่างไร เพราะบริบทของโรงเรียนไม่เหมือนกัน โรงเรียนอนุบาลไม่เป็นไร มีคาบว่างเยอะ แต่ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาควบคู่สามัญ ภาคเช้าเรียนศาสนา ช่วงบ่ายเรียนสามัญ เขาจะปรับเวลายากมาก”

(วิจิตรา โต๊ะมีนา, 17 ตุลาคม 2560)

และได้กล่าวต่ออีกว่า

“แต่ละโรงเรียนจะไม่เหมือนกัน และโครงสร้างของแต่ละโรงเรียนจะไม่เหมือนกัน แล้วแต่บริบทของโรงเรียน เราจะไปบอกให้ทุกโรงเรียนทำแบบนี้ แบบนั้นทั้งหมดไม่ได้ เพราะบริบทไม่เหมือนกัน”

(วิจิตรา โต๊ะมีนา, 17 ตุลาคม 2560)

แนวทางการแก้ไขปัญหา

สำนักงานการศึกษาเอกชน หรือหน่วยงานต้นสังกัดต้องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในเรื่องการปรับโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียนให้กับผู้บริหาร และครูผู้สอน รวมถึงบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียน ตลอดจนเปิดโอกาสให้แต่ละโรงเรียนปรับโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียน ตามบริบทของตนเอง ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“เราเลยจำเป็นต้องปรับความเข้าใจของครูในการจัดตารางเรียน จริงๆ ถ้าเข้าใจเจตนาผมมันไม่ยาก เพราะเป็นการใช้เวลาเดิมนั้นแหละ เพียงแต่เราแค่ปรับการเรียนการสอนจากให้เด็กนั่งเรียน มาเป็นให้เด็กลองทำอะไรๆ อยู่นั้น บางโรงเรียนก็แก้ปัญหาโดยที่จัดตารางในช่วงบ่ายในแต่ละวัน หรือไม่บางโรงเรียนก็ใช้เวลาในช่วงบ่ายของวันใดวันหนึ่งในสัปดาห์ก็เป็นไปได้ แต่บางโรงเรียนก็สามารถทำได้ในช่วงบ่ายของทุกวัน ฉะนั้นจึงต้องปรับความเข้าใจให้คุณครู เรื่องการปรับโครงสร้างและตารางเรียน ถ้ามีหน่วยงานมาปรับความเข้าใจให้คุณครู”

(ชานูซี เบญจมันต์, 14 สิงหาคม 2560)

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“บางที่เขาไปฟังวิทยากร แต่วิทยากรไม่ใช่คนที่ทำ แต่เราเป็นวิทยากรที่ทำ และก็แชร์ให้พวกเขาฟัง มันจึงต่างกัน เพราะฉะนั้นแนวทางในการปรับโครงสร้างเราต้องให้ความรู้กับเขาก่อน แล้วต้องมีเชิงปฏิบัติการ ให้ทำการวิเคราะห์ดู ไม่ใช่บอกว่าอยากให้เด็กทำอะไรก็ทำ”

(สาลีฮาร์ เจ๊ะละ, 13 สิงหาคม 2560)

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“แล้วให้โรงเรียนไปออกแบบมาว่าจะจัดอย่างไร แต่ละโรงเรียนจะปรับของเขาอย่างไรให้สามารถมีลดเวลาเรียน และเพิ่มเวลารู้ได้ หลังจากให้ความรู้เสร็จสิ้นในวันนั้น เราก็ให้โรงเรียนกลับไปทำแผนมา โดยมีตัวอย่างว่าในแผนต้องมีอะไรบ้าง แล้วโรงเรียนจะส่งแผนมาให้ทาง สช. และให้โรงเรียนดำเนินการตามนี้เลย แต่ละโรงเรียนจะไม่เหมือนกัน และโครงสร้างของแต่ละโรงเรียนจะไม่เหมือนกัน บางโรงเรียนปรับในรายวิชาเรียน บางโรงเรียนเพิ่มชั่วโมงกิจกรรมขึ้นมาลดคาบเป็นบางวัน แล้วมาใส่เป็นลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ บางโรงเรียนมีเด็ก

นักเรียนประจำร้อยเปอร์เซ็นต์ เขาก็จัดในวันหยุด แล้วแต่บริบทของโรงเรียน”

(วิจิตรา โตะมีนา, 17 ตุลาคม 2560)

4.5.2 ด้านการดำเนินงานกิจกรรม

แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในด้านการดำเนินกิจกรรมโดยภาพรวม มีการดำเนินงานที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรม กล่าวคือ มีการประชุมวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีการส่งเสริมสนับสนุนอำนวยความสะดวก รวมถึงมีการติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“แล้วจัดเป็นโครงการให้ความรู้กับโรงเรียนว่าลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้มีอะไรบ้าง โดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในเรื่องการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ แล้วให้โรงเรียนไปออกแบบว่าจะจัดอย่างไร หลังจากให้ความรู้เสร็จสิ้นในวันนั้น เราก็ให้โรงเรียนกลับไปทำแผนมา โดยมีตัวอย่างว่าในแผนต้องมีอะไรบ้าง แล้วโรงเรียนจะส่งแผนมาให้ทาง สช. และให้โรงเรียนดำเนินการตามนี้เลย”

(วิจิตรา โตะมีนา, 17 ตุลาคม 2560)

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“ด้านการดำเนินกิจกรรม ครูจะช่วยกันวางแผนว่ามีกิจกรรมอะไรบ้าง ให้ครูช่วยกันนำเสนอมา”

(อับดุลอาซีซ เปาะซา, 18 ตุลาคม 2560)

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“ผู้บริหารจะประเมินเชิงประจักษ์ ไปดูโดยไม่ได้แจ้งล่วงหน้า แบบกลับยานมิตรเป็นการเยี่ยมเยียน เพราะไม่ได้ประเมินเป็นทางการ มีบ้างที่ต้องอาศัยการแนะนำ เช่นครูจริงจังมากเกินไป ซึ่งไม่ตรงวัตถุประสงค์ อยากให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรม ให้เด็กได้สนุกสนาน แต่ให้ทำงานตามที่ต้องการ มีการยืดหยุ่น ไม่อยากให้ตีกรอบอย่างจริงจังมากเกินไป ให้เด็กได้มีความรู้สึกได้ปลดปล่อย”

(สาสิทธิ์ เจ๊ะละ, 13 สิงหาคม 2560)

ปัญหาที่พบ

ปัญหาที่พบด้านการดำเนินกิจกรรม การจัดสภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม บางครั้งการจัดสภาพแวดล้อมไม่อำนวย เนื่องจาก กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บางกิจกรรม ต้องใช้สถานที่เฉพาะ เช่นสนามกีฬา ใช้ในการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง ซึ่งบางสถานการณ์มีฝนตกลงมา หรือแดดร้อนเกินไป เป็นต้น รวมไปถึงการสนับสนุนอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม ด้านต่างๆ มีความบกพร่อง เช่น ด้านวิทยากรที่ให้ความรู้ด้านต่างๆ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ครูสะท้อนมาบ้าง เช่นเวลาฤดูฝน ฤดูอบรม ฤดูสัมมนาพอขาดครูกิจกรรมจะ รวนทันที แต่เป็นบางช่วง”

(สาธิตาห์ เจ๊ะละ, 13 สิงหาคม 2560)

และได้กล่าวต่ออีกว่า

“ในการจัดกิจกรรมที่ผ่านมา บางสิ่งที่ได้ก็อยากได้แต่เราขาดวิทยากร วิทยากรมี แต่ไกลไม่สามารถเดินทางมาได้ วิทยากรเรียกค่าตอบแทนสูงเกินไปเราไม่สามารถตอบโจทย์ตรงนั้นได้ เช่นเด็กอยากเรียนซีลิต เราไปติดต่อมืออาชีพมา เขาคิดชั่วโมงละพัน เราก็กู้ไม่ได้”

(สาธิตาห์ เจ๊ะละ, 13 สิงหาคม 2560)

แนวทางการแก้ไขปัญหา

โรงเรียนมีแนวทางแก้ปัญหา คือ การใช้กระบวนการ PDCA เนื่องจาก เป็นแนวคิดที่ไม่ได้ให้ความสำคัญเพียงแค่การวางแผน แต่แนวคิดนี้เน้นให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ โดยมีเป้าหมายให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การดำเนินงานตามแนวทางของ PDCA จะทำให้การดำเนินงานตอบโจทย์ขององค์กรได้ตรงจุด ส่งผลให้การดำเนินงานสอดคล้องกับธรรมชาติของคนในองค์กร จากการวางแผนอย่างเหมาะสมด้วยการใช้ข้อมูลของสถานการณ์จริง และที่สำคัญการดำเนินการได้รับการเฝ้าติดตามอย่างเป็นระยะ ซึ่งก็จะทำให้สามารถปรับแผน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ รวมถึงมีการสรุปบทเรียนที่ได้หลังจากจบกิจกรรม สามารถนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานรอบใหม่ ซึ่งจะทำให้กิจกรรมการเพิ่มผลิตภาพได้รับการพัฒนาและยกระดับได้อย่างต่อเนื่อง ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ผอ. คิดว่าการดำเนินงานของโรงเรียนควรใช้กระบวนการ PDCA คือมีการประชุมวางแผน ลงมือปฏิบัติ เช็คดีติดตาม แล้วก็ปรับปรุง มันจะเกิดงานที่มีประสิทธิภาพ”

(สาลิษฐ์ ใจะละ, 13 สิงหาคม 2560)

และยังกล่าวต่ออีกว่า

“ปัญหาทุกกิจกรรมมี แต่เมื่อเราใช้กระบวนการ PDCA เข้ามาใช้ก็สามารถหาต้นตอของปัญหา แล้วสามารถแก้ไขได้ หาจุดได้”

(สาลิษฐ์ ใจะละ, 13 สิงหาคม 2560)

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“ทางโรงเรียนเน้นการดำเนินงานโดยใช้กระบวนการ PDCA เช่น ประชุม ลงมือปฏิบัติ และมีการประเมิน ติดตามด้วย”

(นุรีมี อาแว, 18 ตุลาคม 2560)

4.5.3 ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยภาพรวม มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตร ครอบคลุมกิจกรรม 4H กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ตั้งนั้นเราก็เลยเอา 5 สารจะเป็นตัวตั้ง แล้วดึง วิชาการงานพื้นฐานอาชีพ พลและสุขศึกษาแล้วก็ศิลปะ 3 สารจะดึงลอยตัวออกมา นั่นคือประเด็นที่ 1 ประเด็นที่ 2 เรามองที่กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เราก็ได้ 4 แล้ว แล้ว 5 สาร ที่เราทำคือเราวิเคราะห์มาตรฐานตัวชี้วัดใน 5 สาร เราเอาตัวชี้วัดที่เป็นการปฏิบัติออกมา แล้วเราเอาตัวชี้วัดที่เป็นทฤษฎียังคงสภาพเหมือนเดิม เพราะฉะนั้นเด็กโรงเรียนเราไม่ต้องสอบปฏิบัติเลย เพราะว่าเราแยกตัวชี้วัดอย่างชัดเจน หลังจากนั้นเราก็แบ่งกิจกรรมของเราเป็น 5 กิจกรรมหลักๆ กิจกรรมที่ 1 คือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมที่สอดคล้องกับ 5 กลุ่มสาระ กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมกีฬา และกิจกรรมสุดท้าย คือกิจกรรม

การงานอาชีพ ซึ่งมันก็จะตอบสนองใน 8 กลุ่มสาระ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้อย่างดีเลย”

(สาลีฮาท เจ๊ะละ, 13 สิงหาคม 2560)

และได้กล่าวต่ออีกว่า

ผู้ออกแบบกิจกรรมจะเป็นครูกับนักเรียนมากกว่า ร่วมด้วยช่วยกัน ครูก็เปรียบเสมือนครูเอื้อ แต่เด็กจะเป็นนางเอกมากกว่า โดยทุกกิจกรรมเราจะยึด 4H เป็นหลักให้เกิดทักษะนั้นให้ได้ เช่น Hand มือ Head สมอง วิเคราะห์ มันต้องตอบโจทย์ตรงนั้นให้ได้

(สาลีฮาท เจ๊ะละ, 13 สิงหาคม 2560)

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“กิจกรรมที่โรงเรียนจัดแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ทางโรงเรียนได้แบ่งครูออกเพื่อรับผิดชอบด้านต่างๆ แล้วก็แชร์กัน ทุกคนรับทราบ และมีการจัดเตรียมตัวล่วงหน้า”

(นูรีมี อาแว, 18 ตุลาคม 2560)

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“การจัดกิจกรรมจะต้องคำนึงถึง 3 อย่าง คือ 1.จะต้องสอดคล้องกับตัวชีวิต สาระการเรียนรู้ 2.ตรงกับ 4H 3. สามารถสะท้อนได้”

(อับดุลอาซีซ เปาะซา, 18 ตุลาคม 2560)

และกิจกรรมที่จัดต้องมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม รวมถึงกิจกรรมที่ไม่ขัดกับ การศาสนาอิสลามควบคู่ไปกับกิจกรรมทั้ง 4 ด้านอีกด้วย ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ต้องยึดตามหลักศาสนาอิสลาม ในแต่ละกิจกรรมจะต้องมีการเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนด้วย ทุกๆ กิจกรรมจะต้องครอบคลุมบูรณาการทั้ง 4 ด้าน”

(รอฮานา ลาเต๊ะ, 18 ตุลาคม 2560)

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“กิจกรรมทุกกิจกรรมควรอิงหลักการตามหลักศาสนาเป็นหลัก เพราะบางกิจกรรมอาจจะขัดกับหมู่บ้าน ตำบล พื้นที่ด้านความเชื่อความศรัทธา โรงเรียน จึงต้องดูว่าอะไรเหมาะสม ไม่เหมาะสม ประเด็นที่สอง ควรให้มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของศาสนาอิสลามให้กับเด็ก หลายๆ กิจกรรมที่จัดให้เด็ก หากไม่มีการสอดแทรกคุณธรรมที่เราสร้างมาในเรื่องการสอนศาสนาอิสลาม จะไม่เป็นรูปธรรม”

(ซานูซี เบญจมันต์, 14 สิงหาคม 2560)

ปัญหาที่พบ

ปัญหาที่พบด้านการออกแบบกิจกรรม คือ ความพร้อมของบุคลากรในการนำนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สู่ปฏิบัติ ยังเป็นจุดอ่อนของโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

แนวทางแก้ไขปัญหา

คือ สำนักงานการศึกษาเอกชนต้นสังกัด หรือโรงเรียนจึงควรจัดอบรมและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสู่กิจกรรมให้ครอบคลุมทุกด้าน เพื่อให้มีการปรับกระบวนการศึกษาทั้งระบบ รองรับต่อการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ที่เน้นการเชื่อมโยงกับหลักสูตรแต่ละระดับสู่การปฏิบัติในกิจกรรม โดยเชื่อมโยงสอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตร ครอบคลุมกิจกรรม 4H กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) ตามหลักการอิสลาม และกิจกรรมทางด้านศาสนาอิสลามควบคู่ไปด้วยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้ออกแบบจะต้องออกแบบให้รัดกุมและรอบด้าน ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“คุณครูต้องศึกษาเนื้อหาทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมนี้ด้วย สองก็คือ ครูต้องรู้ว่าในแต่ละสัปดาห์วิชาสามัญเด็กเรียนอะไร วิชาศาสนาเด็กเรียนอะไร แล้วนำมาดีไซน์เป็นกิจกรรมที่จะจัดเพื่อลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยให้เด็กนำองค์ความรู้จากภาคเวลาปกติมาสู่การปฏิบัติในกิจกรรมนี้ได้ เพราะถ้าไม่นั้นแล้วมันจะเป็นคนละเรื่องที่ยากกัน สำคัญคือครูต้องออกแบบให้รัดกุม”

(ซานูซี เบญจมันต์, 14 สิงหาคม 2560)

และยังกล่าวต่ออีกว่า

“สำคัญที่คุณครูจะออกแบบกิจกรรมนั้นอย่างไร ให้สามารถยึดโยงกับเนื้อหา
ที่เด็กเรียนได้ เพราะว่าได้แต่ออกไปนอกพื้นที่ แต่เด็กเก็บรายละเอียดไม่ได้
กล่าวคือ ครูต้องมองทะลุเลยว่า เด็กเรียนแล้วเด็กได้อะไรจากกิจกรรมนั้น”

(ชานูซี เบญจมันต์, 14 สิงหาคม 2560)

4.5.4 ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้

แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในด้านรูปแบบ
กิจกรรมการเรียนรู้โดยภาพรวม มีรูปแบบแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความสนใจของ
ผู้เรียน จัดกิจกรรมโดยเน้นการปฏิบัติจริง ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“มีกิจกรรมที่หลากหลาย ตามความต้องการของผู้เรียน”

(สาลีฮาร์ เจ๊ะละ, 13 สิงหาคม 2560)

และได้กล่าวต่ออีกว่า

“ให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรม ให้เด็กได้สนุกสนาน แต่ให้ได้งานตามที่ต้องการ
มีการยืดหยุ่น ไม่อยากให้ติกรอบอย่างจริงจังมากเกินไป ให้เด็กได้มีความรู้สึกได้
ปลดปล่อย เช่นการสอนเอาน้ำละหมาด ก็พาลงไปที่ก๊อกน้ำ โดยมีครูแนะนำ
เล่นแบบมีสาระ”

(สาลีฮาร์ เจ๊ะละ, 13 สิงหาคม 2560)

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“ทางโรงเรียนเน้นการให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงหมด โดยใช้กระบวนการ PDCA
เช่น ประชุม ลงมือปฏิบัติ และมีการประเมิน ติดตามด้วย”

(นูรีมี อาแว, 18 ตุลาคม 2560)

ปัญหาที่พบ

ปัญหาที่พบด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การจัดรูปแบบการจัดการเรียนการสอน
สอนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม การจัดกิจกรรมไม่ส่งเสริมการใช้ทักษะการคิดขั้นสูง โดย
มีวิธีการสอนที่ไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวทางแก้ไขปัญหา

โรงเรียนต้องแนะนำให้ครูปรับรูปแบบการสอน ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองตามความสนใจ โดยครูมีบทบาท เป็นเหมือนเพื่อน ผู้แนะนำ กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ริเริ่ม เล่น ทดลอง ให้เหตุผล และให้ความร่วมมือกับผู้เรียน ใช้การควบคุมหรือออกคำสั่งกับผู้เรียนน้อยที่สุด รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมมือกับบุคคลอื่นได้เรียนรู้และแก้ปัญหาความขัดแย้ง ดังที่ ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“กิจกรรมที่จัดต้องเหมาะสมกับวัย สามารถทำได้ สอดแทรกเนื้อหาทฤษฎี ด้วย เน้นปฏิบัติ”

(ฟาติละห์ วาเต๊ะ, 18 ตุลาคม 2560)

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“กิจกรรมที่ทำต้องสามารถกลับไปใช้ที่บ้านได้ นอกจากตัวเองต้องเป็นแล้ว สามารถนำกลับไปสอนคนที่บ้านได้”

(รอฮานา ลาเต๊ะ, 18 ตุลาคม 2560)

ครูจะต้องปรับตัวเอง รวมถึงปรับรูปแบบการสอน รวมถึงวิธีการสอน ให้สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม รวมถึงให้ผู้เรียนคิดอย่างสร้างสรรค์ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่ง ได้กล่าวว่า

“คุณครูต้องปรับกิจกรรม เอาเนื้อหาเปลี่ยนเป็นทำกิจกรรม เช่นวิชาศาสนา ก็ให้นักเรียนปฏิบัติจริงเลย วิชาคณิตศาสตร์ เรียนเรื่องชั่ง ตวง วัด ก็จัด เป็น กิจกรรมตลาดนัด มีการชั่ง การตวง การวัด และอยากแนะนำให้คุณครูว่า โรงเรียนไหนที่สามารถทำได้ตรงนี้แล้ว ให้ครูรายวิชาเปลี่ยนตรงนี้ด้วย ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้โดยเรียนผ่านกิจกรรม เด็กได้เยอะ ให้ครูปรับ เลย สังคมศึกษา เปลี่ยนเป็นบทบาทสมมติ ถ้าทำได้แบบนี้การจัดการกิจกรรมจะ ประสบความสำเร็จ”

(วิจิตรา ไต่ะมีนา, 17 ตุลาคม 2560)

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“คุณครูต้องศึกษาเนื้อหาทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมนี้ด้วย สองก็คือ ครูต้องรู้ว่าในแต่ละสัปดาห์วิชาสามัญเด็กเรียนอะไร วิชาศาสนาเด็กเรียนอะไร แล้วนำมาตีไหนเป็นกิจกรรมที่จะจัดเพื่อลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยให้เด็กนำองค์ความรู้จากภาคเวลาปกติมาสู่การปฏิบัติในกิจกรรมนี้ได้ เพราะถ้าไม่มันจะมันจะเป็นคนละเรื่องที่แยกกัน สำคัญคือครูต้องออกแบบให้รัดกุม”

(ชาญชัย เบญจมันต์, 14 สิงหาคม 2560)

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“และที่อยากเน้นที่สุดเลยคือ อยากเน้นให้เด็กมีการคิดสร้างสรรค์ให้ได้ ถึงแม้เราจะกำหนดรูปแบบที่เป็นแบบเข้ามา แต่สิ่งที่แตกต่างก็คือการคิดสร้างสรรค์”

(ชำชูดิ้ง แมฮะ, 17 ตุลาคม 2560)

4.5.5 ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้

แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้โดยภาพรวม มีการเตรียมสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“มีคะ ทั้งสื่อที่ผลิตเอง และจัดหามาตามความต้องการของครู รวมถึงแหล่งเรียนรู้ภายนอก เช่น พาเด็กไปเข้าหมู่บ้านอะไรประมาณนี้คะ เช่นเรียนรู้ชุมชน สัมภาษณ์คนเฒ่าคนแก่ เรียนการปักตักแตน โคนถ้ำเป็นรอบๆ บริเวณโรงเรียน เราจะพาเด็กออกไปเรียนรู้ข้างนอกเลย และมีที่เชิญปราชญ์ชาวบ้านมาที่โรงเรียนให้ความรู้กับนักเรียนด้วย”

(สาลีฮาร์ เจ๊ะละ, 13 สิงหาคม 2560)

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“สื่อและแหล่งเรียนรู้ จริงๆ อยากเน้นในเรื่องของแหล่งเรียนรู้มากกว่า เพราะกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ไม่จำเป็นต้องจัดในโรงเรียนเพียงอย่างเดียว บางโรงเรียนจัดโดยที่ให้เด็กไปศึกษาของจริงในพื้นที่เลย ก็ในบริบทของพื้นที่ตรงนั้น สำคัญที่คุณครูจะออกแบบกิจกรรมนั้นอย่างไร ให้สามารถยืดโยงกับเนื้อหาที่เด็กเรียนได้ แต่เท่าที่สังเกตแล้วเด็กสนุก จากการที่ได้ลงพื้นที่ จากการ

ที่ได้ปฏิบัติจริง เป็นการจุดประกายความคิดของตัวเอง เด็กบางคนอยู่ที่บ้านไม่เคยได้สัมผัส แต่พอใช้กิจกรรมนี้เด็กก็ได้โอกาส ได้สัมผัสกับชีวิตที่แตกต่าง”

(ซานูซี เบญจมันต์, 14 สิงหาคม 2560)

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“ทางโรงเรียนมีการจัดสื่อที่หลากหลาย แหล่งเรียนรู้ก็หลากหลาย ทั้งภายในและภายนอก สื่อ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้บริหารอย่างเต็มที่ ทั้งสื่อที่ครูผลิตเอง ครูกับนักเรียนร่วมกันผลิต และที่นักเรียนทำเอง โดยแหล่งเรียนรู้ภายนอกก็จะมีภาระส่วนล่วงหน้าเพราะบางที่ต้องมีวิทยากรบรรยายให้ความรู้ แต่เน้นแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเป็นหลัก เพราะนักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนในละแวก อำเภอบางละมุง และบริเวณใกล้เคียงด้วย แต่สิ่งไหนที่ไม่สามารถใช้ในชีวิตประจำวันได้ก็จะไม่ให้นักเรียนปฏิบัติในกิจกรรมนี้”

(ฟาติละห์ วาเต๊ะ, 18 ตุลาคม 2560)

ปัญหาที่พบ

ขาดสื่อที่เป็นประโยชน์ชาวบ้าน หรือผู้ที่มีความสามารถเฉพาะในด้านนั้นๆ เนื่องจากระยะทางไกล หรือมีราคาตัวแพง โรงเรียนไม่สามารถจัดหาเพื่อจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนได้ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“ในการจัดกิจกรรมที่ผ่านมา บางสิ่งที่เด็กอยากได้เราขาดวิทยากร วิทยากรมีแต่ไกลไม่สามารถเดินทางมาได้ วิทยากรเรียกค่าตอบแทนสูงเกินไปเราไม่สามารถตอบโจทย์ตรงนั้นได้ โดยมีวิธีแก้ก็คือ หาวิทยากรในท้องถิ่น เช่นเด็กอยากเรียนซีลิต เราไปติดต่อมืออาชีพมา เขาคิดชั่วโมงละพัน เราก็สู้ไม่ได้”

(สาลีฮาร์ เจ๊ะละ, 13 สิงหาคม 2560)

แนวทางการแก้ไขปัญหา

โรงเรียนควรจัดแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและรอบโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และควรพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของนักเรียนให้มากขึ้น เช่น ห้องสมุด สนามกีฬา ศูนย์สารสนเทศ ให้มีคุณภาพและทั่วถึงเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนมีแหล่งค้นคว้าความรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมถึงจัดหาวิทยากรท้องถิ่นที่มีความรู้ความชำนาญในด้านนั้นๆ และสถานที่ทำกิจกรรมที่เหมาะสมและมีคุณภาพ และเหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ตั้งและภายใต้ขอบเขตของทรัพยากรที่สามารถหาได้ในท้องถิ่นโดยการสรรหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถที่มีภายใน

โรงเรียนทดแทน เพราะครูหนึ่งคนมีความสามารถหลายอย่าง นำเอาจุดเด่นของครูออกมาตาม ศักยภาพ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“คือการสรรหาบุคลากรครูที่จะเข้ามาสอนในโรงเรียน จะพยายามหาครูที่มีความรู้ ความชำนาญในด้านนั้นๆ และใช้ศักยภาพเหล่านั้นในตัวครูออกมาจากผู้ที่มีประสบการณ์ เพราะครู 1 คน มีความสามารถหลายอย่าง แทนที่จะไปหาจากภายนอกมา แต่เรามาเลือกบุคลากรภายในโรงเรียน ให้มีความสำคัญกับบุคลากรภายใน ซึ่งเราได้เห็นศักยภาพของครู นี่คือผลดีของกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

(สาลีฮาร์ เจ๊ะละ, 13 สิงหาคม 2560)

4.5.6 ด้านการวัดและประเมินผล

แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในด้านการวัดและประเมินผลโดยภาพรวม มีการวัดประเมินผลด้วยรูปแบบที่หลากหลาย มีการจัดทำเอกสารหลักฐานการประเมินผลอย่างชัดเจน โดยการประเมินตามสภาพจริง และนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“การประเมินผล จะทำ 2 แบบ คือ แบบเข้าร่วมกิจกรรม และ 2 คือ แบบสอบถามความพึงพอใจ ทำเป็นเล่ม ใช้ในทุกๆ กิจกรรม”

(นุรีมี อาแว, 18 ตุลาคม 2560)

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“เรื่องการวัดประเมินผลต้องวัดประเมินตามความเป็นจริง ดีหรือไม่ดี และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงในปีต่อไป ไม่ใช่จบแค่สรุปผล”

(ฟาตีละห์ วาเต๊ะ, 18 ตุลาคม 2560)

ปัญหาที่พบ

ด้านการวัดและประเมินผล คือ ครูทำการการวัดและประเมินผลอย่างจริงจังมากเกินไป ทำให้นักเรียนมีความกดดันกับการทำกิจกรรม รวมถึงครูบางส่วนไม่สามารถจัดสรรเวลาในการดำเนินการวัดประเมินผลกิจกรรมในช่วงเพิ่มเวลารู้ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“มีบ้างที่ต้องอาศัยการแนะนำ เช่นครูจริงจังมากเกินไป ซึ่งไม่ตรงวัตถุประสงค์ อยากให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรม ให้เด็กได้สนุกสนาน แต่ให้ได้งานตามที่

ต้องการ มีการยืดหยุ่น ไม่อยากให้เกิดกรอบอย่างจริงจังมากเกินไป ให้เด็กได้มีความรู้สึกได้ปลดปล่อย”

(สาลิษาห์ เจ๊ะละ, 13 สิงหาคม 2560)

แนวทางแก้ไขปัญหา

ด้านการวัดและประเมินผล โรงเรียนควรประเมินผลตามสภาพจริง อย่างหลากหลาย และนำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงพัฒนา ครูควรหารูปแบบวิธีการวัดประเมินผลที่ไม่ยาก และไม่กดดันนักเรียนมากเกินไป โรงเรียนควรลดภาระแก่ครู โดยมีการประเมินผลการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ และหลากหลาย เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนมากที่สุด ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“โรงเรียนมีแบบประเมินของเขาอยู่แล้ว ที่จะประเมินผลนักเรียนอย่างไร เช่น การประเมินจากสภาพจริง เป็นต้น”

(วิจิตรา โตะมีนา, 17 ตุลาคม 2560)

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“คงใช้ในหลักการเดิม คือการวัดและการประเมินผล จะต้องวัดตามสภาพความเป็นจริงเพราะหลายครั้ง เราประเมิน เราก็ตั้งธงไว้ แต่จริงๆ แล้วการประเมินต้องประเมินจากสภาพที่เป็นจริง ว่ามันเป็นอย่างไร การที่เราตั้งธงไว้ว่าจะสำเร็จหรือไม่สำเร็จนั้นมันไม่ใช่ เพราะบางอย่างเราประเมินแล้วอาจไม่เป็นไปตามธงที่เราตั้งไว้ก็ได้ แต่ถ้าว่าความเป็นจริงมันทำให้เกิดสิ่งเหล่านั้นก็ต้องยอมรับให้ได้ และต้องหลากหลาย และเป็นไปตามบริบทของโรงเรียน เพราะโรงเรียนแต่ละโรงที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่แตกต่างกัน ฝ่ายจัดกิจกรรมนี้ต้องวางแผนให้ดีที่สุดท้ายอยากจะทำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงให้ได้ ถ้าหากไม่นำผลไปใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมก็จะเป็นลักษณะเดิมๆ ไม่มีการพัฒนา”

(ชานูซี เบญจมันต์, 14 สิงหาคม 2560)

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ปัญหาที่พบ

ต้นสังกัดให้ดำเนินงานจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แต่ไม่มีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานไม่จริงจัง และต่อเนื่องทำให้การดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้หยุดชะงัก และไม่ต่อเนื่อง ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“สิ่งที่บกพร่องของ สช.เรา คือ ทำอะไรแล้วไม่ติดตาม สพฐ. ทำอะไร เราก็ทำ พอทำแล้วก็ปล่อย ไม่ติดตาม วันนั้น ผอ.สช. ถามว่า ผอ.ว่า เอาเอกสารมาจาก ไหน ซึ่งกะฮะเอามาจาก สพฐ. ซึ่ง สพฐ. เขาจะมีรูปแบบของเขาและมีการ ติดตาม”

(สาลิฮาห์ เจ๊ะละ, 13 สิงหาคม 2560)

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“แต่ว่าเนื่องจากเราไม่มีแผนงานที่ชัดเจนในระดับบริหารจัดการ ก็เลยทำให้ถูก ลืมไป ก็หายไปเลย หากจะให้มีการประเมินก็คงจะยาก เป็นลักษณะลงนโยบาย แล้วก็ไม่มีมีการติดตามและก็หายไปเลย ทำแบบผ่านๆ ไป”

(ซานูซี เบญจมันต์, 14 สิงหาคม 2560)

แนวทางแก้ไขปัญหา

ให้ต้นสังกัดมานิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง และสม่ำเสมอ เพื่อกระตุ้นให้ โรงเรียนดำเนินงานตามนโยบายนี้อย่างต่อเนื่อง ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“สิ่งที่คือการดูแลติดตามในระดับอำเภอ ระดับจังหวัดการติดตามต้องทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ”

(ซานูซี เบญจมันต์, 14 สิงหาคม 2560)

และอีกท่านหนึ่งได้กล่าวในประเด็นที่คล้าย ๆ กันว่า

“ผอ. จึงอยากเสนอแนะว่า หากให้โรงเรียนเอกชนทำอะไรก็ได้ โรงเรียนยินดีรับ แต่ให้ช่วยติดตาม ประเมิน อย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ”

(สาลิฮาห์ เจ๊ะละ, 13 สิงหาคม 2560)

4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ข้อมูลข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด

ตารางที่ 24 ความถี่ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

รายการ	ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงาน	ความถี่
1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียน และ ตารางเรียน	1. ควรจัดทำโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียนเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน สอดคล้องกับหลักสูตร เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น	2
	2. ควรให้ต้นสังกัดจัดทำโครงสร้างเวลาเรียน เพื่อเป็นแนวทางให้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนำไปใช้เป็นแนวทางเดียวกัน	1
	3. ควรปรับปรุงโครงสร้างเวลาเรียนให้เหมาะสม เนื่องจากช่วงเวลาในการทำกิจกรรมน้อย ทำให้กิจกรรมที่ทำไม่ต่อเนื่อง	2
	4. ควรเพิ่มเวลาในการทำกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้มากขึ้น เพราะนักเรียนมีความสุขกับการทำกิจกรรม	5
	5. ควรนำกิจกรรมบูรณาการในคาบเรียนปกติ โดยไม่ให้กระทบโครงสร้างเวลาเรียนเดิม	2
	6. ควรกำหนดกิจกรรมตามโครงสร้างหลักสูตร อย่างหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	2
	7. ควรมีการกำหนดโครงสร้างให้ชัดเจน	5

รายการ	ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงาน	ความถี่
2. ด้านการดำเนินกิจกรรม	1. การดำเนินกิจกรรมควรใช้กระบวนการ PDCA ในทุกขั้นตอน	2
	2. ควรมีการประชาสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	2
	3. ควรให้มีการประชุมวางแผนทุกครั้งก่อนดำเนินกิจกรรมต่างๆ	1
	4. การจัดสภาพแวดล้อมควรเอื้อต่อการจัดกิจกรรม โดยให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่ทำ	2
	5. ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รวมถึงผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	5
	6. ต้องมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพที่ยั่งยืน และสามารถต่อยอดได้	4
3. ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	1. การออกแบบกิจกรรมควรสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด ตามหลักสูตร เหมาะสมกับผู้เรียน	6
	2. การออกแบบกิจกรรมต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และเหมาะสมกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด	5
	3. กิจกรรมที่จัดควรครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน	5
	4. กิจกรรมที่ออกแบบควรใช้สื่อที่เหมาะสม รวมถึงสอดคล้องกับกิจกรรมที่ทำ	4
4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้	1. รูปแบบกิจกรรมที่จัดควรมีความหลากหลาย	13
	2. รูปแบบกิจกรรมควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการ ทักษะในการคิดวิเคราะห์	1
	3. ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ	3
	4. รูปแบบกิจกรรมควรเน้นการปฏิบัติจริง	6

รายการ	ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงาน	ความถี่
5. ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้	1. ควรจัดเตรียมสื่อ และแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้เพียงพอ รวมถึงแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น	9
	2. ควรนำนักเรียนทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอก เพื่อเพิ่มความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้เรียน	5
	3. สื่อในการจัดกิจกรรมควรมีความหลากหลาย	8
	4. ควรให้ครู และนักเรียนช่วยกันผลิตสื่อที่ใช้ในการทำกิจกรรม	1
	5. โรงเรียนควรอำนวยความสะดวกในการเบิกอุปกรณ์ในการจัดทำสื่อในการจัดกิจกรรม	1
	6. ควรให้ทางต้นสังกัด และโรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในจัดทำสื่อประกอบการทำกิจกรรม เพราะต้องใช้งบประมาณในการทำสื่อ	2
6. ด้านการวัดและประเมินผล	1. ควรมีการประเมินผลโดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย	3
	2. ควรนำผลการประเมินที่ได้ไปพัฒนาผู้เรียนต่อไป	1
	3. ควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสประเมินตนเอง เป็นรายบุคคลตามสภาพจริง	3
	4. ควรมีรูปแบบการประเมินที่เป็นรูปแบบเดียวกัน	1
7. ข้อเสนอแนะอื่นๆ	1. อยากให้โรงเรียนให้ความสำคัญกับกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้มากกว่านี้ เพื่อให้กิจกรรมนี้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด	2
	2. ควรให้ต้นสังกัด หรือโรงเรียนสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	1

จากตารางที่ 24 พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เป็นรายด้านและจัดลำดับของข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียน เมื่อประมวลข้อเสนอแนะทั้งหมดพบว่า ข้อที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรเพิ่มเวลาในการทำกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้มากขึ้น เพราะนักเรียนมีความสุขกับการทำกิจกรรม เนื่องจากบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีเวลาในการจัดกิจกรรมที่สนองตอบนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” น้อยมาก อีกทั้งควรมีการกำหนดโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียนให้ชัดเจน และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ ควรให้ต้นสังกัดจัดทำโครงสร้างเวลาเรียนเพื่อเป็นแนวทางให้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนำไปใช้เป็นแนวทางเดียวกัน เพราะบริบทของการจัดการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียนไม่เหมือนกัน จึงไม่สามารถจัดเวลาเรียนให้เหมือนกันได้ทั้งหมด

ด้านการดำเนินกิจกรรม เมื่อประมวลข้อเสนอแนะทั้งหมดพบว่า ข้อที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รวมถึงผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพราะกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไม่สามารถทำได้เพียงเฉพาะฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด จำเป็นต้องร่วมมือกันทำทั้งระบบ และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ ควรให้มีการประชุมวางแผนทุกครั้งก่อนดำเนินกิจกรรมต่างๆ ก่อนทำกิจกรรมใดๆ ควรต้องให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ด้านการออกแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อประมวลข้อเสนอแนะทั้งหมดพบว่า ข้อที่มีความถี่มากที่สุด คือ การออกแบบกิจกรรมควรสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด ตามหลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียน เนื่องจากการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จัดขึ้นมาเพื่อให้ตอบสนองกับหลักสูตรสถานศึกษาที่มีอยู่แล้ว เพียงแต่เปลี่ยนลักษณะการเรียนการสอน ให้เป็นการปฏิบัติจริงมากขึ้น และข้อที่มีความถี่รองลงมา คือ การออกแบบกิจกรรมต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และเหมาะสมกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด และกิจกรรมที่จัดควรครอบคลุมในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะครอบคลุมกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) โดยมีการตามหลักการศาสนาอิสลาม และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ กิจกรรมที่ออกแบบควรใช้สื่อที่เหมาะสม รวมถึงสอดคล้องกับกิจกรรมที่ทำ

ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อประมวลข้อเสนอแนะทั้งหมดพบว่า ข้อที่มีความถี่มากที่สุด คือ รูปแบบกิจกรรมที่จัดควรมีความหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ในแต่ละระดับชั้นนั้นๆ ผู้เรียนจะได้มีการปรับเปลี่ยนวิธีทำกิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้สนใจเข้าร่วมทำกิจกรรมมากขึ้น และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ รูปแบบกิจกรรมควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการ ทักษะในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในระดับที่สูงขึ้นไปได้

ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ เมื่อประมวลข้อเสนอแนะทั้งหมดพบว่า ข้อที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรจัดเตรียมสื่อ และแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้เพียงพอ รวมถึงแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อสร้างความรู้รอบด้านให้ผู้เรียน และสื่อในการจัดกิจกรรมควรมีความหลากหลาย สร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้อยากเรียนอยากรู้มากยิ่งขึ้น และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ โรงเรียนควรอำนวยความสะดวกในการเบิกอุปกรณ์ในการจัดทำสื่อในการจัดกิจกรรม และควรให้ครู และนักเรียนช่วยกันผลิตสื่อที่ใช้ในการทำกิจกรรมร่วมกัน

ด้านการวัดและประเมินผล เมื่อประมวลข้อเสนอแนะทั้งหมดพบว่า ข้อที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสประเมินตนเอง เป็นรายบุคคล ตามสภาพจริง ควรมีการประเมินผลโดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ ควรมีรูปแบบการประเมินที่เป็นรูปแบบเดียวกัน และนำผลการประเมินที่ได้ไปพัฒนาผู้เรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เมื่อประมวลข้อเสนอแนะทั้งหมดพบว่า ข้อที่มีความถี่มากที่สุด คือ อยากให้โรงเรียนให้ความสำคัญกับกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้มากกว่านี้ เพื่อให้กิจกรรมนี้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ ให้ต้นสังกัด หรือโรงเรียนสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

สรุปข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ดังนี้

ควรเพิ่มเวลาในการทำกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้มากขึ้น เพราะนักเรียนมีความสุขกับการทำกิจกรรมควรจัดทำโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียนเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน สอดคล้องกับหลักสูตร เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ควรกำหนดกิจกรรมตามโครงสร้างหลักสูตรอย่างหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และควรนำกิจกรรมบูรณาการในคาบเรียนปกติ โดยไม่ให้กระทบโครงสร้างเวลาเรียนเดิม

ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รวมถึงผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ต้องมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพที่ยั่งยืน และสามารถต่อยอดได้ การจัดสภาพแวดล้อมควรเอื้อต่อการจัดกิจกรรม โดยให้สอดคล้องกับกิจกรรม ควรมีการประชาสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และการดำเนินกิจกรรมควรใช้กระบวนการ PDCA ในทุกขั้นตอน

กิจกรรมที่ออกแบบควรใช้สื่อที่เหมาะสม รวมถึงสอดคล้องกับกิจกรรมที่ทำ การออกแบบกิจกรรมต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และเหมาะสมกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด กิจกรรม

ที่จัดควรครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ พัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) และการออกแบบกิจกรรมควรสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดตามหลักสูตร เหมาะสมกับผู้เรียน

รูปแบบกิจกรรมที่จัด ควรมีความหลากหลาย รูปแบบกิจกรรมควรเน้นการปฏิบัติจริง ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ และรูปแบบกิจกรรมควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการ ทักษะในการคิดวิเคราะห์

ควรจัดเตรียมสื่อ และแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้เพียงพอ รวมถึงแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สื่อในการจัดกิจกรรมควรมีความหลากหลาย ควรนำนักเรียนทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอก เพื่อเพิ่มความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ควรให้ทางต้นสังกัด และโรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในจัดทำสื่อประกอบการทำกิจกรรม เพราะต้องใช้งบประมาณในการทำสื่อ และโรงเรียนควรอำนวยความสะดวกในการเปิดอุปกรณ์ในการจัดทำสื่อในการจัดกิจกรรม

ควรนำผลการประเมินที่ได้ไปพัฒนาผู้เรียนต่อไป ควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสประเมินตนเองเป็นรายบุคคลตามสภาพจริง และควรมีการประเมินผลโดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย รวมถึงควรให้ต้นสังกัดหรือโรงเรียนสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และให้โรงเรียนให้ความสำคัญกับกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้มากกว่านี้ เพื่อให้กิจกรรมนี้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์การวิจัย คำถามในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

5.1.1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

5.1.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน

5.1.3 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

5.1.4 เพื่อเสนอแนะทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

5.2 คำถามในการวิจัย

5.2.1 การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอยู่ในระดับใดบ้าง

5.2.2 การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียนมีความแตกต่างกันหรือไม่

5.2.3 ปัญหาในการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเป็นอย่างไร

5.2.4 ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเป็นอย่างไร

5.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.3.1 ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นสารสนเทศ และแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

5.3.2 ผลการวิจัยได้แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

5.3.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีที่ได้จากการวิเคราะห์ นับเป็นองค์ความรู้พื้นฐานเพื่อพัฒนางานวิจัยต่อไป

5.4 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี และการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลครั้งเดียว แบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2559

5.4.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นโรงเรียนนาร่องในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 12 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 286 คน จำแนกเป็นกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาทุกโรงจำนวน 36 คน ครูผู้สอน จำนวน 250 คนด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการใช้คอมพิวเตอร์ (Computer Method) โดยการสุ่มจากผู้บริหารและครู จำนวน 286 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ต้องการ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัดส่วนตัวอย่างครูเพื่อให้ได้สัดส่วนที่สมดุลกันในแต่ละขนาดของโรงเรียนโดยการเทียบบัญญัติไตรยางค์ และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และผู้ทรงคุณวุฒิทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวน 5 คน

เพื่อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ กล่าวคือ เป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือเจ้าหน้าที่สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด และอำเภอ รวมถึงผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือครูผู้เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน

5.4.2 แบบของเครื่องมือ

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1) แบบสอบถาม แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก และแบบสอบถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check – List) เกี่ยวกับ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2559 เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จำนวน 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน
2. ด้านการดำเนินกิจกรรม
3. ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้
5. ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้
6. ด้านการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended questionnaire) เกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน
2. ด้านการดำเนินกิจกรรม
3. ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้
5. ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้

6. ด้านการวัดและประเมินผล ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

2) แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยสร้างโดยกำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 6 ด้าน คือ 1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน 2. ด้านการดำเนินกิจกรรม 3. ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 5. ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ 6. ด้านการวัดและประเมินผล รวมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

5.4.3 การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1) การสร้างแบบสอบถาม

1.1) ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือจากแบบวัดและประเมินผลรวมทั้งตัวอย่างแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.2) กำหนดขอบเขตที่ต้องการสร้างแบบสอบถาม

1.3) สร้างแบบสอบถามฉบับร่างแล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำ และตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา การสื่อความหมายและความครอบคลุมสมบูรณ์แบบของแบบสอบถาม

1.4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยาม (Item Objective Congruence Index :IOC) โดยตรวจสอบข้อคำถาม ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านวัดประเมินผลหรือวิจัย รวมทั้งด้านภาษาไทย เพื่อพิจารณาด้านภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม จำนวน 3 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญอาจมีความเชี่ยวชาญหลายด้านในคนเดียว และต้องได้ค่า $IOC \geq 0.50$ ขึ้นไป ถ้าต่ำกว่าผู้วิจัยจะนำมาปรับปรุง (พิสนุ พองศรี, 2549 : 138-140) พิจารณาลงความเห็นและให้คะแนน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้อง

1.5) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับ ประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการตรวจสอบความสอดคล้องภายในด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 204 อ้างถึงใน พงษ์รัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 125-126)

1.6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยต่อไป

2) การสร้างแบบสัมภาษณ์

2.1) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2) จัดทำแบบสัมภาษณ์ อย่างมีโครงสร้างโดยกำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 6 ด้าน คือ 1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน 2. ด้านการดำเนินกิจกรรม 3. ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ 4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 5. ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ 6. ด้านการวัด และประเมินผล รวมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากนั้นผู้วิจัยสร้างเครื่องมือตามขอบเขตที่กำหนด

2.3) นำแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างที่เสร็จแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.4) นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุง แล้วนำไปทดลองสัมภาษณ์บุคคลที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 1 ครั้ง

2.5) นำแบบสัมภาษณ์ที่ทดลองแล้วมาปรับปรุงข้อคำถามอีกครั้งหนึ่งแล้ว จึงนำออกใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

5.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน โดยทำเรื่องขอหนังสือรับรองและ หนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานีเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากนั้นผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาอิสลามศึกษา ไปยังโรงเรียนที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง รวมทั้งทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ด้วย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด โดยได้รับแบบสอบถามคืน 286 ฉบับ และตรวจสอบเป็นฉบับสมบูรณ์จำนวน 286 ฉบับ คิดเป็นร้อยละหนึ่งร้อยของแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพิ่มเติม 5 คน เพื่อนำมาดำเนินการร่างแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.6.1 วิธีการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) แบบสอบถาม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติการวิจัย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1.1 คำนวณค่าร้อยละเพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลในการศึกษาค้นคว้า

1.2 กำหนดคะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แสดงการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามเกณฑ์ของธานินทร์ ศิลป์จารุ (2557: 74) จากนั้นผู้วิจัยคำนวณค่าเฉลี่ยรวม พร้อมกับนำเสนอในรูปตาราง และแปลผลตามลำดับ โดยใช้เกณฑ์การประเมินระดับคะแนนเฉลี่ยในการแปลความหมาย ตามหลักการวิเคราะห์ความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของธานินทร์ ศิลป์จารุ (2557 : 75)

1.3 นำค่าเฉลี่ยแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มาเปรียบเทียบตามตัวแปร ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน โดยใช้การทดสอบด้วยค่าที (t-test) และค่าทดสอบเอฟ (F-test)

1.4 นำข้อมูลจากข้อคำถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี วิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วนำมาจัดกลุ่มประกอบการอภิปรายผล

2) แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาสรุปประเด็นสำคัญของแต่ละประเด็นแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 6 ด้าน คือ 1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน 2. ด้านการดำเนินกิจกรรม 3. ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 5. ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ 6. ด้านการวัดและประเมินผล รวมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ได้ นำเสนอเชิงบรรยายประกอบการอภิปรายผล

5.6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์ค่าร้อยละ (Percentage) โดยนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
- 2) ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแจงความถี่หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 3) ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ซึ่งเป็นปลายเปิด และแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการจัดความถี่โดยนำเสนอในรูปของความเรียง
- 4) สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างสองกลุ่มคือ ค่าที (t-test) และมากกว่าสองกลุ่มคือ ค่าเอฟ (F-test)

5.7 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี สรุปผลการวิจัย ดังนี้

5.7.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนมากกว่าผู้บริหาร มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีมากกว่าปริญญาโท ส่วนประสบการณ์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 10 ปี จะมากกว่า 10 ปีขึ้นไป และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่มากกว่าขนาดกลางและขนาดเล็ก ตามลำดับ

5.7.2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = .76) ซึ่งด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน

ด้านการวัดและประเมินผล ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการดำเนินกิจกรรม และด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในรายด้านจำแนกเป็นรายข้อมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = .72) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด คือ การกำหนดกิจกรรมตามโครงสร้างหลักสูตรอย่างหลากหลาย ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = .67) และน้อยที่สุด คือ ตารางเรียนสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = .77)

2. ด้านการดำเนินกิจกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$, S.D. = .78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = .80) และน้อยที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบ ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = .77)

3. ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = .73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบมีความเหมาะสมกับสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = .66) และน้อยที่สุด คือ กิจกรรมได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = .73)

4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = .75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = .78) และน้อยที่สุด คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ทักษะการคิดขั้นสูง โดยมีวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = .75)

5. ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = .81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = .78) มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ จัดเตรียมสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เช่น โสตทัศนศึกษา โสตทัศนวัสดุ และอื่นๆ ($\bar{x} = 3.77$, S.D. = .83)

6. ด้านการวัดและประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = .75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นำผลการประเมินไปพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = .74) มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ เปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินตนเอง ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = .80)

5.7.3 ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน

1. ตำแหน่ง จากการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2. ระดับการศึกษา จากการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ประสบการณ์ จากการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. ขนาดโรงเรียน จากการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 ส่วนความแตกต่างเป็นรายคู่ที่ได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ ปรากฏว่า ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียนในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการดำเนินกิจกรรมในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านการดำเนินกิจกรรม มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านรูปแบบการเรียนรู้ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่

ได้แก่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการวัดและประเมินผลในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านการวัดและประเมินผล มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

5.7.4 ข้อมูลข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียน ข้อเสนอแนะที่ถูกสะท้อนมากที่สุด คือ ควรเพิ่มเวลาในการทำกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้มากขึ้น เพราะนักเรียนมีความสุขกับการทำกิจกรรม เนื่องจากบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีเวลาในการจัดกิจกรรมที่สนองตอบนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” น้อยมาก อีกทั้งควรมีการกำหนดโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียนให้ชัดเจน และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ อยากให้ต้นสังกัดจัดทำโครงสร้างเวลาเรียนเพื่อเป็นแนวทางให้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนำไปใช้เป็นแนวทางเดียวกัน เพราะบริบทของการจัดการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียนไม่เหมือนกัน จึงไม่สามารถจัดเวลาเรียนให้เหมือนกันได้ทั้งหมด

2. ด้านการดำเนินกิจกรรม ข้อเสนอแนะที่ถูกสะท้อนมากที่สุด คือ ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รวมถึงผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เพราะกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไม่สามารถทำได้เพียงเฉพาะฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด จำเป็นต้องร่วมมือกันทำทั้งระบบ และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ ให้มีการประชุมวางแผนทุกครั้งก่อนดำเนินกิจกรรมต่างๆ ก่อนทำกิจกรรมใดๆ ควรต้องให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. ด้านการออกแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ข้อเสนอแนะที่ถูกสะท้อนมากที่สุด คือ การออกแบบกิจกรรมต้องสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด ตามหลักสูตร เหมาะสมกับผู้เรียน เนื่องจากการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จัดขึ้นมาเพื่อให้ตอบสนองกับหลักสูตรสถานศึกษาที่มีอยู่แล้ว เพียงแต่เปลี่ยนลักษณะการเรียนการสอน ให้เป็นการปฏิบัติจริงมากขึ้น และข้อที่มีความถ้อยรองลงมา คือ การออกแบบกิจกรรมต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และเหมาะสมกับผู้เรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด และกิจกรรมที่จัดควรครอบคลุมในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะครอบคลุมกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) และข้อที่มีความถ้อยน้อยที่สุด คือ กิจกรรมที่ออกแบบควรใช้สื่อที่เหมาะสม รวมถึงสอดคล้องกับกิจกรรมที่ทำ

4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ข้อเสนอแนะที่ถูกระงับมากที่สุด คือ รูปแบบกิจกรรมที่จัด ควรมีความหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ในแต่ละระดับชั้นนั้นๆ ผู้เรียนจะได้มีการปรับเปลี่ยนวิธีทำกิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้สนใจเข้าร่วมทำกิจกรรมมากขึ้น และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ รูปแบบกิจกรรมควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการ ทักษะในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในระดับที่สูงขึ้นไปได้

5. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ข้อเสนอแนะที่ถูกระงับมากที่สุด คือ ควรจัดเตรียมสื่อ และแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้เพียงพอ รวมถึงแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน เพื่อสร้างความรู้รอบด้านให้ผู้เรียน และสื่อในการจัดกิจกรรมควรมีความหลากหลาย สร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้อยากเรียน อยากรู้ มากยิ่งขึ้น และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ ให้โรงเรียนอำนวยความสะดวกในการเบิกอุปกรณ์ในการจัดทำสื่อในการจัดกิจกรรม และให้ครู และนักเรียนช่วยกันผลิตสื่อที่ใช้ในการทำกิจกรรมร่วมกัน

6. ด้านการวัดและประเมินผล ข้อเสนอแนะที่ถูกระงับมากที่สุด คือ ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสประเมินตนเอง เป็นรายบุคคล ตามสภาพจริง ควรมีการประเมินผลโดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ ควรมีรูปแบบการประเมินที่เป็นรูปแบบเดียวกัน และนำผลการประเมินที่ได้ไปพัฒนาผู้เรียนต่อไป

5.7.5 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1) ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน

การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียนโดยภาพรวม มีการปรับโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียนตามบริบทของโรงเรียน ตามความเหมาะสม โดยไม่กระทบกับเวลาเรียนปกติ และสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดตามหลักสูตร มีความเหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน ปัญหาที่พบ คือ ผู้บริหารและครูไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ว่ากิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” คืออะไร เนื่องจากเป็นนโยบายใหม่ โรงเรียนหลายแห่งดำเนินโครงการโดยไม่มั่นใจผลลัพธ์เท่าที่ควร ไม่มีความชัดเจนในแนวทางปฏิบัติ ขณะที่ผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครองหลายรายยังกังวลเรื่องการสอนตามสาระวิชาหลักเกรงว่าเด็กจะได้รับความรู้ไม่ครบตามหลักสูตร ทำให้ผลการเรียนลดลง โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา ที่ครูเองมีภาระงานและกิจกรรมอื่นๆ ทั้งที่ได้รับเข้ามาเบียดบังเวลาสอนอยู่ก่อนแล้วจำนวนมาก ทำให้ครูบางส่วนคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระงานให้กับตัวเอง ในขณะเดียวกันโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียนที่แน่นอยู่แล้วในแต่ละวัน เพราะต้องเรียนทั้งวิชาสามัญควบคู่วิชาศาสนา กล่าวคือ เรียน 2 หลักสูตร ทำให้มีเรียนเรียนมากกว่าโรงเรียนทั่วไปที่เรียนแค่หลักสูตรเดียว และแต่ละโรงเรียนก็มีบริบทที่ไม่เหมือนกันอีกด้วย แนวทางการแก้ไขปัญหา

คือ สำนักงานการศึกษาเอกชนหรือหน่วยงานต้นสังกัดต้องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในเรื่องการปรับโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียนให้กับผู้บริหาร และครูผู้สอน รวมถึงบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียน ตลอดจนเปิดโอกาสให้แต่ละโรงเรียนปรับโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียน ตามบริบทของตนเอง

2) ด้านการดำเนินกิจกรรม

การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในด้านการดำเนินกิจกรรมโดยภาพรวม มีการดำเนินงานที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรม กล่าวคือ มีการประชุมวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีการส่งเสริมสนับสนุน อำนาจความสะดวก รวมถึงมีการติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ปัญหาที่พบด้านการดำเนินกิจกรรม บางครั้งการจัดสภาพแวดล้อมไม่อำนวย เนื่องจาก กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บางกิจกรรม ต้องใช้สถานที่เฉพาะ เช่น สนามกีฬา ใช้ในการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง ซึ่งบางสถานการณ์มีฝนตกลงมา หรือแดดร้อนเกินไป เป็นต้น รวมไปถึงการสนับสนุนอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม ด้านต่างๆ มีความบกพร่อง เช่น ด้านวิทยากรที่ให้ความรู้ด้านต่างๆ แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ การใช้กระบวนการ PDCA เนื่องจาก เป็นแนวคิดที่ไม่ได้ให้ความสำคัญเพียงแค่การวางแผน แต่แนวคิดนี้เน้นให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ โดยมีเป้าหมายให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การดำเนินงานตามแนวทางของ PDCA จะทำให้การดำเนินงานตอบโจทย์ขององค์กรได้ตรงจุด ส่งผลให้การดำเนินงานสอดคล้องกับธรรมชาติของคนในองค์กร จากการวางแผนอย่างเหมาะสมด้วยการใช้ข้อมูลของสถานการณ์จริง และที่สำคัญการดำเนินการได้รับการเฝ้าติดตามอย่างเป็นระยะ ซึ่งก็จะทำให้สามารถปรับแผน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ รวมถึงมีการสรุปบทเรียนที่ได้หลังจากจบกิจกรรมสามารถนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานรอบใหม่ ซึ่งจะทำให้กิจกรรมการเพิ่มผลิตภาพได้รับการพัฒนาและยกระดับได้อย่างต่อเนื่อง

3) ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยภาพรวม มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตร ครอบคลุมกิจกรรม 4H กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) และกิจกรรมที่จัดต้องมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม รวมถึงกิจกรรมที่ไม่ขัดกับการศาสนาอิสลามควบคู่ไปกับกิจกรรมทั้ง 4 ด้าน โดยมีข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ คือการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้ออกแบบจะต้องออกแบบให้รัดกุมและรอบด้าน

4) ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้

การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยภาพรวม มีรูปแบบแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน จัดกิจกรรมโดยเน้นการปฏิบัติจริง ด้าน โดยมีข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ คือ กิจกรรมที่ทำต้องเหมาะสมกับวัย สามารถใช้ในชีวิตประจำวันได้ ครูจะต้องปรับตัวเอง รวมถึงปรับรูปแบบการสอน รวมถึงวิธีการสอน ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม รวมถึงให้ผู้เรียนคิดอย่างสร้างสรรค์

5) ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้

การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้โดยภาพรวม มีการเตรียมสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ปัญหาที่พบ คือ ขาดสื่อที่เป็นประโยชน์ชาวบ้าน หรือผู้ที่มีความสามารถเฉพาะในด้านนั้นๆ เนื่องจากระยะทางไกล หรือมีราคาตัวแพง โรงเรียนไม่สามารถจัดหาเพื่อจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนได้ แนวทางการแก้ไขปัญหา โดยการสรรหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถที่มีภายในโรงเรียนทดแทน เพราะครูหนึ่งคนมีความสามารถหลายอย่าง นำเอาจุดเด่นของครูออกมาตามศักยภาพ

6) ด้านการวัดและประเมินผล

การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในด้านการวัดและประเมินผลโดยภาพรวม มีการวัดประเมินผลด้วยรูปแบบที่หลากหลาย มีการจัดทำเอกสารหลักฐานการประเมินผลอย่างชัดเจน โดยการประเมินตามสภาพจริง และนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะด้านการวัดและประเมินผล โรงเรียนควรประเมินผลตามสภาพจริง อย่างหลากหลาย และนำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาโดยการสรรหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถที่มีภายในโรงเรียนทดแทน เพราะครูหนึ่งคนมีความสามารถหลายอย่าง นำเอาจุดเด่นของครูออกมาตามศักยภาพ

5.8 การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.1 ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหาร

และครูผู้สอน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับจุฑามาศ สุธาพจน์ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและยังสอดคล้องกับ ปกครอง บั้ววิรัตน์เลิศ (ม.ป.ป.: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับ สลิตา รินสิริ (2558: บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและยังสอดคล้องกับพรพนา บัวอินทร์ (2553: บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ได้สอดคล้องกับ ศิริกาญจน์ งามช่าง (2560: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีการเตรียมความพร้อมและวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการปรับโครงสร้างเวลาเรียนรวมของระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมีการกำหนดตัวชี้วัดของกิจกรรมและปรับเปลี่ยนกิจกรรมเพื่อพัฒนา 4H โดยจัดกิจกรรมที่มีทั้งกิจกรรมที่ผู้เรียนเลือกเองตามความสนใจ มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยวิธีการสังเกตการณ์ ประเมินความพึงพอใจของผลงานชิ้นงาน พร้อมทั้งนำผลการประเมินตามสภาพจริงมาหาแนวทางในการพัฒนาในครั้งต่อไป

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน

2.1 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกัน พบว่าการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” โดยมีการสร้างความเข้าใจในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติแก่ ผู้บริหาร ครู

และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงทำให้เกิดความผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับรายงานการศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (best practices) ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 (2559 : บทสรุปสำหรับผู้บริหาร) ได้ทำการศึกษาระดับความพึงพอใจต่อความสำเร็จของการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 ผลการศึกษาพบว่าทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน ระดับความพึงพอใจต่อความสำเร็จของการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของผู้บริหารและครูผู้สอนไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับสุจินต์ ไจกระจำจาง (2553 : 86) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีสถานภาพ (ตำแหน่ง) ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ระดับการศึกษาไม่ได้ส่งผลกระทบต่อองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เนื่องจากองค์ความรู้ และความเข้าใจที่ถูกต้อง รวมถึงทักษะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้จะได้มา ก็ต่อเมื่อได้ผ่านการฝึกอบรม และทำความเข้าใจในหลักการเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ตามนโยบาย ทำให้ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับ จุฑามาศ สุธาพจน์ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ประชากรที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน พบว่า การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่ม

เวลา” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของ ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นเรื่องใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นนโยบายหนึ่งของรัฐบาล เป็นการลดเวลาเรียนภาควิชาการลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้ ซึ่งหมายความว่าครูต้องใช้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากนโยบายการลดเวลาเรียนดังกล่าว จึงนำมาสู่การปฏิบัติ ดังนั้นผู้บริหารและครูผู้สอน ทั้งที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ต่างก็ได้รับนโยบายฯ และแนวปฏิบัตินี้มาพร้อม ๆ กัน ทำให้ผลการเปรียบเทียบแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีระดับประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ จุฑามาศ สุธาพจน์ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ประชากรที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.4 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน พบว่า การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดต่างกัน มีผลต่อการดำเนินงาน เนื่องจากในโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูน้อย งบประมาณ วัสดุ ไม่หลากหลาย ต้องจัดกิจกรรมแยกแต่ละวัน สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง มีครูเพียงพอ งบประมาณ วัสดุหลายหลาย สามารถจัดกิจกรรมได้หลายรอบ โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมมากที่สุด สำนักตรวจราชการและติดตามประเมินผล (2559 : 16) เลยทำให้การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับ จุฑามาศ สุธาพจน์ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้โดยภาพรวม ด้านโครงสร้างเวลาเรียน

และตารางเรียน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขการดำเนินงานตามนโยบาย“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

3.1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียนที่แน่นอนอยู่แล้วในแต่ละวัน เพราะต้องเรียนทั้งวิชาสามัญควบคู่วิชาศาสนา ทำให้มีเรียนเรียนมากกว่าโรงเรียนทั่วไป จึงให้ยากต่อการปรับโครงสร้างเวลาเรียน ซึ่งบริบทของแต่ละโรงเรียนไม่เหมือนกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าส่วนกลางมองไปที่โรงเรียนสามัญทั่วไป แต่ไม่ได้คำนึงถึงโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่มีเวลาเรียนมากกว่าหนึ่งเท่าตัว จึงได้กำหนดแนวทางมาให้เหมาะสมสำหรับโรงเรียนสามัญทั่วไป จึงต้องสร้างความเข้าใจในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และโรงเรียนสามารถปรับตารางเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของตนเองได้

ด้านการดำเนินกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่าปัญหาที่พบมากที่สุด คือ การจัดสภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม บางครั้งสภาพแวดล้อมไม่อำนวย เนื่องจากกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บางกิจกรรมต้องใช้สถานที่เฉพาะ เช่นสนามกีฬา ใช้ในการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง ซึ่งบางสถานการณ์มีฝนตกลงมา หรือแดดร้อนเกินไป เป็นต้น รองลงมา คือ การสนับสนุนอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม ด้านต่างๆ มีความบกพร่อง เช่น ด้านวิทยากรที่ให้ความรู้ด้านต่าง ๆ รวมถึงการจัดกิจกรรมช่วงเพิ่มเวลารู้อย่างต่อเนื่องส่งผลให้ครูเหนื่อยล้า นอกจากนี้ครูต้องมีภาระในการทำแบบประเมิน ติดตาม ที่ซ้ำซ้อนของหลายหน่วยงานตลอดปีการศึกษา

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า งบประมาณในการดำเนินงานของโรงเรียนขนาดเล็กไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรมในช่วงเพิ่มเวลารู้ ขาดงบประมาณ หรือความพร้อมในการจัดสภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม รวมถึงการสรรหาวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญในสาขานั้นๆ มาให้ความรู้แก่นักเรียน ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องจัดหางบประมาณ หรือหุ้มนงบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยมีเป้าหมายให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการดำเนินงานโดยใช้กระบวนการ PDCA จะทำให้การดำเนินงานตอบโจทย์ขององค์กรได้ตรงจุด ส่งผลให้การดำเนินงานสอดคล้องกับธรรมชาติของคนในองค์กร จากการวางแผนอย่างเหมาะสมด้วย

การใช้ข้อมูลของสถานการณ์จริง และที่สำคัญการดำเนินการได้รับการเฝ้าติดตามอย่างเป็นระยะ ซึ่งจะทำให้สามารถปรับแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ รวมถึงมีการสรุปบทเรียนที่ได้หลังจากจบกิจกรรม สามารถนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานรอบใหม่ ซึ่งจะทำให้กิจกรรมได้รับการพัฒนา และยกระดับได้อย่างต่อเนื่อง

ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือ ความพร้อมของบุคลากรในการนำนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สู่การปฏิบัติ ยังเป็นจุดอ่อนของ โครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เพราะครูบางส่วนยังมีทักษะไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน ไม่สามารถเชื่อมโยงหลักสูตรสู่การจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น สำนักงานการศึกษาเอกชนต้นสังกัด หรือโรงเรียนจึงควรจัดอบรม และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสู่กิจกรรมให้ครอบคลุมทุกด้าน เพื่อให้มีการปรับกระบวนการศึกษาทั้งระบบ รองรับต่อการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ที่เน้นการเชื่อมโยงกับหลักสูตรแต่ละระดับสู่การปฏิบัติในกิจกรรม โดยเชื่อมโยงสอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตร ครอบคลุมกิจกรรม 4H กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) ตามหลักการอิสลาม และกิจกรรมทางด้านศาสนาอิสลามควบคู่ไปด้วย

ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือ การจัดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม การจัดกิจกรรมไม่ส่งเสริมการใช้ทักษะการคิดขั้นสูง โดยมีวิธีการสอนที่ไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เพราะครูบางส่วนยังยึดติดกับรูปแบบการสอนแบบเดิมๆ มากกว่าเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน เห็นได้จากผู้เรียนที่ขาดทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ และไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้น โรงเรียนต้องแนะนำให้ครูปรับรูปแบบการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองตามความสนใจ โดยครูมีบทบาท เป็นเหมือนเพื่อนผู้แนะนำ กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ริเริ่ม เล่น ทดลอง ให้เหตุผล และให้ความร่วมมือกับผู้เรียน ใช้การควบคุมหรือออกคำสั่งกับผู้เรียนน้อยที่สุด รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมมือกับบุคคลอื่นได้เรียนรู้และแก้ปัญหาความขัดแย้ง

ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือ การจัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกยังไม่ครอบคลุม เช่น วิทยากรท้องถิ่น หรือปราชญ์ท้องถิ่น มาช่วยจัดกิจกรรมบางเรื่องของกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยเฉพาะกิจกรรมที่ครูขาดความชำนาญ

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เพราะโรงเรียนไม่ได้อำนวยความสะดวกในเรื่องสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่ครอบคลุม หรือการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของครูขาดผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในด้านนั้นๆ ดังนั้น โรงเรียนควรจัดแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและรอบโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และควรพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของนักเรียนให้มากขึ้น เช่น ห้องสมุด สนามกีฬา ศูนย์สารสนเทศ ให้มีคุณภาพและทั่วถึงเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนมีแหล่งค้นคว้าความรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมถึงจัดหาวิทยากรท้องถิ่นที่มีความรู้ความชำนาญในด้านนั้นๆ และสถานที่ทำกิจกรรมที่เหมาะสมและมีคุณภาพ และเหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ที่ตั้งและภายใต้ขอบเขตของทรัพยากรที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น

ด้านการวัดและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่าปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ครูทำการวัดและประเมินผลอย่างจริงจังมากเกินไป ทำให้นักเรียนมีความกดดันกับการทำกิจกรรม รวมถึงครูบางส่วนไม่สามารถจัดสรรเวลาในการดำเนินการวัดประเมินผลกิจกรรมในช่วงเพิ่มเวลารู้

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เพราะครูมีความคาดหวังถึงผลที่จะได้จากนักเรียนมากเกินไป และการจัดกิจกรรมช่วงเพิ่มเวลารู้อย่างต่อเนื่องส่งผลให้ครูเหนื่อยล้า นอกจากนี้ครูต้องมีภาระในการทำแบบประเมินติดตามที่ซ้ำซ้อนของหลายหน่วยงานตลอดปีการศึกษา ดังนั้นครูควรหารูปแบบวิธีการวัดประเมินผลที่ไม่ยาก และไม่กดดันนักเรียนมากเกินไป โรงเรียนควรลดภาระแก่ครู โดยมีการประเมินผลการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบและหลากหลายเพื่อปรับปรุงพัฒนาให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด

5.9 ข้อเสนอแนะ

5.9.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อค้นพบจากงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.1 สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีควรจัดให้มีการจัดอบรมและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสู่กิจกรรมให้ครอบคลุมทุกด้าน เพื่อให้มีการปรับกระบวนการศึกษาทั้งระบบ รองรับต่อการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ที่เน้นการเชื่อมโยงกับหลักสูตรแต่ละระดับสู่การปฏิบัติในกิจกรรม โดยเชื่อมโยงสอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตรครอบคลุมกิจกรรม 4H กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health)

1.2 สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีควรมีการนิเทศ ติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบาย“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง และนำผลการประเมินนั้น มาใช้ในการกำหนดทิศทาง และแนวทางการพัฒนาให้บรรลุตามนโยบายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

1.3 สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีควรรวบรวมกิจกรรมที่เป็นแบบอย่างที่ดีหรือที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (best practices) ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นรูปเล่ม และเผยแพร่ไปยังโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อจะได้เป็นแบบอย่างที่ดีให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้มาศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

2) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาสิ่งแวดล้อมความสะดวกในการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ห้องสมุด สนามกีฬา ศูนย์สารสนเทศ ให้มีคุณภาพและทั่วถึงเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนมีแหล่งค้นคว้าความรู้ ภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมถึงจัดหาวิทยากรท้องถิ่นที่มีความรู้ความชำนาญในด้านนั้นๆ และสถานที่ทำกิจกรรมที่เหมาะสมและมีคุณภาพ

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ควรส่งเสริมสนับสนุนครูในโรงเรียนได้รับการพัฒนา ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดในหลายด้าน เช่น ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ และด้านงบประมาณ

2.3 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนดำเนินงานโดยใช้กระบวนการ PDCA จะทำให้การดำเนินงานตอบเจตย์ขององค์กรได้ตรงจุด ส่งผลให้การดำเนินงานสอดคล้องกับธรรมชาติของคนในองค์กร จากการวางแผนอย่างเหมาะสม และที่สำคัญการดำเนินการได้รับการเฝ้าติดตามอย่างเป็นระยะ ซึ่งก็จะทำให้สามารถปรับแผน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ รวมถึงมีการสรุปบทเรียนที่ได้หลังจากจบกิจกรรม สามารถนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานรอบใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ผู้บริหารควรกระตุ้นให้ครูผู้สอนปรับบทบาท และปรับรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองตามความสนใจ

2.5 ผู้บริหารควรมีการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของครูอย่างใกล้ชิด อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3) ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

3.1 ครูผู้สอนควรปรับบทบาทและรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองตามความสนใจ โดยครูมีบทบาทเป็นเหมือนเพื่อน ผู้แนะนำ ผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ริเริ่ม เล่น ทดลอง ให้เหตุผล และให้ความร่วมมือกับผู้เรียน ใช้การควบคุมหรือออกคำสั่งกับผู้เรียนน้อยที่สุด

3.2 ครูผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสู่กิจกรรมให้ครอบคลุมทุกด้าน จัดกิจกรรมเพิ่มเวลาที่เน้นการเชื่อมโยงกับหลักสูตรแต่ละระดับสู่การปฏิบัติในกิจกรรมโดยเชื่อมโยงสอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตร ครอบคลุมกิจกรรม 4H ตามหลักการอิสลาม และกิจกรรมทางด้านศาสนาอิสลาม รวมถึงสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม เข้าไปในทุกๆกิจกรรม

3.3 ครูควรให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและการเข้าร่วมอบรมที่ต้นสังกัดจัดขึ้น

3.4 ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนที่วางไว้ รวมถึงปรับปรุงระบบการประเมินผลการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน ครูผู้สอนควรดำเนินการวัดประเมินผลการจัดกิจกรรม ตลอดจนนำผลการประเมินมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาและแก้ไขข้อบกพร่องต่อไป

5.9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาประเมินผลการดำเนินงานนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่ได้จากการศึกษาเพื่อจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางต่อไป

2) ควรมีการศึกษาพัฒนารูปแบบหรือโมเดลในการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียน ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล

3) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และอุปสรรคของการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

บรรณานุกรม

หนังสือ และเอกสารทางวิชาการ :

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือพัฒนาทักษะดำเนินชีวิต ระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์เกษตรกรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ทิตนา แคมมณี. (2555). **บัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21: การปรับหลักสูตรการสอน**. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการของราชบัณฑิตยสถานร่วมกับมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- _____. (2557). **ปลูกโลกการสอนให้มีชีวิตสู่“ห้องเรียนแห่งศตวรรษใหม่”**. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเรื่องอภิวัดณ์การเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย. 6-8 พฤษภาคม 2557
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSSและ AMOS**. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนสามัญบิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2543). **หลักการจัดการ**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์.(2540). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่ 7) กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพจิตร สะดวกการ. (2543). **เรียนผูกเรียนแก้ : ภูมิปัญญาไทยที่สอดคล้องกับทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์และการปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร.
- วรากรณ์ สามโกเศศ และคณะ. (2553). **ข้อเสนอทางเลือกระบบการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาวะคนไทย**. สำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- วรภัทร ภูเจริญ.(2541). **แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : พิมพ์วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2541). **การจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ต้นอ่อน.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: แผนพัฒนาจิตเพื่อสุขภาพ มูลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.
- _____. (2556). **การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21**. มูลนิธิสยามกัมมาจล.กรุงเทพมหานคร : ส.เจริญการพิมพ์.

- วิทยากร เชียงกุล. (2552). รายงานการสังเคราะห์ผลการวิจัยปฏิบัติการศึกษาของประเทศฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร จีน เวียดนาม และไทย. (เอกสารอัดสำเนา).
- เวชฤทธิ์ อังกะภักทร. (2555). การประยุกต์ใช้แนวคิด Teach Less, Learn More (TLLM) สู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนคณิตศาสตร์ Application of Teach Less, Learn More to Learning Management in Mathematics Classroom. วารสารศึกษาศาสตร์ปีที่ 23 ฉบับที่ 1 เดือนตุลาคม 2554 - มกราคม 2555.
- ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แนวทางการนิเทศการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา 4 H : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก. พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2559.
- สมเดช สีแสง. (2547). คู่มือมือการบริหารโรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ. ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู.
- สมยศ นาวิการ. (2545). การบริหารและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตะวันออก.
- สำนักข้อมูลและสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). รายงานการศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (best practices) ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). เอกสารประกอบการอบรม หลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาหมวด 2 บริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- สำนักตรวจราชการและติดตามประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). รายงานผลการตรวจราชการ กรณีปกติ รอบที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 (ตุลาคม 2558- มีนาคม 2559). กรุงเทพฯ.
- สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). แนวทางการจัดทักษะแห่งอนาคตใหม่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3.

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

(2553). **คู่มือการจัดการระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้.**

พระนครศรีอยุธยา : เทียนวัฒนา พรินท์ติ้ง.

สุมาลี ชัยเจริญ. (2551). **เทคโนโลยีการศึกษา หลักการ ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพมหานคร :

สำนักบริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุรินทร์ มั่นประสงค์. (2559). **รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง การบริหารจัดการกิจกรรมลด**

เวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนอนุบาลพิษณุโลก. สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

อคิน รพีพัฒน์. (2547). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา.** กรุงเทพฯ: ศูนย์การศึกษา

นโยบายสาธารณสุข.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2545). **การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School base**

Management). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์และรายงานวิจัย :

กัณฑ์พัฒน์ มณฑา. (2554). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถภาพการสอน**

ของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดราชบุรี. ปรินญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

จุฑามาศ สุธาพจน์. (2558). **แนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน**

เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 2. ปรินญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

โหมทศน์ ดวงทวี. (2554). **ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น**

สำคัญของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1. ปรินญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

ชมพูนุช สุภาพล. (2557). **ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน**

เป็นสำคัญของโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1. ปรินญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ชลธิชา คำศิลา. (2554). บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทรงรัตน์ ภากรสถิตย์. (2555). การศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ปกครอง บั้ววิรัตน์เลิศ. (ม.ป.ป.). ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น.
- พรพนา บั้วอินทร์. (2553). สภาพและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิทักษ์ อักษรศิลป์. (2554). สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านบึง” อุดสาหกรรมนุเคราะห์” อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พีรดา ฤาชา. (2554). ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภริณี ลีภากรณ์. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตควบคุมมลพิษ: กรณีศึกษาชุมชนมาบชะลูต อ.เมือง จ.ระยอง. วิทยาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม) คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ยุลี สาสิงห์. (2554). ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนพรานีลวัชระ จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ระพิน ชูทอง. (2554). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

- วรพล ตราเต็ง. (2556). สภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดพังงา. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- วริศรา พุ่มดอกไม้. (2553). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารและจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 2. สารนิพนธ์การศึกษาด้วยตนเอง ศษม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
- วีไลลักษณ์ ดลสว่าง. (2556). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริกาญจน์ งามช้าง. (2560). การประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น.
- ศรัทธา ห่องทอง. (2554). การปฏิบัติงานตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ไศภิดา คล้ายหนองสรวง. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมพงษ์ ม่วงกล้า. (2554). การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านโนนเที่ยง อำเภอนามน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สลิตา รินสิริ. (2558). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุจินต์ ไจกระจำง. (2553). สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อาทิตยา แยมกลิ่น. (2553). สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ:กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองโดนประสาธวิทย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

อุไรลักษณ์ วิบูลย์ธนาศ. (2555). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ฮาซัน บือราเฮง. (2554). การศึกษาในอิสลาม : แนวคิดและกระบวนการจัดการเรียนรู้. ปรินญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

John Andrew Kerlin Morgan. (2014). *Teachers' Purposeful Design of Effective Technology Learning Activities*. Doctor of Education in Teaching and Learning, University of California, San Diego.

Muhsin Menekşe. (2012). *Interactive-Constructive-Active-Passive: The Relative Effectiveness of Differentiated Activities on Students' Learning*. Doctor of Philosophy, Arizona State University, Arizona.

Zühal ÇUBUKÇU. (2012). *The Effect of Hidden Curriculum on Character Education Process of Primary School Students*. Educational Sciences: Theory & Practice, 12, 1526-1534. Retrived December 14, 2015,

ระบบออนไลน์ :

ธเนศ เจริญทรัพย์. (2557). การจัดการเรียนรู้โดยครุมืออาชีพ. (ออนไลน์) . สืบค้นจาก www.stou.ac.th/study/sumrit/6-57%28500%29 สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2559.

สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี .(2559) .ข้อมูลโรงเรียนเอกชนในระบบสังกัดสำนักงาน การศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี (ออนไลน์) . สืบค้นจาก : www.opep.go.th สืบค้นเมื่อ วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ.2559.

บุคลากร :

ชานูซี เบญจมันต์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, มุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน เป็นผู้สัมภาษณ์,
สำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอหนองจิก ตำบลตุง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี
เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2560

ชำชูติน แมฮะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, มุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน เป็นผู้สัมภาษณ์,
โรงเรียนอนุบาลปัญญาศาสตร์ ที่ตั้ง 280/1 หมู่ที่ 5 ตำบลปะนาเระ อำเภอปะนาเระ
จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2560

วิจิตรา โต๊ะมีนา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, มุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน เป็นผู้สัมภาษณ์,

สำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอปะนาเระ ตำบลปะนาเระ อำเภอปะนาเระ
จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2560

สาลีฮาร์ เจ๊ะละ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, มุฮัมมัดซัลมาน อัจอ่อน เป็นผู้สัมภาษณ์,
โรงเรียนอนุบาลแสงสันติปอซัน ที่ตั้ง 48 หมู่ที่ 5 ตำบลปิตุมุติ อำเภอยะรัง
จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2560

อับดุลอาซีซ เปาะซา, อรัญ รักษ์ปราชญ์, นูร์มี อาแว, ฟาดีละห์ วาเต๊ะ, รอฮานา ลาเต๊ะ เป็นผู้ให้
สัมภาษณ์, มุฮัมมัดซัลมาน อัจอ่อน เป็นผู้สัมภาษณ์,

โรงเรียนเขาวนปัญญา ที่ตั้ง 383/1 หมู่ที่ 5 ตำบลปะนาเระ อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี
เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2560

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Prince of Songkla University
Pattani Campus
ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา ☎ ๒๒๑๐

ที่ มอ ๗๕๑/ว ๖๙๙

วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง

ด้วย นายมุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮาكيم เอ็งปียา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป พร้อมนี้ ขอส่งแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์วิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” จำนวน ๒ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(ดร.ยูโซะ ตาเละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา ☎ ๒๒๑๐

ที่ มอ ๗๕๑/ว ๖๗๕

วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต

ด้วย นายมุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮาكيم เอ็งปียา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขออนุมัติคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป พร้อมนี้ ขอส่งแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์วิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” จำนวน ๒ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุมัติด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/ ๑๐๓๓

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ชาญชี เบญจมันต์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสอบถามเพื่อการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายมุฮัมมัดซัลมาน อาจ่ออน รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยมี ดร.อับดุลฮาคีม เอ็งเปีย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาเละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ
โทรศัพท์ ๐๘๕-๗๕๒๗๔๐๐
โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘๑๗๕

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรุสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอะเคร์รอซะห์อิสลามียะห์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑๐ ชุด

ด้วย นายมุฮัมมัดซัลมาน อาจ่อณ รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮากีม เอ็งปียา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่าน และครูผู้สอนกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ใน โรงเรียนของท่าน จำนวน ๑๐ ท่าน โดยการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากครูผู้สอน “กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในโรงเรียนของท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูไช่ ตาเละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๗๕๒-๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/๖๘๖

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยาลัยอิสลาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๘ ชุด

ด้วย นายมุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮาгим เอ็งเปีย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่าน และครูผู้สอนกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ใน โรงเรียนของท่าน จำนวน ๘ ท่าน โดยการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากครูผู้สอน “กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในโรงเรียนของท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๗๕๒-๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/๑๗๕.๗

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอัสตอร์บียะฮ์อิสลามียะฮ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๖ ชุด

ด้วย นายมุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮากีม เฮ็งปียา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่าน และครูผู้สอนกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ใน โรงเรียนของท่าน จำนวน ๖ ท่าน โดยการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากครูผู้สอน “กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในโรงเรียนของท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๗๕๒-๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/๑๕๕

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอะห์มาดีวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๘ ชุด

ด้วย นายมุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮาгим เอ็งเปีย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่าน และครูผู้สอนกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนของท่าน จำนวน ๘ ท่าน โดยการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากครูผู้สอน “กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในโรงเรียนของท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาเละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๗๕๒-๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/๑๕๘๖

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนแสงพระที่ปัทมาลุนิธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๒๖ ชุด

ด้วย นายมุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮากีม เอ็งปียา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่าน และครูผู้สอนกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนของท่าน จำนวน ๒๖ ท่าน โดยการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากครูผู้สอน “กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในโรงเรียนของท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซ๊ะ ตาเละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๗๕๒-๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/๑๙๐๐

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอิสลามนิติวีย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑๓ ชุด

ด้วย นายมุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๕๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษา ๓ จังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮาгим เฮ็งปียา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่าน และครูผู้สอนกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนของท่าน จำนวน ๑๓ ท่าน โดยการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากครูผู้สอน “กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในโรงเรียนของท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๗๕๒-๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/๑๓๐๐

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลрусะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประสานวิทยามูลนิธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๒๔ ชุด

ด้วย นายมุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮาгим เอ็งปียา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่าน และครูผู้สอนกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ใน โรงเรียนของท่าน จำนวน ๒๔ ท่าน โดยการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากครูผู้สอน “กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในโรงเรียนของท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๗๕๒-๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/๑๓๐๗

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมุสลิมศึกษาอิสลาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๒๑ ชุด

ด้วย นายอัมมัดซัลมาน อาจอ่อน รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮาหมัด เอ็งเปีย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่าน และครูผู้สอนกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนของท่าน จำนวน ๒๑ ท่าน โดยการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากครูผู้สอน “กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในโรงเรียนของท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๗๕๒-๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/๑MOM

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

๔ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสายบุรีอิสลามวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๗๒ ชุด

ด้วย นายมุฮัมมัดซัลมาน อางอ่อน รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮากีม เอ็งเปีย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่าน และครูผู้สอนกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ใน โรงเรียนของท่าน จำนวน ๗๒ ท่าน โดยการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากครูผู้สอน “กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในโรงเรียนของท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาเลส)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๗๕๒-๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/ ๑๓๕

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอิสลามศาสนวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑๙ ชุด

ด้วย นายมุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮากีม เอ็งเปีย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่าน และครูผู้สอนกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนของท่าน จำนวน ๑๙ ท่าน โดยการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากครูผู้สอน “กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในโรงเรียนของท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาเละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๗๕๒-๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/๑๓๐๕

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมพิทยาคาร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑๓ ชุด

ด้วย นายมุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮากีม เอ็งปียา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่าน และครูผู้สอนกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนของท่าน จำนวน ๑๓ ท่าน โดยการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากครูผู้สอน “กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในโรงเรียนของท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๗๕๒-๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/๑๓๐๖

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลสุระมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๕๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนตรุณศาสนวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๖๖ ชุด

ด้วย นายอัมมัดซัลมาน อางออ่อน รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮากีม เฮ็งปียา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่าน และครูผู้สอนกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนของท่าน จำนวน ๖๖ ท่าน โดยการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากครูผู้สอน “กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในโรงเรียนของท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาเละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๗๕๒-๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/วอ๓๐๗

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายมุฮัมมัดซัลมาน อาจ่ออน รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮาكيم เอ็งปิยา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่านโดยการตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาเละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๗๕๒-๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/วอ มคอว

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูดะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

☑ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน นางกฤติยา จุลยานนธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายมุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน รหัสนักศึกษา ๕๓๒๐๔๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮากีม เอ็งปียา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่านโดยการตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาเละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๗๕๒-๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/วอ.มอ.พ

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตขอความช่วยเหลือข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน อาจารย์ชานูชี เบญจมันต์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายมุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๕๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮากีม เอ็งเปีย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่านโดยการตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงใคร่ขอความช่วยเหลือจากท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๗๕๒-๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/๖๐๗๗

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๕๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน นางวิจิตรา ไต้ะมีนา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายมุฮัมมัดซัลมาน อัจจอน รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๒๕ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮากีม เอ็งเปีย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่านโดยการตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๗๕๒-๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/วอ๓๐๗

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๕๐๐๐

สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน นางสาวลีฮำห์ เจ๊ะละ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายมุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮากีม เอ็งเปีย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่านโดยการตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๗๕๒-๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/๑๓๐๗

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๕๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน นายชำชูติน แมฮะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายมุฮัมมัดซัลมาน อัจจอน รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮาгим เอ็งปียา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่านโดยการตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๗๕๒-๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/๑๖๓๐๗

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท

เรียน นายอับดุลอาซีซ เปาะซา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายมุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๕๒๐๑๒๔ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี” โดยมี ดร.อับดุลฮากีม เอ็งปียา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่านโดยการตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๗๕๒-๗๔๐๐

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการเก็บ
ข้อมูลแบบสอบถาม และรายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง

ตำแหน่ง ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาโท

สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม

สถานที่ทำงาน วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

2. รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม

สถานที่ทำงาน วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

3. อาจารย์ชานูซี เบญจมันต์

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเอกชน อำเภอนงจิก

อาจารย์พิเศษประจำสาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม

สถานที่ทำงาน สำนักงานการศึกษาเอกชน อำเภอนงจิก จังหวัดปัตตานี

รายชื่อโรงเรียนทดลองความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

โรงเรียนสรรเสริญวิทยาคาร ตำบลตะโละกาโปร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม

1. โรงเรียนประสานวิทยามูลนิธิ
ที่อยู่ 85/1 ถนนสิโรธรส ตำบลยะรัง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี
เบอร์โทรศัพท์ 073-352126 / 073-439509
2. โรงเรียนมูลนิธิชุมชนอิสลาม
ที่อยู่ 6/1 หมู่ที่ 5 ตำบลบุโละบุโย อำเภอนงจิก จังหวัดปัตตานี
เบอร์โทรศัพท์ 073-357513
3. โรงเรียนตรุณศาสตร์วิทยา
ที่อยู่ 265 ถนนท่าเสด็จ ตำบลตะบิ้ง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
เบอร์โทรศัพท์ 073-411093 / 073-412215
4. โรงเรียนสายบุรีอิสลามวิทยา
ที่อยู่ 263 ถนนท่าเสด็จ ตำบลตะบิ้ง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
เบอร์โทรศัพท์ 073-411317 / 073-411317
5. โรงเรียนอิสลามศาสตร์วิทยา
ที่อยู่ 187 หมู่ที่ 2 ตำบลสะก่า อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี
เบอร์โทรศัพท์ 073-451973 / 073-451922
6. โรงเรียนธรรมพิทยาคาร
ที่อยู่ 52 หมู่ที่ 3 ตำบลลูโบะยิไร อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี
เบอร์โทรศัพท์ 087-2966619 / 073-497247
7. โรงเรียนอิสลามนิติวีทย์
ที่อยู่ 61 หมู่ที่ 4 ตำบลปากู อำเภอยูงยางแดง จังหวัดปัตตานี
เบอร์โทรศัพท์ 073-471536

8. โรงเรียนแสงประทีปวิทยามูลนิธิ
ที่อยู่ 45/1 หมู่ที่ 4 ตำบลบุโละปุโย อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี
เบอร์โทรศัพท์ 073-357310

9. โรงเรียนอะห์มาดีวิทยา
ที่อยู่ 32/10 หมู่ที่ 2 ตำบลม่วงเตี้ย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
เบอร์โทรศัพท์ 089-8789272

10. โรงเรียนอัสตอร์ปิยะฮ์อิสลามียะฮ์
ที่อยู่ 111 หมู่ที่ 1 ตำบลไทรทอง อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี
เบอร์โทรศัพท์ 073-481233

11. โรงเรียนวิทยาสลามมูลนิธิ
ที่อยู่ 26/1 หมู่ที่ 3 ตำบลตะลุโบะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
เบอร์โทรศัพท์ 073-311354

12. โรงเรียนอะเดร์รอซะฮ์อิสลามียะฮ์
ที่อยู่ 93/2 หมู่ที่ 1 ตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี
เบอร์โทรศัพท์ 081-7388929

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

เพื่อกำหนดข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1. สำนักงานการศึกษาเอกชน อำเภอหนองจิก

ที่ตั้ง ตำบลตุง อำเภอนงจิก จังหวัดปัตตานี

ตำแหน่ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายชาญชัย เบญจมันต์

อดีตผู้อำนวยการ

2. สำนักงานการศึกษาเอกชน อำเภอปะนาเระ

ที่ตั้ง ตำบลปะนาเระ อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

ตำแหน่ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ นางวิจิตรา โต๊ะมีนา

ผู้อำนวยการ

3. โรงเรียนอนุบาลแสงสันติปอซัน

ที่ตั้ง 44/1 หมู่ 5 ตำบลปิตุมุดี อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

ตำแหน่ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ นางสาวลีฮาท เจ๊ะเลาะ

ผู้อำนวยการ

4. โรงเรียนอนุบาลปัญญาศาสตร์

ที่ตั้ง 280/1 หมู่ 5 ตำบลปะนาเระ อำเภอปะนาเระ

จังหวัดปัตตานี

ตำแหน่ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ นายชำชูติน แมฮะ

ผู้อำนวยการ

5. โรงเรียนเขาวนปัญญา

ที่ตั้ง 383/1 หมู่ 5 ตำบลปะนาเระ อำเภอปะนาเระ

จังหวัดปัตตานี

ตำแหน่ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ 1. นายอับดุลอาซีซ เปาะซา

ผู้อำนวยการ

2. สิบโทอรัญ รัชช์ปราชญ์

ที่ปรึกษา ข้าราชการบำนาญ

3. นางสาวนูรียะ ออแว

ครูผู้สอน

4. นางสาวฟาตีละห์ วาเต๊ะ

ครูผู้สอน

5. นางสาวรอฮานา ลาเต๊ะ

ครูผู้สอน

ภาคผนวก ค
แบบประเมินความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
และผลการตรวจหาค่าความสอดคล้อง

การหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย ด้านความตรงตามเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence : IOC)

เรื่อง : แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถามที่สร้างขึ้นสำหรับใช้ประเมินแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยการพิจารณาความตรงตามเนื้อหา เพื่อนำเสนอเอาผลการตัดสินใจของผู้ทรงคุณวุฒิไปวิเคราะห์และปรับปรุงพัฒนาเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

นิยามเชิงปฏิบัติการ

ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน หมายถึง การกำหนดระยะเวลาและรูปแบบของกิจกรรม โดยปรับให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และระดับชั้นของผู้เรียน นำมาวิเคราะห์และจัดเป็นตารางการเรียนรู้ ซึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระวิชาที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้

ด้านการดำเนินกิจกรรม หมายถึง ขั้นตอนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยการสร้างความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กลวิธีต่างๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการจัดกิจกรรม ขั้นตอน วิธีการหรือการดำเนินการกิจกรรมใดๆ เพื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมมีคุณภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการจัดเรียนการสอน ที่หลากหลายตรงตามเนื้อหาวิชา ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติตามความถนัดและความสนใจ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เกิดทักษะทางความคิด และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมถึงสภาพแวดล้อม เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะต้องมีความหลากหลายและพอเพียงกับความต้องการของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง การสรุปความรู้ที่ผู้เรียนได้รับ ที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลายในการสรุปผล ซึ่งความรู้

ที่เกิดขึ้นเป็นผลที่เกิดขึ้นภายหลังกิจกรรมการเรียนรู้ โดยที่ความรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

คำแนะนำในการตอบ

ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา พิจารณาถึงความสอดคล้องและเหมาะสมของข้อคำถามที่สร้างขึ้นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในแต่ละข้อคำถามในตารางที่กำหนดให้โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- +1 เมื่อ แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้อง กับคำนิยามเชิงปฏิบัติการ
- 0 เมื่อ ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้อง กับคำนิยามเชิงปฏิบัติการ
- 1 เมื่อ แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น ไม่สอดคล้อง กับคำนิยามเชิงปฏิบัติการ

โครงสร้างของเนื้อหาในแบบสอบถาม

แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	จำนวนข้อ	น้ำหนัก (ร้อยละ)
1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน	6	17.14
2. ด้านการดำเนินกิจกรรม	5	14.29
3. ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	5	14.29
4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้	7	20.00
5. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้	5	14.29
6. ด้านการวัดและประเมินผล	7	20.00
รวม	35	100.00

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

วัตถุประสงค์

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ประจำปีการศึกษา 2559 เป็นการศึกษาทางวิชาการข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น แต่จะมีประโยชน์เฉพาะการศึกษาเท่านั้น จึงขอความกรุณาจากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 6 ด้าน ดังนี้ 1.ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน 2.ด้านการดำเนินกิจกรรม 3.การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4.ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 5.ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6. ด้านการวัดและประเมินผล และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1) ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน อื่นๆ.....

2) ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

3) ประสบการณ์ทำงาน

ต่ำกว่า 10 ปี 10 ปีขึ้นไป

4)ขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก(มีนักเรียนไม่เกิน 500 คน)

โรงเรียนขนาดกลาง (มีนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน)

โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป)

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
			+1	0	-1	
ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน หมายถึง การกำหนดระยะเวลาและรูปแบบของกิจกรรม โดยปรับให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และระดับชั้นของผู้เรียน นำมาวิเคราะห์ และจัดเป็นตารางการเรียนรู้ ซึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระวิชาที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้	1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน					
	1.	โครงสร้างเวลาเรียนเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน	+1	0	-1	
	2.	การกำหนดกิจกรรมตามโครงสร้างหลักสูตรอย่างหลากหลาย	+1	0	-1	
	3.	ตารางเรียนสอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน	+1	0	-1	
	4.	ตารางเรียนเหมาะสมกับเนื้อหาสาระวิชา	+1	0	-1	
	5.	ตารางเรียนเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น	+1	0	-1	
	6.	ตารางเรียนเหมาะสมกับกิจกรรมที่จัดในชั้นเรียน	+1	0	-1	
ด้านการดำเนินกิจกรรม หมายถึง ขั้นตอนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบ โดยการสร้างความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	2. ด้านการดำเนินกิจกรรม					
	7.	การประชุมวางแผนดำเนินงาน	+1	0	-1	
	8.	การประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบ	+1	0	-1	
	9.	การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม	+1	0	-1	
	10.	การส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม	+1	0	-1	
	11.	การกำกับ ติดตามการดำเนินกิจกรรม1อย่าง ต่อเนื่อง	+1	0	-1	

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ข้อ	คำถาม	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
			+1	0	-1	
ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กลวิธีต่างๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการจัดกิจกรรมขั้นตอน วิธีการหรือการดำเนินการกิจกรรมใดๆ เพื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น	3. ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
	12.	กิจกรรมมีความเชื่อมโยงมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดตามหลักสูตรฯ	+1	0	-1	
	13.	กิจกรรมมีความครอบคลุมกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) ตามหลักการอิสลาม	+1	0	-1	
	14.	กิจกรรมผู้เรียน เรียนรู้อย่างมีความสุข ตอบสนองความสนใจ ความถนัด	+1	0	-1	
	15.	กิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบมีความเหมาะสมกับสื่อการเรียนการสอนที่ใช้	+1	0	-1	
	16.	กิจกรรมได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้	+1	0	-1	
ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการจัดเรียนการสอนที่หลากหลายตรงตามเนื้อหาวิชา ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติ ตามความถนัดและความสนใจ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เกิดทักษะทางความคิด และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้	4. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้					
	17.	กิจกรรมหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ในแต่ละระดับชั้น	+1	0	-1	
	18.	กิจกรรมส่งเสริมให้เรียนรู้ตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียน	+1	0	-1	
	19.	กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างสร้างสรรค์ ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง	+1	0	-1	
	20.	กิจกรรมเน้นการประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้	+1	0	-1	
	21.	กิจกรรมส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้	+1	0	-1	
	22.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง	+1	0	-1	
23.	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ทักษะการคิดขั้นสูง โดยมีวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	0	-1		
ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีทางการศึกษารวมถึงสภาพแวดล้อม เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่ง	5. ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้					
	24.	มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน ภายนอกสถานศึกษา	+1	0	-1	
	25.	มีสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เช่น โสตทัศนวัสดุ สไลด์ทัศน์วัสดุ และอื่นๆ	+1	0	-1	
	26.	มีแหล่งเรียนรู้ ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ตาม	+1	0	-1	

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ข้อ	คำถาม	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
			+1	0	-1	
จะต้องมีความหลากหลายและพอเพียงกับความต้องการของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล		ความถนัด ตามความสนใจ				
	27.	มีสื่อการเรียนการสอนหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา	+1	0	-1	
	28.	มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพียงพอต่อความต้องการ	+1	0	-1	
ด้านการวัดและประเมินผล	6. ด้านการวัดและประเมินผล					
หมายถึง การสรุปความรู้ที่ผู้เรียนได้รับ ที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลายในการสรุปผล ซึ่งความรู้ที่เกิดขึ้นเป็นผลที่เกิดขึ้นภายหลังกิจกรรมการเรียนรู้ โดยที่ความรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	29.	การวัดและประเมินผลกิจกรรมด้วยรูปแบบที่หลากหลาย	+1	0	-1	
	30.	การประเมินผลการพัฒนาของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	+1	0	-1	
	31.	การจัดทำเอกสาร หลักฐานการวัดและประเมินผล	+1	0	-1	
	32.	เปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินตนเอง	+1	0	-1	
	33.	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความรู้ของนักเรียน	+1	0	-1	
	34.	ประเมินผลตามสภาพจริง เน้นการประเมินการปฏิบัติ (Performance) และคุณลักษณะ (Attribute)	+1	0	-1	
	35.	มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	+1	0	-1	

**ผลการตรวจหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยาม
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (Item Objective Congruence Index : IOC)**

ข้อ	ข้อความ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	IOC	สรุปความ สอดคล้อง
1) ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน							
1	โครงสร้างเวลาเรียนเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2	การกำหนดกิจกรรมตามโครงสร้างหลักสูตรอย่างหลากหลาย	+1	0	+1	2	0.67	ปรับปรุง
3	ตารางเรียนสอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	ตารางเรียนเหมาะสมกับเนื้อหาสาระวิชา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5	ตารางเรียนเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
6	ตารางเรียนเหมาะสมกับกิจกรรมที่จัดในชั้นเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2) ด้านการดำเนินกิจกรรม							
1	การประชุมวางแผนดำเนินงาน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2	การประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
3	การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	การส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5	การกำกับ ติดตามการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
3) ด้านการออกแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อ							
1	กิจกรรมมีความเชื่อมโยงมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดตามหลักสูตรฯ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2	กิจกรรมมีความครอบคลุมกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) ตามหลักการอิสลาม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
3	กิจกรรมผู้เรียน เรียนรู้อย่างมีความสุข ตอบสนองความสนใจ ความถนัด	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	กิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบมีความเหมาะสมกับสื่อการเรียนการสอนที่ใช้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5	กิจกรรมได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4) ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้							
1	กิจกรรมหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ในแต่ละระดับชั้น	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2	กิจกรรมส่งเสริมให้เรียนรู้ตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
3	กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างสร้างสรรค์ ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	กิจกรรมเน้นการประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อความ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	IOC	สรุปความ สอดคล้อง
5	กิจกรรมส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
6	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
7	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ทักษะการคิดขั้นสูง โดยมีวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5) ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้							
1	มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน ภายนอกสถานศึกษา	-1	+1	+1	1	0.33	ปรับปรุง
2	มีสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เช่น โสตทัศนวัสดุ โสตทัศนวัสดุ และอื่นๆ	-1	+1	+1	1	0.33	ปรับปรุง
3	มีแหล่งเรียนรู้ ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความถนัด ตามความสนใจ	-1	+1	+1	1	0.33	ปรับปรุง
4	มีสื่อการเรียนการสอนหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา	-1	+1	+1	1	0.33	ปรับปรุง
5	มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพียงพอต่อความต้องการ	-1	+1	+1	1	0.33	ปรับปรุง
6) ด้านการวัดและประเมินผล							
1	การวัดและประเมินผลกิจกรรมด้วยรูปแบบที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2	การประเมินผลการพัฒนาของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
3	การจัดทำเอกสาร หลักฐานการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	เปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินตนเอง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความรู้ของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
6	ประเมินผลตามสภาพจริง เน้นการประเมินการปฏิบัติ (Performance) และคุณลักษณะ (Attribute)	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
7	มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

**ผลการตรวจหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยาม
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (Item Objective Congruence Index : IOC)**

ข้อ	ข้อความ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	IOC	สรุปความ สอดคล้อง
1) ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน							
1	โครงสร้างเวลาเรียนเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2	การกำหนดกิจกรรมตามโครงสร้างหลักสูตรอย่างหลากหลาย	+1	0	+1	2	0.67	ปรับปรุง
3	ตารางเรียนสอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	ตารางเรียนเหมาะสมกับเนื้อหาสาระวิชา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5	ตารางเรียนเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
6	ตารางเรียนเหมาะสมกับกิจกรรมที่จัดในชั้นเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2) ด้านการดำเนินกิจกรรม							
1	การประชุมวางแผนดำเนินงาน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2	การประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
3	การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	การส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5	การกำกับ ติดตามการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
3) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ออกแบบการเรียนรู้							
1	กิจกรรมมีความเชื่อมโยงมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดตามหลักสูตรฯ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2	กิจกรรมมีความครอบคลุมกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) ตามหลักการอิสลาม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
3	กิจกรรมผู้เรียน เรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ตอบสนองความสนใจ ความถนัด	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	กิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบมีความเหมาะสมกับสื่อการเรียนการสอนที่ใช้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5	กิจกรรมได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4) ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้							
1	กิจกรรมหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ในแต่ละระดับชั้น	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2	กิจกรรมส่งเสริมให้เรียนรู้ตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
3	กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างสร้างสรรค์ ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	กิจกรรมเน้นการประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อความ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	IOC	สรุปความ สอดคล้อง
5	กิจกรรมส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
6	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
7	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ทักษะการคิดขั้นสูง โดยมีวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5) ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้							
1	มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน ภายนอกสถานศึกษา	-1	+1	+1	1	0.33	ปรับปรุง
2	มีสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เช่น โสตทัศนศึกษา โสตทัศนวัสดุ และอื่นๆ	-1	+1	+1	1	0.33	ปรับปรุง
3	มีแหล่งเรียนรู้ ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความถนัด ตามความสนใจ	-1	+1	+1	1	0.33	ปรับปรุง
4	มีสื่อการเรียนการสอนหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา	-1	+1	+1	1	0.33	ปรับปรุง
5	มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพียงพอต่อความต้องการ	-1	+1	+1	1	0.33	ปรับปรุง
6) ด้านการวัดและประเมินผล							
1	การวัดและประเมินผลกิจกรรมด้วยรูปแบบที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2	การประเมินผลการพัฒนาของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
3	การจัดทำเอกสาร หลักฐานการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	เปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินตนเอง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความรู้ของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
6	ประเมินผลตามสภาพจริง เน้นการประเมินการปฏิบัติ (Performance) และคุณลักษณะ (Attribute)	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
7	มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

Prince of Songkla University
Pattani Campus
ภาคผนวก ง
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามชุดที่

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

วัตถุประสงค์

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ประจำปีการศึกษา 2559 เป็นการศึกษาทางวิชาการข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น แต่จะมีประโยชน์เฉพาะการศึกษาเท่านั้น จึงขอความกรุณาจากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 6 ด้าน ดังนี้
1.ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน 2.ด้านการดำเนินกิจกรรม 3.การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4.ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 5.ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6. ด้านการวัดและประเมินผล และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1) ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน อื่นๆ.....

2) ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

3) ประสบการณ์ทำงาน

ต่ำกว่า 10 ปี 10 ปีขึ้นไป

5)ขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก(มีนักเรียนไม่เกิน 500 คน)

โรงเรียนขนาดกลาง (มีนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน)

โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป)

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การดำเนินงาน ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน โครงสร้างเวลาเรียนเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน	5	4	3	2	1
2.	การกำหนดกิจกรรมตามโครงสร้างหลักสูตรอย่างหลากหลาย	5	4	3	2	1
3.	ตารางเรียนสอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน	5	4	3	2	1
4.	ตารางเรียนเหมาะสมกับเนื้อหาสาระวิชา	5	4	3	2	1
5.	ตารางเรียนเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น	5	4	3	2	1
6.	ตารางเรียนเหมาะสมกับกิจกรรมที่จัดในชั้นเรียน	5	4	3	2	1
	ด้านการดำเนินกิจกรรม					
7.	การประชุมวางแผนดำเนินงาน	5	4	3	2	1
8.	การประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบ	5	4	3	2	1
9.	การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม	5	4	3	2	1
10.	การส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม	5	4	3	2	1
11.	การกำกับ ติดตามการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	5	4	3	2	1
	ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
12.	กิจกรรมมีความเชื่อมโยงมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดตามหลักสูตรฯ	5	4	3	2	1
13.	กิจกรรมมีความครอบคลุมกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) ตามหลักการอิสลาม	5	4	3	2	1
14.	กิจกรรมผู้เรียน เรียนรู้อย่างมีความสุข ตอบสนองความสนใจ ความถนัด	5	4	3	2	1

ข้อ	การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
15.	กิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบมีความเหมาะสมกับสื่อการเรียนการสอนที่ใช้	5	4	3	2	1
16.	กิจกรรมได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้	5	4	3	2	1
17.	ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ในแต่ละระดับชั้น	5	4	3	2	1
18.	กิจกรรมส่งเสริมให้เรียนรู้ตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียน	5	4	3	2	1
19.	กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างสร้างสรรค์ ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง	5	4	3	2	1
20.	กิจกรรมเน้นการประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้	5	4	3	2	1
21.	กิจกรรมส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้	5	4	3	2	1
22.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง	5	4	3	2	1
23.	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ทักษะการคิดขั้นสูง โดยมีวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5	4	3	2	1
24.	ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน ภายนอกสถานศึกษา	5	4	3	2	1
25.	จัดเตรียมสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เช่น โสตทัศนวัสดุ โสตทัศนวัสดุ และอื่นๆ	5	4	3	2	1
26.	จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความถนัด ตามความสนใจ	5	4	3	2	1
27.	จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา	5	4	3	2	1
28.	จัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพียงพอต่อความต้องการ	5	4	3	2	1
29.	ด้านการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลกิจกรรมด้วยรูปแบบที่หลากหลาย	5	4	3	2	1
30.	การประเมินผลการพัฒนาของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	5	4	3	2	1
31.	การจัดทำเอกสาร หลักฐานการวัดและประเมินผล	5	4	3	2	1
32.	เปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินตนเอง	5	4	3	2	1
33.	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความรู้ของนักเรียน	5	4	3	2	1
34.	ประเมินผลตามสภาพจริง เน้นการประเมินการปฏิบัติ (Performance) และคุณลักษณะ (Attribute)	5	4	3	2	1
35.	นำผลการประเมินไปพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	5	4	3	2	1

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

3.1 ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน

.....

.....

.....

3.2 ด้านการดำเนินกิจกรรม

.....

.....

.....

3.3 การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

3.4 ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

3.5 ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้

.....

.....

.....

3.6 ด้านการวัดและประเมินผล

.....

.....

.....

3.7 ด้านอื่นๆ (โปรด

ระบุ).....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง
ขออัลลอฮ์ ﷻ ทรงตอบแทนความดีงาม อามีน

ภาคผนวก จ
แบบสัมภาษณ์การวิจัย และผลการสัมภาษณ์

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบสัมภาษณ์เลขที่ _____

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

วัตถุประสงค์

เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ประจำปีการศึกษา 2559

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพ และแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ชื่อ - นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....

โรงเรียน ตำบล.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

สถานที่ให้สัมภาษณ์.....

วัน/เดือน/ปีที่ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งอะไร ?

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน อื่นๆ.....

1.2 ระดับการศึกษา ?

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

1.3 ประสบการณ์ทำงาน.....ปี

1.4 ขนาดของโรงเรียน ?

- โรงเรียนขนาดเล็ก(มีนักเรียนไม่เกิน 500 คน)
- โรงเรียนขนาดกลาง (มีนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน)
- โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

2.1 ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน

2.1.1 ท่านคิดว่าโรงเรียนของท่าน มีการปรับโครงสร้างเวลาเรียนที่เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน หรือไม่อย่างไร?

- มี ไม่มี

วิธีการปรับโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน

.....

.....

.....

.....

2.1.2 ท่านคิดว่าการปรับโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน มีปัญหาหรือไม่ อย่างไร ถ้ามีควรแก้ไขปัญหายังไง ?

- มีปัญหา ไม่มีปัญหา

ปัญหาที่พบ

.....

.....

.....

.....

วิธีการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

.....

2.1.3 ท่านคิดว่าแนวทางการปรับโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ควรเป็นอย่างไร ?

.....

.....

.....

ผู้ให้สัมภาษณ์

นางสาวสาลิษาห์ เจ๊ะละ

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ

โรงเรียน อนุบาลแสงสันติปอซัน

สถานที่ให้สัมภาษณ์

โรงเรียนอนุบาลแสงสันติปอซัน อ.ยะรัง

สัมภาษณ์เมื่อ

วันอาทิตย์ ที่ 13 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560

รายละเอียดการสัมภาษณ์ มีดังนี้

ผู้วิจัย : บิสมิลลาฮิรเราะฮฺมานิรเราะฮีม ก่อนอื่นก็ต้องขอแนะนำตัวก่อนนะครับ ผมนายมุฮัมมัดซัลมาน อาจ่ออน นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งในวันนี้ผมก็มาสัมภาษณ์กะฮะเกี่ยวกับเรื่อง แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ก็เริ่มข้อ 1 เลยนะครับ ด้านโครงสร้างเวลาเรียนนะครับ อยากจะถามกะฮะว่า โรงเรียนของกะฮะฮะ มีการปรับโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียนอย่างไรบ้าง

ชาลิษา : ก็คือเราได้เอาโครงสร้างของหลักสูตร 51 มาดูว่าเราจะเล่น ลดเวลาเรียนอย่างไร พอเราดูเสร็จแล้วปีแรกเลย เขาเริ่มภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ภาคเรียนที่ 2 เรา ล้มลุกคลุกคลาน เพราะเป็นเรื่องใหม่สำหรับโรงเรียน เป็นเรื่องใหม่สำหรับผู้บริหาร เรื่องใหม่สำหรับครู ดังนั้นการปรับโครงสร้างในช่วงแรก เราปรับไม่ค่อยถูกนัก แต่พอปี 59 เราเริ่มเข้าใจแล้วว่า ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ถ้าเราเล่นจริงๆ ทำจริงๆ ในเชิงประจักษ์แล้วละก็ มันส่งผลประโยชน์ให้กับเด็กอย่างมหาศาลเลยทีเดียว เพราะว่าวัตถุประสงค์ในเรื่องนี้ เขาต้องการให้เด็กลงมือทำจริงปฏิบัติจริง ดังนั้นเราก็เลยปรับโครงสร้างเอา 5 สาระเป็นตัวตั้ง แล้วดึง วิชาการงานพื้นฐาน

อาชีพ พละและสุขศึกษาแล้วก็ศิลปะ 3 สาระดึงลอยตัวออกมา นั่นคือประเด็นที่ 1 ประเด็นที่ 2 เรา มองที่กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เราก็ดึง 4 แล้ว แล้ว 5 สาระ ที่เราทำคือ เราวิเคราะห์มาตรฐานตัวชีวิตใน 5 สาระ เราเอาตัวชีวิตที่เป็นการปฏิบัติออกมา แล้วเราเอาตัวชีวิตที่เป็นทฤษฎียังคงสภาพเหมือนเดิม เพราะฉะนั้นเด็กโรงเรียนเราไม่ต้องสอบปฏิบัติเลย เพราะว่าเราแยกตัวชีวิตอย่างชัดเจน หลังจากนั้นเราก็แบ่งกิจกรรมของเราเป็น 5 กิจกรรมหลักๆ กิจกรรมที่ 1 คือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมที่สอดคล้องกับ 5 กลุ่มสาระ กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมกีฬา และกิจกรรมสุดท้าย คือกิจกรรมการงานอาชีพ ซึ่งมันก็จะตอบสนองใน 8 กลุ่มสาระ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้อย่างดีเลย ในตรงนั้น

ผู้วิจัย : ก็คือใช้แนวทางของกระทรวงกำหนด

ชาลิษา : ใช้แนวทางกระทรวงแล้วก็ปรับให้เหมาะกับบริบทของโรงเรียนสอนศาสนาเรา คือ ศาสนาเราก็ตั้ง เพราะตรงนี้คือไฮไลต์ ที่เราตอบโจทย์สังคม ณ ตอนนั้นคือ ศาสนา ดังนั้นลดเวลาเรียนของเราจึงเป็นบริบทของเรา แต่เราก็ไม่ได้ทิ้งของกระทรวง เราเดินคู่ได้

ผู้วิจัย : แล้วก็ข้อที่ 2 คือ มีปัญหาในส่วนตรงนั้นหรือไม่ในการปรับ

ชาลิษา : เราไม่ได้มีปัญหาตรงการปรับ เพราะว่าที่นี้ผอ.เล่นทั้งระบบ หมายความว่าเราเล่นตั้งแต่อนุบาล จะปรับอนุบาลด้วย พอเราเล่นทั้งระบบเราปรับ คือทั้งโรงเรียนครูเข้าใจในเรื่องเดียวกัน เราจะไม่ทำว่าเอาช่วงชั้นที่ 2 ก่อนนะ แล้วค่อยเอาช่วงชั้นที่ 1 หรืออนุบาลก่อนนะ ไม่มี พอเราเล่นทั้งระบบบุคลากรก็เข้าใจ ตัวเดียวกัน มันก็เลยไม่มีปัญหาในการปรับ

ผู้วิจัย : แล้วก็ข้อที่ 3 นั่นก็คือกะฮะคิดว่าแนวทางในการปรับโครงสร้างของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควรเป็นอย่างไร

ชาลีฮา : กะฮะมองว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา พุดถึงโรงเรียนสอนศาสนา ก่อน ปัญหาที่มันเกิดขึ้น เท่าที่กะฮะเป็นวิทยากร เพราะตัวเองก็ได้เป็น วิทยากรเรื่องนี้ เอ่อ 20 กว่าโรง ได้มาเรียนรู้ที่นี้ ปัญหาที่ค้นพบก็คือว่า ครูผู้สอนไม่เข้าใจคำว่าลด เวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ คือ อะไร เขามักจะเข้าใจว่า ไปเพิ่มภาระให้เขา ซึ่งถ้าเขาเข้าใจแล้วเขาวิเคราะห์ เหมือนที่กะฮะเล่าในเบื้องต้น พอกะฮะเล่าในสิ่งที่กะฮะทำให้เขาฟัง เขาถึงบางอ้อ เขาบอกว่าถ้าเขารู้ อย่างนี้เขาทำตั้งนานแล้ว เขาไม่เข้าใจเขาเข้าใจว่า เอาสิ่งที่ยังไม่มีมาเพิ่มในสิ่งที่เขากำลังทำ ดังนั้นเขา จึงมีภาระเพิ่มขึ้น แต่พอเขาได้รับความรู้จากเราบ้าง เขาก็เลยมีความรู้สึก ว่า ถ้ารู้อย่างนี้ก็ไม่เห็นจะยาก อะไรเลย บางที่เขาไปฟังวิทยากร แต่วิทยากรไม่ใช่ คนที่ทำ แต่เราเป็นวิทยากรที่ทำและก็แชร์ให้พวกเขา ฟัง มันจึงต่างกัน เพราะฉะนั้นแนวทางในการปรับ โครงสร้างเราต้องให้ความรู้กับเขาก่อน แล้วต้องมีเชิง ปฏิบัติการ ให้ทำการวิเคราะห์ดู ไม่ใช่ว่าอยากให้เด็ก ทำอะไรก็ทำ

ผู้วิจัย : ต่อไปด้านที่ 2 ครับ ด้านการดำเนิน กิจกรรม ว่าโรงเรียนของกะฮะ มีการดำเนินกิจกรรม อย่างเป็นไปบ้าง

ชาลีฮา : มีคะ มี จะมีการดำเนินกิจกรรมทุกวัน พอ บ่าย 2 -3 โมง 15 เราจะมีการจัดกิจกรรมทุกวัน ทั้ง 5 กลุ่ม และมีการประชุมอย่างน้อยที่สุดเดือนละครั้ง เป็นการประชุมเพื่อติดตาม เช่นประชุมหัวหน้าสาย หัวหน้าฝ่าย 2 อาทิตย์ครั้ง แต่เดือนละครั้งแน่นอน เพื่อติดตามงาน ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค สิ่งที่ เขาอยากได้อะไรเพิ่มเติมเขาต้องการตัดอะไร

ผู้วิจัย : แล้วเกิดปัญหาหรือไม่

ชาลีฮา : ในการจัดกิจกรรมที่ผ่านมา บางสิ่งที่เด็ก อยากรู้ได้เราขาดวิทยากร วิทยากรมีแต่ไกลไม่สามารถ เดินทางมาได้ วิทยากรเรียกค่าตอบแทนสูงเกินไปเรา ไม่สามารถตอบโจทย์ตรงนั้นได้ โดยมีวิธีแก้ก็คือ หา วิทยากรในท้องถิ่น เช่นเด็กอยากเรียนซีลิต เราไป ติดต่อมืออาชีพมา เขาคิดชั่วโมงละพัน เราก็สู้ไม่ได้

แต่เราได้วิทยากรจากวิทยาลัยพลยะลา เขาเรียน ด้วย แล้วเขาจะได้เอาชั่วโมงของเราไปใช้ในเวลา เรียนของเขาด้วย

ผู้วิจัย : แล้วกะฮะ คิดว่าแนวทางดำเนินกิจกรรม ของโรงเรียนควรจะเป็นอย่างไร

ชาลีฮา : กะฮะคิดว่าการดำเนินงานของโรงเรียนควร ใช้กระบวนการ PDCA คือมีประชุมวางแผน ลงมือ ปฏิบัติ เช็คติดตาม แล้วก็ปรับปรุง มันจะเกิดงานที่มี ประสิทธิภาพ

ผู้วิจัย : ต่อไปด้านที่ 3 ด้านการออกแบบกิจกรรม

ชาลีฮา : ส่วนใหญ่กะฮะจะเป็นผู้สนับสนุน ส่วน ผู้ออกแบบกิจกรรมจะเป็นครูกับนักเรียนมากกว่า ร่วมด้วยช่วยกัน ครูก็เปรียบเสมือนครูเอื้อ แต่เด็กจะ เป็นนางเอกมากกว่า โดยทุกกิจกรรมเราจะมี 4H เป็นหลักให้เกิดทักษะนั้นให้ได้ เช่น Hand มือ Head สมอง วิเคราะห์ มันต้องตอบโจทย์ตรงนั้นให้ได้

ผู้วิจัย : การออกแบบกิจกรรม มีปัญหาหรือไม่

ชาลีฮา : ที่ครูสะท้อนมามีบ้าง เช่นเวลาฤดูฝน ฤดู อบรม สัมมนาพอขาดครูกิจกรรมจะรวนทันที แต่ เป็นบางช่วง โดยมีวิธีแก้คือการควบกิจกรรม ลงสู่ ห้องประชุม โดยใช้กิจกรรมเดิม แต่ใช้ครูอื่นๆมาจัด กิจกรรม ครูอาจจะเหนื่อยหน่อย

ผู้วิจัย : ต่อไปด้านที่ 4 ครับ ด้านรูปแบบการจัด กิจกรรมการเรียนรู้

ชาลีฮา : มีกิจกรรมที่หลากหลาย ตามความต้องการ ของผู้เรียน

ผู้วิจัย : มีปัญหาหรือไม่

ชาลีฮา : ปัญหาทุกกิจกรรมมี แต่เมื่อเราใช้ กระบวนการ PDCA เข้ามาใช้ก็สามารถหาต้นตอ ของปัญหา แล้วสามารถแก้ไขได้ หากจุดได้

ผู้วิจัย : ต่อไปก็ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้

ชาลีฮา : มีคะ ทั้งสื่อที่ผลิตเอง และจัดหาตาม ความต้องการของครู รวมถึงแหล่งเรียนรู้ภายนอก เช่น พาเด็กไปเข้าหมู่บ้านอะไรประมาณนี้จะคะ เช่น เรียนรู้ชุมชน สัมภาษณ์คนเฒ่าคนแก่ เรียนการ พับตักแตน โคนถ้าเป็นรอบๆ บริเวณโรงเรียน เราจะ

พาเด็กออกไปเรียนรู้ข้างนอกเลย และมีที่เชิญ
ปราชญ์ชาวบ้านมาที่โรงเรียนให้ความรู้กับนักเรียน
ด้วย

ผู้วิจัย : มีปัญหาหรือไม่

ชาลีสยา : มีคะ เช่น ปัญหาฤดูกาล มีฝนตก
สถานการณ์บ้านเมือง โดยมีวิธีแก้ไข ก็คือเปลี่ยน
รูปแบบการจัดกิจกรรม

ผู้วิจัย : มีข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดสื่อและ
แหล่งเรียนรู้อะไรบ้างที่อยากทำ

ชาลีสยา : คือการสรรหาบุคลากรครูที่จะเข้ามาสอน
ในโรงเรียน จะพยายามหาครูที่มีความรู้ ความ
ชำนาญในด้านนั้นๆ และใช้ศักยภาพเหล่านั้นในตัวครู
ออกมาจากผู้ที่มีประสบการณ์ เพราะครู 1 คน มี
ความสามารถหลายอย่าง แทนที่จะไปหาจาก
ภายนอกมา แต่เรามาเลือกบุคลากรภายในโรงเรียน
ให้ความสำคัญกับบุคลากรภายใน ซึ่งเราได้เห็น
ศักยภาพของครู นี่คือผลดีของกิจกรรม “ลดเวลา
เรียน เพิ่มเวลารู้”

ผู้วิจัย : ต่อไปด้านสุดท้าย คือด้านการวัดและ
ประเมินผล

ชาลีสยา : ผู้บริหารจะประเมินเชิงประจักษ์ ไปดูโดย
ไม่ได้แจ้งล่วงหน้า แบบกัลป์ยานมิตร เป็นการเยี่ยม
เยี่ยม เพราะไม่ได้ประเมินเป็นทางการ มีบ้างที่ต้อง
อาศัยการแนะนำ เช่นครูจริงจังมากเกินไป ซึ่งไม่ตรง
วัตถุประสงค์ อยากรให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรม ให้
เด็กได้สนุกสนาน แต่ให้ได้งานตามที่ต้องการ มีการ
ยืดหยุ่น ไม่อยากให้ตีกรอบอย่างจริงจังมากเกินไป
ให้เด็กได้มีความรู้สึกรู้สิดได้ปลดปล่อย เช่นการสอนเอา
น้ำละหมาด ก็พาลงไปที่ก๊อกน้ำ โดยมีครูแนะนำ เล่น
แบบมีสาระ ซึ่งเมื่อนอกเขาชอบมาก และเขาทำมา
นานแล้ว แต่บ้านเราแปลก วันไหนเด็กไม่มีการบ้าน
ผู้ปกครองประท้วง ซึ่งตรงกันข้าม

ผู้วิจัย : สุดท้ายคืออยากให้กะฮ๊ะ ให้ข้อเสนอแนะ
แนวทาง

ชาลีสยา : สิ่งที่บกพร่องของ สข.เรา คือ ทำอะไรแล้ว
ไม่ติดตาม สพฐ. ทำอะไร เราก็กทำ พอทำแล้วก็ปล่อย

ไม่ติดตาม วันนั้น ผอ.สข. ถามว่ากะฮ๊ะ เอาเอกสาร
มาจากไหน ซึ่งกะฮ๊ะเอามาจาก สพฐ. ซึ่ง สพฐ. เขา
จะมีรูปแบบของเขาและมีการติดตาม กะฮ๊ะ จึงอยาก
เสนอแนะว่า หากให้โรงเรียนเอกชนทำอะไรก็ได้
โรงเรียนยินดีรับ แต่ให้ช่วยติดตาม ประเมิน อย่าง
ต่อเนื่อง เป็นระบบ

ผู้วิจัย : ก็อัลฮัมดุลิลละห์ครับก็ต้องขอขอบคุณกะฮ๊ะ
ที่เสียสละเวลาให้ข้อมูลกับการเก็บข้อมูล สุดท้ายถ้า
หากผิดพลาดประการใด ด้วยกาย วาจา ใจ ก็ต้องขอ
มาอภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วยนะครับ ขอขอบคุณมากครับ

ชาลีสยา : ด้วยความยินดีคะ

ผู้ให้สัมภาษณ์

นายชาญชัย เบญจมันต์

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเอกชน

อำเภอหนองจิก

สถานที่ให้สัมภาษณ์

บ้านเลขที่

สัมภาษณ์เมื่อ

วันจันทร์ ที่ 14 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560

รายละเอียดการสัมภาษณ์ มีดังนี้

ผู้วิจัย : ปิสมิลลาอิรเราะฮ์มานิรรอฮีม วันนี้มาสัมภาษณ์อาจารย์ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อไม่ให้เป็นการเสียเวลา เรามาเริ่มกันเลยนะครับ ด้านที่ 1 คือด้านโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียน

ชาญชัย : ในเรื่องการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา มันจะมีปัญหาอยู่ เรื่องแรกเลย คือก็คือโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียน โครงสร้างเวลาเรียนจริงๆ แล้ว โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ค่อนข้างจะแน่นเพราะมีทั้งวิชาสามัญและวิชาศาสนา ในขณะที่โรงเรียนของรัฐจะมีวิชาสามัญอย่างเดียว เพราะฉะนั้นพอเราจะมาใช้ โครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ปัญหาก็คือ ความเข้าใจในการปรับโครงสร้างรายวิชาของผู้ที่เกี่ยวข้อง บางคนจะมองว่ามันเป็นภาระเพิ่มขึ้น เราเลยจำเป็นต้องปรับความเข้าใจของครูในการจัดตารางเรียนจริงๆ ถ้าเข้าใจเจตนาของมันไม่ยาก เพราะเป็นการใช้เวลาเดิมนั้นแหละ เพียงแต่เราแค่ปรับการเรียนการสอนจากให้เด็กนั่งเรียน มาเป็นให้เด็กลองทำเอง ฉะนั้นบางโรงเรียนก็แก้ปัญหาโดยที่จัดตารางในช่วงบ่ายในแต่ละวัน หรือไม่บางโรงเรียนก็ใช้เวลาในช่วงบ่ายของวันใดวันหนึ่งในสัปดาห์ก็เป็นไปได้ แต่บางโรงเรียนก็สามารถทำได้ในช่วงบ่ายของทุกวัน ฉะนั้นจึงต้องปรับความเข้าใจให้คุณครูเรื่องการปรับโครงสร้างและตารางเรียน ถ้ามีหน่วยงานมา

ปรับความเข้าใจให้ครู ประเด็นก็คือรัฐมนตรีนโยบาย แต่ไม่ได้มองที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา แต่จะมองเฉพาะที่ โรงเรียนสามัญ ฉะนั้นรัฐต้องมาทำความเข้าใจกับเขาให้มาก

ผู้วิจัย : ต่อไปด้านที่ 2 ครับ ด้านการดำเนินกิจกรรม ว่ามีการดำเนินกิจกรรมอย่างไรบ้าง

ชาญชัย : ด้านการดำเนินกิจกรรม กิจกรรมทุกกิจกรรม ควรอิงหลักการตามหลักศาสนาเป็นหลัก เพราะบางกิจกรรมอาจจะขัดกับหมู่บ้าน ตำบล พื้นที่ด้านความเชื่อความศรัทธา โรงเรียนจึงต้องดูว่าอะไรเหมาะสม ไม่เหมาะสม ประเด็นที่สอง ควรให้มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของศาสนาอิสลามให้กับเด็กหลายๆ กิจกรรมที่จัดให้เด็กหากไม่มีการสอดแทรกคุณธรรมที่เราสร้างมาในเรื่องการสอนศาสนาอิสลาม จะไม่เป็นรูปธรรม

ผู้วิจัย : ต่อไปด้านที่ 3 ครับ ด้านการออกแบบแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ชาญชัย : คุณครูต้องศึกษาเนื้อหาทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมนี้ด้วย สองก็คือ ครูต้องรู้ว่าในแต่ละสัปดาห์ วิชาสามัญเด็กเรียนอะไร วิชาศาสนาเด็กเรียนอะไร แล้วนำมาตีไหนเป็นกิจกรรมที่จะจัดเพื่อลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยให้เด็กนำองค์ความรู้จากภาคเวลาปกติมาสู่การปฏิบัติในกิจกรรมนี้ได้ เพราะถ้าไม่งั้นแล้วมันจะเป็นคนละเรื่องที่แยกกัน สำคัญคือครูต้องออกแบบให้รัดกุม

ผู้วิจัย : ด้านรูปแบบของการจัดกิจกรรม

ชาญชัย : ต้องสอดคล้องกับการออกแบบกิจกรรม เวลาจัดกิจกรรมในภาพรวม ทำอย่างไรให้เด็กเห็นว่ากิจกรรมลดเวลาเรียนมีคุณค่าสำหรับเขา บางโรงเรียนสนุกอย่างเดียวแต่ไม่มีสาระ ฉะนั้นจะต้องมีทั้งสาระและบันเทิง และที่อยากเน้นที่สุดเลยคือ อยากระวังให้เด็กมีการคิดสร้างสรรค์ให้ได้ ถึงแม้เราจะกำหนดรูปแบบที่เป็นแบบซ้ำๆ แต่สิ่งที่แตกต่างก็คือการคิดสร้างสรรค์

ผู้วิจัย : ต่อไปก็ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้

ชานูซี: สื่อและแหล่งเรียนรู้จริงๆ อยากเน้นในเรื่องของแหล่งเรียนรู้มากกว่า เพราะกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ไม่จำเป็นต้องจัดในโรงเรียนเพียงอย่างเดียว บางโรงเรียนจัดโดยที่ให้เด็กไปศึกษาของจริงในพื้นที่เลย ก็ในบริบทของพื้นที่ตรงนั้น สำคัญที่คุณครูจะออกแบบกิจกรรมนั้นอย่างไร ให้สามารถยืดโยงกับเนื้อหาที่เด็กเรียนได้ เพราะว่าได้แต่ออกไปนอกพื้นที่ แต่เด็กก็บรรยายละเอียดไม่ได้ กล่าวคือ ครูต้องมองทะลุเลยว่า เด็กเรียนแล้วเด็กได้อะไรจากกิจกรรมนั้น แต่เท่าที่สังเกตแล้วเด็กสนุก จากการที่ได้ลงพื้นที่ จากการที่ได้ปฏิบัติจริง เป็นการจุดประกายความคิดของตัวเอง เด็กบางคนอยู่ที่บ้านไม่เคยได้สัมผัส แต่พอใช้กิจกรรมนี้เด็กก็ได้โอกาส ได้สัมผัสกับชีวิตที่แตกต่าง

ผู้วิจัย : ต่อไปด้านสุดท้าย คือด้านการวัดและประเมินผล

ชานูซี: คงใช้ในหลักการเดิม คือการวัดและการประเมินผล จะต้องวัดตามสภาพความเป็นจริงเพราะหลายๆครั้ง เราประเมิน เราก็ดั้งใจไว้ แต่จริงๆแล้วการประเมินต้องประเมินจากสภาพที่เป็นจริง ว่ามันเป็นอย่างไร การที่เราตั้งธงไว้ว่าจะสำเร็จหรือไม่สำเร็จนั้นมันไม่ใช่ เพราะบางอย่างเราประเมินแล้วอาจไม่เป็นไปตามตรงที่เราตั้งไว้ก็ได้ แต่ถ้าว่าความเป็นจริงมันทำให้เกิดสิ่งเหล่านั้นก็ต้องยอมรับให้ได้ และต้องหลากหลาย และเป็นไปตามบริบทของโรงเรียน เพราะโรงเรียนแต่ละโรงที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่แตกต่างกัน ฝ่ายจัดกิจกรรมนี้ต้องวางแผนให้ดีที่สุดท้าย อยากจะให้นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงให้ได้ ถ้าหากไม่นำผลไปใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมก็จะเป็นลักษณะเดิมๆ ไม่มีการพัฒนา

ผู้วิจัย : สุดท้ายคืออยากให้อาจารย์ชานูซี ให้ข้อเสนอแนะทางเพิ่มเติม

ชานูซี: จริงๆ แล้วที่กล่าวมาคือข้อเสนอแนะทั้งหมดแล้ว พูดถึงว่าเกิดปัญหาอะไร เท่าที่สรุปได้ ปัญหาในเชิงปฏิบัติในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีเยอะ ปัญหาพื้นฐานในเรื่องบุคลากร ความเข้าใจของ

บุคลากรเป็นปัจจัยหลัก ในการจัดกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็น ครูผู้สอน ผู้บริหารหรือบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียนไม่เข้าใจในเจตนารมณ์ตรงนี้ กิจกรรมต่างๆ ก็จะคล้ายๆ กับทำผ่านๆ ให้มีเท่านั้นเอง ไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ในเรื่องของการคิดสร้างสรรค์ หรือแม้กระทั่งในเรื่องของพัฒนาการของเด็กมากนัก อย่างที่สองอยากให้ทางรัฐได้เจาะลึกในเรื่องของการดำเนินงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา เพราะเขามีบริบทที่แตกต่างจากโรงเรียนสามัญปกติ ต้องให้ความสนใจ ดูแลอย่างใกล้ชิด ที่ผ่านมาก็เห็นว่าเราจะมีหน่วยงานที่ดูแลในจังหวัดปัตตานี คือ สข. จังหวัด กับ สข.อำเภอ ซึ่งทั้งสองหน่วยงานอาจจะมีนักวิชาการ แต่ถ้านักวิชาการไม่เข้าใจ ไม่สามารถให้คำแนะนำให้กับโรงเรียนได้ เลยต้องสร้างบุคลากรเหล่านี้ให้เข้าใจแจ่มแจ้งและส่งเสริมให้เขามีความรู้เรื่องนี้ให้มากขึ้น สื่อก็คือการดูแลติดตามในระดับอำเภอ ระดับจังหวัดการติดตามต้องทำอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เพราะที่ผ่านมาก็มีงานอื่นเข้ามา แต่เนื่องจากเราไม่มีแผนงานที่ชัดเจนในระดับบริหารจัดการ ก็เลยทำให้ถูกลืมไป ก็หายไปเลย หากจะให้มีการประเมินก็คงจะยาก เป็นลักษณะลงนโยบายแล้วก็ไม่มีการติดตามและก็หายไปเลย ทำแบบผ่านๆ ไป แต่จะมีอยู่โรงเรียนหนึ่งที่อำเภอสายบุรี คือโรงเรียนศาสนศึกษา เขาจะทำอย่างชัดเจน มีผลงานนักเรียนเก็บเอาไว้ ในช่วงบ่ายของวันหนึ่งต่อสัปดาห์ น่าจะเป็นต้นแบบได้

ผู้วิจัย : ก็อัลฮัมดุลิลละห์ครับก็ต้องขอขอบคุณอาจารย์ที่เสียสละเวลาให้ข้อมูลกับการเก็บข้อมูลสุดท้ายถ้าหากผิดพลาดประการใด ด้วยกาย วาจาใจ ก็ต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วยนะครับ ขอขอบคุณมากครับ

ผู้ให้สัมภาษณ์

นางวิจิตรา โต๊ะมีนา

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเอกชน

อำเภอปะนาเระ

สถานที่ให้สัมภาษณ์

สำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอ ปะนาเระ

สัมภาษณ์เมื่อ

วันอังคาร ที่ 17 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2560

รายละเอียดการสัมภาษณ์ มีดังนี้

ผู้วิจัย : ปิสมิลลาอิรเราะฮมานิรรอฮิม วันนี้มาขออนุญาตสัมภาษณ์ ผอ. เรื่อง แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อไม่ให้เป็นการเสียเวลาเรามาเริ่มกันเลยนะครับ

วิจิตรา : ด้านโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียนคือของเราเดิมที่เมื่อได้รับนโยบายให้ทุกโรงเรียนมีลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เราก็ได้เชิญทุกโรงเรียนมาประชุม แล้วจัดเป็นโครงการให้ความรู้กับโรงเรียนว่าลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้มีอะไรบ้าง โดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ว่าในเรื่องการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ แล้วให้โรงเรียนไปออกแบบมาว่าจะจัดอย่างไร เพราะบริบทของโรงเรียนไม่เหมือนกัน โรงเรียนอนุบาลไม่เป็นไร มีคาบว่างเยอะ แต่ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาควบคู่สามัญ ภาคเช้าเรียนศาสนา ช่วงบ่ายเรียนสามัญ เขาจะปรับเวลายากมาก ให้ไปคิดว่าแต่ละโรงเรียนจะปรับของเขาอย่างไรให้สามารถมีลดเวลาเรียนและเพิ่มเวลารู้ได้ หลังจากให้ความรู้เสร็จสิ้นในวันนั้นเราก็ให้โรงเรียนกลับไปทำแผนมา โดยมีตัวอย่างว่าในแผนต้องมีอะไรบ้าง แล้วโรงเรียนจะส่งแผนมาให้ทาง สช. และให้โรงเรียนดำเนินการตามนี้เลย แต่ละโรงเรียนจะทำไม่เหมือนกัน และโครงสร้างของแต่ละโรงเรียนจะทำไม่เหมือนกัน บางโรงเรียนปรับในรายวิชาเรียน บางโรงเรียนเพิ่มชั่วโมงกิจกรรมขึ้นมา ลดคาบเป็นบางวัน แล้วมาใส่เป็นลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ บางโรงเรียนมีเด็ก

นักเรียนประจำร้อยเปอร์เซ็นต์ เขาก็จัดในวันหยุดแล้วแต่บริบทของโรงเรียน เราจะไปบอกให้ทุกโรงเรียนทำแบบนี้ แบบนั้นทั้งหมดไม่ได้ เพราะบริบทไม่เหมือนกัน แต่ทุกโรงเรียนทำหมด และทำแบบจริงจัง และที่เห็นชัดที่สุดคือโรงเรียนเขาวนปัญญา และหลังจากนั้นก็พาโรงเรียนทุกโรงเรียนไปดูงานที่โรงเรียนเขาวนปัญญา และทุกโรงเรียนจะทำแบบโรงเรียนเขาวนปัญญาไม่ได้ เพราะบริบทไม่เหมือนกัน และบางโรงเรียนจะใช้วิชาศาสนามาจัดกิจกรรม ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย โดยจะมีตารางชัดเจนว่าจะทำอะไร วันไหน รูปแบบไหน ซึ่งโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มันจะมีปัญหาอยู่ติดตรงที่เวลา ลดเวลาเรียนไม่ได้มันเต็ม แต่ละโรงเรียนไม่เหมือนกัน

ผู้วิจัย : ต่อไปด้านที่ 2 ครับ ด้านการดำเนินกิจกรรมว่ามีกิจกรรมอะไรบ้าง

วิจิตรา : ด้านการดำเนินกิจกรรมจริงๆ ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ไม่จำเป็นต้องมีคาบก็ได้ ให้ครูผู้สอนปรับตัวเอง เอาบางเนื้อหาปรับมาเป็นกิจกรรมแต่ยังคงเนื้อหา มาตราฐานตัวชี้วัดเดิม เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ มีจำนวน 3 คาบเรียน เรียนทฤษฎี 1 คาบ ที่เหลือปรับเป็นกิจกรรม เด็กจะได้ทำอะไรมากกว่าที่เรียนเนื้อหาอีก

ผู้วิจัย : ต่อไปด้านที่ 3 ครับ ด้านการออกแบบแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

วิจิตรา : คุณครูต้องปรับกิจกรรม เอาเนื้อหาเปลี่ยนเป็นทำกิจกรรม เช่นวิชาศาสนา ก็ให้นักเรียนปฏิบัติจริงเลย วิชาคณิตศาสตร์ เรียนเรื่องชั่ง ตวง วัด ก็จัด เป็นกิจกรรมตลาดนัด มีการชั่ง การตวง การวัด และอยากแนะนำให้คุณครูว่าโรงเรียนไหนที่สามารถทำได้ตรงนี้แล้ว ให้คุณครูวิชาเปลี่ยนตรงนี้ด้วย ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้โดยเรียนผ่านกิจกรรม เด็กได้เยอะ ให้ครูปรับเลยสังคมศึกษา เปลี่ยนเป็นบทบาทสมมติ ถ้าทำได้แบบนี้การจัดกิจกรรมจะประสบความสำเร็จ แต่โรงเรียนเอกชนยังติดอยู่ที่เรื่องเป็นเวลา ปรับยาก แต่ปรับได้

ผู้วิจัย : ต่อกิจกรรมด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ผอ.คิดว่ามีการจัดสื่อให้ครูอย่างไร

วิจิตรา: การจัดเตรียมสื่อโรงเรียนต้องให้ ต้องสนับสนุน ถ้าเป็นไปได้โรงเรียนทุกโรงจัดเตรียมห้องอุปกรณ์สำหรับทำสื่อ ทำเสร็จแล้วไม่ทิ้งต้องเก็บไว้ใช้ต่อได้ คนอื่นสามารถหยิบใช้ได้ มีการบริการอุปกรณ์ทำสื่อ เมื่อใช้จัดกิจกรรมเสร็จแล้ว ปิดเข้าไปสามารถนำมาใช้ได้อีก หากไม่มีสถานที่จัดเก็บมันก็จะหายไปและแหล่งเรียนรู้

ผู้วิจัย : ต่อกิจกรรมสุดท้าย คือด้านการวัดและประเมินผล

วิจิตรา: โรงเรียนมีแบบประเมินของเขายอยู่แล้วว่าจะประเมินผลนักเรียนอย่างไร เช่น การประเมินจากสภาพจริง เป็นต้น ครูต้องเข้าใจคำว่าลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ถ้าคุณครูเข้าใจลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ไม่ใช่จะไปลดโครงสร้าง แล้วเพิ่มเวลาตรงนี้ ตามความคิดของตัวเองจริงๆ แล้วครูทุกคน ทุกรายวิชาปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนของตัวเอง จากที่เป็นทฤษฎี เป็นเนื้อหาให้เพิ่มเป็นกิจกรรมแทน มาใช้การทำงาน ใช้ทักษะแทน ซึ่งพอเริ่มใช้ทักษะใช้กิจกรรมคุณครูจะสามารถวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจนเลย

ผู้วิจัย : สุดท้ายคืออยากให้ ผอ. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางเพิ่มเติม

วิจิตรา: ก็อย่างที่บอกคือ ครูต้องเข้าใจ คำว่า ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ไม่ใช่ไปตีความเอง ตีความผิดแล้วไปสร้างแบบผิดๆ ถ้าครูเข้าใจแล้วจริงๆ เขาแค่ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนของคุณครูผ่านกิจกรรมให้มากกว่าเรียนเนื้อหาหรือทฤษฎี ถ้าครูสามารถปรับเปลี่ยนตรงนี้ได้ นั่นคือกิจกรรมการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ได้ หากโรงเรียนทำจริงๆ มันจะเป็นประโยชน์ หากเข้าใจจริงๆ มันก็จะเกิดประโยชน์ หากโรงเรียนไม่เข้าใจอาจจะทำระยะเวลาหนึ่งแล้วมันก็จะหายไป หากโรงเรียนเล่นจริงๆ ลงไปดูว่าครูปรับการสอนบ้างหรือยัง จะทำอย่างไรให้ครูเปลี่ยนความคิดและปรับการสอนให้ได้ ครูบางคนคิดว่าเป็นภาระ ผู้บริหารเลยไม่เล่นด้วย ถ้าเขาเข้าใจจริงๆ เขา

จะสามารถทำได้ แต่ถ้าเขาไม่เข้าใจเขาจะคิดว่านี่คือภาระ และพุดยาก และถ้าให้ไปลดคาบคงเป็นไปได้เลยเปิดโอกาสให้เขาทำไปตามที่อยากจะทำ และโครงสร้างตามหลักสูตรก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงแค่ปรับวิธีการ และทาง สข.ก็ไม่ได้ไปติดตามโรงเรียนอย่างจริงจัง นี่คือข้อบกพร่องของ สข.

ผู้วิจัย : ก็อัลฮัมดุลิลละห์ครับก็ต้องขอขอบคุณอาจารย์ที่เสียสละเวลาให้ข้อมูลกับการเก็บข้อมูลสุดท้ายถ้าหากผิดพลาดประการใด ด้วยกาย วาจาใจ ก็ต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วยนะครับ ขอคุณมากครับ

วิจิตรา : ต้องขออภัยด้วยเนื่องจากข้อมูลที่ได้ในวันนี้อาจจะมีน้อย

ผู้ให้สัมภาษณ์

1. นายอับดุลอาซีซ เปาะซา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเขาวนปัญญา
2. สิบโทรัฐ รักษ์ปราษฎ์
ตำแหน่ง ที่ปรึกษา ครูเกษียณอายุราชการ
3. นางสาวนุรีมี อาแว ตำแหน่ง ครูผู้สอน
4. นางสาวฟาติละห์ วาเต๊ะ ตำแหน่งครูผู้สอน
5. นางสาวรอฮานา ลาเต๊ะ ตำแหน่งครูผู้สอน

สถานที่ให้สัมภาษณ์

โรงเรียนเขาวนปัญญา อ.ปะนาเระ

สัมภาษณ์เมื่อ

วันพุธ ที่ 18 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2560

รายละเอียดการสัมภาษณ์ มีดังนี้

ผู้วิจัย : บิสมิลลาฮิรเราะฮฺมานิรเราะฮีม ครบวันนี้มาขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ และคณะครูผู้รับผิดชอบ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน เรามาเริ่มกันเลยนะครับ

นุรีมี : คืออันดับแรกที่รับนโยบายมา ก็ได้ศึกษาหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรกระทรวง และหลักสูตรของโรงเรียน เพื่อบูรณาการทุกรายวิชา จะออกมาเป็นตัวกิจกรรมทั้งหมด ส่วนสาระวิชาเราก็เรียนตามปกติ บูรณาการเข้าไป ส่วนกิจกรรมให้อยู่ในช่วงเวลากิจกรรม โดยการปรับเป็นของเราเองตามบริบทของโรงเรียน โดยช่วงเช้าจะเรียนตามปกติ และในช่วงบ่ายจะเป็นกิจกรรม ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

ผู้วิจัย : มีปัญหาหรือไม่

ฟาติละห์ : แรกๆ ก็มีปัญหาอยู่บ้าง เช่นเรื่องตารางสอนของครู และนักเรียนยังตื่นเต็นกับกิจกรรมใหม่ๆ อยู่ ครูต้องจัดตารางสอนใหม่ ส่วนนักเรียนครูต้องอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อทำความเข้าใจ

ผู้วิจัย : ช่วยเสนอแนะแนวทางการปรับเวลาเรียนเพื่อเป็นแนวทางให้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

อับดุลอาซีซ : อยู่ที่บริบทของโรงเรียน เมื่อรับนโยบายมาแล้ว ต้องพิจารณาว่า จะปรับโครงสร้างได้หรือไม่ มีผลกระทบกับนักเรียน และผู้ปกครองหรือไม่ เป้าหมายของที่นี่ เด็กเรียนแล้วต้องมีความสุข โรงเรียนทั่วไปไม่เหมือนกับที่นี่ ผมเห็นว่าช่วงบ่ายนักเรียนเริ่มล้าสมองไม่รับ ครูก็ล้าในการจัดการเรียนการสอน ช่วงบ่ายผมเลยให้เป็นคาบกิจกรรม ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจและความร่วมมือของครูทั้งหมด ทั้งระบบ อัลอัมดุลิลละห์ ที่ครูที่นี่เล่นหมด เลยบรรลุในเรื่องรับนโยบายนี้มาปฏิบัติ ตอนแรกรับนโยบายมาด้วยกระดาษแผ่นเดียว สุข.เอง ยังไม่รู้เลยว่าจะทำอะไร เลยกลับมาทำ Workshop แยกเป็นทีละกิจกรรม แบ่งเลยว่า 1 เทอมเราจะทำอะไรบ้าง ให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดและหน่วยการเรียนรู้ มันจะมี 4 ด้าน

รอฮานา : ตอนแรกมองไม่เห็นภาพ แต่พอได้ทำกิจกรรม ได้ปฏิบัติ เราได้เห็นเลยว่า การคิดวิเคราะห์เป็นอย่างไร

ฟาติละห์ : และที่สำคัญในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม กิจกรรมทุกๆ กิจกรรมจะต้องถูกหลักการศาสนาอิสลามด้วย จะเอาตามที่โรงเรียนทำทั้งหมดไม่ได้ เพราะบริบทของเราไม่เหมือนกัน และสิ่งที่ได้เพิ่มเติมจากกิจกรรมนี้ก็คือ การได้ออกนอกสถานที่ เพื่อไปดูภูมิปัญญาต่างๆ ที่เดิมเรียนอยู่เฉพาะแต่ในโรงเรียน แต่พอมีกิจกรรมนี้เข้ามา ได้มีเวลาส่วนนี้ นำนักเรียนและครูออกนอกสถานที่ ไปเรียนรู้ชุมชน ว่าภายในชุมชนรอบๆ โรงเรียนมีอะไรที่เราควรรู้จักบ้าง

ผู้วิจัย : ต่อไปด้านที่ 2 ครับ ด้านการดำเนินกิจกรรมว่ามีการดำเนินกิจกรรมอย่างไรบ้าง

อับดุลอาซีซ : ด้านการดำเนินกิจกรรม ครูจะช่วยกันวางแผนว่ามีกิจกรรมอะไรบ้าง ให้ครูช่วยกันนำเสนอมา

รอฮานา : โดยยึดนโยบาย และจัดให้มีผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมด้วย

ผู้วิจัย : มีปัญหาหรือไม่

นุรีมี : ไม่มีปัญหา เนื่องจากทุกคนรับทราบ เข้าใจ เพราะมีการประชุม วางแผน แจ้งผู้ปกครองให้ทราบ อยู่เสมอ เพราะกิจกรรมบางอย่างต้องขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง

ผู้วิจัย : ต่อกิจกรรมที่ 3 ครีบ ด้านการออกแบบแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

อับดุลอาซีซ : การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ผมขอชื่นชมครู ที่สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย มีความพิเศษเฉพาะตัว เพื่อดึงดูดนักเรียน และครูก็สามารถทำได้

นุรีมี : กิจกรรมที่โรงเรียนจัดแบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ ทางโรงเรียนได้แบ่งครูออกเพื่อรับผิดชอบด้านต่างๆ แล้วก็แชร์กัน ทุกคนรับทราบ และมีการจัดเตรียมตัวล่วงหน้า

ผู้วิจัย : มีปัญหาหรือไม่

ฟาติละห์ : ปัญหาที่มีบ้าง เนื่องจากไม่มีตัวอย่างให้ได้ศึกษา มีการลองผิดลองถูก แต่ผลที่ได้คือเด็กมีความสุข และได้ความรู้ควบคู่กันไป

อับดุลอาซีซ : พอ สุข. มาบอก มองภาพไม่เห็นถึงมันกันไป

ผู้วิจัย : ต่อกิจกรรมรูปแบบการจัดการเรียนรู้

นุรีมี : ทางโรงเรียนเน้นการให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงหมด โดยใช้กระบวนการ PDCA เช่น ประชุม ลงมือปฏิบัติ และมีการประเมิน ติดตามด้วย

ผู้วิจัย : มีปัญหาหรือไม่

นุรีมี : ไม่มี

ผู้วิจัย : ช่วยเสนอแนะแนวทางด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

อับดุลอาซีซ : ต้องมาทำ Workshop แล้วก็ให้ทุกคนทราบถึงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ทำแล้วได้อะไร ได้ผลดีอย่างไร

รอฮานา : ขอเสนอแนะแนวทางว่าต้องยึดตามหลักศาสนาอิสลาม ในแต่ละกิจกรรมจะต้องมีการเสริม

คุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนด้วย ทุกๆ กิจกรรมจะต้องครอบคลุมบูรณาการทั้ง 4 ด้าน

ผู้วิจัย : ต่อกิจกรรมที่ 4 ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ คิดว่ามีการจัดสื่อให้ครูอย่างไร

ฟาติละห์ : ทางโรงเรียนมีการจัดสื่อที่หลากหลาย แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งภายในและภายนอก สื่อ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้บริหารอย่างเต็มที่ ทั้งสื่อที่ครูผลิตเอง ครูกับนักเรียนร่วมกันผลิต และที่นักเรียนทำเอง โดยแหล่งเรียนรู้ภายนอกก็จะมีประสานล่วงหน้าเพราะบางที่ ต้องมีวิทยากรบรรยายให้ความรู้ แต่เน้นแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเป็นหลัก เพราะนักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนในละแวก อำเภอปะนาเระ และบริเวณใกล้เคียงด้วย แต่สิ่งไหนที่ไม่สามารถใช้ในชีวิตประจำวันได้ก็จะไม่ให้นักเรียนปฏิบัติในกิจกรรมนี้

ผู้วิจัย : ต่อกิจกรรมสุดท้าย คือด้านการวัดและประเมินผล

นุรีมี : การประเมินผล จะทำ 2 แบบ คือ แบบเข้าร่วมกิจกรรม และ 2 คือแบบสอบถามความพึงพอใจ ทำเป็นเล่ม ใช้ในทุกๆ กิจกรรม นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมแล้วมีความสุข ไม่ว่าจะนักเรียนจะอยู่ที่ไหน

ฟาติละห์ : ขอเสนอแนะเรื่องการวัดประเมินผลต้องวัดประเมินตามความเป็นจริง ดีหรือไม่ดี และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงในปีต่อไป ไม่ใช่จบแค่สรุปผล

ผู้วิจัย : สุดท้ายคืออยากให้คุณท่าน ให้ข้อเสนอแนะแนวทางเพิ่มเติมในภาพรวม

อรัญ : ก่อนที่จะให้นักเรียนทำกิจกรรมใดๆ ก็แล้วแต่ ต้องให้ครูไปจัดการตัวเองเสียก่อน ทดลองทำดูก่อนถึงแม้จะวางแผนแล้ว แต่ครูจะต้องทดลองทำก่อนเสมอ เพราะบางครั้งหากเราไม่ลองทำดูก่อน มาสอนแบบผิดๆ อาจเกิดความล้มเหลวก็ได้ ต้องฝึกตัวเองก่อน

วัตถุประสงค์ : การจัดกิจกรรมจะต้องคำนึงถึง 3
อย่าง คือ 1.จะต้องสอดคล้องกับตัวชีวิต สาระการ
เรียนรู้ 2.ตรงกับ 4H 3. สามารถสะท้อนได้

ฟาดิละห์ : กิจกรรมที่จัดต้องเหมาะสมกับวัย
สามารถทำได้ สอดแทรกเนื้อหาทฤษฎีด้วย เน้นปฏิบัติ

รอสานา : กิจกรรมที่ทำต้องสามารถกลับไปใช้ที่บ้าน
ได้ นอกจากตัวเองต้องเป็นแล้ว สามารถนำกลับไป
สอนคนที่บ้านได้

นูริมี : ควรยึดผลลัพธ์ที่ตัวนักเรียนให้มากที่สุด ให้
เด็กมีความสุข มีความรู้ และเก่ง ไปด้วย

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ผู้ให้สัมภาษณ์

นายชำชูติน แมฮะ

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ

โรงเรียน อนุบาลปัญญาศาสตร์

สถานที่ให้สัมภาษณ์

โรงเรียนอนุบาลปัญญาศาสตร์ อ.ปะนาเระ

สัมภาษณ์เมื่อ

วันอาทิตย์ ที่ 17 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2560

รายละเอียดการสัมภาษณ์ มีดังนี้

ผู้วิจัย : บิสมิลลาฮิรเราะฮฺมานิรเราะฮีม ก่อนอื่นก็ต้องขอแนะนำตัวก่อนนะครับ ผมนายมุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งในวันนี้ผมก็จะมาสัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่อง แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ก็เริ่มข้อ 1 เลยนะครับ ด้านโครงสร้างเวลาเรียนนะครับ อยากจะถามว่า โรงเรียนมีการปรับโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียนอย่างไรบ้าง

ชำชูติน : แก้วในตารางวิชา ตารางวิชาเราแบ่งในส่วนของชุมนุม 60 เปอร์เซ็นต์ก่อนในชุมนุม ส่วนที่เหลือ 30 นาทีก่อนกลับบ้านทุกวัน เอากิจกรรมในชุมนุมนั้นแหละ และในแต่ละรายวิชา แล้วมาจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติ ถ้าวันนี้ 30 นาทีไม่จบเราก็จะทำวันถัดไปต่อ ไม่ได้จำกัดเวลา เพราะจำนวนนักเรียนเยอะ ถ้าไม่จบแต่ละสาระเรียนรู้เราก็มาต่อพรุ่งนี้

ผู้วิจัย : มีปัญหาหรือไม่ในการปรับ

ชำชูติน : ใหม่ๆ ในเรื่องของภาคปฏิบัติของนักเรียนเดือนแรกๆ นักเรียนไม่เห็นว่าการที่เราจะจัดเราจะจัดมุ่งเป้าหมายไปสู่สิ่งที่เราอยากได้กับนักเรียนอะไรบ้าง พอเริ่มจัดกิจกรรมได้สักเดือนนึง เด็กก็เห็นแล้วแหละ ว่าโรงเรียนและครูอยากได้อะไร อยากให้

เขาเกิดความรู้อะไรบ้างในภาคปฏิบัติ โดยการจัดกิจกรรมไปเรื่อยๆ และยึดมติที่ประชุม โดยจะประชุมช่วงเช้าหลังจากเข้าแถว และจะมีกิจกรรมละหมาดศุฮา และลงปฏิบัติภาคสนามจริง เช่นการอ่านยาซีน ซึ่งก็เข้าเป็นกิจกรรมนี้เหมือนกัน เป็นการสร้างเสริมจริยธรรม

ผู้วิจัย : แล้วแนวทางในการปรับโครงสร้างของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควรเป็นอย่างไร

ชำชูติน : กิจกรรมที่เราจัดทุกวัน 30 นาที และสัปดาห์ละครั้ง เราก็เอาผลรวมทั้งหมดมาจัดตลาดนัด ซึ่งโรงเรียนก็จัดมาแล้ว ก็จัดเทอมละ 2 ครั้ง เทอมแรก 6 เดือน เราจะเลือกเดือนที่ 3 แล้วครั้งที่ 2 ก่อนสอบ เราจะเอาทุกอย่างที่นักเรียนปฏิบัติมาจัดตลาดนัด ตลาดนัดในโรงเรียน ก็จะมีซุ้มแต่ละชุมนุม นักเรียนก็จะปฏิบัติ และมาตรฐานทั้งหมดก็จะสอดคล้องในเรื่องการซื้อขาย การทอนเงิน คณิตศาสตร์ การใช้ภาษาไทย สื่อสารระหว่างทำการซื้อขาย มีขนมโบราณ ปากหม้อ บัวลอย น้ำจากสมุนไพร เป็นไฮไลท์ของแต่ละชุมนุม วันนั้นวันนึงนักเรียนจะไม่มีกรอเงิน นักเรียนขาย ทั้งวันเลยซึ่งไม่มีกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะทางโรงเรียนมีการเชิญผู้ปกครอง และ สช. มาร่วมกิจกรรมด้วยในปีที่แล้ว จัดไป 4 ครั้ง เทอมละ 2 ครั้ง อาหารสำเร็จรูปจะไม่พามา เช่นปาลูกอ๊อดไป้ะ ไปทอดแล้วทำน้ำจิ้ม ทั้งหมดมี 10 ชุมชน รวมกับชุมนุมอนาซิดมีเวทือนาซิดโดยเฉพาะเลยในขณะที่ซื้อขายก็ฟองนาซิดไปด้วย แต่ปัญหามีอยู่ว่าในเรื่องของขยะปีนี้เราจะใช้ใบตอง วัสดุเหลือใช้ เป็นภาชนะให้นักเรียนพามา สรุปรียบร้อยในเรื่องการจัดตลาดนัด ก็ตอบเป้าประสงค์ของกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เราเห็นว่าเด็กได้ โดยที่ครูนั่งอยู่เฉยๆ คอยดูแล และเมื่อเสร็จกิจกรรมก็มีการสรุปกำไรขาดทุน และด้านอื่นๆ เช่น สุขอนามัย ทั้งครอบคลุมทั้ง 8 สาระวิชา

ผู้วิจัย : ต่อไปด้านที่ 2 ครับ ด้านการดำเนินกิจกรรม ว่าโรงเรียนของกะฮะ มีการดำเนินกิจกรรมอย่างไรบ้าง

ชำชูดิน : มีการประชุม และมีการแจ้งผู้ปกครองให้ผู้ปกครองรับทราบ โดยมีผู้บริหารดูแล ติดตามการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด อยู่กับยอดตลอด

ผู้วิจัย : แล้วเกิดปัญหาหรือไม่

ชำชูดิน: ในเรื่องของขยะ ขยะเราควบคุมไม่ได้ ไม่มี การขายขนมในโรงเรียน ไม่มีสหกรณ์ของโรงเรียน

ผู้วิจัย : ต่อไปด้านที่ 3 ด้านการออกแบบกิจกรรม

ชำชูดิน : ส่วนผู้ออกแบบกิจกรรมจะเป็นครูกับนักเรียนมากกว่า ร่วมด้วยช่วยกัน ครูก็ประชุมกัน แล้วเสนอหัวหน้าแผนงาน เสนอให้ฝ่ายบริหารแล้ว ผู้บริหารจะพิจารณาอนุมัติ และให้ครูออกแบบกิจกรรมตามที่สนใจ และนักเรียนชอบ

ผู้วิจัย : การออกแบบกิจกรรม มีปัญหาหรือไม่

ชำชูดิน : ที่ไม่มี

ผู้วิจัย : ต่อไปก็ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้

ชำชูดิน: ทั้งสื่อที่ผลิตเอง และจัดหาตามความต้องการของครู **ผู้วิจัย :** มีปัญหาหรือไม่

ชำชูดิน: ไม่มี

ผู้วิจัย : ต่อไปด้านสุดท้าย คือด้านการวัดและประเมินผล

ชำชูดิน : ทางโรงเรียนให้ครูจัดทำแบบประเมินให้นักเรียนได้ทำในแต่ละชั้น

ผู้วิจัย : สุดท้ายคือข้อเสนอแนะทาง

ชำชูดิน : อยากให้มีการทำกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมากกว่านี้ ที่ผมคิดเอาไว้ คือ อยากจะไปจัดกิจกรรมตลาดนัดที่ชายหาดปะนาเระ ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของอำเภอปะนาเระ โดยจากที่นักเรียนเป็นทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย แต่ถ้าไปจัดข้างนอกนักเรียนจะเป็นผู้ขาย และประชาชนชาวบ้านจะเป็นผู้ซื้อ และเชิญชวนหน่วยงานราชการ ชาวบ้าน หน่วยงานต่างๆ มาร่วมกิจกรรมด้วย

ผู้วิจัย : ก็อัลฮัมดุลิลละห์ครับก็ต้องขอขอบคุณกะอ๊ะที่เสียสละเวลาให้ข้อมูลกับการเก็บข้อมูล สุดท้ายถ้า

หากผิดพลาดประการใด ด้วยกาย วาจา ใจ ก็ต้องขอมาอภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วยนะครับ ขอขอบคุณมากครับ

ภาคผนวก ฉ
นิพนธ์ต้นฉบับ (Manuscript)

Prince of Songkla University
Pattani Campus

การดำเนินงานตามนโยบาย“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

มุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน¹, อับดุลฮากีม เอ็งปียา²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม, วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

² Ph.D.(Education- Educational Administration)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ประชากรที่ใช้ คือ 1) สถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนนอกร่อง จำนวน 12 โรง ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 36 คน และครู จำนวน 250 คน โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูล จำนวน 286 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการทดสอบที (t-test) และค่าการทดสอบเอฟ (F-test) รวมถึงการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีการดำเนินงานตามนโยบาย“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการดำเนินกิจกรรม และด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ส่วนผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของผู้บริหารและครูของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่มีความแตกต่างกันทั้งตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ทั้งภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ทั้งภาพรวมและรายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ได้แก่ ควรเพิ่มเวลาในการทำกิจกรรม ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม รวมถึงผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การออกแบบกิจกรรมต้องสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดตามหลักสูตร รูปแบบกิจกรรมที่จัดควรมีความหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ควรจัดเตรียมสื่อ และแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้เพียงพอ และให้ผู้เรียนได้มีโอกาสประเมินตนเองเป็นรายบุคคลตามสภาพจริง

คำสำคัญ การดำเนินงาน, ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้, โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

**The Implementation of “Moderate Class More Knowledge” Policy in
Islamic Private Schools under the Office of the Private Education
in Pattani Province.**

Muhammadsalman Arj-on¹ Abdulhakam Hengpiya²

¹Graduate (Islamic Educational Administration and Management) Prince of Songkla University

²Ph.D.(Education- Educational Administration)

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to examine states of implementation of “Moderate Class, More Knowledge” policy in Islamic Private Schools under the Office of the Private Education in Pattani Provinces, 2) to compare states of implementation of “Moderate Class More Knowledge” policy in Islamic Private Schools under the Office of the Private Education in Pattani Provinces based on position, educational qualification, work experiences of the study samples and school size and 3) to propose guidelines for the implementation of “Moderate Class More Knowledge” policy in Islamic Private Schools under the office of the private education in Pattani provinces. The target population were 12 pilot schools which have been carrying out the policy. The sample informants of this study consisted of 36 school administrators and 250 teachers, totaling 286 informants. The data was collected by using questionnaires and interviews. The descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, standard deviation, *t*-test and *f*-test and Multiple Comparison were used to analyze the collected data.

The research findings show that the overall and each dimensional level of states of implementation of “Moderate Class More Knowledge” policy in Islamic Private Schools under the Office of the Private Education in Pattani Provinces were high. The mean scores of each dimension from high to low level as follows; design of learning activities, structure of class timetable, patterns of learning activities, measurement and assessment, operation of activities and learning medias and learning resources. The comparative study of the implementation of “Moderate Class More Knowledge” policy which was conducted by administrators and teachers in

Islamic private schools based on their positions, educational qualifications and work experiences showed that there were no significant different for overall and each dimension. However, it was found different level of the implementation of “Moderate Class More Knowledge” policy in Islamic Private Schools base on their size with statistically significant difference at 0.5.

As regard to the proposed guidelines for implementation of “Moderate Class More Knowledge” policy, it was suggested from the study that time period for activities should be increased, all parties concerned including students’ custodian should be participated in school activities, the design of learning activities should be congruent with curriculum standards and indicators, patterns of activities should be varied and appropriate with learning contents, learning medias and internal and external resources should be sufficiently provided, and each individual learner should be given the opportunity of making authentic evaluation of himself or herself.

Keyword : implementation, “Moderate Class More Knowledge”, Islamic Private School

บทนำ

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهَبُونَ بِهِ عَدُوَّ
اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَءَاخِرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ﴾ (الأنفال :

(60

ความว่า “และพวกเจ้าจงเตรียมไว้สำหรับ (ป้องกัน) พวกเขา สิ่งที่พวกเจ้า
สามารถ อันได้แก่กำลังอย่างหนึ่งอย่างใด และการผูกม้าไว้ โดยที่พวกเจ้าจะทำ
ให้ศัตรูของอัลลอฮ์ และศัตรูของพวกเจ้าหวั่นเกรงด้วยสิ่งนั้น และพวกอื่นๆ
จากพวกเขาซึ่งพวกเจ้ายังไม่รู้จักพวกเขา อัลลอฮ์ทรงรู้จักพวกเขาดี” (อัน-อัน
ฟาน : 60)

จากความหมายของโองการแห่งพระผู้เป็นเจ้าข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการเตรียมพร้อมที่จะ
รับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ จึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การดำเนินชีวิตมี
ความราบรื่น และลดผลกระทบในทางลบที่เกิดขึ้นได้

จากสภาพการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21
การกำหนดยุทธศาสตร์และการสร้างความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทำให้หลาย
ประเทศ อาทิ สหรัฐอเมริกา ฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ สหราชอาณาจักร เกาหลีใต้ จีน เวียดนาม รวมถึง
ไทย มีมาตรการปฏิรูปการศึกษา เพื่อเตรียมการเสริมศักยภาพของประชาชนทั้งด้านทักษะความรู้
ทัศนคติ ค่านิยม (วิทยาการ เชิงกุล, 2552) การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นกรอบวิสัยทัศน์ ด้าน
การศึกษาเพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของไทยนั้น สอดคล้องกับของ
หลายประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษาของโลก ที่เห็นพ้องกันกับแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 เรื่อง
ของจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานการประกอบสัมมาอาชีพ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ
และสิ่งแวดล้อม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะ
ด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่ใช้ได้จริง (กับครอบครัว โรงเรียน
ชุมชน รัฐ และประเทศชาติ) ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ว่าสาระวิชามีความสำคัญ แต่
ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา (content
หรือ subject matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของนักเรียน โดยครูช่วยแนะนำ และช่วย
ออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเอง
ได้ (วิจารณ์ พานิช 2555: 16-21) การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็น

นโยบายซึ่งรัฐบาลต้องการปฏิรูปการศึกษาในส่วนของจัดการเรียนการสอน ทำให้สถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน ซึ่งโรงเรียนมีบริบทต่างกัน ทั้งการบริหารจัดการ ขนาดของโรงเรียน จำนวนครู ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานของครู อาคารสถานที่ งบประมาณ ทำให้ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของนโยบายฯ และแนวทางการปฏิบัติงาน รวมถึงการไม่ได้เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับนโยบาย จึงอาจทำให้เกิดปัญหาในส่วนของปรับโครงสร้างเวลาเรียน การดำเนินงาน การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และการวัดผลประเมินผล

ด้วยสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจและเห็นความสำคัญที่จะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานเพื่อเสนอแนวทางให้สถานศึกษาทุกระดับ นำไปประกอบ การพิจารณา กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการดำเนินงาน เพื่อให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามารถบริหารจัดการเวลาเรียนตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์การดำเนินตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จากมุมมองของนักวิชาการและผลการวิจัยที่ผ่านมา เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ โดยจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียนดังกรอบแนวคิดการวิจัยในภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการดำเนินงานวิจัยออกเป็น 2 ประเภท คือ การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นโรงเรียนนาร่อง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 12 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งหมด 1,124 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน ตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (เจานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557: 49) และกำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ คือ 286 คน จาก 1,124 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 คน และผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 3 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

. แบบสอบถาม ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check – List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี สร้างขึ้นแบบมาตราส่วน

ประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended questionnaire) เป็นข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างโดยกำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี รวมทั้งสภาพปัญหา แนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน โดยทำเรื่องขอหนังสือรับรองและหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาอิสลามศึกษา ไปยังโรงเรียนที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามให้โรงเรียนด้วยตัวเอง และให้โรงเรียนเก็บรวบรวมแบบสอบถาม อย่างน้อย 2 สัปดาห์ แบบสอบถามได้รับคืนทั้งสิ้น 286 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ปรากฏว่าแบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์ จำนวน 265 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.66 รวมทั้งทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอ จำนวน 2 ท่าน และผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 โรงเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยตรงกับผู้ให้สัมภาษณ์ และขออนุญาตบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนยิ่งขึ้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติการวิจัย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่า ความถี่ ค่าร้อยละ ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 3 กลุ่ม โดยใช้ F-test กรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จะทำการทดสอบค่าความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ และตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ประกอบความเรียง ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้วิธีนำเสนอในรูปความเรียง ประมวลข้อมูลสภาพปัญหา แนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการ

ดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหาร และครู จำนวน 286 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 87.4 และผู้บริหาร จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 92 และระดับปริญญาโท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 8 ประสบการณ์การทำงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 61.2 และ 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 ขนาดโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 64.7 รองลงมาเป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการดำเนินกิจกรรม และด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

2.1 การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด คือ การกำหนดกิจกรรมตามโครงสร้างหลักสูตรอย่างหลากหลาย และน้อยที่สุด คือ ตารางเรียนสอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน

2.2 การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านการดำเนินกิจกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบ

2.3 การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ใน

ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบมีความเหมาะสมกับสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ กิจกรรมได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

2.4 การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ และน้อยที่สุด คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ทักษะการคิดขั้นสูง โดยมีวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.5 การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ จัดเตรียมสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เช่น โสตทัศนวัสดุ โสตทัศนวัสดุ และอื่นๆ

2.6 การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านการวัดและประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นำผลการประเมินไปพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ เปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินตนเอง

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน

3.1 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 11 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.4 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีขนาด

โรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 ส่วนความแตกต่างเป็นรายคู่ที่ได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ปรากฏว่า ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียนในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการดำเนินกิจกรรมในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านการดำเนินกิจกรรม มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านรูปแบบการเรียนรู้ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านรูปแบบการเรียนรู้ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการวัดและประเมินผลในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านการวัดและประเมินผล มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

4. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

4.1 ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน คือ ควรเพิ่มเวลาในการทำกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้มากขึ้น เพราะนักเรียนมีความสุขกับการทำกิจกรรม เนื่องจากบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีเวลาในการจัดกิจกรรมที่สนองตอบนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” น้อยมาก อีกทั้งควรมีการกำหนดโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียนให้ชัดเจน

4.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านการดำเนินกิจกรรม คือ ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รวมถึงผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพราะกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไม่สามารถทำได้เพียงเฉพาะฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด จำเป็นต้องร่วมมือกันทำทั้งระบบ

4.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การออกแบบกิจกรรมควรสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด ตามหลักสูตร เหมาะสมกับผู้เรียน เนื่องจากการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จัดขึ้นมาเพื่อให้ตอบสนองกับหลักสูตรสถานศึกษาที่มีอยู่แล้ว เพียงแต่เปลี่ยนลักษณะการเรียนการสอน ให้เป็นการปฏิบัติจริงมากขึ้น การออกแบบกิจกรรมต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และเหมาะสมกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด และกิจกรรมที่จัดควรครอบคลุมในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะครอบคลุมกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) โดยมีการตามหลักการศาสนาอิสลาม

4.4 ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ คือ รูปแบบกิจกรรมที่จัดควรมีความหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ในแต่ละระดับชั้นนั้นๆ ผู้เรียนจะได้มีการปรับเปลี่ยนวิธีทำกิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้สนใจเข้าร่วมทำกิจกรรมมากขึ้น

4.5 ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ คือ ควรจัดเตรียมสื่อ และแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้เพียงพอ รวมถึงแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อสร้างความรู้รอบด้านให้ผู้เรียน และสื่อในการจัดกิจกรรมควรมีความหลากหลาย สร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้อยากเรียน อยากรู้ มากยิ่งขึ้น

4.6 ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านการวัดและประเมินผล คือ ควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสประเมินตนเอง เป็นรายบุคคล ตามสภาพจริง ควรมีการประเมินผลโดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย

4.7 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คือ อยากให้โรงเรียนให้ความสำคัญกับกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้มากกว่านี้ เพื่อให้กิจกรรมนี้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด

การอภิปรายผล

1. ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.1 ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ จุฑามาศ สุธาพจน์ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับปกครอง บั้ววิรัตน์เลิศ (ม.ป.ป. : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับ สลิตา รินสิริ (2558: บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ พรพนา บัวอินทร์ (2553: บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ ได้สอดคล้องกับศิริกาญจน์ งามช่าง (2560: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีการเตรียมความพร้อมและวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการปรับโครงสร้างเวลาเรียนรวมของระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมีการกำหนดตัวชี้วัดของกิจกรรมและปรับเปลี่ยนกิจกรรมเพื่อพัฒนา 4H โดยจัดกิจกรรมที่มีทั้งกิจกรรมที่ผู้เรียนเลือกเองตามความสนใจ มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยวิธีการสังเกตการณ์ ประเมินความพึงพอใจของผลงานชิ้นงาน พร้อมทั้งนำผลการประเมินตามสภาพจริงมาหาแนวทางในการพัฒนาในครั้งต่อไป

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน

2.1 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกัน พบว่า การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” โดยมีการสร้างความเข้าใจในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติแก่ผู้บริหาร ครู และ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงทำให้เกิดความผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ รายงานการศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (best practices) ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1(2559:บทสรุปสำหรับผู้บริหาร) ได้ทำการศึกษาระดับความพึงพอใจต่อความสำเร็จของการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 ผลการศึกษาพบว่าทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน ระดับความพึงพอใจต่อความสำเร็จของการจัดการกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของผู้บริหารและครูผู้สอนไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับ สุจินต์ ใจกระจ่าง (2553 : 86) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีสถานภาพ (ตำแหน่ง) ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ระดับการศึกษาไม่ได้ส่งผลต่อองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เนื่องจากองค์ความรู้ และความเข้าใจที่ถูกต้อง รวมถึงทักษะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้จะได้มา ก็ต่อเมื่อได้ผ่านการฝึกอบรม และทำความเข้าใจในหลักการเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ตามนโยบาย ทำให้ผลการเปรียบเทียบแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ จุฑามาต สุธาพจน์ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ประชากรที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน พบว่า การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นเรื่องใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นนโยบายหนึ่งของรัฐบาล เป็นการลดเวลาเรียนภาควิชาการลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้ ซึ่งหมายความว่าครูต้องใช้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากนโยบายการลดเวลาเรียนดังกล่าว จึงนำมาสู่การปฏิบัติ ดังนั้นผู้บริหารและครูผู้สอน ทั้งที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ต่างก็ได้รับนโยบายฯ และแนวปฏิบัตินี้มาพร้อมๆ กัน ทำให้ผลการเปรียบเทียบแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีระดับประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ จุฑามาศ สุธาพจน์ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ประชากรที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.4 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน พบว่า การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดต่างกัน มีผลต่อการดำเนินงาน เนื่องจากในโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูน้อย งบประมาณ วัสดุ ไม่หลากหลาย ต้องจัดกิจกรรมแยกแต่ละวัน สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง มีครูเพียงพอ งบประมาณ วัสดุหลายหลาย สามารถจัดกิจกรรมได้หลายรอบ โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมมากที่สุด สำนักตรวจราชการและติดตามประเมินผล (2559 : 16) เลยทำให้การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับ จุฑามาศ สุธาพจน์ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้โดยภาพรวม ด้านโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ห้องสมุด สนามกีฬา ศูนย์สารสนเทศ ให้มีคุณภาพและทั่วถึงเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนมีแหล่งค้นคว้าความรู้ ภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมถึงจัดหาวิทยากรท้องถิ่นที่มีความรู้ความชำนาญในด้านนั้นๆ และสถานที่ทำกิจกรรมที่เหมาะสมและมีคุณภาพ

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ควรส่งเสริม สนับสนุนครูในโรงเรียนได้รับการพัฒนาด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เนื่องจาก โรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดในหลายด้าน เช่น ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ และด้านงบประมาณ

1.3 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนการดำเนินงานโดยใช้กระบวนการ PDCA จะทำให้การดำเนินงานตอบโจทย์ขององค์กรได้ตรงจุด ส่งผลให้การดำเนินงานสอดคล้องกับธรรมชาติของคนในองค์กร จากการวางแผนอย่างเหมาะสม และที่สำคัญการดำเนินการได้รับการเฝ้าติดตามอย่างเป็นระยะ ซึ่งก็จะทำให้สามารถปรับแผน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ รวมถึงมีการสรุปบทเรียนที่ได้หลังจากจบกิจกรรม สามารถนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานรอบใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ผู้บริหารควรกระตุ้นให้ครูผู้สอนปรับบทบาท และรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองตามความสนใจ

1.5 ผู้บริหารควรมีการนิเทศ ติดตามประเมินผล การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของครูอย่างใกล้ชิด อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

2.1 ครูผู้สอนควรปรับบทบาท และรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองตามความสนใจ โดยครูมีบทบาทเป็นเหมือนเพื่อน ผู้แนะนำ กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ริเริ่ม เล่น ทดลอง ให้เหตุผล และให้ความร่วมมือกับผู้เรียน ใช้การควบคุมหรือออกคำสั่งกับผู้เรียนน้อยที่สุด

2.2 ครูผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสู่กิจกรรมให้ครอบคลุมทุกด้าน จัดกิจกรรมเพิ่มเวลาที่เน้นการเชื่อมโยงกับหลักสูตรแต่ละระดับสู่การปฏิบัติในกิจกรรม โดยเชื่อมโยงสอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตร ครอบคลุมกิจกรรม 4H ตามหลักการอิสลาม และกิจกรรมทางด้านศาสนาอิสลาม รวมถึงสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม เข้าไปในทุกๆกิจกรรม

2.3 ครูควรให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และการเข้าร่วมอบรมที่ต้นสังกัดจัดขึ้น

2.4 ครูควรจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนตามแผนที่วางไว้ ปรับปรุง ระบบการประเมินผลการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน ดำเนินการวัดประเมินผลการจัดกิจกรรม ตลอดจนนำผลการประเมินมาปรับปรุง เพื่อพัฒนาและแก้ไขข้อบกพร่องต่อไป

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาประเมินผลการดำเนินงานนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่ได้จากการศึกษาเพื่อจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางต่อไป

3.2 ควรมีการศึกษาพัฒนารูปแบบหรือโมเดลในการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล

3.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และอุปสรรคของการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

บรรณานุกรม

- จุฑามาศ สุธาพจน์. (2558). *แนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2*. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ปกครอง บั้ววิรัตน์เลิศ. (ม.ป.ป.). *ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.

- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนสามัญปิซซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- พรพนา บัวอินทร์. (2553). *สภาพและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1*. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิจารณ์ พาณิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: แผนพัฒนาจิตเพื่อสุขภาพ มูลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.
- วิทยากร เชียงกุล. (2552). *รายงานการสังเคราะห์ผลการวิจัยปฏิบัติการศึกษาของประเทศฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร จีน เวียดนาม และไทย*. (เอกสารอัดสำเนา).
- ศิริกาญจน์ งามช่าง. (2560). *การประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่*. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น.
- ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แนวทางการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนา 4 H : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก. พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2559*.
- สลิตา รินสิริ. (2558). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2*. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุจินต์ ไจกระจำง. (2553). *สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักข้อมูลและสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *รายงานการศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (best practices) ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1*.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”*. กรุงเทพมหานคร.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นายมุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน
 รหัสประจำตัวนักศึกษา 5720420124

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	สถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ศศ.บ (เศรษฐศาสตร์และการจัดการในอิสลาม)	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2549
ประกาศนียบัตรบัณฑิต (วิชาชีพครู)	มหาวิทยาลัยทักษิณ	2553

ทุนการศึกษา

ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

ผู้อำนวยการโรงเรียนสรรเสริญวิทยาการ ตำบลตะโละกาโปร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

มุฮัมมัดซัลมาน อาจอ่อน และอับดุลฮากีม เฮ็งเปีย. 2560. “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม”. การประชุมวิชาการระดับชาติด้านอิสลามศึกษาและมุสลิมศึกษา ครั้งที่ 3 ปีการศึกษา 2560 วันที่ 19 สิงหาคม 2560 อาคารวิทยอิสลามนานาชาติ วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี